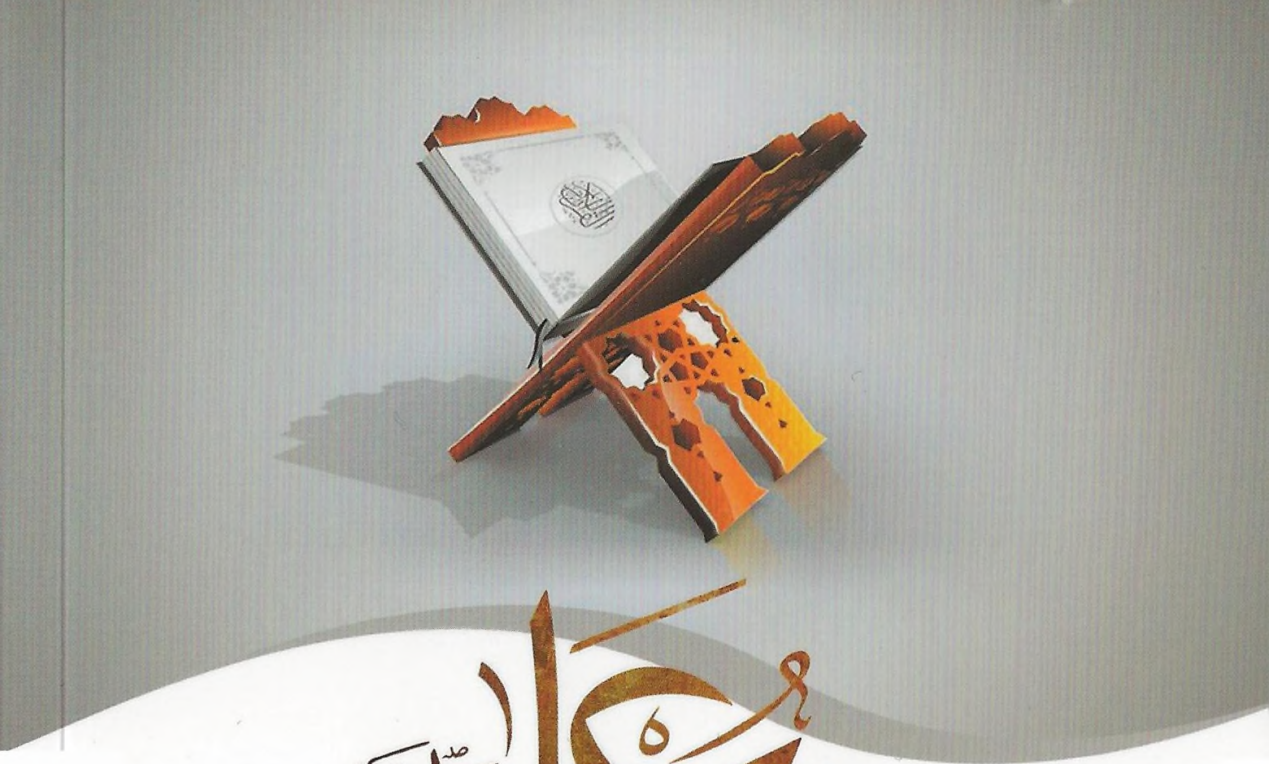

عثمان رضي الله عنه

HAYÂ VE EDEP İNCİSİ

HZ. OSMAN

RADIYALLAHU ANH

MUSTAFA NECATİ BURSALI

Çelik YAYINEVİ

18. BASKI

Hayâ ve Edep İncisi

Hz. OSMAN (R.A.)

Mustafa Necati Bursalı

Çelik Yayınevi

ÇELİK YAYINEVİ

İstanbul 2014

© Mustafa Necati Bursalı

© Çelik Yayınevi

Kültür Bakanlığı Sertifika No: 14710

Editör
Zekeriya Çelik

Mizanpaj
Adem Şenel

Kapak Tasarım

Yunus Karaaslan

Baskı-Cilt

İmak Ofset
Ser. No : 12531
Merkez Mh. Atatürk Cd. Göl Sk. No: 1
Yenibosna - İSTANBUL
Tel : 0212 656 49 97

ÇELİK YAYINEVİ

Ticarethane Sk. No: 19/A Cağaloğlu - İstanbul

Tel: +90 (212) 511 28 11 (pbx) Faks: +90 (212) 511 28 12

www.celikyayinevi.com

HAYÂ VE EDEP İNCİSİ

HZ. OSMAN (R.A.)

MUSTAFA NECATİ BURSALI

Takdim ve Takrîz: **Hekimoğlu İsmail**

Çelik YAYINEVİ

İÇİNDEKİLER

Bu Kitap için
Hekimoğlu İsmail 7

Hâyâ ve Edep İncisi Hazret-i Osman (r.a.) 9
Gazalar ve Cenkler Boyunca 23
Hz. Osman ve Ağaç Altı Biy'ati 36
Büyük Dâvanın Büyük Adamı 42
Cömertliğin Böylesi 53
Yine Hediye 56
Büyük Hesap Günü 60
Yüksek Derece 64
Veda Haccında Allah Resûlüyle Beraber 75
Hastalık 80
Halife Seçimindeki Rolü 84
İkinci Halife Seçimindeki Rolü 90
Hz. Abdürrahman Bin Avf (R.A.) 107
Cenkler Boyunca 109
Ölümü 113
Hz. Osman (R.A.)ın Hitabı 117
Fetihler Zinciri 122
Endülüs'e Akınlar 127
Kıbrıs'ın Fethi 129
Cenk Başlıyor 135

İran Yeniden Fethediliyor 138
Cenab-ı Osman (R.A.)ın Devlet İdaresi 146
Cenab-ı Osman (R.A.)ın İslâmî İlimlere Hizmeti 155
Kur'ân-ı Kerîme Göz Nuru Döken Sahabîler 163
Hz. Abdullah İbni Abbas (R.A.) 166
İbni Abbas'ın Varlık Nuruna Hizmeti 170
Hz. Abbullah İbn-i Mes'ud (R.A.) 172
Cuma Namazı 181
Cenabı Osman'ın Hacca Gidişi 183
Varlık Nurunun Yüzüğü 185
Hz. Ebû Zer'in İstedikleri 187
Hadiselere Toplu Bir Bakış 195
Hz. Osman (R.A.) ı İstemeyenlerin
Hakikate Uymayan Sözleri 202
Nur Şehri Medine'de Durum 210
Hz. Osman'a Karşı Ayaklanma Başlıyor 215
Hz. Osman (R.A.)ın Rüyası 252
Cenab-ı Osman (R.A.) Ebediyetin Kucağına Veriliyor 263
İbretli Bir Hâdise 265
Cenab-ı Osman (R.A.)ın Hikmetli Sözleri 268
Bu Kitabı Hazırlarken Başvurduğum Bazı Eserler 278

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Bu Kitap için Hekimoğlu İsmail

Evet kocaman bir kitap için belki iki söz yazmak mümkündür amma, Hazret-i Osman'ı **(Radıyallahü anh)** bir söze veya bir kitaba sığıştırmak zannedildiği kadar mümkün değildir.

Mümkün değildir deyip bırakmak üstün insanların hayatına perde çekip, onları kimseye göstermemek mânasına geleceğinden, Muhterem M. Necati Bursalı hocamı bu çalışmalarından dolayı takdir eder ve bu kitabın bana olduğu kadar herkese faydalı olacağını belirtmek isterim.

Kimlerin hayatı okunmuyor ki?

Bir gün kitapçı vitrinlerini dolaşınız. "Bu adamların hayatını ne diye yazmışlar?" diyeceksiniz. Sonra düşüneceksiniz:

"Yazıldı diyelim, neden ve niçin okuyorlar?"

Bu soruların cevabını bulsak bile, anlıyamıyacağız, biraz daha kafamızı zorlarsak: "Kötünün reklâmını yapan kötüler bunlar!" demekten kendimizi alamıyacağız...

Böylelerini kendileriyle baş başa bırakıp; biz, İslâmiyeti anlamış ve yaşamış olanlardan Hazret-i Osman Radıyallahü anhın hayatını okuyup, üstün insan, iyi bir Müslüman olmasının sırlarını bulmaya, bulmuş isek, onları daha iyi anlamaya çalışalım.

Uzun lâfın kısası: Peygamber Efendimiz, cahiliyet devri insanlarını ele aldı, onları en iyi, en ilmi ve en medeni duruma getirdi. Bugünün Müslümanları aynı şeyi yapmakla vazifeli değil mi?

Peygamber güneşinden bir yıldız: Hazret-i Osman!.. İster güneşe koş, geceyi gündüz yap: istersen bu kutup yıldızına bak, istikametini tayin et!..

OSMAN (r.a.)

Elmas renkli bir inci billûrdan da duru O,
Cennetlerin şimşeği, Nebî'nin göz nûru O!
O'nda îman, onda aşk, O'nda nûrdan çağlayış,
Görülmüş mü âlemde böyle yürek dağlayış?..
Rabbın rızâsı için malı canı saçtı hep,
Peygamber bahçesinde çiçek çiçek açtı hep...
Cömertlikte eşsizdi, güzellikte de tekti,
Ümmet gülistanında taze açmış çiçekti...
İrfan denizine gark olmuş yüce erdi O,
Sanki billûr bir ırmak, sanki bir kevserdi O!..
Nebi, "Dünya âhiret dostum" demişti O'na,
"Kırk kızım olsa dahi verir idim Osman'a..."

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Hâyâ ve Edep İncisi Hazret-i Osman (r.a.)

İnayet hazinelerinden mürüvvet cevherleri saçan, hakikat nurlarıyla gönlümüzü aydınlatan, türlü çeşit nimetleriyle bizi rızıklandıran ezelî ve ebedî var olan Allahımıza hamd ederim.

Allahın sevgilisi, topyekûn zaman ve mekânın ve bütün mahlûkatın Peygamberi Cenâb-ı Mustafa'ya ve onun Âli ashabına salât ve selâm ederim.

O Nebiyyi Muhterem, O varlık nûru, O iki cihanın ebedî sultanı şöyle buyurdular:

— Cehenneme müstehak olanlardan yetmiş bin insan Osman'ın şefaati ile bilâ hisap Cennete dahil olurlar.[1]

Ve yine buyurdular:

— Cennette her nebi için bir refik vardır. Benim de refikim Osman İbn-i Affan'dır.[2]

Ve bir gün güneşler yanan mukaddes gönlünü Cenâb-ı Hakka açıp dediler:

— Allahım! Gerçekten ben, Osman'dan razı oldum, sen de ondan razı ol.

Ve bu duayı üç defa tekrarladılar...

1 Camiüssağir
2 Camiüssağir

İşte Hazret-i Osman (r.a.), Resûller Serverine bu kadar sevgiliydi... Allah ve Resûlünün rızasına ermiş ve gönlü billûrlaşmış bir sultandı. Biliniz ki, Peygamberler Peygamberinin iki kadri yüce kızını almak, bütün âlemde ondan başka kimseye nasip olmamıştır.

O, güzel bir efendiydi. Çifte nura sahip bir güneşti. Bu iki nura sahip olana ay ile güneş bile gıpta eder. O yol güneşi ve din büyüğü, Cenâb-ı Mustafa'nın iki gözüne ve gözünün ışığına nasıl sahip oldu düşünün?..

Onun yüce gönlü, bilgiden meydana gelmiş bir büyük denizdi. Bedeni, bilimden yapılma kâmil bir dağdı. Edebi ve hayası melekleri bile utandırırdı. Takva ve verâ deniziydi.

Bütün insan oğluna Allah müjdesini getiren Peygamberimiz Efendimizin:

— Kardeşim Osman'ı kucakladım. Kimin bir kardeşi varsa, onu kucaklasın.

Buyurduğu eşsiz büyük. Kâinatta en sâdık Peygamber dostu, dünyanın da dinin de en ulusu. Onun için Efendiler Efendisi dediler ki:

— Gökte melekler bile Osman'ın hayâsına bakar da utanırlar!..

Bu ne yücelik, bu ne iş? Böyle bir sultanı tanıyıp bilemeyenler ebedî kördür. Varlık âleminde ona bir düşman varsa, biliniz ki o adam, adam değildir. Ve insanlıktan fersah fersah uzaktır.

HÜVİYET

Ebû Abdullah ve Ebû Amr diye iki künyesi vardır. Babası Affan. Beşinci babada Sonsuzluk Nebîsinin nesebine ulaşıyor. Âlemin Rahmetinin büyük dedesinden olan Abdi Menaf da Cihan Peygamberinin pâk soyu ile birleşiyor.

Kendisi Aşere-i Mübeşşereden (cennetle müjdelenen on sahabiden) biridir. Hicretten 47 sene evvel doğmuş, 82 yaşında şehid edilmiştir.

Büyük mal ve servet sahibi. Güzel huylu, orta boylu, esmer renkli ve güler yüzlü. Kâinatın Efendisinin sözüne göre **"İkinci Yusuf"** tur.

RUHA DÜŞEN ATEŞ

Otuz dört yaşında iken, Cihanda en büyük Sıddîkiyet ve teslimiyet örneği Hz. Ebû Bekir (r.a.) in eliyle ebedî kurtuluşa erdi, Müslüman oldu. İlk dört birinciden sonra beşinci Müslüman.

Müslüman oluşu şöyle:

Kendisi gibi zengin, dürüst bir tüccar olan Hz. Ebû Bekir (r.a.) ile samimî arkadaş idiler. Sıddîk-ı Ekber sonsuzluk yoluna ayak basınca arkadaşı Osman'ı da İlâhî devletin saltanatına davet etti. Dedi ki:

— Yâ Osman! Allah bize lütfetti, ahir zaman Nebîsini gönderdi, yolumuzu aydınlatacak İlâhî bir ışık verdi!..

Hz. Osman sordu:

— Yâ Ebâ Bekir! Bu âhir zaman Nebîsi kimdir?

— Abdullah'ın oğlu Muhammed (s.a.v.)

— Öyleyse hemen beni onun yanına götür!

— Peki, yâ Osman!

Sıddîk'ı Ekber (r.a.), Hz. Osman'ı Resûller Serverine götürmeğe hazırlanıyordu ki evinin kapısı çalındı:

— Tak, tak!

— Kimdir O?

— Benim, Allah'ın Resûlü!..

Sıddîk-ı Ekber (r.a.) kapıya koştu, saadetten uçuyordu. Hemen Âlemin Fahrini dâvet etti:

— Buyur, Ey Allah'ın Resûlü!

Varlık Nûru evi şereflendirdiler. Hz. Ebû Bekir (r.a.) başına konan bu gökler dolusu devlet karşısında adetâ kendinden geçti.

Allahın Sevgilisini köşeye oturttular ve Hz. Osman'ı takdim ettiler:

— Ey Allahın Resûlü! Osman da burada, şimdi sizi ziyarete gelecektik. Ne devlet ki, siz burayı şereflendirdiniz!

Kâinatın Efendisi etrafına nur saçıyordu. Hz. Osman'ın vicdan sahifeleri şimdi hakikat nurlariyle dolacaktı.

Efendiler Efendisi Osman'a hitap ettiler:

— Yâ Osman! Allahın ihsan ettiği Cennete rağbet et! Ben sana ve bütün insanlara hidâyet rehberi olarak gönderildim.

Hz. Osman birden infilâk etti:

— Şehadet ederim ki Allahtan başka ilâh yok, ve yine şehadet ederim ki Muhammed onun kulu ve Resûlüdür.

Ve içi dışı îmân ile nur ile doluverdi. Saf, berrak ve temiz kalbi İslâmın güneşi ile aydınlandı.

Cihanda en büyük ve en sâdık Peygamber dostu Hz. Ebû Bekir (r.a.) Osman'ı tebrik etti:

Hz. Osman'dan dinleyelim:

— Allah Resûlünün mukaddes dilinden duyduğum sözler o kadar saf, sâde ve o kadar mânalı idi ki hemen kalbime yer etti. Derhal kendiliğinden ağzımdan şehâdet kelimesi döküldü. Elimi Allah sevgilisinin eline verdim ve müslüman oldum!..[3]

3 Haşiye: İbn-i Sa'd'ın rivayetine göre: Zübeyr b. Avvam İslâm ile şereflendikten sonra. Osman b. Affan, Talha b. Ubeydullah ile birlikte Allah Resûlünün huzuruna gittiler. Resûller Serveri, onlara mukaddes İslâmı arzetti, Kur'ân okudu. İslâm şeriatını nokta nokta anlattı. Müslüman oldukları takdirde, Allah katında büyük izzet ve şeref kazanacaklarını vâ'd etti. İkisi birden îmân ettiler ve İslâm dâiresine girdiler.
Hazret-i Osman (r.a.) Varlık Nûruna:

Hazret-i Osman'ın rüyası:

Hazret-i Osman (r.a.) Varlık Nûruna:

— Ey Allahın Resûlü, dedi; Şam'dan bir haberle geldim: Biz Muaz ile Zerkâ arasında bulunduğumuz ve uyuduğumuz sırada bir nida duyduk: **"Ey uyuyanlar uyanın! Ahmed (s.a.v.) Mekke'de zuhur etti..."** Mekke'ye gelince seni işittik.

Artık imân alevi yavaş yavaş insanlık bacasından tütmeye başlamıştı. Ve Cenâb-ı Osman'ın da İslâm olmasiyle ilk îmân kahramanlarının sayısı beş olmuştu.

Ebedî kurtuluşa eren Hz. Osman'ın İslâm'ı kabul edişi Mekke'de, özellikle Benî Ümeyye (Emevîler) arasında, bomba tesiri yaptı. Ona karşı amansız bir düşmanlık başladı. Küfrün köleleri, îmân arslanlarına dalâlet mermileri yağdırmaya devam ediyorlardı.

CEFÂ

İnsanlık ufkunda bir hidâyet doğmuş, bütün âlemi azametli bir nur kaplamıştı. Allahın âlemleri kurtarmaya gönderdiği en büyük kurtarıcı ve en büyük önder Cenâb-ı Muhammed Mustafa (s.a.v.) İslâm'ın defter-i kebirini açmış, canlarını kurtarmak istiyenleri ve ebedî kurtuluşa ermek dileyenleri, bu defterin şeref köşesine kaydediyordu. Kâinatın, Peygamberlerden sonra en büyük başı Hz. Ebû Bekir (r.a.), Mekke sokaklarında köşe bucak dolaşıp nûra susayanları tesbit ediyor ve îmân kıvılcımlarını gönüllere atıyordu. İşte onun tutuşturduğu, parlak gönüller:

Affan oğlu Osman.

Avvam oğlu Zübeyr.

Ebî Vakkas oğlu Sâ'd.

Ve Abdullah oğlu Talha.

— Ey Allah'ın Resûlü, dedi; Şam'dan bir haberle geldim: Biz, Muaz ile Zerkâ arasında bulunduğumuz ve uyuduğumuz sırada bir nida duyduk: "Ey uyuyanlar uyanın! Ahmed (s.a.v.) Mekke'de zuhur etti..." Mekke'ye gelince seni işittik.."

Bunlar, ilklerin ilklerinden ve daha sonra Cennetle Müjdelenen (10) lardan.

Masum Efendi Hz. Osman (r.a.) Müslüman olduktan sonra kabilesinin ve aile kolunun türlü cefalarına göğüs gerdi ve Hak yolundan kıl kadar dönmedi.

Amcası, Hz. Osman'ın ebedî kurtuluşa erdiğini duyunca küplere bindi. O masum Efendiyi bir direğe bağladı dövmeye başladı:

— Eski dininden dönüp yenisine bağlandığın ve Muhammed'in peşine gittiğin için işte seni bu direğe bağlıyorum. Tekrar atalarının dinine dönmedikçe salıvermem!

Gönlü îmân nuru ile parıldıyan genç mü'min amcasının yüzüne karşı haykırdı:

— Vallahi, ey amca, ne yaparsan yap! Ben, hak ve hakikat dinini asla bırakmam!

Adam taş gibi donup kaldı. Yeğeninden böyle bir celâlet beklemiyordu. Fakat, îmân nuru Hz. Osman (r.a.) ın gönül evine dolmuştu. Artık o hiç kimseden korkmuyordu. Onun bir tek gâyesi vardı. Allah ve Resûlünün rızâsına ermek. Cihanda bundan büyük mutluluk ve saadet mi olurdu...

Müşrik amca, işkenceye günlerce devam etti. Bu bitmez tükenmez çileye Hazret-i Osman (r.a.) îmân sînesini açtı. Mızraklar, hançerler, oklar ve kanlı pençeler onu dininden döndürememişti. Genç mü'minin gönül sağlamlığı karşısında ihtiyar amca, hayâ ve edep incisi Hazret-i Osman'ı salıvermekten başka bir şey yapamadı.

Ve o masumun iplerini çözdü. Hazret-i Osman (r.a.), en taşkın bir îmânla avaz avaz bağırdı:

Allah bir, Resûlü hak ve ben Müslümanım!..

Bu îmân, bu aşk ve bu metanet karşısında ihtiyar amca donup kaldı.

ÇİFTE NUR

Hayâ ve edep incisi Hazret-i Osman (r.a.) ın lâkabı **Zinnûreyn - Çifte nur sahibi**" dir. Bu şekilde lâkaplandırılışın sebebi, biri biri arkasından Allah Resûlünün iki mübarek kızını almış olması.

Evvelâ Rûkiyye ve O'nun ölümünden sonra da Ümmü Gülsüm, Kâinatta bir peygamberin, iki kızını almış ilk insan. Onun için "Çifte nur" sâhibi...

Varlığın sebebi olan peygamber buyuruyor:

— Osman İbn-i Affan, dünyada dostumdur. Âhirette de dostumdur.[4]

Ve yine ferman ediyorlar:

— Osman Cennettedir!..

Nihayetsiz olan mülkün seyyidi ve Kevser Havuzunun sahibi Cenâb-ı Mustafa (s.a.v.) nın Zeynep, Rukiyye, Ümmü Külsüm ve Fâtıma-i Zehra adında dört mübarek kızı vardı. Allahın Sevgilisine Nebîlik gelmeden önce kızları Rukiyye ve Ümmü Külsüm kuduz kâfir Ebû Leheb'in oğulları Utbe ve Uteybe ile evlendirilmişti. Âlemin Fahri, ne zaman ki Tevhîd bayrağını Kâinatın merkezine dikti ve insanları Rabbin risâletine davet etti, işte o ân Ebû Leheb çılgına döndü. Ve oğlunu karşısına alıp haykırdı:

— Onun kızını boşamazsan başım senin başına haram olsun!

Utbe, Peygamber kızı Hazret-i Rükiyye'yi boşadı. Zaten Hz. Rukiyye sadece ona nikâhlanmıştı, henüz düğünleri yapılıp gerdeğe girmemişlerdi.

İşte bu mübârek kıza hayâ ve edep incisi Hazret-i Osman (r.a.) talip oldu. Varlığın sebebi olan Peygamber bu teklifini kabul buyurdular ve Hazret-i Rukiyye'yi Osman'a nikâhladılar.

4 Camiüssağir

Şimdi saâdetli bir yuva kurulmuş bulunuyordu. Bu yuvanın her yanından îmân ve mutluluk tütüyordu. Ne var ki, müşriklerin kanlı pençesi bu yuvanın da kapısına takılmakta gecikmedi. Artık Mekke onlara bir işkence fırınıydı. Daha fazla sabredemediler ve Peygamberler Peygamberinin müsaadesiyle Habeş illerine hicret eylediler.

Allahın Resûlü, damadı ve kızı hakkında şöyle ferman buyurdular:

— Onlar, Lût (a.s.) dan sonra, mübârek ve yüce Allah (ın rızası) **uğrunda ilk hicret eden kimselerdir.**

Hazret-i Osman ve mübarek zevci Habeş illerinde bir müddet yaşadılarsa da daha fazla vatan ve Peygamber hasretine dayanamıyarak tekrar Mekke'ye döndüler. Ne hazin bir tecellî ki, yine aradıkları serbestiyi bulamadılar. Çünkü Mekke müşrikleri Müslümanlara nefes bile aldırmıyorlardı. Gökte fıkırdıyan güneş, yerde taşların akrep dişleri ve kumların alev saçan dilleri. Ve sokak sokak yerlerde süründürülen masum müslümanlar. Bu durum karşısında ikinci defa Habeşistan'a göç ettiler. Hazret-i Osman'ın Habeş diyarında Abdullah adında bir oğlu oldu. Hayâ ve edep incisi Hazret-i Osman bu oğluna nisbetle "Ebû Abdullah" künyesini aldı. Abdullah, ancak iki sene yaşayabilmiş ve ebediyet âlemine göçmüştür. Hz. Osman, eliyle o mübarek yavruyu kabrine koydu. Hazret-i Rukiyye'nin bundan başka çocuğu olmadı.

Hilim, hayâ, ahlâk ve yumuşaklık âbidesi Hazret-i Osman ve mübarek zevci nihayet nur şehri Medine'ye gelip yerleştiler.

Bedir savaşının hazırlığı esnasında Peygamber kızı Hazret-i Rukiyye birdenbire, hayatının baharında, çetin ve amansız bir hastalığa yakalandı. Bu sebeple Allah Resûlü, Hazret-i Osman (r.a.) ı Medine'de kendi yerine vekil bıraktı. Kendisi bizzat îmân ordusunun başına geçip Bedir istikametinde uçup gitti.

Hazret-i Rukiyye'nin hastalığı tehlikeli bir hâl aldı. Peygamber kızı dünyadaki son günlerini yaşıyordu. Nihayet Ramazan-ı

Şerif içinde ebediyyet âlemine göçtü. Hazret-i Osman (r.a.) gönülden yaralandı ve damla damla göz yaşı döktü. Çünkü elmas kalbli ve ince gönüllü zevcini kaybetmişti. Ona karşı son hizmetlerini ve dinî vecibeleri yerine getirmek üzere hazırlandı.

Allah Resûlünün mübarek kızının cenazesi yıkanıp kefenlendi ve namazı kılındı. Tam o ân, Zeyd b. Sâbit (r.a.) Bedir zaferinin müjdesini Medine'ye getirdi.

Medine'nin imanlı kadınları, Hazret-i Rukiyye'nin kabrini ziyaret ederek gözlerinden şebnem damlası gibi yaşlar akıttılar ve ona dua ettiler.

Hayâ ve edep incisi Hazret-i Osman (r.a.) ın ince kalbi mübarek zevcesinin acısı ile sızlarken, birdenbire Bedir zaferinin müjdesiyle sevindi. Hakikat yatağı kalbinde keder ve sevinç birbirine karıştı. Bir tarafta İslâm ordusunun, büyük ve ölmez zaferi, diğer tarafta peygamber kızının ebediyete intikali.

Allahın Sevgilisi, topyekûn zaman ve mekânın ve bütün mahlûkatın peygamberi Hazret-i Osman'ı çok severlerdi. Hakikaten Hazret-i Osman (r.a.) Peygamber sevgisine lâyık yüce yaradılışlı ve ince gönüllü bir insandı. Kalbi elmas renkli incilerle doluydu, gece gündüz durmadan Kur'ân okur, sabahlara kadar fitili kesilmiş bir mum gibi yanardı. Sanki Kâbe mumu idi. O kadar saf, o kadar berrak, o kadar yumuşak, o kadar tatlı bir din eriydi.

Onun hakkında insanlığın Efendisi şöyle buyurmuşlardı:

— Her Peygamberin bir arkadaşı vardır. Benim Cennette arkadaşım Osman'dır!"

— "Osman İbni Affan, dünyada dostumdur, âhirette de dostumdur!"

Bu ne iş, bu ne yücelik, bu ne saâdet?..

İnsanda nasıl bir îmân fokurdamalı ki, kaynar suyu buzlu şerbet diye içebilsin. İşte Hazret-i Osman'ın îmânı ırmak ırmak çağlıyordu, gönlü de denizler gibi engindi.

Bu elmas kalbli ve yüce îmânlı insanı Allahın Resûlü mahzun görmek istemiyorlardı. Ona, Hazret-i Rukiyye'nin ölümü üzerine o zaman henüz 17-18 yaşlarında olan Ümmü Külsüm adındaki mübarek kızını verdi.

Daha önceleri Ümmü Külsüm, Ebû Leheb'in oğlu Uteybe'ye nikâhlanmış idi. Henüz gerdeğe girmeğe imkân bulamadan da ayrılmışlardı. Sebeb malum. İslâm ve îmân dâvası. Ebû Leheb isimli küfür kuduzu, oğlu Uteybe'ye emir verdi:

— Allahın Resûlü olduğunu iddia eden adamın kızını hemen boşa!

Uteybe, babasını tatmin etmek hususunda, kardeşi Utbe'den daha ileri gitmek istedi.

Nikâhlısını boşamak emrini alır almaz doğru Kâinatın Fahri'nin huzuruna çıkarak edepsizlikte en ileri bir lisanla haykırdı:

— Ben senin dinini inkâr edenlerdenim ve seni sevmem. Sen de beni sevmezsin! İşte bunun için kızını boşadım!

Alçak kâfir, bununla da kalmadı. Allah Sevgilisinin üzerine saldırdı, canavar pençelerini yakasına attı ve onu sarstı; O'nun, Allah Sevgisine ayna olan mukaddes yüzüne tükürdü...

Dağları, taşları, gökleri eritecek derecede bir şenaat... İnsanlığın Efendisi müşrik adamdan gördüğü muameleden fevkalâde müteessir oldular ve ellerini kaldırıp Uteybe'nin cezalanması için Allah'a dua ettiler:

Allahım! O'na canavarlarından birini musallat et.

Ve Uteybe isimli lânetli, cezasını bulmakta gecikmedi. Babası Ebû Leheb'le birlikte Şam seferine çıkmışlardı. Çölde bir canavar Uteybe'nin karşısına çıkarak onu parçaladı, her yanını lime lime etti ve beynini kumlar üzerine akıttı. İşte Peygambere hakaretin dünyadaki cezası. Öteler âleminde kimbilir, daha neler çekecek.

Allah Resûlünün mübarek kızı Hz. Rukiyye'nin vefat etmesi, Cenâb-ı Osman'ı son derece üzmüştü. Hıçkırıklar boğazında

düğüm düğüm oluyor ve gözlerinden damla damla yaşlar akıtıyordu. Varlığın Sebebi olan Peygamber, onun teessürünü görünce:

— Yâ Osman, dediler; neden bu kadar kederlisin?

Hazret-i Osman'ın dudakları usul usul kıpırdadı:

— Ey Allahın Resûlü! Ben kederlenmeyeyim de kim kederlensin? Başıma gelen malumunuzdur. Mübarek kızınızın vefatı ile yalnız kaldım. Bu da hiç; bunun daha büyüğü, sizinle olan yakınlık ve hısımlık bağı kopmuş oldu. Artık böyle bir mahrumiyete uğrayan üzülmesin de ne yapsın.

Allah Resûlünün mukaddes yüzünde nokta nokta elmas ve hayâl üstü bir gülümseyiş. Hazret-i Osman (r.a.) a şu müjdeyi verdiler:

— Cibrîl bana geldi ve dedi ki:

— Kızın Ümmü Külsüm'ü, (vefat eden diğer kızın) Rukiyye'nin mihri üzere ve onun sohbeti gibi Osman'a tezvic etmeni Allah sana emrediyor.

O an Hazret-i Osman'ın yüzünde saadet gülleri açıverdi ve sevincinden dolup taştı.

Hazret-i Ebû Hureyre (r.a.) nin rivayet ettiği bir başka hadis:

— Ey Osman! Şu Cibrîl'dir, bana haber veriyor ki, Cenâb-ı Allah Ümmü Külsüm'ü, vefat eden diğer kızın Rukiyye'nin mihri ve sohbeti üzere sana nikâhlamıştır.

Hazret-i Osman (r.a.) ın başına konan bu gökler dolusu devlet ve bu hiç kimseye nasip olmayan nimet.

Bu mes'ûd nikâh, hicretin 3. yılı Rebiülevvel ayında kıyıldı. Aynı yılın Cemaziyel-âhir ayında da, Ümmü Külsüm Hazretleri, Cenâb-ı Osman'ın evine gelin olarak gitti.

Artık Hazret-i Osman'ın saadetine ve mutluluğuna diyecek yoktu. Mübarek hanesi sanki ebediyete açılan bir pencereydi.

Kâinatın Efendisi, muazzez kızına hitaben buyurdular ki:

— Ey kızcağızım, kocan Osman'ı nasıl buldun? O, Ceddin İbrahim'le baban Hz. Muhammed (a.s.) e en çok benzeyen insan değil midir?

— Ey kızcağızım, Ebû Abdullah'a (Osman'a) ihsanda bulun. Çünkü O, bana ahlâk bakımından eshabımın en çok benzeyenidir!

Hayâ ve edep incisi Hazret-i Osman (r.a.) ile peygamber kızı Ümmü Külsüm Hazretleri tatlı bir hayat sürüyorlardı. Bu kutlu izdivacın devamı müddetince saadetle dolup taşmışlardı. Ne var ki, bu izdivaç ancak altı yıl kadar devam edebildi ve bu evlilikten bir çocukları bile olmadı. 9. Hicret yılında îlâhî kaderin sırrı ortaya çıktı ve Allah Resûlünün mübarek kızı Ümmü Külsüm Hazretleri hastalandı.

Hazret-i Osman'ın ince kalbi derin bir sızı duydu. Başına bu da mı gelecekti? Fakat ecel rüzgârı can kandilini söndürmeye memurdu. Çâresiz bu kandil de sönecekti. Ah bu ölüm! Bu ölüm değirmeni nicelerini öğütmüş, nice canları almıştı, ölüm öyle bir deniz idi ki, giden bir daha çıkamıyordu.

Nihayet takvimler, hicretin 9. yılının Şabân ayını gösteriyordu. Ümmü Külsüm Hazretlerinin hastalığı birdenbire arttı ve dünyadaki son ânını da bir nefeste bitirdi. Dilinde Kelime-i Tevhîd son nefesini verdi.

Hazret-i Osman'ın ızdırabını hayâl edebilirsiniz.

O kadar ızdırap duydu, o kadar kederlendi ki, gözyaşları sakalını ıslatıyordu.

Âhiretin reisi; **"Makam-ı Mahmûd"** un celîsi; mücrimlerin, suçluların enisi, Arap ve Acemin medar-ı iftiharı; dünya ve âhiretin ruhu ve berzahı; iki âlemin saadet baharı Cenâb-ı Mustafa buyurdular ki:

— Eğer on tane daha kızım olsaydı onları birer birer Osman'a nikâhlardım.

İşte Peygamberler Peygamberinin Hazret-i Osman'a karşı sevgi ve muhabbeti.

HAZRET-İ OSMAN (r.a.)IN MEDİNE'YE YERLEŞMESİ

Varlığın sebebi olan Peygamberin:

- Kırk sabah ve kırk akşam, Osman İbni Affân bir çatı altında bana komşuluk etti. Onun su şıpırtısını dahi duymadım. Osman ne güzel komşudur.

Buyurdu ve:

- Osman arkadaşımdır. Cennette benimle beraberdir.

Dediği büyük insan. Hayâ ve edep incisi, hilim ve yumuşaklık âbidesi Hazret-i Osman (r.a.), Habeş illerinden döndükten sonra nur şehri Medine'ye hicret etti.

Artık yüce Rabbine istediği gibi ibâdet edebilecekti. İstediği gibi Kur'ân okuyacak ve ömür seccadesi üzerinde hakikat namazları kılacaktı. Medine, huzur ve saadet kaynağı bir diyar olmuştu. Allahın Resûlü orayı da nurlandırmış ve insanlığın hasretle beklediği saadet şafağı Medine ufuklarında nokta nokta ışıldamıştı.

Ve ömür ırmaklarını kevserleştirip Cennet gölüne akıtmak isteyen insanlar şimdi bu diyara akın akın geliyorlardı.

Bu mübarek diyarın insanları da ne kadar âlicenap, ne kadar tatlı ve ne kadar yüce gönüllüydü. Muhacir olarak gelen din kardeşlerine bütün gönül kapılarını açmışlar ve onları bağırlarına basmışlardı. İşte Hazret-i Osman (r.a.) da, bu diyarın mübarek insanlarından Evs Bin Sâbit'e misafir olmuştu.

Müslümanlar Mekke'den gelen din kardeşlerine bütün gönül kapılarını açmışlar ve o muazzez insanları bağırlarına basmışlardı. Ve ilâhî bir sevgi ile kaynaşmışlardı.

Müslümanların büyük bir sıkıntısı vardı. İçecek su bulamıyorlardı. Bunun için de yine Hz. Osman (r.a.) kesenin ağzını açtı.

Herkes içmek ister, bulsa tatlı su,
Çünkü hayatının unsurudur bu.

Habeşistan'a hicret eden Müslümanların başı, dört büyük halifeden üçüncüsü, Cennetle müjdelenen on kişiden biri olan Hz. Osman (r.a.) Müslümanların susuz yanmasına dayanamadı. Allah Resûlü de belli başlı bir yerde kuyu açanın Cennetlik olacağını müjdelemişti.

Son derece zengin, kerem, cömertlik, hayâ ve edep sâhibi olan Hz. Osman (r.a.) bütün servetini dökerek kuyular açtırmaya başladı.

Bir yahudinin kuyusu vardı. Yahudi bu kuyudan gayet yüksek fiatla su satıyordu. Müslümanların buna gücü yetmiyordu. Hz. Osman (r.a.) yahudiye başvurarak kuyunun yarısını on iki bin dirhem karşılığında satın aldı ve ona şu teklifte bulundu:

— Ya bir gün sen, bir gün ben, nöbetleşe su çekelim; yahut kuyunun öbür yarısını da bana sat. Eğer satmazsan ben nöbetimde bir kova yerine iki çekerim!

Yahudi nöbetleşe çekmek yolunu tercih etti. Fakat müslümanların iki misli su çektiklerini görünce kuyunun öbür yarısını da sekiz bin dirheme satmaya mecbur oldu. Ve böylece kuyu tamamen müslümanların eline geçti. Müslümanlar su sıkıntısı çekmekten kurtuldular. Kaderin ne garip tecellîsidir ki; ileride isyancılar gelecek Hz. Osman (r.a.) ın evini kuşatacaklar ve o Peygamber Halîfesine dudaklarını ıslatacak kadar dahi su vermeyi çok göreceklerdir.

Allah Resûlünün en sâdık dostu ve en yanık sevdâlısı Hz. Osman (r.a.) Kur'ân okurken şehid edilecektir.

Şehit ki, hem ne şehit.

Gazalar ve Cenkler Boyunca

Hayâ ve edep incisi Hazret-i Osman (r.a.), Bedir ve bir iki gazâdan başka bütün cenklerde, Kâinatın Efendisiyle beraber bulundu...

Bedir cengine katılmayışı, hasta bulunan Zevcesi Hz. Rûkiyye'nin yanında kalışı yüzünden. Cenâb-ı Osman (r.a.) ın üzüldüğünü gören Allahın Sevgilisi o zaman şöyle buyurdular:

— Bedir'de bulunan bir adamın sevabı yahut sehmi sana vardır!..

Ve yine buyurdular:

— Sen kalbinin temizliği, hislerinin yüksekliği sebebi ile savaşa katılmıyorsun. Fakat sevabını alacaksın.

Hz. Osman (r.a.), bu başına konan gökler dolusu saadet karşısında sevincinden köpürüp taştı.

İştirak etmediği bir iki gazâda, ya elçi olarak başka bir yere gönderilmiş, yahut da Allah Resûlüne vekil olarak nur şehri Medine'de bırakılmıştır.

Din erlerinin ulusu ve cömertlik âbidesi Hz. Osman (r.a.) Uhud cenginde, Uhud, müslümanlar hesabına büyük bir imtihan... Şanlı İslâm kılıcının ucunda bir yenik...

Uhut; Medine yakınlarında bir dağ... Kâinatın Efendisi bu dağ hakkında:

— Uhut bizi sever, biz de onu severiz!

Buyurmuşlardır.

Evet, Uhut Peygamber yatağı bir dağ... Hz. Musa (a.s.) in kardeşi Hz. Harun (a.s.) Uhut dağında' yatar...

❀❀❀

İmânın kınından sıyrılan İslâm kılıcı, havada pırıltılı kavisler çizerek ebedî hareket rüzgârına yol açmıştır. Amma bu defa ucunda bir yenik..

İslâmın büyük ve eşsiz imtihanı Uhut dağında veriliyor.

Şanlı Bedr gazâsından bir yıl sonra oldu. Kureyş kâfirlerinin, Bedr intikamını almaya kalkışmalariyle...

Nûra düşman nursuzlar, neleri var, neleri yoksa hep topladılar, çarşı pazar sattılar, 50 bin altın tedarik ettiler. Tepeden tırnağa zırhlandılar, pusulandılar. Oklar, kılıçlar, süngüler, kamalar, gürzler sayısız. Parayla da sürü sürü asker tuttular...

Küfür ordusunun başında Ebû Süfyan... Mekke'den gurur ve ihtişamla hareket ettiler.

Ebedî Hayat Müjdeci'sinin amcası Abbas, vaziyeti gizli bir mektupla Allah Resûlüne bildirdi.

PEYGAMBER RÜYASI

Peygamberler Peygamberi Cuma gecesi bir rüya gördüler ve sabah olunca sahabîlerini toplayıp anlattılar:

— Rüyada birtakım sığırların boğazlandığını gördüm. Kılıcımın üzerinde de bir yenik... Derken sağlam bir zırhın içine elimi sokmuşum.

Rüyayı şöyle tâbir ettiler:

— Boğazlanan sığırlar, birçok insanın öldürüleceğine alâmet... Kılıcımın ucundaki yenik, yakın akrabamdan birinin öldürüleceği. Elimi soktuğum zırha gelince, o, Medine...

Allahın bütün gökyüzünü mukaddes başının üstüne, bütün yer yüzünü de ayaklarının altına serip topyekûn kendisine bağışladığı Cihan Peygamberi, Medine'den çıkmamak tedbirini münasip gördüler. Küfür ordusu Medine'yi basınca sokak muharebesi yapılsın, barikatlar kurulsun ve gizli noktalardan taş ve okla karşı durulsun. Bu güzel fikri ileri sürdüler. Elbette o bir Peygamberdi. Onun gayb âşinâ gözleri nice bin hakikati müşahede ediyordu...

Ne var ki, Bedr zaferinde bulunamayanlar, küfür ordusunu, yine açık sahrada püskürtmek emelinde...

Gönülleri cihad aşkı ile tutuşup yanan îmân kahramanları Allah Resûlüne gelip yalvardılar:

— Ey Allahın Resûlü! Anamız babamız size feda olsun. Biz bugünü bekliyorduk! Açığa çıkıp küfrün imansız suratına azim ve irade yumruğumuzu indirelim ve Allah için çarpışalım! Korktular, çıkamadılar denilmesin! Ne olur, bize müsaade et!..

Allahın Sevgilisi mescidde. Cuma namazı huşû ile kılınıyor. Sonra Allah Resûlü sahabîlerine dönüp tane tane konuşuyor:

— Sabredip yerli yerinizde kalsaydınız zafer sizindi. Madem ki böyle istiyorsunuz, buyurun, silâhlanın! Artık azim ve gayret!..

— Gönülleri dalga dalga heyecan kapladı. Düşmanın doğruca üstüne yürümek isteyenler, Kâinatın Efendisinin bu sözlerine sevindiler ve ilk imâ ve işaretlerine dikkat edemediler. Çünkü daha şimdiden cenk sahnelerindeymiş gibi bir havanın içine girmişlerdi. Ve bu ince noktayı görebilecek durumda değillerdi.

ALLAHIN SEVGİLİSİ ZIRHINI GİYİYOR

İkindi olmuştu. Varlık Nûru namazı kıldırdılar. Etraftan gelen gelene. Allah yolunda kılıç sallamak ve can feda etmek için İlâhî bir yarış var... Ordu toplanıyor.

Namazdan sonra, yanlarında en sâdık dostu Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer (r.a.) evlerine geçtiler. İslâm mücahidleri de, yığın yığın gelip kapılarının önünde kümelendi.

Muazzez sahabîlerden Saâd bin-i Muâz ve Üseyd bin-i Hudeyr (r.a.), Âlemin Fahri'nin kapısı önünde sahabîler topluluğuna dediler ki:

— Allahın Resûlünü kendi tedbirlerine bırakmadınız! İyi etmediniz! Kendileri Medine'den çıkmak niyetinde değillerdi. Gidip, yalvarın, O'nun isteğine boyun eğdiğinizi söyleyin! Ola ki, eski tedbirine döner!..

❀❀❀

Dışarda bu konuşma olurken, Kâinatın Efendisi, sırtında zırhı ve belinde kılıcı, görülmemiş heybet ve edâ ile kapıdan çıktılar. Sahabîler bu Nûrun etrafını çevreledi:

— Ey Allahın Resûlü, bizim muradımız asla sana aykırılık olamaz. Ne dilersen onu işle!

Ebedî Hayat Müjdecisi cevap verdiler:

— Hiçbir Peygamber, zırhını giydikten sonra, Allah onunla düşmanı arasında hükmedinceye kadar bu zırhı sırtından çıkarmaz!

YÜRÜYÜŞ

Âlemlere rahmet olan Cihan Peygamberi Cenâb-ı Mustafa, yanında en sâdık dostları ve sevdâlıları Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali (r.a.) ve yüzlerce muazzez insan.. Nûr serpen orduyu dört kola böldüler. Biri Allahın Arslanı Hz. Ali (r.a.), öbürü Musaâb Habbâb Bin-i Münzire kumandasında. Ve her birinde bir sancak.

İmân ordusu bin nefer. Yüzü zırhlı.

Çok genç olanlar götürülmüyor.

Ve Uhut istikâmetinde yürüyüş.

❀❀❀

Küfür ordusu üç bin nefer. Yedi yüzü zırhlı ve iki yüzü atlı. Ve üç bin deve. Gurur ve kibir heykeli bir ordu.

Uhut dağını yanına alarak Medine'ye karşı açık sahrada mevzi almış bulunuyor.

İslâm ordusu da ileri harekette ve küfrün karşısında, o da mukabil kanadını Uhud'a vermiş bekliyor.

TABİYE

Kâinatın Efendisi, elli tane keskin nişancıya İslâm ordusunun ardındaki dağ yolunun ağzına tâbiye ettiler. Ve okçuları tâbiye ettikleri noktanın gerçek değerini belirtmek için şöyle buyurdular:

— Siz bizim ardımızı koruyacaksınız! Bizi kestiklerini görseniz yardıma gelmeyiniz! Bizim ganimet topladığımızı da görseniz yerinizden kıpırdamayacaksınız!

Okçular, Âlemin Fahrinden bu kat'î emri almıştı... Yâni İslâm ordusu ezilse de ezse de, okçulara, Allah Resûlünden emir gelmedikçe yerlerinden bir adım bile ayrılmak yok.

CENK SAHNESİ

Bütün hazırlıklar tamamlandı. Orduda dalga dalga heyecan. Tam bu sırada Allahın Sevgilisi mukaddes ellerine bir kılıç aldılar ve buyurdular:

— Bu kılıcı hakkiyle benim elimden kim almak ister?

Ben, ben, ben!

Birkaç kutlu sahabi ileri atıldı; vermediler. Sonra îmân Arslanı Ebû Dücâne Hazretleri ilerledi ve sordu:

— Bu kılıcın hakkı nedir, Ey Allahın Resûlü? Kâinatın Efendisi buyurdular:

— Bu kılıcın hakkı, paramparça oluncaya kadar kâfirin yüzüne çalınmasıdır!

Hz. Ebû Dücâne sevinçle atıldı:

— Ver, ey Allahın Resûlü, o şartla alıyorum![5]

Verdiler:

Hz. Ebû Dücâne bir îmân aslanıydı. Gayet şecaatli ve cesur bir mü'mindi. Kılıcı alınca koltuk kabartarak ve salınarak yürüdü.

Allahın Resûlü bu hâle bakarak dediler:

— Allah bu yürüyüş tarzını sevmez, amma bu yerde müstesna...

❁❁❁

Muazzez sahabî Zübeyr Bin Avvam diyor ki:

— Ebû Dücâne bakayım ne yapacak diye ardına düştüm. Başına bir kızıl sarık sardı. Onu bu haliyle gören Medineliler **"Ebû Dücâne ölüm sarığını sardı"** dediler. Ebû Dücâne bir aslan gibi cenk sahnesine süzüldü. Kâfirlerden rastladığını vurup yere serdi. Sere sere ilerledi.

Artık cenk bütün şiddetiyle başlamıştı. İlk anda müşriklerin tepesine müthiş bir îmân yumruğu indi. Küfrün bayraktarı Talha bin-i Talha, Hz. Ali'nin; Ertât isimli kafir, Hz. Hamza'nın; Osman bin-i Ebi Talha yine bahadırlar bahadırı Hz. Hamza'nın kılıçlariyle delik deşik oldular.

Küfür safı yerinden oynadı. Büyük bir panik başladı ve görülmemiş bir gûlgûle...

Kâfirlerden silâhını atan kaçmaya başladı ve arkalarındaki kadınlar avaz avaz bağırıyorlardı.

Ve şöyle şarkı söylüyorlardı:

5 Kılıçta şu cümleler yazılıydı: *"Korkaklıkta mahcup olmak, ilerlemekte şeref var insan, korkaklık, göstererek, kaderin cilvesinden yakasını kurtaramaz."*

— Biz sabah yıldızının kızlarıyız. İpekten yumuşak halılar üzerinde yürürüz. Gerdanlarımız incilerle süslüdür.

Saçlarımız misk kokuludur.

Cesaretle ilerlerseniz, sizi kollarımız arasına alırız.

Arkanızı dönerseniz, sizi rezil edecek surette kovarız!

Defler, darbukalar çalarak kocalarını harbe teşvik ediyorlardı. Bu Müslümanlar için büyük bir başarı idi. Evet tam bir zafer havası esiyordu ki...

İşte o an, işte en nazik bir zaman arkaya tâbiye edilen İslâm okçuları, küfür ordusunun, darmadağın olduğunu görünce, Peygamberden aldıkları emri birden unutuverdiler ve çığlık çığlık gökleri inlettiler:

— Ne duruyorsunuz! Zafer bizde!.. İşte îmân ordusu küfrü önüne katmış kovalıyor!.. İşte herkes yağmaya başladı bile!..

Okçuların reisi önlerini kesti ve avaz avaz bağırdı:

— Durun, durun! Ne oluyorsunuz? Allah Resûlünün kati emirlerini ne çabuk unuttunuz!..

— Öyle amma herkes yağmaya başladı!

Dediler ve yerlerini bırakıp cenk sahnesine doğru koşmaya başladılar.

Ne yazık ki, artık olanlar olmuş... Kat'î bir zafer elden kaçırılmış oluyordu.

❀❀❀

O anda küfür ordusunun süvari kumandanı Halid İbn-i Velid, dağ yolunu kesen okçulara bir göz atınca onların yerlerini bırakıp dağıldığını gördü. Hemen atlılariyle o tarafa yıldırım gibi indi. Okçulardan yerini muhafaza eden birkaç kişiyle Abdullah Bin Cebîr'i şehit etti. Böylece küfür ordusu Müslümanların ardına düşmüş bulunuyordu.

Müslümanların safında:

— Arkadan geliyorlar! diye bir nâra yükseldi. Hücum hattındakiler geriye döndüler. Henüz çevrilme hareketi tamamlanmadığı halde, Müslümanlar "Çevrildik" zanniyle birbirine girdi. Bir kasırgadır koptu. Bir kargaşalıktır aldı yürüdü...

İşte, gayb âşinâ gözlerle hakikatleri gören ve ulvîlikler âleminden haber alan Allah'ın Resûlünü bir an için dinlememenin neticesi!..

ŞEHİTLERİN EFENDİSİ

Ebû Süfyan'ın karısı Hind ve Vahşi isimli Habeşli bir köle anlaştılar. Vahşi, bir taşı kendisine siper etti ve Hz. Hamza'yı kollamaya başladı.

Bahadırlar bahadırı Hz. Hamza (r.a.), cenk sahnesinde arslanlar gibi fırıl fırıl, döne döne, Vahşî'nin olduğu yere yaklaşıyor...

Vahşî, gayet iyi bildiği uzaktan silâh atma san'atiyle siperden mızrağını atıyor ve Peygamber amcası büyük Hamza'yı yere seriyor. Ve Peygamber amcasının dudaklarında ilâhî bir tebessüm şehâdet şerbetini içiyor...

❀❀❀

Ebû Süfyanın karısı Hind, İslâm ordusunda dağınıklık yüz gösterip küfür fırsata geçince, yanındaki çığırtkan ve küfür delisi kadınlarla, dişi sırtlanlar gibi, şehitlerin üzerine atıldı.

Hind, yerde alkanlar içinde yatan muazzez şehid Hz. Hamza'nın karnını ve göğsünü yardı, ciğerlerini çıkardı, bir parçasını aldı ve ağzında çiğnemeye başladı. Yutamadı ve tükürdü...[6]

6 Hind ve Vahşi o gün henüz İslâm nuru ile aydınlanmamış bulunuyorlardı. İslâm'dan uzak oldukları için bu hareketleri yapabilmişlerdi, Lâkin daha sonra Allah'ın lütfü erişti ve onlar da İslâm ile hayat buldu. Ve ondan sonra gözü yaşlı bir ceylân hâline geldi. İslâm, demiri mum hâline getiren ilâhî nizam... Ve İslâm işte böyle nice katı kalbleri pamuk gibi yumuşak yaptı.

BİR SES

Evet:

— Ey Müslümanlar, ardınızdan sakının!

Diye kopan nâra üzerine, imân ordusunda ânî bir panik ve dağınıklık...

Ve ters cephe üzerinde birbirini düşman sanıp birbiriyle boğuşmalar ve Medine'ye doğru süzülenler...

Fakat, Allahın âlemleri kurtarmaya gönderdiği ve büyük kurtarıcı Hz. Mustafa (s.a.v.) dimdik ve yanlarında tam on iki sahabî yanıbaşlarında, en büyük Sıddîkıyet ve teslimiyet örneği Hz. Ebû Bekir (r.a.). İşte tam "Sıddîk" sıfatının yerinde.

Bir küfür kuduzu atılıp, Kâinatın Efendisinin yanında cenkleşen Musa'âb Hazretlerini şehit etti. Sonra çığlığı bastı:

— Muhammed öldürüldü!

Ortalık büsbütün karıştı...

Küfür ordusunun başbuğu Ebû Süfyan ilerledi ve Âlemin Fahri'nin etrafındaki sahabî siperine doğru bağırdı:

— Aranızda Muhammed var mı?

Emir verildi:

— Sükût ediniz, hiç cevap vermeyiniz! Sustular.

— Ebû Bekir orada mı? Cevap yok.

— Ömer orada mı? Cevap yok.

Ebû Süfyan karanlık ağzını açıp avaz avaz bağırdı:

— Muhammed, Ebû Bekir ve Ömer ölüler arasında!

O zaman, adalet ve hakkaniyet Sultanı Hz. Ömer dayanamadı ve olanca sesiyle ortalığı çınlattı:

— Yalancı! Allah düşmanı yalancı! Saydıkların hep hayatta... Sen bundan sonra başına geleceğe bak!

Ve Müslümanlar arasında bir şayia:

— Allah Resûlü, şehit olmuş!..

Hayret, dehşet, ibret... Herkes donup kaldı. Ne bir adım ileri atabiliyorlar, ne bir adım geri.

Hz. Osman (r.a.) in hâli ise büsbütün perişan. Olduğu yere yığılıp kalıyor. Bir an için bütün kâinatı yıkılmış zannediyor. Allahın Resûlü hayatta olmadıktan sonra yaşamanın değersizliğini düşünüyor ve olanca ızdırap hançer hançer kalbine saplanıyor. Ve Cenâb-ı Osman (r.a.) ayağa kalkmaya dizlerinde derman bulamıyor, öylece olduğu yerde, amansız acılarla kıvranıyor.

O sırada Allahın Resûlü, kendisini çevreleyen sahabîlerin içindedir. Çözülüş karşısında, son vaziyeti görmek için bir iki adım atınca, küfür sırtlanları koşuştular, gözleri kan çanağına dönmüş bu şuursuz varlıklar; Allahın Âlemlere Fahr olarak gönderdiği mukaddes Zâtı taş yağmuruna tuttular. Kâinatın Tacının alnı, yanağı ve alt dudağı yaralandı; ve cihanın en güzel diş sıralarından biri kırıldı. Kâinatın Efendisi yine dimdik ve İlâhî bir heybetle duruyor. Fakat ok yağmuru amansız bir şekilde yağıyor. Allah Resûlüne yağdırılan okların siperi muazzez sahabî ve kahramanlar kahramanı Ebû Dücâne (r.a.), vücuduna nişangâh gibi üstüste oklar yapıştıkça, acısından yalnız başını kaldırıyor ve hiç kıpırdamıyor...

❀❀❀

Bu karışıklık esnasında Allahın Resûlünün, uzaktakilerden Kâab İbn-i Melik Hazretleri teşhis etti ve haykırdı:

— Ey Müslümanlar! İşte Allahın Resûlü! Toplanın!..

Bir sevinç, bir ilâhî çağlayış, bir konuşmadır başlıyor ve Allah Resûlünün etrafında etten kemikten bir hisar daha çevriliyor ve bu hisarı delip geçmenin imkânı olmuyor.

Yine Kâinatın Fahri'nin yanıbaşında, Cenâb-ı Ali (r.a.) O, elinde kılıcı, nur merkezine sokulmak isteyen, bahadırlık iddiasındaki bütün başları vücutlarının üzerinden uçuruyor.

İNŞAALLAH BEN SENİ ÖLDÜRECEĞİM!

Kâinatın Efendisi yanındaki sahabîlerle dağ tarafına doğru çekildiler, İbn-i Halef isimli bir küfür kuduzu kendilerine doğru çılgınca at sürmeye başladı. Ve ağzı köpük köpük haykırdı:

— Muhammed'i bana gösterin!

Muazzez sahabîler Allahın Sevgilisinden rica ettiler:

— Ey Allahın Resûlü, içimizden biri dönsün de şu mel'un adamın hakkından gelsin...

Âlemin Fahri buna müsaade etmediler ve buyurdular:

— Bırakın gelsin!..

Mel'un kâfir dört nala at sürmekte. Allahın Resûlü, Hâris'in mızrağını alıyorlar ve kâfire doğru heybetle ilerleyip kargıyı salıyorlar. Kâfir, tepetaklak atından düşüyor ve feryadı gökleri tutuyor:

— Öldüm!

Sahabîler de onu gerçekten öldü zannediyorlar ve yanından uzaklaşıyorlar.

Kâfir, sürüne sürüne güç belâ Kureyş'in içine varabiliyor ve orada öküz gibi böğürüyor:

— Muhammed beni helak etti! O, Mekke'deyken bana "Seni öldürecek olan benim" demişti. İşte böyle oldu!

Meğer bu küfür delisi, Mekke'de Allahın Sevgilisine şöyle demiş:

— Benim bir atım var... Her gece, ona inci gibi bir şinik arpa veriyorum. Seni onun üzerinde öldüreceğim!

O zaman Allahın Resûlünden şu cevabı almış:

— İnşallah ben seni öldürürüm!

Netice böyle oluyor. Allahın Resûlünün bizzat yönelttikleri mızrak ile yaralanan kâfir, Mekke'ye dönerken yolda geberip gidiyor. Ve ebedî azap diyarını boyluyor...

ÇEKİLİŞ

Cihanın evvelinde ve sonunda eşi bulunmayan Peygamberler Peygamberi, etrafındaki sahabîlerle, imtihan meydanından ebedî zafere doğru, çekiliş yollarında ilerlediler. Ve Uhut, bir bozgun değil, bir imtihan oldu.

Ve Hz. Osman (r.a.), bütün bu cenk sahnelerinde Allah Resûlüyle birlikte düşmana ok yağdırdı. Kâinatın Efendisinin kâfirlerin hücumuna uğradığını görünce şaşırıp kalmış ve kendinden geçmişti. Yıllarca o günü, o şaşkınlık hâlini hatırladıkça gözlerinden damla damla yaşlar akardı.

HEP ONUNLA BERABER

Hayâ, edep, hilim ve yumuşaklık âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.), bütün ömür boyunca hep Allahın Resûlüyle beraber bulunmuş ve gazâ meydanlarından îmânlı sinesini o Varlık Nûruna siper etmişti. Allahın Resûlü küçük cenklere çıktığı zaman Cenâb-ı Osman (r.a.) ı Medine'de yerine vekil olarak bırakırdı.

Diğer büyük cenklerin hepsinde (—Bedir hariç—) bulundu. Ve malıyla, canıyla Allah yolunda mücadele etti...

CASUS

Nebiyyi Muhterem nur şehri Medine'de muazzez sahabîleriyle oturmaktalar. Uzaktan bir adam peydahlanıyor. Allahın Resûlü, mukaddes ellerini ona doğru uzatıp buyurdular:

— Şu gelen adam kötülüğe niyetli!..

Hemen kutlu sahabî Üseyd İbn-i Hudeyr (r.a.) yerinden fırlıyor ve adama sarılıyor. Etek altından düşen koskoca bir hançer. Ve etrafına hançer hançer gözlerle bakan şaşkın adam...

Âlemlerin Efendisi adama hitap ettiler:

— Doğrusunu söyle, kimsin, nesin, maksadın neydi?

— Doğrusunu söylersem bağışlar mısın?

— **Evet.**

— Ben Ebû Süfyan'ın adamıyım. Mekke'den geliyorum. Seni öldürmek için.

Allahın âlemlere **"Rahmet!"** diye gönderdiği Rahmet Peygamber adamı azad etti. Seleme ve Amr'ı Mekke'ye, aynı işi Ebû Süfyan'a yapmaya gönderdi.

Bu iki sahabî, Mekke'ye vardılar. Fırsat kollamaktalar. Fakat Kureyş'lilerce tanındılar ve kaçmak zorunda kaldılar. Yolda rastladıkları kâfirleri kırdılar. Ve bir Kureyş casusunu boynuna ip takarak Medine'ye kadar sürüdüler.

Ertesi sabah hikâyeyi dinleyen âlemlerin Efendisi, nâmütenahi ince ve zarif bir tebessümle gülümsediler. Ve artık Mekke'ye doğru gönülleri akışa başladı..

❀❀❀

Hz. Osman ve Ağaç Altı Biy'ati

Hicretin altıncı yılı Zilkade ayında, Resûller Serveri Kâbe'yi ziyaret niyetini izhar ettiler. Zevcelerinden Ümmü Seleme Hazretleri de beraber, yanlarına 1500 sahabî aldılar ve yola revan oldular.

Peygamber kafilesi nazlı nazlı, ufukta, batan güneşin arkasından ilerliyor...

Allahın Sevgilisi en azılı ve en çetin düşmanlarının içine nasıl gidiyor? Bu suali Peygamberlik hikmetine bırakmak lâzımdır... Onun gördüğünü elbette diğer insanlar göremez, onun bildiğini yine hiç kimse bilemez.

❀❀❀

Önde, Kureyş müşriklerinin içini ve dışını keşfedip bildirmek üzere gönderilen vazifeliler geriye döndü:

— Ey Allahın Resûlü! Kureyş bir sürü asker toplamış, bekliyor. Yola çıktığını duymuşlar. Niyetleri seni, Allahın mukaddes evini ziyaretten alıkoymak...

Allahın Resûlü ve insanoğlunun ufku sahabîleriyle istişare ettiler... Kendileri, kâfirlerle harp fikrindeler...

Cihanda en büyük sıddîkiyet ve teslimiyet örneği Hz. Ebû Bekir (r.a.):

— Ey Allahın Resûlü, dedi; Sen Allahın Evini ziyaret gâyesiyle çıktın. Adam öldürmeye ve cenge çıkmadın. Sen doğru Kâbe'ye yönel... Eğer bizi bu ziyaretten alıkoyacak olurlarsa işte o zaman kılıç kılıca cenk...

Allahın Resûlü emir verdiler:

— Yürüyün, Allahın ismiyle!..

Allahın Sevgilisi, yolda Halid İbn-i Velid'in, bir süvari müfreze başında, müslümanları keşfe çıktığını haber aldılar.

Halid'in üzerine doğru yol alıp birdenbire karşısında görünüverdiler. Halid, hayret ve dehşet içinde... Müfrezesiyle dört nala Mekke'ye döndü ve Cihan Peygamberinin gelmekte olduğunu bildirdi...

Varlık Nûru Mekke yolunu açan dağ yokuşunun başına geldiği zaman devesi birdenbire durdu ve olduğu yere çöktü.

Sahabîler dediler ki:

— Allah Resûlünün devesi huysuzluk etti!

Kâinatın Efendisi:

— Hayır, dedi; huysuzluk etmedi; lâkin fili hapseden, onu da hapsetti.

Fil vak'asında, filin yere çöküp mıhlanışını ve öylece kalışını kasdediyorlardı. Ebrehe ordusunun fili olduğu yere çökmüş ve bir adım bile atmamıştı... İşte şimdi de, deve aynı şeyi yapıyordu.

❀❀❀

Varlığın sebebi olan Peygamber buyuruyor:

— Hakkı yüceltmeye aykırı olmaksızın Mekkelilerin bütün tekliflerini kabule hazırız!

Deveyi sürdüler. Deve bir sıçrayışta kalktı ve şevkli şevkli yürümeye başladı.

❀❀❀

Peygamber kafilesi, Mekke'den dört beş saat mesafede Hüdeybiye isimli köye indi. Su kenarında konakladı. Allah Resûlünün sahabîleri azalmış olan suyu çabucak bitirdiler... Kaynak çukuru bomboş... Kâinatın Fahri tirkeşlerinden bir ok çıkarıp uzattı ve suyun kaynak noktasına koymalarını emretti.

Koydular. Habbe habbe kaynamaya başlayan su... Su yükseldi; çukuru taşırdı. Herşey ve herkes suya kandı...

O sırada önceleri Varlık Nûru'nun tanıdığı olan Beni Huzâa Kabilesinden Bin Verka adlı biri gelip Peygamberler Peygamberine dedi ki:

— Ey Allahın Resûlü! Kâab bin Lüvey ve A'mar bin Lüvey toplulukları, seni Kâbe ziyaretinden alıkoymak niyetiyle karşı çıktılar ve Hüdeybiyenin büyük suyu üzerine kondular. Yanlarında, sağılır develer de getirdiler.

Allahın Resûlü buyurdular:

— Biz kimseyle çarpışmaya gelmedik. Sadece Allah'ın evini ziyarete geldik. Eğer bize engel olmazlarsa biz de kimseyi incitmez ve işimizi görüp gideriz. Eğer karşı duracak olurlarsa ölünceye kadar cenk ederiz!..

Bin Verka:

— Varayım, bu sözlerinizi Kureyş'e bildireyim; ey Allahın Resûlü!

Deyip gitti.

Kureyşli'lere Allah Resûlünün sözlerini nakletti. Kureyşliler birbirlerine girdiler. Kureyşlilerde dehşet, hayret, ibret... Sonra sulha razı oldular.

Nihayet Süheyl Bin Amr'a dediler ki:

— Git, Muhammed'le anlaş!

Allahın Sevgilisi Nebîlik nuruyla bilip buyurdular:

— Süheyl'i göndermekten maksat, anlaşmaktır!

Süheyl geldi. Allahın Resûlü, Kureyş elçisi Süheyl'e karşı ilim ve Hikmet Kutbu Hz. Ali (k.v.) ye emrettiler:

— Yaz, en başa: "Rahman ve Rahîm olan Allahın ismiyle" diye yaz.

Küfür delisi Süheyl hemen atıldı:

— Biz Rahman ve Rahîm isimlerini bilmiyoruz. Eskiden olduğu gibi, sadece "Allahın ismiyle" diye yazılsın.

Muazzez sahabîler hep birden itiraz etti:

— Olmaz, olmaz! Allah Resûlünün dediği gibi yazılmalıdır!

Peygamberler peygamberi buyurdular:

— Peki, yâ Ali, dediği gibi yaz ve devam et: Allahın Resûlü Muhammed o şart üzerine sulhu kabul eder ki...

Mel'un adam yine atıldı:

— Eğer biz senin Allahın Resûlü olduğunu kabul etseydik, Kâbe'yi ziyaretine mâni olur ve seninle cenk eder miydik?

Muhammed bin Abdullah yazılsın!..

Nihayetsiz olan Mülkün Seyyidi ve insü cinnin peygamberi cevap verdiler:

— Ben Allahın Resûlüyüm ve siz beni yalanlıyorsunuz!

Âlemlerin Efendisi sonra Hz. Ali'ye hitap ettiler:

— Yâ Ali, Allahın Resûlü sözünü o nâmeden çıkar!

Cenâb-ı Ali (r.a.) donup kaldı ve mırıldandı:

— Yapamam ey Allahın Resûlü, benim bu kelimeleri silmeye gücüm yetmez.

Cenâb-ı Ali'nin "Allahın Resûlü" unvanını kazıyabilecek takati gösteremeyeceğini takdir buyuran Resûller Serveri dediler:

— Ali, nâmeyi ver bana ve o kelimelerin yerini göster!

Cenâb-ı Ali (r.a.) gösterdi ve Allahın Resûlü onları sildi. **"Muhammed Bin Abdullah"** tâbirini koydular ve sulh oldu...

Âlemler, yüzü suyu hürmetine yaratılmış olduğu ufuk Peygamberin bu tarzda hareket etmesi ve yumuşaklıkları sayısız hikmet ve ince siyaset icabıydı.

❀❀❀

Muahede imzalandı. On yıl harp ve boğuşmayı bırakmak üzere anlaşma yapıldı.

Kâinatın Efendisi anlaşma nâmesini Mekke'ye Hayâ ve edep incisi Cenâb-ı Osman (r.a.) ile gönderdi. Kureyş elçisini yanlarında alıkoydu. Allahın Resûlünün muazzez dostu Hz. Osman (r.a.) Mekke'ye vardı. Kureyş kâfirlerinde hayret ve dehşet...

Cenâb-ı Osman'ı aralarında tuttular, Allah Resûlünün yanına göndermediler... Aradan saatler geçti.

Varlık Nûrunun sahabîleri tam sulh ânında bu yeni tecellîden dehşete düştü. Bir habere göre de Hz. Osman (r.a.) müşrikler tarafından öldürülmüştü... Allahın Resûlüne böyle bir acı haber ulaşmıştı...

Âlemin Fahri bir ağaç altına çekildiler ve bütün sahabîleri yeni bir biy'ate davet ettiler. Bu davet, bir ahd ve imsak üzerindeydi. Son nefese kadar cenkleşme ahdi... Her sahabî, ahdettikçe Allahın Resûlüne el veriyordu:

— Son nefesimize ve son damla kanımıza kadar çarpışmadan ayrılmayacağımıza ahdediyoruz!

Herkes sıra ile elini Âlemin Fahrinin eline koydu. Allahın Resûlü, sağ elini sol eline götürüp:

Buyurdular:

— Bu Osman'ın biatidir!

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) ın, Resûller Serverinin katındaki değerine bakınız.

Biy'at merasimi derin namütenahi derin bir vecd içinde, son nefere kadar devam etti.

Müşrikler Allah Resûlünün bu hareketlerini haber alınca hemen Cenâb-ı Osman (r.a.) ı bıraktılar. Hz. Osman (r.a.) Kâinatın Efendisinin yanına döndü ve anlaşma böylece yerine geldi...

Âyet nazil oldu:

(Ey Resûlüm, Hudeybiye gününde Ridvan biati ile) **Gerçekten sana biat edenler,** (Ölünceye kadar emrine bağlılık ve teslimiyet sözü verenler) **ancak Allah'a biat etmiş olurlar. Allah'ın kuvvet ve yardımı, o biat edenlerin vefa ve sadakatlerinin üstündedir.**[7]

Allahın Resûlü Hüdeybiye mevkiinde mukaddes saçlarını traş edip kurbanlarını kestiler.

Anî olarak çıkan bir rüzgâr, kesik saçları Kâbe tarafına doğru alıp götürdü.

Artık Mekke o ân fetholunmuştu...

Ve bu anlaşmada Hz. Osman (r.a.) ın rolü büyük olmuştu. Allah ve Resûlünün hoşnutluğunu kazanmıştı...

Cenâb-ı Osman (r.a.), öyle bir ulu sultandır ki, Allah Resûlünün yolunda, son meteliğine ve son damla kanına kadar, maddî ve manevî bütün varlığını vermiştir.

Kâinatın Efendisinin:

— Osman dünyada ve ötelerde dostumdur!

Dediği büyük insan... Başlıca hârikaları; Yumuşaklık, hayâ, edep ve ismettir.

Hasılı Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali (r.a.), O Nûrun etrafında dört cepheli bir fenerdir ki, kendi öz renkleri içinden yine O'nu ifadeye memurdurlar...

7 Sûre-i Feth, âyet: 10.

Büyük Dâvanın Büyük Adamı

Hilim, hayâ, ahlâk ve cömertlik denizi Cenâb-ı Osman (r.a.), daha evvelce de belirttiğimiz gibi Allah Resûlüyle bütün savaşlara katıldı. Mukaddes dâvanın mukaddes çilesini çekti.

İslâm kılıcı yine îmân kınından çekilmiş ve kartopu alınlı atların başı Hayber istikametine döndürülmüştü. Hayber Cenginde de Hz. Osman Kâinatın Efendisiyle beraberdi. Ve İslâm'ın büyük zaferlerinden birisi de Hayber'de kazanılmıştı.

Hicaz Yahudileri, Yahudiliğin hisarlı sitesi hâlinde, Hayber kalesinde kümelenmiş idiler.

Herkesin imdadına yetişen Cenâb-ı Muhammed Mustafa (s.a.v.), Hicretin yedinci yılı başında, Mekke dönüşlerinin hemen arkasından, Medine'den Şam'a doğru sekiz konaklık yolda, bir zamanlar büyük ve tarihi bir şehir olan Hayber kalesinin önünde görünüverdiler.

Seleme Bin Ekva Hazretleri anlatıyor:

— Allahın Resûlüyle Hayber Gazâsına çıktık. Geceleri yol alıyorduk. Sahabîlerden biri, Âmir Hazretlerinden şiir okumasını rica etti. O da devesinden indi ve kendi şiirlerinden tatlı tatlı okumaya başladı.

Âlemin Fahri sordular:

— Kimdi, şiir okuyarak develeri süren?

Sahabîler onun Âmir olduğunu söyleyince, Efendiler Efendisi:

— Allahın Rahmeti onun üzerine olsun!

Diye dua buyurdular.

Bunun üzerine şanlı sahabîlerden biri. Allahın Resûlüne:

— Ey Allahın Resûlü, dedi. Senin bu duanla Âmir'e Cennet vâcib oldu. Keşke, bu duaya bizi de ortak edeydin!..

Varlık Nûru Cennetler gibi tebessüm buyurdular...

❀❀❀

Peygamberin Nûr serpen ordusu kaleye gece varmıştı. Sabah oluncaya kadar beklediler. Sabah olup da, yahudiler ellerinde kazma, kürek, zenbil, işlerine gitmek için şehirden çıktıkları zaman birdenbire Peygamber ordusunu karşılarında görüverince haykırdılar:

— Vallahi, işte Muhammed ve işte O'nun askeri!..

Âlemlerin Tacı da yahudileri kazma ve kürekle görünce:

— Hayber harap oldu.

Buyurdular.

Evet, Hayber'de yahudilik kalesi çökecektir.

Büyük ve çetin bir cenk oldu.

İman ordusundan 15 şehit... Yahudilerin 93 tanesi ebediyyen cehennemde...

Ve Hz. Osman (r.a.) bu büyük cenkte de Allah Resûlünün hemen yanıbaşında kılıç salladı. Nice imansızın ciğerini delip azap diyarına gönderdi.

Yine ebedî zafer Allah Resûlünün oldu...[8]

HAMLE ÜSTÜNE HAMLE

İslâm kılıcı bir an bile durmaksızın küfür ormanını biçmeye devam etti. Nice Zaferler Allahın Sevgilisine nasip oldu. Artık

8 Hayber Gazâsı hakkında geniş bilgiyi Hz. Ali isimli kitabımızda görebilirsiniz.

bütün cihanı bir nur yangını sarmış ve insanlık İslâm'ın azameti karşısında teslim bayrağını çekmişti...

Ebedî Hayat Müjdecisi Kur'ân oluklarından âb-ı hayat akıtıyor ve elindeki imân tasını insanlık dudağına sunuyordu. Sıra öz vatanına Mekke'ye gelmişti...

Harıl harıl hazırlık... Kâinatın Efendisi, emirlerindeki kabilelere haber gönderdiler. Bütün sahabîler, bütün varlıklariyle Medine'de, Peygamber karargâhında...

10 bin kişilik Peygamber ordusu... Irmak, ırmak, sel sel, İlâhî bir vecd içinde hareket etti...

Sekizinci Yıl Ramazanın ikisinde yola çıkıldı... Mekke'ye inen tepeler üzerine kondular...

Gece, Mekke'ye hâkim noktalar tutuldu, asker teftiş edildi, kol kol sancaklar dağıtıldı ve emir verildi:

— On bin noktada ateş yakılsın!..

Mekkede fışkıran İlâhî ve Ebedî Nûr, Medineden on bin kandillik bir çenberle gelip nihayet Mekke'yi kuşatmıştı...

MEKKEYE İNİŞ

Sabahleyin Mekke'ye iniş başladı. Bölük bölük, kol kol, dalga dalga, ırmak ırmak akan İslâm ordusu büyük bir ihtişamla Mekke'ye girdi.

Allahın Resûlü arkalarında silâhlı askerler, bir yanlarında Hz. Ebû Bekir (r.a.) ve öbür yanlarında Üseyd bin-i Hudeyr (r.a.) Mekke sokaklarından geçiyorlar.

Allahın mukaddes evinin önüne gelince tekbir getirdiler.

On binlerin tekbiriyle dağlar, taşlar, yerler, gökler inledi.

Allah en büyük... Allah en büyük!..

KÂBEDE EZAN

Öğle vakti... Peygamber bülbülü Hz. Bilâl (r.a.), Kâbenin duvarlarına çıkmış ezan okuyor. Putlar yerde kırık dökük. Ve

Mekkelilerde yüzler hayret ve dehşet çizgileriyle buruş buruş... Yıllar önce boynuna ip takıp sokak sokak gezdirdikleri, kızgın kumlara yatırıp göğsünün üstüne kocaman taşlar koyup işkence ettikleri köle şimdi gür sesiyle bütün Mekke'yi ayağa kaldırmış ezan okuyor... Ve dağ taş inliyor...

– ALLAHÜ EKBER!..

– ALLAHÜ EKBER!..

❀❀❀

Allahın Âlemlere Rahmet olarak gönderdiği Sevgilisi Sâfâ'da oturuyorlar... Bütün Mekke ve Kureyş, teker teker huzurlarına gelip biat ediyor ve nura gark oluyor.

Kâinatın Efendisi, on beş gün kaldıktan sonra, keremli Mekke'den, Nûrlu Medine'ye, Ensâr isimli yardımcılarının âlemine döndüler... Ve bu büyük fetihte de Cenâb-ı Osman (r.a.) Allahın Resûlüyle beraber bulundu. Ve asiller çevresi Kureyş topyekûn Müslüman oldu ve İslâm büyük düzlüğe çıktı...

HUNEYN

Mekke fethinin hemen ardından Huneyn gazâsı...

Âlemlerin Efendisi, on bin Medineli ve iki bin Mekkeli sahabîyle düşman üzerine yürüdü. Düşmanın Huneyn vadisine konduğu haber alınmıştı.

Çetin bir muharebe başladı ve küfür ordusu, reislerinden aldığı emirler, kör ve hissiz, kendilerini kaldırdıkları gibi imân ordusunun üzerine attılar... İlk önce İslâm ordusunda bir dağılma... Sonra Allah Resûlünün akıllara durgunluk verecek derecedeki şecaatleriyle toplanış ve büyük hamle... Hep birden toplanıp sel gibi düşmana atılış...

Artık nehir tersine dönmüştür. Allahın Resûlü buyurdular:

— İşte ocak şimdi kızıştı!

Ve yerden bir avuç toprak alıp küfür ordusuna savurdular.

Çelik yapraklı ağaçlar ormanında görülmemiş kasırga... Düşman, üzerine bir silindir inmiş gibi ezildi ve yerler bir kan havuzu hâlini aldı.

İmânın billûrlaşmış nurdan âbidesi Hz. Ali (k.v.) bir hamlede küfür ordusunun bayraktarlarını ikiye biçti; ve Medineli Sahabî Ebû Talha, müşriklerden yirmisini devirdi...

Âlemin Fahri, Düldülün üzerinde doğrulmuş, buyuruyorlar:

— Ben Allahın Resûlüyüm ve yalan söylemem!..

Zafer yine Allah'ın Resûlünün olmuştu.. Düşman takip edildi ve kökü kurutuldu...

TEBÜK

Artık İslâm atı şahlanmış ve bütün yarışları kazanmış bir durumda. Hicretin dokuzuncu yılı Recep ayında, on bin atlı, otuz bin yaya, başlarında bütün insanoğlunun başı Hz. Mustafa (s.a.v.), Medine'den çıktılar ver elini Rum illeri.

Şimdi İslâm, içinden fışkırdığı dünyaya... Arap illerine madde plânında da hâkimdir.

Tebük, Medine ile Demş arası, belirli bir yerdir ve bu gazâya ismini vermiştir.

Susuz insanları içen, kurutan, kavuran yaz sıcağında, çok çetin ve çok zahmetli bir seferdi bu...

Gazanın sebebi:

Şam'dan Medine'ye zeytinyağı getiren Enbat kabilesi, Allahın Resûlüne şu haberi ulaştırmışlardı:

— Rumlar (Bizanslılar) Şam'da, padişahları etrafında toplanıp büyük bir yığınak kurdular!..

Bunun üzerine İnsanlığın Efendisi, gazâ emrini verdiler. Âdetleri, gazâ yerini sonuna kadar gizlemek olduğu halde bu defa hedef ve istikameti bildirdiler. Hazırlıklar ona göre yapılacaktı...

İmam-ı Taberânî nakli:

— Arap Hıristiyanları Bizans İmparatoruna mektup yazıp dediler ki; O, Nebîlik iddia eden adam öldü, milletine kıtlık geldi ve malları helak oldu. Rum padişahı da, kumandanlarından birinin emrine 40 bin asker gönderdi. Haber Allahın Resûlüne erişince sefer emrettiler. Yiyecek ve malzeme bakımından Müslümanlarda kuvvet yoktur. Hazret-i Osman (r.a.) Şam'a göndermek üzere 200 deve hazırlamıştı. Allah Resûlüne başvurarak 200 deveyi bütün takımları ve malzemesiyle ve ayrıca 200 okka gümüşle İslâm ordusuna hediye etti. Bunun üzerine Kâinatın Efendisi buyurdular..

—Bu hizmetinden sonra, artık ebediyyen yaptığı iş Osman'a zarar vermez.

Diğer rivâyetler:

Tebük Gazâsına çıkılacağı sırada İslâm ordusunun çoğu piyade ve sefer malzemeleri eksik... Varlık Nûru buyuruyorlar:

— Askerin zorluğunu kolaylaştıranlara ve onları teçhiz edenlere Cennet vardır!

Vefa hazinesi, Cömertlik denizi Hz. Osman (r.a.), hemen 300 deve ile bin dinar verdi...

Abdurrahman Bin Semmere diyor ki:

— Bu gazâya hazırlandığımız zaman, Osman, bin altını hırkasına sarıp getirdi ve Allahın Resûlünün önüne döktü. Kâinatın Efendisi mübarek elleriyle altınları karıştırdılar ve dediler:

— Bundan böyle Osman'a ettiği, zarar vermez!..

Bu büyük cenk için bütün sahabîler malını mülkünü, atını, davarını, imkânını, iktidarını, caniyle beraber Peygamberlerinin tuttuğu tepsi üzerine döktü. Hz. Osman (r.a.) ise İslâm ordusunun üçte birini yalnız başına teçhiz ederek silâhlandırdı. Ordunun yekûnu 30.000 kadardı.

HAREKET

Dünya çapında bir hareket. Bir damla suyu develerin kursağında arayacak kadar sıkıntılı bir sefer... Fakat dönen yok...

Yolda, Kâinatın Efendisinin devesi kayboldu. Arandı, bulunamadı.

Münafıklar hemen zehir kusmaya başladı:

— Yerden ve gökten haber verdiğini iddia eder; devesinin nerede olduğunu bilmez!

Allah Sevgilisinin, bu mırıldanış üzerine muazzez sahabîlerini halkalayıp buyurdukları hikmet, bir mucizedir:

— Vallahi ben bir şey bilmem, ancak Allah'ın bildirdiğini bilirim. Deve filân yerde ve falan vaziyette; gidip,görün ve alıp getirin!

Münafıklarda hayret, dehşet, ibret.

Sahabîler gittiler, gördüler, aldılar ve getirdiler.

Allah'ın Resûlü nur serpen ordusuyla Tebük civarında bir su başında. Su gayet zayıf. İçinde, incecik bir su şeridi geçen kuru bir ırmak. Emir verdiler:

— Irmağın suyunu toplayınız!

Suyu toplayıp abdest aldılar ve yine ırmağa döktüler. Mucize; ırmak kaynadı, ırmak yükseldi, ırmak doldu. Irmak taştı ve bütün ordular suya kandı.

Herakliyüs, Peygamber ordusunun haşmetinden korktu ve harbe yanaşmadı. Geçit boyunca Bizans kuvvetlerine rastlanamadı.

Bu gazâda Allahın Resûlü Herakliyüs'e bir nâme yazıp onu İslâm'a davet ettiler. Herakliyüs, Kâinatın Efendisine çok yumuşaklık gösterdi, saygı belirtti. İslâm'ı kabule yanaştı ise de hidayet nasip olmadı ve nasipsiz nasibinde kaldı. Peygamber nâmesi aynen şöyle:

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adı ile.

— Allah'ın kulu ve Peygamberi Muhammed (s.a.v.) den Rumun büyüğü "Hirakl" e. Doğru yolda gidene selâm olsun. Bundan sonra, ben seni İslâm'a davet ediyorum. İslâm'a gir ki, selâmette kalasın. Allah sana ecrini iki kat versin. (Hem Hz. İsa'ya, hem de Muhammed'e imân ettiğin için). **Eğer kabul etmezsen bütün halkın vebali senin boynunadır.**

Allahın Sevgilisi 20 gün Tebük'te durdular ve namazlarını seferi ölçüyle kıldılar. Ve daha sonra Nûr şehri Medineye avdet ettiler.

Medine halkı yollara döküldü.

Genç, ihtiyar, kadın, çocuk Kâinatın Efendisini karşıladı. Beyitler ve kasideler okuyarak ebedî ve şanlı peygamberimize kucak açtılar.

Din erlerinin ulusu Cenâb-ı Osman (r.a.) bu gazâda da İnsanlığın Tacı ile beraber bulundu. Bütün servetini Allah Resûlünün önüne getirip döktü ve âlemde hiç kimseye nasip olmayan büyük iltifatlara nail oldu.

Peygamber sahabîleri ne büyük insanlardı ki Allah yolunda bütün mallarını canlarını sebil ediyorlardı.

Şimdi bize düşen en büyük vazife; o ışık dairesinden pırıltılar yudumlayıp ebediyet caddesinde zafer arabasını sürmektir!

Her çevrede şimşekli sesimiz gürleyecek,
Ey Hak yolunun eri, zafer bayrağını çek!..

❀❀❀

ALLAH RESÜLÜYLE GEÇEN TATLI GÜNLER

İmânın billûrlaşmış nurdan âbidesi Hz. Osman (r.a.) orta boylu, güzel yüzlü, gür sakallı, âlim, fâzıl, âbid, sâlih bir efendiydi. Allahın Resûlü onu çok severdi.

Bir defasında İnsanlığın Efendisi Hz. Âişe (r.a.) nin evinde ayakları açık olarak oturuyordu. O sırada cihanda en büyük ve en sâdık Peygamber dostu Hz. Ebû Bekir (r.a.) geldiler ve izin istediler. Kendilerine izin verildi ve içeri girdiler. Sonra Hak ve adalet güneşi Hz. Ömer (r.a.) geldi, izin istedi, ona da izin verildi. O da gelip Âlemin Fahri'nin yanına oturdu. Peygamberler Peygamberi hallerini değiştirmediler. Daha sonra hilim, hayâ, edep, ahlâk ve yumuşaklık âbidesi Hz. Osman (r.a.) geldi izin istedi. Ebedî hayat müjdecisi derhal hallerini değiştirdiler ayaklarını örttüler. İzin verdiler. İçeri girdi.

Cihan peygamberi dostlariyle bir müddet sohbet etti. Ve sonra dağılıp gittiler.

Onlar gittikten sonra Hz. Âişe (r.a.) Validemiz Allahın Sevgilisine dediler ki:

— Ey Allahın Resûlü! Ebû Bekir (r.a.) geldi, durumunuzu değiştirmediniz; Ömer (r.a.) geldi, hâlinizi bozmadınız; amma Osman (r.a.) gelince mübarek ayaklarınızı örttünüz, bunun sebebi nedir?

Âlemlerin Efendisi gökleri ışıldatacak şekilde tebessüm ederek buyurdular:

— Yâ Âişe, Melekler bile Osman'dan hayâ ederler. Ben niçin etmeyeyim?

❁❁❁

Yine Allah'ın Sevgilisi Nübüvvet nuruyla görüp buyurdular:

— Ümmetimden Cehennemi hak etmiş yetmiş bin kişi, Hazret-i Osman (r.a.) in şefaatiyle Cennete girecektir: (—İbn-i Abbas (r.a.) nakli—).

❁❁❁

O irfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) ın büyüklüğüne bakınız ki, ona buğz edenin namazını Cihan Peygamberi kılmamışlardır.

Bir gün bir cenaze geldi. Kâinatın Efendisi namazını kılmadı. Hikmetini sordular:

— Ey Allah'ın Resûlü! Namazı kılmayışınızdaki hikmet nedir?

Peygamberler Peygamberi buyurdular:

— Bu kimse Osman'a buğz ederdi; Osman'a buğz eden Allah'a buğz eder. Bir kimse ki Cenâb-ı Hakka buğz eder onun namazını kılmak caiz değildir!.

Bütün insan oğluna Allah müjdesini getiren Peygamberi âlişan buyuruyorlar:

— Bir adamın şefaati ile Ümmetimden Rabi'a ve Mudar kabileleri sayısınca insan, Cennete girecektir.

Soruldu:

— O adam kimdir? Ey Allahın Resûlü!

Buyurdular ki:

— Osman İbni Affan'dır!.

Âlemin Fahri muazzez sahabîlerine bir gün şöyle dedi:

— Ben, oturur bulunduğum sırada, Cibril bana geldi ve beni götürüp Rabbimin Cennetine koydu.

Ben otururken, o anda elime bir elma kondu, elma ikiye bölündü ve içinden bir cariye çıktı ki; ondan daha güzel ve ondan daha ziyâde Cemâl sahibi bir cariye görmedim. Bir tesbih ediyordu ki; onun mislini ne öncekiler, ne de sonrakiler duymamıştır,

— Ey cariye! Sen kimsin? dedim. Cevap verdi:

— Ben Huru'l-în (Cennet hurîlerindenim) Allahü Teâlâ beni Arş'ın nurundan yarattı.

— Peki, sen kime aitsin?

— Ben, mazlum halife Osman ibni Affan'ınım!.

İşte Allah Resûlünün sevgisiyle bahtiyar olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.). Ömür ırmağını kevserleştirip Cennet gölüne akıtan yüce bir er. Kâinatın en büyük hayâ ve edep âbidesi.

Cenâb-ı Osman (r.a.), aynı zamanda Allah'ın Resûlü'nün vahiy kâtibi idi. Peygamberler Peygamberi Rabbin Risâletini tebliğe başlayınca kendilerine en büyük yardımı bu imân kahramanlarından görmüştür ki; birincisi Cihan Sıddîk'ı Hz. Ebû Bekir (r.a.). İkincisi Faruk- Azam Hz. Ömer (r.a.), üçüncüsü hayâ ve edep mâdeni Hz. Osman (r.a.) dır

Hz. Âişe (r.a.) yoliyle Cenâb-ı Osman (r.a.) dan nakil:

— Allah'ın Resûlü mukaddes sırtlarını bana dayarlardı. Cebrail de kendilerine Kur'ân vahyederlerdi. Ve bana "Osman, yaz!" buyururlardı..

İmam-ı Beyhakı rivâyetine göre, Allah'ın Sevgilisi oturdukları zaman, Ebû Bekir (r.a.) sağ yanlarında, Ömer (r.a.) sol yanlarında ve Osman (r.a.) karşılarında yer alırlardı. Ve Hazret-i Osman Kâinatın Efendisinin Sır Kâtibiydi.

Cömertliğin Böylesi

Nûr devri bütün haşmetiyle devam ediyordu. Ve Allah'ın Resûlü Kâinatı Kur'ân oluklarından akıttığı âb-ı hayat ile gülistan hâline getirmişti. Bütün insanlar ellerindeki imân tası ile ebediyet iksiri içiyorlardı. Böyle bir gündü; böyle bir mutlu zamandı. Kâinatın Efendisi ismet ve iffet sadefi Hz. Âişe (r.a.) vâlidemiz evinde idiler. Vefa hazinesi ve cömertlik denizi Cenâb-ı Osman (r.a.) dört deve yükü buğdayı Allahın Sevgilisine hediye gönderdi. Hizmetçiler götürüp teslim ettiler ve geri gelip dediler ki:

— Efendim, gönderdiğiniz buğdayları Allah'ın Resûlü muhacir sahabîlere verdi.

İmânın billûrlaşmış nurdan âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.), dört deve yükü buğday daha gönderdi. Allah'ın Sevgilisi bunları da Medineli sahabîlere verdi. Hz. Osman (r.a.) dört deve yükü buğday daha gönderdi. Âlemin Fahri bunu da zevceleri arasında taksim ettiler. Sonra Hz. Osman'ın hizmetçilerine sordular:

— **Efendinize ne kadar buğday gelmişti?**

Cevap verdiler:

— On iki yük buğday gelmişti, ey Allah'ın Resûlü!

Gaye - İnsan ve Ufuk - Peygamber Hz. Osman'ın evine hiç bir şey bırakmadığını anlayınca mukaddes ellerini ulvîlik âlemlerine kaldırıp şöyle dua yaptılar:

— Ya Rabbi! Osman'ın ihsanından âciz oldum. Bana ihsan edenlerin hepsinin karşılığını mükâfatını verdim. Fakat Osman Bin Affan'ın ihsanının karşılığını vermekten âciz kaldım. (Ey ihsanı bol Hüdâ!) Sen ona en iyi mükâfatı ver!.

Sonsuzluk Nebîsinin bu ulvî duası Arş'ı titretti. Derhal Cebrail (a.s.) gökler âleminden süzüldü ve Allahın Resûlünün huzuruna geldi:

— Ey Allahın Resûlü, dedi; Cenâb-ı Hak sana selâm ediyor. Osman'a selâmımı söyle. Biz ondan razı olduk. Onu Cennette sana komşu edeceğiz.

Arasat hesabını ondan kaldırdık. Sen onu mükâfatlandırmaktan âciz kaldın ise, biz ona mükâfat vermekten âciz değiliz.

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.), başına konan bu gökler dolusu devlet karşısında billûr billûr göz yaşı döktü.

Saadetin bu derecesi...

TABAKLAR DOLUSU ALTIN

Yine saadet devrinde bir gün ak nurlar sahibi Hz. Osman (r.a.) yedi tabağı altın ile doldurup, yedi hizmetçinin eline verdi:

— Bu tabakları içindekilerle birlikte Allah Resûlüne götürüp veriniz, dedi.

Hizmetçiler Sonsuzluk Nebîsinin hane-i saadetlerine varıp tabakları içindekilerle birlikte Resûller Serverine verdiler. Âlemin Fahri memnun oldular:

— Peki, dediler, gidin Efendinize selâm söyleyin!

Hizmetçiler sevinç içinde haykırdılar:

— Ey Allah'ın Resûlü; Efendimiz tabaklarla beraber bizi de size hediye gönderdi!.

Allahın Resûlü mukaddes ellerini ulvîlik âlemlerine kaldırıp:

— Yâ Rabbi, dedi, Osman'ı sana havale ettim!

Derhal Cebrail (a.s.) yetişti. Allahü Teâlâ'nın ilâhî fermanını bildirdi. Cenâb-ı Hak:

— Ey Habîbim! Osman'a benden selâm söyle. Huld ve Na'îm Cennetlerini bu hediyesine karşılık olarak ona bağışladım, buyurdu.

Düşününüz Osman kimdir, biz kimiz?

Hani öyle imân, öyle sevgimiz!.

❀❀❀

Yine Hediye

Hilim, hayâ, ahlâk ve cömertlik denizi Hz. Osman (r.a.), bir gün şu haberi duydu. Allah Resûlünün evinde hiç yiyecek kalmamış ve Mü'minlerin annelerinin rengi solmuş.

Birden irkildi. Ve hemen harekete geçti.

Allahın Resûlü mescidde namaz kılıyordu. Bu hâli haber alan Hz. Osman (r.a.) Selman-ı Fârisi (r.a.) Hazretlerine sitem etti:

— Yâ Selman! Bu hâli niçin daha önce bana haber vermedin?

Ve hemen bir semiz koyun, bir miktar bal ve bir çuval un hazırladı. Mü'minler annesi Hz. Âişe (r.a.) nin evine götürdü.

— Ey Mü'minlerin annesi, dedi. Allah Resûlünün bunları zevceleri arasında taksim edeceğini tahmin ediyorum. Ben diğerlerine de aynı şeylerden gönderdim. Bunları taksim etmesine lüzum kalmadı. Ben bunları O'nun ile size hediye ediyorum!

İffet ve ismet sadefi Hz. Âişe (r.a.) vâlidemiz diyor ki:

— Emir verdim, koyunu kestirdim. Ekmek pişirdim. Allah'ın Resûlü mescitten teşrif ettiler. Unu, ekmeği ve balı görünce sordular:

— Yâ Âişe! Bunlar nereden geldi?

— Osman getirdi, ey Allahın Resûlü!

Ebedî Hayat Müjdecisi hemen mübarek ellerini Allahın hacet kapısına açıp duâ etmeye başladılar:

— Yâ Rabbi! Osman'ın geçmiş, gelecek, gizli, aşikâr bütün günahlarını bağışla!.

— Ey Allah'ım! Onu Sırattan geçir.

Hayâ ve edep incisi Hz. Osman'ın cömertliğini görünüz! İnsanda nasıl bir imân fokurdamalı ki bu derece sadakat gösterebilsin. İnsan, Peygamberi sevdiği derecede insandır. Onun sevgisinden mahrum olan gönüller kâinatın en karanlık gönülleridir.

Yâ Rabbi! Bu ne aşk, bu ne iş?

❀❀❀

ALLAH RESÛLÜ DUA EDİYOR

Nûr devrinde yine bir gün imân ordusu küfür ordusuyla cenk sahnesinde kılıç tokuşturuyordu. İmân kılıcı küfür kanserini kökünden kazımak için sıyrılmıştı. Allahın Nûrunu söndürmek isteyen müşriklere karşı İslâm mücahidleri canlarını dişlerine takmış savaşıyorlardı. Fakat İslâm ordusunda yiyecek bitmişti. Kıtlık baş göstermiş ve çetin bir sıkıntı başlamıştı. Efendimiz buyurdular ki:

— Vallahi Allah size güneş batmadan yiyecek gönderecektir!

Hilim, hayâ, ahlâk ve cömertlik denizi Hz. Osman (r.a.) bu sözleri duydu. **Allah'ın Resûlü yanlış konuşmaz!"** diyerek harekete geçti. Aradı taradı bir yerde on dört deve yükü yiyecek buldu. Fiatına bakmadı. Ne isterlerse verdi. Ve aldı. Hemen Kâinatın Efendisinin huzuruna getirdi:

— Ey Allahın Resûlü, dedi: Osman'ın Allah'a ve Resûlüne hediyesidir!

Allahın Resûlü mukaddes ellerini ulvîlik âlemlerine kaldırıp şöyle duâ yaptı:

— Ey Allah'ım! Osman'a hayır ver ve onu hayır ile mükâfatlandır!

Cenâb-ı Osman (r.a.) göz yaşları içinde bu duaya âmin dedi.

Saffet ve ulviyetin bu derecesi.

Her Adıma Bir Köle Azâd Etti

Ne büyük bir şeydir canlar yakan aşk,
Billûr billûr, pınar pınar, akan aşk!.

Nûr devrinde bir gün, Hazret-i Osman,
Dedi ki Resûle: —Ey ulu Sultân!

Seni bize Rahmet gönderdi Hüdâ,
Benim gönlüm sevgin ile dolmada.

Bana dâvetlisin bugün ey Nebî,
Bulabilir miyim, dost senin gibi.

Tebessüm eyledi nurdan çağlayan,
Öyle şevk, öyle vecd, öyle heyecan.

Osman sevincinden hep uçuyordu,
Her taraf pırıltı, her taraf nurdu.

Sonsuzluk Nebîsi düştü önüne,
Mukaddes ayaklar yürüyor yine.

Gel gör ki, Osman'ın hâli bambaşka,
Bir adım, bir köle, tutulmuş aşka.

Sayıyor Nebînin her adımını,
Lâkin fark eyledi canların canı.

Dedi: —Ey safânın engini bu ne?
İşte sana müjde, geldik evine.

Sen adımlarımı sayıyorsun hep,
Anlamak isterim, buna ne sebep?

Osman dedi: — Aman Yâ Resûlallah
Bana bu imkânı bahşetti Allah.

Ey Nebî! Kaç adım attınızsa siz,
Sayısınca köle azad etmişsiniz.

Benim gönlüm, benim sevgim sende hep,
Pervaneyim ey Nûr, ben çevrende hep!

Bize Haktan geldin sen ey nazlı yâr,
Gönlümde aşkının bin sevinci var!.

Tebessüm eyledi Cennetler gibi,
Allahın Resûlü, ebedî Nebî.

Dedi ki: — Ey gönlü billûrundan duru!
Müjde, indi demet demet Hak nuru!

Sen ki beni sevdin eyledin vefa,
"Dostum" dedi sana işte Mustafa!.

Sevincinden uçtu Osman her yana,
İşte böyle bir aşk lâzım insana.

Allah Resûlünün Ashabı gibi,
Var mı âlemde aşk, îmân sahibi?

Her kim ki almıştır O Nûrdan bir iz,
Ömür boyu çağlar hep deniz deniz!.

Büyük Hesap Günü

Bilgi güneşi Hz. Ali (k.v.) bir gün, Âlemlerin Efendisine dedi ki:

— Ey Allahın Resûlü! Büyük hesap gününde ilk defa kimlerin hesabı sorulacaktır?

Allahın Resûlü buyurdular ki:

— En evvel hesabı görülecek benim, sonra Ebû Bekir, Sonra Ömer, sonra sensin, yâ Ali!

— Ey Allahın Resûlü! Osman'ın hesabı ne olacak?

— Günün birinde Osman'a bir işim düştü. Osman'dan onu gizli istedim. O da bana gizli verdi. Ben de Allah'a niyaz ettim. Osman'ın hesabı gizli görülecektir!..

ÂLİCENAPLIK

Allahın yenilmez aslanı ve evliyalar sultanı Hz. Ali (k.v.) ile Peygamber kızı derin ve ince Fâtıma (r.a.) evleneceklerdi. Kâinatın Efendisi onları birbirlerine nikâh edeceklerdi. Hz. Ali (k.v.) nin bir zırhı vardı. Onu pazara götürüp satılığa çıkardı. Zırhın parası ile düğün masraflarını karşılayacaktı. Cenâb-ı Osman (r.a.) pazarda gezerken İmam-ı Ali'nin zırhını görüp tanıdı. Derhal satıcıyı çağırdı.

— Bu zırhın sahibi buna ne kadar para istiyor?

— 400 dirhem istiyor!

— Peki gel parasını vereyim!

Beraberce Hz. Osman'ın evine gittiler. 400 dirhem verdi ve zırhı satıcıdan aldı. Sonra bu zırh ile beraber 400 dirhem daha ilâve edip Cenâb-ı Ali (k.v.) ye gönderdi:

— Bu zırh senden başkasına lâyık değildir. Bu dört yüz dirhemi de düğûn masrafı olarak harcarsınız, dedi.

Onlar Sonsuzluk Nebîsinin elinden ölümsüzlük iksiri içmiş kimselerdi. Onların iç gözlerine İlâhî nurun sürmesi çekilmişti. Birbirlerini İlâhî bir sevgi ile seviyorlardı. İşte bu İlâhî kaynaşmadır ki, bütün cihan imparatorluklarını kısa bir zaman içinde tarihten sildi ve cihana İslâm hâkimiyetini getirdi.

CEBRAİL'İN TEBRİŞATI

Bir gün Sultan Melek Cebrail (a.s.) Allahın Resûlüne gelip dedi ki:

— Ey Allahın Resûlü! İbrahim'in ve Yusuf'un sakallarını görmek istersen Osman'ın sakalına bak. Bir Peygambere benzeyen muhakkak cennetliktir!

❀❀❀

Kâinatın Efendisi yine bir gün mukaddes ellerini Allah'ın hacet kapısına açıp dua ettiler. Ve Hz. Osman'a hitaben dediler ki:

— Ey Osman! Allah senin geçmiş ve gelecek bütün günahlarını bağışlasın!

Peygamber duası kabul oldu. Bu duanın Allah tarafından kabul edildiğine dair âyetler nâzil oldu. Böyle olduğu halde, o bakış ve görüş sahibi ve billûr gönüllü Hz. Osman (r.a.) her gece sabahlara kadar Allahın huzurunda dururdu. Kıldığı iki rek'at namazda Kur'ân-ı Kerîm'i hatmederdi. Bütün ömrü boyunca bu ulvî âdetini bırakmamıştır.

İşte İslâmın altınla doldurduğu kalblerdeki saffet ve ulviyet!..

BİR SOHBET Kİ

Cenâb-ı Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimiz nur devrinde bir gün İlim ve Hikmet Kutbu Cenâb-ı Ali (k.v.) ile sohbet ediyorlardı. Buraların ve ötelerin en ince hikmetleri üzerine konuşuyorlardı. O sırada İnsanlığı nesil nesil nurlandırmaya memur olan torunlarından birisi Hz. Hüseyin (r.a.) yanlarına geldiler. Sonsuzluk Nebîsi dudaklarında İlâhî tebessümler olduğu halde Hz. Ali'ye dediler ki:

— Ey Ali! Bunlar Cennet ehlinin büyükleridir! Babaları kendilerinden daha büyüktür. Osman Bin Affan İbrahim (a.s.) gibidir. Lût (a.s.) dan sonra Allah için ailesi ile birlikte göç eden Osman'dır. Osman'ın düşmanının ben de düşmanıyım. Osman'ı babanız İbrahim (a.s.) e benzetirim. Osman ümmetimin en mahcubu ve cömertidir.

Yâ Rab! Osman gerçekten senin rızanı ister. Ondan razı ol. Kırk kızım olsaydı birbiri peşinden kırkını da Osman'a verirdim!.

Hilim, hayâ, ahlâk ve cömertlik denizi Hz. Osman (r.a.) ın Peygamber katındaki kadr ü kıymeti işte böyledir.

Kâinat sultanının bu iltifatları boşuna değildir. Zira Hz. Osman (r.a.), bütün varını yoğunu Allah Resûlünün yoluna dökmüştür. Mukaddes İslâmın çile devrinde en büyük çileyi çekmiştir. Kâinatın burcunda Tevhîd sancağını dalgalandırmak için İslâm ordularını teçhiz etmiştir. Malıyla ve canıyla Allah yolunda mücadele etmiştir. Hilim dağı îmân bayrağı, hayâ ve edep mâdeni bir sultandı o!.

ÖYLE BİR KİMSE Kİ

Kevser sâkisi Hz. Ali (k.v.), Peygamber kızı derin ve ince Fâtıma (r.a.) nın eşiydi. Böyle kutlu ve mutlu çift âlemde yoktu. Ne hikmetse bir gün Hz. Ali (r.a.) bir hanım daha almak istediler. Allahın Resûlü bunu duyunca üzüldüler. İlim ve hikmet kutbu

Hz. Ali (r.a.) derhal fikrinden vazgeçti ve Allah Resûlünden af diledi. Fakat Âlemin Fahri af buyurmadılar. Hz. Ali (r.a.) Kâinatın Efendisine şefaatçi olarak Hz. Ebû Bekir'i gönderdi. Yine af etmediler. Sonra Hz. Ömer'i gönderdi, yine af etmediler. Bu defa da Hz. Osman'ı gönderdiler. Hz. Osman (r.a.) Allah Resûlünün huzuruna vardı:

— Ey Allahın Resûlü, dedi, arkadaşım hakkında şefaate geldim!

Gaye - İnsan ve Ufuk - Peygamber buyurdular:

— Yâ Osman! Şefaatini kabul ettim ve arkadaşını sana bağışladım!

Sonra Kâinatın Efendisinden sordular:

— Ey Allahın Resûlü! Hz. Ebû Bekir'in, Hz. Ömer'in şefaatini kabul etmediniz de, Hz. Osman'ınkini kabul buyurdunuz. Bunun sebebi nedir?

Sonsuzluk Nebîsi cevap verdiler:

— Öyle bir kimsenin şefaatini kabul ettim ki, Hak Teâladan, yer ile göğün değiştirilmesini, veya bu ümmetin günahkârlarına rahmet edilmesini istese, Allahü Teâlâ hemen kabul edip, yer ile göğün yerlerini değiştirir, veya bu ümmetin âsilerinin günahlarını avf eder!.

İşte çifte nur sahibi Hz. Osman (r.a.). Gönül evi eşsiz incilerle dolup taşmış bir er.

❀❀❀

Yüksek Derece

Bir gün hayâ, edep, hilim ve yumuşaklık âbidesi Hazret-i Osman'a sordular:

— Ey bakış ve görüş sahibi! Bu yüksek dereceye nasıl ulaştın?

Cevap verdiler:

— Kur'ân-ı Kerîm'i sağıma, Allah Resûlünün yaptıklarını soluma, ne yaparsam Allahın, her şeyi, bilir olduğunu kalbime koyarak eriştim!.

İFTİHAR

Levlâke Levlâk ufkunun nurlandırıcı güneşi Cenâb-ı Muhâmmed Mustafa (s.a.v.) Efendimiz buyuruyorlar:

— Bütün Peygamberler hayatlarında bir kimse ile fahr etmişler, öğünmüşlerdir. Ben de Osman Bin Affan ile öğünürüm!

— Mü'minlerin Annesi Hz. Âişe (r.a.) den:

— Allahın Resûlü bir gün dediler ki; Yâ Âişe! Sahabelerimden birini çağırmanı istiyorum. Ona söyleyeceklerim var!

— Ey Allahın Resûlü! Hz. Ebû Bekir (r.a.) i çağırayım mı?

— .....

— Hz. Ömer (r.a.) i çağırayım mı?

— .....

— Amcanın oğlu Hz. Ali (r.a.) i çağırayım mı?

— .....

— Ey Allahın Resûlü! Osman'ı çağırayım mı?

— Çağır gelsin, yâ Âişe!

Kâinatın Efendisi diğerlerinin ismini söyledikçe sükût ettiler ve Hz. Osman'ı istediler. Hz. Osman (r.a.) ı çağırdım, Allah Sevgilisinin yanına geldi.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ona bir şeyler söyledi. Rengi değişti. Bir şeyler daha söyleyince, mübarek yüzünün rengi yerine geldi ve gülümsedi.

İleride âsiler Cenâb-ı Osman'ın evini muhasara edecekler, ve büyük Halife onlara karşı koymayacak.

İsmet ve iffet sadefi Hz. Âişe (r.a.) vâlidemiz, Allah Resûlünün Osman (r.a.) ı çağırdığı gün bu hâdiseyi anlattığını zannediyorum, demiştir.

O büyük sultana vermediler su;
Çünkü âsîlerin hiç yok duygusu!..

❀❀❀

İnnnemâ ya'mürü mesâcidellâhi men âmene billahi velyevmil âhir =

Allahın mescidlerini ancak Allah'a ve âhiret gününe îmân eden, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allah'dan başkasından korkmayan kimseler î'mar eder.

Bu Âyet-i Kerîme Hz. Osman Hakkında nâzil olmuştur.

Hel yestevîllezîne yâ'lemûne vellezîne lâ yâ'lemûn =

Bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?

Bu âyet-i kerime de Cenâb-ı Osman hakkında nazil olmuştur.

Asırlar devirler geçti aradan,
Gelmedi âleme öyle bir sultan!..

ONU ALLAH METHEDİYOR

Allahın Resûlü, Meleklerin istikbâl ettiği, Arş'ın boyun eğdiği, Kâbe Kavseyn kapılarının açıldığı Cenâb-ı Mustafa (s.a.v.) Mekke'den nur şehri Medine'ye hicret edince bir mescit yaptırmışlardı. Zamanla nura hasret çeken insanlar Peygamber beldesine akın akın gelmeye ve Allahın Resûlüyle birlikte yaşamaya başladılar. Kâinatın Efendisinin mukaddes ellerinden ölümsüzlük iksiri içmek için herkes ırmak ırmak Nûr şehrine akıyordu. Artık Peygamber mescidi Müslümanlara kâfi gelmiyordu. Halkın bir kısmı çadırlar kurmuştu. Varlığın sebebi olan Peygamber buyurdular ki:

— Bizim Mescidimizi genişletene Cennet vardır!

Hidâyet gülistanının goncası Hz. Osman (r.a.) bunu duyunca hemen Âlemin Fahrine koştu:

— Ey Allahın Resûlü, dedi, anam babam sana feda olsun! Mescidi genişletme işini üzerime alıyorum. Siz emir buyurunuz, ne kadar arzu ederseniz, o kadar genişleteyim!

Neyi var, neyi yoksa her şeyini ortaya döktü ve Peygamber Mescidini genişletti. Bunun üzerine şu âyeti kerime nazil oldu:

— Allahın mescidlerini ancak Allah'a ve âhiret gününe imân eden, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allahdan başkasından korkmayan kimseler İmâr eder. İşte doğru yola ermişlerden olmaları umulanlar bunlardır." (-tevbe âyet: 18-)

Ey dertlerle bikarar olmuş insan
İslâmı yaşamadıkça saadet bulamayacaksın.
Öyleyse, Allahın dâvetine, îmânın mihverine,

Kur'ânın gölgesine gel ve Asr-ı Saadet insanına
Bir bak da şuur gözlerine hikmet sürmesi çekilsin.

Dünya güzeline gönül verenlerin ebediyyen harmanında ellerine nedâmetten başka bir şey geçmez!..

YİNE ALLAH MEDHEDİYOR

Hayâ, edep, hilim ve yumuşaklık âbidesi Hz. Osman (r.a.) gündüz oruç tutar, gece de namaz kılardı. Her gece iki rek'atlık namazda Kur'ân-ı Kerîmi hatmederdi. Cenâb-ı Hak onun hakkında buyurdu ki:

— **"Yoksa, o, ahiret** (—azabın—) **dan korkarak, Rabbinin rahmetini umarak gecenin saatlerinde secdeye kapanır, kıyamda durur bir halde tâat ve ibâdet eden kimse gibi midir? De ki: "Bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Ancak temiz akıl sâhibleridir ki** —bunlar— **hakkiyle düşünür."** (—Zümer, âyet: 9—).

BANA YAKIN OL

Sahabîlerden Ebû Karfese (r.a.) rivâyet ediyor:

— Bir gün Allahın Resûlünün mescidine gittim. Bir müddet sohbette bulundum. Hz. Osman (r.a.) de Peygamber mescidine geldi. Bir köşeye oturdu. Kâinatın Efendisi onu görünce dediler ki:

— **Yâ Osman! Bana yakın ol !**

— Peki, ey Allahın Resûlü!

Hz. Osman (r.a.) Âlemlerin Tacına biraz yaklaştı. Peygamberler Peygamberi:

— **Yâ Osman, dedi. İyice yanıma gel!**

Hz. Osman (r.a.) iyice yaklaştı. Dizi Allahın Resûlünün mukaddes dizine değiyordu. Hz. Osman'ın yakasının bağı açıktı. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) mübarek eliyle bağladı. Ve Hz. Osman'ın

îmân aynası berrak yüzüne baktı, mübarek gözlerinden billûr billûr yaşlar aktı:

— **Yâ Osman, dedi. Önünde büyük işler olacağını bil! Kıyâmet günü benim havzıma en önce sen gelirsin. Damarlarından kan akar. Rengi kan rengi, kokusu misk kokusu gibidir. Allahın Peygamberi olarak ben, sana "Sübhanellah, seni kim böyle yaptı?" derim. Sen falan, falan dersin. O zaman Arşın içinden bir nida gelir. "Biliniz ki, Osman Bin Affan her sürülmüş üzerine emîr ve pâdişâhtır," der, sonra Hak Tealâ ile senin arandan perde kalkar. Sana tecellî eder. Cenâb-ı Hak sana "Yâ Osman! Seni şehid edenler hakkında ne düşünüyorsun?" buyurur. Sen de: "Yâ Rabbi! Eğer sen onları muaheze edersen, ben de azarlarım. Eğer sen avf edersen, ben de avf ederim," dersin...**

İşte Sonsuzluk Nebîsinin nübüvvet nuruyla görüp haber verdikleri hakikatler. Zaman gelecek Cenab-ı Osman (r.a.) mazlum olarak şehîd edilecektir.

Hatta ona bir damla suyu bile çok göreceklerdir.

Ne garip tecellî Yarabbi?

DOSTLUĞUN BU DERECESİ

Kâbe Kavseyn tahtının erişilmez sultanı Cenâb-ı Ahmed (s.a.v.) kâinatın burcuna Tevhîd sancağını dikmiş ve hidâyet denen çadırı kurmuştu... Nûra hasret kalan insanlar akın akın Allahın Âlemlere Fahr olarak gönderdiği Resûlüne geliyorlardı. Çatlayan gönül dudakları inayet serinliğine kavuşmuştu. İslâm pınarından çağlayan billûrlar gönül bahçelerinde marifetullah çiçekleri yeşertmişti. İşte böyle bir gün, böyle bir devirdi.

Âlemin Fahrinin muazzez sahabîlerinden Hz. Câbir (r.a.) den nakil:

— Biz Allahın Sevgilisinin Mekkeli sahabîlerinden bir cemâatle Peygamberler Peygamberinin saâdetli huzurunda idik.

Aramızda Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali, Hz. Talha, Hz. Zübeyr, Hz. Abdurrahman Bin Avf ve Hz. Sâad Bin Ebî Vakkas (r.a.) da vardı. Allahın Resûlü dediler ki;

— Herkes dostunun, sevdiğinin yanına gitsin!

Sahabîler birer birer sevdiklerinin yanına sokuldular. Allahın Resûlü de Hz. Osman (r.a.) ı yanına aldı:

— Yâ Osman, dedi; Sen dünya ve âhirette benim dostumsun!...

Cenâb-ı Osman (r.a.) başına konan bu gökler dolusu devlet karşısında sevincinden uçacak gibi oldu.

YÜCELİK

Senelerce Allahın Sevgilisinin hizmetinde bulunmuş olan Enes Bin Mâlik (r.a.) bildiriyor:

— Kâinatın Efendisi bir gece bir yere gidiyordu. Hz. Osman (r.a.) de biraz ileride gidiyordu. Cebrail (a.s.) geldi:

— Ey Allahın Resûlü, dedi; Bu saatde senin önünden giden kimdir?

Resûller Serveri cevap verdiler:

— Osman Bin Affan'dır!

Cebrail bu defa:

— Ebû Amr, yâni Osman'dır değil mi? dedi.

Allahın Resûlü:

— Evet, dediler:

Ve ilâve ettiler:

— Ya Cebrail! Siz Osman Bin Affan'ı gökte de tanıyor musunuz?

— Seni âlemlere hak Peygamber gönderen Allahü Teâlâ'ya yemin ederim ki, Hz. Osman (r.a.), güneşin yer yüzünü aydınlattığı gibi, gökleri de aydınlatır!..

Aydınlığın ve parlaklığın bu derecesi...

İnsan, nasıl olur da bu nuru sevmez? Nasıl olur da Allah Resûlünün muazzez halifelerine gönül bağlamaz... Dünya günlerinin Cennet sabahlarına dönmesini istiyorsak Peygamber dostlarını sevelim ve İslâmı onlar gibi yaşamaya gayret gösterelim.

Hz. OSMAN (r.a.)I SEVEN VAR MI?

Abdurrahman Bin Leylâ nakli:

— Bir gün, ilim ve Hikmet Kutbu Cenâb-ı Ali (k.v.) hizmetçisine dediler ki:

— Mescide git, Hz. Osman'ı seven var mı? diye bağır!

— Peki efendim!

Kanber mescide varıp haykırdı:

— Aranızda Hz. Osman'ı seven var mı?

Biri ayağa fırladı:

— Ben seviyorum!

— Gel, seni Efendim Hz. Ali (r.a.) çağırıyor!

— Ne yapacak ki?

— Bilmiyorum!

Adam, İmam-ı Ali'nin huzuruna geldi.

Allahın yenilmez arslanı Cenâb-ı Ali (r.a.) sordu:

— Hz. Osman'ı seviyor musun?

— Hz. Osman'ı canımdan çok severim! Çünkü bir defa: başımdan şöyle bir iş geçmişti. Kâinatın Efendisinin huzuruna varmıştım. Allahın Sevgilisine dedim ki:

— Ey Allahın Resûlü! Yeni evlendim. Mihr param yok. Bana bir şeyler veriniz!

İnsanlığın Efendisi kırk dirhem değerinde bir altun verdiler. Bir altun da Hz. Ebû Bekir (r.a.) verdi. Bir altun da Hz. Ömer (r.a.) verdi. Hz. Osman (r.a.) de orada idi. O da iki altun verdi. Sebebini sordum:

— Yâ Osman! Sen neden iki altun veriyorsun?

Cevap verdiler:

— Hz. Ali'nin yanında parası yoktur. Birini de onun için veriyorum!

Ben Peygamberler Peygamberine:

— Ey Allahın Resûlü, dedim; Duâ buyurunuz da bu malım bereketli olsun!

Bunun üzerine Âlemlerin Efendisi buyurdular ki:

— Bir Peygamber, bir Sıddîk ve iki şehidin verdikleri malda bereket olmaz mı?

Bilgi Güneşi Cenâb-ı Ali (k.v.) adamın ağzından bunları duyunca çok sevindi ve:

— Çok doğru söyledin, kardeşim, dedi.

İmânın billûrlaşmış nurdan âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) vefa hazinesi ve cömertlik deniziydi. Hilim, hayâ, edep, ahlâk ve yumuşaklık başlıca farikalarıdır...

Her işde ve her şeyde malını Allah için sarf edenlerin öncülerinden birisidir. Allah ondan razı olsun...

OSMAN'A İYİ BAK

Allah Resûlünün muazzez sahabîlerinden ve en çok hadîs rivâyet edenlerinden Hz. Ebû Hüreyre (r.a.) diyor ki:

— Bir gün Allah Resûlünün kadri yüce kızı Hz. Rukiye'nin huzuruna vardım. Elinde bir tarak tutuyordu. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şimdi çıktı. Bu tarak ile babamın mukaddes saçını ve sakalını taradım. Bana, Osman Bin Affan'ı nasıl buldun? diye sordu. "İyilik ve hayır gördüm, ey Allahın Resûlü" dedim.

Âlemin Fahri dediler ki:

— Ey babasının cânı, Osman'a hürmette kusur etme! Sahabîlerim içinde ahlâk bakımından bana en çok benzeyen, odur!

KUR'AN BÜLBÜLLERİ

Muazzez sahabî Abdullah bin Ömer (r.a.) nakli:

— Bir gün Gaye —insan ve ufuk— Peygamber buyurdular ki, **"Sahabîlerimden dört kişiyi halka Kur'ân-ı Kerîm öğretmek için göndermek istiyorum. Nitekim bizden önce İsa Bin Meryem (a.s.) da havarilerini etrafa göndermişti."** Bundan sonra Allahın Resûlü, Osman Bin Affan, Abdullah İbn-i Mes'ûd, Muaz bin Cebel ve Übeyy İbni Kâ'b (r.a.) ı gönderdiler.

Peygamberler Peygamberinin bu kutlu sahabîleri Kur'ân oluklarından nur akıtıp insanlığı ışık ışık aydınlattılar. Zira her saadet ve her hakikat Kur'ân'da... İnsanlığın vicdan sahifelerini hakikat nurlariyle dolduran bir ilahî pırıltı O.

CENNET ŞİMŞEĞİ

Yine nur asrında bir gün muazzez sahabîler Allahın Resûlüne sordular:

— Ey Allahın Resûlü! Cennette yıldırım, şimşek olur mu?

Kâinatın Efendisi cevap verdiler:

— Osman Bin Affan bir köşkten diğerine giderken yüzünün nuru Cennetde şimşek gibi çakar!

Nûrun böylesi... Aydınlığın bu derecesi... Cennetlerin parlak şimşeği.

HEP KARDEŞSİNİZ

Ukbe Bin Âmir (r.a.) bildiriyor:

— Sonsuzluk Nebîsi bir gün Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer'e hitaben dediler ki; **"Yâ Ebâ Bekir ve Ömer! Siz ikiniz dünyada ve âhirette kardeşsiniz. Şimdi birbirinize selâm verip, musâfaha ediniz!**

— Peki, ey Allahın Resûlü!

Hz. Sıddık (r.a.), Hz. Ömer (r.a.) in elini tutup musafaha etti. Allah Resûlü gökleri aydınlatacak şekilde tebessüm buyurdular:

— Yâ Ebâ Bekir! Sen Ömer'in önünde olursun. (-Ömer'den önce halife olursun-).

Sonra orada hazır bulunan Hz. Zübeyr ve Hz. Talha'ya hitap ettiler.

— Yâ Zübeyr, Yâ Talha! Geliniz, sizi de birbirinizin dünya ve âhiret kardeşi yaptım. Birbirinize selâm verip musafaha ediniz!

Hz. Talha ve Hz. Zübeyr (r.a.), Resûller Serverinin dediği gibi yaptılar. Aynı şekilde Âlemlerin Efendisi Übeyy Bin Kâ'b ile Abdullah İbni Mes'ûd'u, Ebû Übeyde Bin Cerrah ile Ebû Hüzeyfenin kölesi Salim'i, Üsame Bin Zeyd ile Ebû Hind'i birbirleriyle dünya ve âhiret kardeşi ettiler.

Bu toplulukta Hz. Osman (r.a.) ile Abdurrahman Bin Avf da vardı. Hz. Abdurrahman Bin Avf (r.a.) yüzünü Hz. Osman'dan tarafa döndürüp şu mealdeki âyeti okudu:

— Biz Allahü Teâlâ'nın âciz kullarıyız. Öldükten sonra yine ona döneriz.

Ve ilâve etti:

—- Yâ Osman; Biz ne yaptık ki, Allahın Resûlü bizden tarafa hiç bakmadılar. Allahü Teâlâ'nın gadabından ve Resûlünün hoşnutsuzluğundan yine ona sığınırız:

Bunun üzerine bütün insanoğluna Allah Müjdesini getiren Cenâb-ı Muhammed Mustafa (s.a.v.) mukaddes cemalini onlardan tarafa döndürüp buyurdular:

— Allahü Teâlâ'nın azamet ve celâli hakkı için söylüyorum. Cenâb-ı Hak size gadab etmiş, Resûlü de sizi azarlamış değildir. Siz Hak Teâlâ'nın, Resûlünün ve Meleklerinin yanında kıymetlisiniz. İkram görenler-

densiniz; fakat her ne zaman sizi söylemek istesem! Hak Teâlâ'nın bu iş ile vazifelendirdiği bir melek bana mâni olur; "Bu ikisi zengindir, onları en sonra söylersin." **derdi Bunun gibi kıyamet günü önce fakirlerin, sonra zenginlerin hesabı görülür. Siz ikiniz de dünya ve âhirette kardeşsiniz. Siz de birbirinize selâm verip, musâfaha ediniz!**

Hz. Osman ve Hz. Abdurrahman Bin Avf (r.a.) birbirlerine selâm verip musâfaha ettiler. Allahın Sevgilisi hayâl üstü bir gülümseyişle dediler ki:

— Razı oldunuz mu?

— Olduk, ey Allahın Resûlü! Allah'a hamd olsun ki, bizi mahcup etmedi.

— Sizin için biraz daha ilâve edeyim mi?

— Evet, ey Allahın Resûlü!

— Sizler kardeş olduğunuz gibi benim de Cennetde kardeşim İlyas (a.s.) dır. Hak Teâlânın Peygamberi olarak ben, Allahü Teâlâyı ve sizi şâhid tutuyorum. Dünyada ve âhiretde kardeşlik verdiğim sizler bugün herkesin en iyisi en üstünüsünüz!

Veda Haccında Allah Resûlüyle Beraber

Kâinat çapında bir hareket. Onuncu yılın Kurban Bayramına doğru. Bir ilân, dillerde bir nağme, gönüllerde sonsuz bir heyecan. Bütün Arap Yarımadasının derisinden ürperti meltemleri geçiyor:

— Bu yıl Allahın Resûlü haccedecek!

Âlemlerin Efendisiyle beraber hac!.. Kıyas üstü nimet, Bulunmaz bir devlet!..

Bütün cihan gürül gürül. Bütün Arap Yarımadasının derisi üstünde Nûr Şehri Medine'ye doğru pırıltılı çizgiler uzamaya başladı. Medine her istikametten uzanan ipliklerin bağlandığı hakikat çivisi. Bu çizgiler ve iplikler, grup grup Medine'ye akan îmân kadrosunun izleri.

Hidâyet gülistanının hakikat goncası Cenab-ı Osman (r.a.) de bu hacda Peygamberler Peygamberi ile beraber. Allahın Sevgilisinin hemen yanıbaşında...

❀❀❀

Levlâke Levlâk ufkunun nurlandırıcı güneşi Cenâb-ı Muhammed Mustafa (s.a.v.) Zilkade ayında bir gün, yıkandıktan ve öğle namazını edâ ettikten sonra, çevresinde dalga dalga sahabî Medine'den hareket buyurdular. Peygamber evinin bütün kadrosu da yanlarında. Medineden Mekke'ye doğru akan insan seli. Kâbe Hareminin başlangıç noktası olan

"Zülhüleyfe" mevkiine gece vakti eriştiler. Ve orada geceyi geçirdiler. Sabahleyin tekrar yıkandılar, dirayet ve zarafet, timsali, ismet ve iffet sadefî Hz. Âişe-i Sıddîk'anın itinalı elleriyle kokulandılar. İki rek'ât namaz kıldılar, ihrama girdiler ve etraflarında binlerce sahabî, yola çıktılar. Hz. Osman (r.a.) Kâinatın Efendisinin yine hemen yanıbaşında yürüyor.

Âlemin Fahri (Kusvâ) isimli develerinin sırtında, mukaddes dudaklarında hac yolunun hususî ve İlâhî nağmesi.

— Lebbeyk, Allahümme Lebbeyk!

Yer, gök, kum, çakıl, dağ, taş ve insan, kum gibi insan, aynı sese ses katıyor:

— Lebbeyk, Allahümme Lebbeyk!

❀❀❀

Zilhiccenin dördüncü günü Mekke ufukları göründü. Benî Şeybe Kapısından şehre girdiler. Kâinatın îmân beşiği olan Mekke, olanca ahalisi ve etraftan akın edenlerin seliyle, Sonsuzluk Nebîsinin eteklerine takılmayı bekliyor.

Kâinatın Efendisi Kâbe görününce buyurdular:

— Yâ Rabbi, şan ve şeref senin evinin!

Kâbe'yi tavaf ettiler.

Mukaddes dudaklarında bir âyet:

— İbrahim'in makamını salât yeri ediniz!

Ve Allahın evine bakıp tane tane söylediler:

— Allahtan başka ilâh yok! Bir ve ortaksız mülk onun, hamd ona. Yaşatan O, öldüren O, her şeye gücü ve kudreti yeten O. Allahtan başka ilâh yok. Vâdini yerine getirdi, kuluna yardım etti. Küfür hiziplerini bozguna uğrattı.

Safa dağına çıktılar duâ ettiler. Oradan merve tepesi ve ikisi arasında gidiş, geliş "Sâ'y".

Hac zamanına kadar Mekke'ye akın taştı... Gönlü îmân nuru ile pırıldamış mü'minler ırmak ırmak Mekke gölüne aktı. Hacca gelenlerin sayısı yüz bini geçti.

Bu insan selinin içinde Hz. Osman (r.a.) da var. Allahın Resûlüyle hep beraber..

Allahın Sevgilisi, topyekûn zaman ve mekânın ve bütün mahlûkatın peygamberi Arafatta bir gölgelikte istirahat buyurdular Zeval vakti develeri Kusvâ'ya binip Arafat sahnesine doğru sürdüler. Orada, yüz bini aşan bir ümmet deryası... Âdeta bir îmân mahşeri karşısında, develerinin sırtında. Hiçbir sıfatın belirtemeyeceği hiçbir kimsenin söyleyemeyeceği, kâinat çapındaki hutbelerini verdiler.

Allahın Sevgilisi, topyekûn zaman ve mekânın ve bütün mahlûkatın Peygamberi Cenâb-ı Ahmed (s.a.v.), develeri Kusvânın sırtında, uçsuz bucaksız mü'minler ormanını gözleriyle kucaklamış, hitap ediyorlar:

— EY İNSANLAR!

Sözümü iyi dinleyiniz! Bilmiyorum belki bu seneden sonra sizinle burada ebedî olarak bir daha birleşemiyeceğim.

İnsanlar! Bugünleriniz nasıl mukaddes bir gün ise, bu aylarınız nasıl mukaddes bir ay ise, bu şehriniz (Mekke) nasıl mübarek bir şehir ise, canlarınız, mallarınız, namuslarınız da öyle mukaddestir, her türlü tecavüzden korunmuştur...

Allahın Resûlü bu minval üzere muhteşem hutbesini bitirdiler... Kulaklar şimdiye kadar böyle bir kelâm duymuş değil Arafattaki insan denizi haşyet içinde.

Bu insan denizini hüzün deryasının bastığı bir ân, Allahın Sevgilisi, gözleriyle yığınları tarayıp sordular:

— İnsanlar! Yarın beni sizden soracaklar, ne diyeceksiniz?

İnsanlardan meydana gelmiş bu îmân denizi uğuldadı:

— Allahın emirlerini bildirdi, Peygamberlik vazifesini yaptı, diyeceğiz!

Mukaddes gözler semâya doğru, sağ ellerinin şehadet parmağını üç kere kaldırıp indirdiler:

— Şahid ol, Ya Rab! Şahid ol, Yâ Rab! Şâhid ol, Yâ Râb!

Birdenbire Kâinatın Efendisinde İlâhî vahyin eritici alâmetleri.

İlâhî ferman:

— Bugün dininizi ikmal ettim. Verdiğim nimeti tamamladım ve sizin için din olarak İslâmdan râzı oldum!

Cihanda en büyük Peygamber dostu ve en sadık, Hak sevdalısı Hz. Ebû Bekir (r.a.) her şeyi anladı ve artık göz yaşlarını tutamadı.

Yüz bini aşkın sahabî ummanı İlâhî haşyet içinde... Allahın Resûlünü can kulakları ile dinliyorlar.

Arafattan sonra "Müzdelife" Büyük ve muhteşem hutbe etrafında bazı konuşmalar ve hep o edâ:

— Bildirdim mi?

— Evet, ey Allahın Resûlü!

— Şahid ol, Yâ Rab!

Cenâb-ı Ahmedi Muhtar, Mekke'de dokuz gün kaldıktan sonra yola çıktılar. Kendi veda yokuşları içinden, Medine'nin veda yokuşuna gidiyorlar. Hac boyunca, hidâyet gülistanının hakikat goncası Hz. Osman (r.a.), diğer sahabîler gibi Allahın Resûlüyle beraber bulundu. Bir nefes olsun ondan ayrılmadı.

Âlemin Rahmeti yolda sahabîlerine hitap ettiler:

— Ben sadece bir insanım. Yakında Allahın Meleği gelecek, beni davet edecek, ben de gideceğim. Size iki şey bırakıyorum: Biri Allahın Kitabı; nur ve hidâyet onda... Diğeri Ehl-i Beytim. Onları koruyunuz ve her işde daima hatırlayınız!

Varlık Nûru ve arkasında binlerce sahabî, güneş doğarken Medine'ye giriyorlar. Âlemlerin Rabbını zikir tesbîh ve tenzih ile O'na hamdediyorlar:

— Dönüyoruz! Tövbe ettik, ibâdet ettik, secde ettik, şükrettik. Allah, vâdini yerine getirdi, kuluna yardım etti. Küfür kadrosunu bozguna uğrattı.

Hastalık

Âlemin Rahmeti, cihanın en büyük ziyneti, şanlı ve Ebedi Resûl, Hz. Aişe (r.a.) in hücresinde, yatağa uzanmışlar... Yüksek ateş ve dayanılmaz baş ağrısı.

Muazzez zevcelerine hitap ediyorlar:

— Ebû Bekir'e haber verin, namazı o kıldırsın!

Dirayet ve zerafet timsali Aişe (r.a.) nin gözlerinde iplik iplik yaş. Yalvaran bir sesle:

— Ey Allahın Resûlü, dedi, babam çok rikkatli insan... Kur'ân okurken hıçkırıklar ve gözyaşı içinde kalıyor. Böyle bir vazifeye takat getiremez o.

Kâinatın Efendisi aynı sözlerini tekrarlıyorlar:

— Ebû Bekir'e haber verin, namazı o kıldırsın!

Ve Hz. Aişe aynı görüşte direniyor:

— Elinden gelmez, ey Allahın Resûlü!

Emir, kelimesi kelimesine üç defa tekrar edildi:

— Ebû Bekir'e haber verin, namazı o kıldırsın!

— Peki, ey Allahın Resûlü!

Sıddîk-ı Ekber isimli Peygamber dostu, Peygamber mescidinde sahabîlere imamet etmekte.

Allahın Sevgilisi, Hz. Aişe'nin odasında, yüksek ateş altında dalgın yatarken, Hz. Ebû Bekir'in, mescit tarafından, Allah kelâmını heceleyen tatlı, yumuşak, ılık, edalı ve mestedici sesi geliyor.

ÖLÜM SINIRI

İlâhî ferman:

— Her can ölümü tadıcıdır.

Cebrâil ve Azrâil (a.s.), kapıdalar. Cebrâil, ölüm meleğinin içeriye girmesi ve Allahın emrini yerine getirmesi için Kâinatın Efendisinden izin almaya gelmiştir.

Ve izin verilmiştir.

— "Refîk-ı A'lâ'ya, Refîk-ı A'lâ'ya."[9]

Son kelimeleri bunlar oldu.

Kendisi yaratıldığı için kâinat yaratılan Allahın Sevgilisi, Hz. Aişenin yatağında, dudaklarında Cennet tebessümleri nur ve ışık saçan bir güzellik ile yatıyor.

Artık bu andan itibaren dünya, insanlık, mü'minler öksüz...

O ÂN

Peygamber evinde gönülleri yakan, eriten dayanılmaz bir feryat:

— Koşun, koşun!

Hz. Ebû Bekir (r.a.) bir lâhzalık bir iş için evine kadar uzanmıştı. Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz Ali (r.a.) ve yakınlarından birkaçı oradalar. Hepsi de, çarpılmış, bükülmüş, baygın ve kaskatı... Mecnun gözlerle bakışıp duruyorlar. Hz. Osman (r.a.) ın dili tutulmuş ve olduğu yere yığılıp kalmış. Gökyüzü, yıldız yıldız, dolu hâlinde Hz. Osman'ın başına yağıyor. Birden, Hz. Ömer (r.a.) in ileriye doğru atıldığı görüldü ve insan aklını bir bez gibi yırtan bir sesle gürlediği işitildi:

— Kim, Allahın Resûlü öldü, derse boynunu vururum!

Ah Ömer, âh Cihanı adaletiyle nurlandıran yüce şâh! O ânın dehşetinden herkes kendinden geçmiş vaziyette...

9 Buhari ve Müslim.

Cenâb-ı Ömer'in sözleri bu; selim akıl timsâli büyük ve heybetli Ömer'in sözleri.

Sıddîk-ı Ekber koşarak yetişti. O ki, herkesten yufka, fakat herkesten kudretli ve kuvvetli şimdi... Bu cıvıl cıvıl kaynaşan insanları yardı hücreye girdi, yatağa yaklaştı mukaddes başın üstündeki örtüyü itina ile kaldırdı; ve diz çöküp eğildi, Allahın Sevgilisinin kardan beyaz yüzünü öptü öptü, gözlerinde damla damla yaş. Sonra, mecnun gözlerle kendisine bakanlara döndü ve haykırdı:

— Nefsimi kudret elinde tutan Allaha yemin ederim ki, Peygamber öldü!

Peşinden, nur cümbüşü içinde etrafa ışıklar saçan ve saadetlerin en varılmaziyle gülümseyen o yüze baktı:

— Hayatında ne güzeldin; ölümünde ne güzelsin!

Ve arkasından ölüm dâvasının, hiçbir zaman ve hiçbir devirde söylenmemiş ve söylenmeyecek en güzel sözünü tane tane söyledi:

— Öldün! İkinci defa ölmeyeceksin!

Hz. Ömer (r.a.) gerilerde, etrafı sarılı, aynı hâl ve aynı tavır içinde ve aynı sözler üzerinde:

— Vallahi Peygamber ölmedi, Allahın Resûlü ölmedi!

Hz. Ebû Bekir (r.a.), Hz. Ömer'e doğru bir arslan heybetliyle yürüdü:

— Kendine gel Ömer! Aklını başına devşir!

Hz. Ömer (r.a.) bu heybetli sesin tesiriyle bir silkinişte kendisini bulur gibi oldu. Tepeden tırnağa sarsıldı. Hz. Osman (r.a.) da yavaş yavaş uyanır gibi oldu.

57 YAŞINDA

Peygamberler Peygamberinin 63 yaşında ebediyyete göçtükleri ân, Hz. Osman (r.a.) 57 yaşlarında hilim, hayâ, ahlâk ve edep sahibi bir insandır.

Şimdi Hz. Osman (r.a.) ın gözlerinde ve kulaklarında kaynaşan çizgiler ve sesler. Hadîs:

— Hayâ imândandır. Ümmetimden en çok hayâsı olan Osmandır.

— Biz, Osman'ı babamız İbrahim Aleyhisselâm'a benzetiriz!

— Her Peygamberin Cennette bir arkadaşı vardır. Orada benim arkadaşım Osman İbnî Affan'dır!

Hadîs:

Gerçekten Osman bir mevkiden diğer bir mevkie geçer de Cennet ondan dolayı aydınlanır!

Hadîs:

— Osman bana uğradı. Yanımda bir topluluk vardı. Şöyle dediler:

— O, ümmî olanlardan bir şehîddir. Kavmi onu öldürecektir. Biz ondan istihya ederiz!

Hilim, hayâ, edep, ahlâk ve yumuşaklık âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) ın gözlerinde ve kulaklarında kaynaşan bu çizgiler ve sesler arasında bir tanesi vardır ki, Allah Resûlünün mucize baharından biridir:

Bir gün Âlemlerin Efendisi yanlarında Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer ve Hz. Osman (r.a.) olduğu halde Uhud dağına çıktılar. Dağ coştu, raksetmeye başladı. O zaman Allahın Resûlü dağa hitaben dediler ki:

— Ey Uhud! deprenme! Yerinde dur; çünkü senin üzerinde bir Peygamber, bir Sıddîk, iki şehid (Ömer ve Osman) vardır:

Dağ hemen sakinledi...

İşte Mûcize...

Ne büyük bir Nebî bir düşün hele,

Onun aşkı ile zıplar dağ bile

Halife Seçimindeki Rolü

Allahın Resûlünün ebediyyetlere geçişleriyle meydana gelebilecek büyük hâdiseleri önlemede Cenâb-ı Osman (r.a.) büyük bir gayret göstermiştir.

İslâmın iki büyüğü Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer (r.a.) Cenaze hazırlıklariyle uğraşarak hazin hazin konuşurlarken birdenbire kapı vuruldu:

— Tak, tak, tak!

— Kim o?

— Kim o?

— Ömer orada mı?

— Buradayım, ne var?

— Hemen gel!

— Şimdi imkânı yok, gelemem! Allah Resûlünün cenaze hazırlıklariyle uğraşıyoruz!

— Gelmelisin, ya Ömer! Medineliler, Benî Sâide konağında toplandılar. Allah Resûlünden sonra Müslümanlara kimin reis olacağını konuşuyorlar.

Hz. Ömer (r.a.) donup kaldı. Ve Hz. Ebû Bekir'e döndü:

— Haydi, yâ Ebâ Bekir, kalk gidelim!

Hz. Ebû Bekir (r.a.) ok gibi fırlayıp Hz. Ömer'le yanyana Sâide'lerin yolunu tuttu.

Sâidelere vardılar ki, bir ana baba günü. Bir büyük kaynaşma.

Baş dâvaları:

— Devlet reisi kimden, hangi topluluktan olacak?

Medineli sahabîlere göre "Ensar" dan olmalı.

Ensar'ın görüşü:

— Biz İslâmın yardımcılarıyız? Allah Resûlüne ilk defa kucak açan ve o'nun emrine giren, dâvasına sarılan biziz! Allah Resûlü Peygamber beldesini ve ordusunu bizden sağladı..

Bu münakaşalar devam ederken "Ensar" dan biri garipçe bir fikir attı ortaya:

— İki reis olsun! Biri sizden Kureyşten, biri bizden Ensardan.

Hak ile bâtılı ayırd etmekte üstün idrak sahibi Hz. Ömer (r.a.) artık yerinde duramaz hâlde... İleriye atılmak için davrandığı bir sırada evet, tam o zaman, Hz. Ebû Bekir (r.a.) ona pençesini attı ve kımıldama imkânı bırakmadı... Şimdi bütün gözler ve nazarlar, Allahın Resûlünden sonra Kureyş'in bu iki mümtaz şahsiyeti üzerinde.

Hidâyete ermiş ümmetin en ulu rahmeti Hz. Ebû Bekir (r.a.) ilerledi, yüksekçe bir yere çıktı ve Medinelilere hitap etti:

— Ey Medineli Sahabîler; Ey Allah Resûlünün vefakâr yardımcıları! Siz, bizzat kendiniz üzerinde dile getirdiğiniz bütün hak ve faziletlere gerçekten mâliksiniz. Fakat bu en nazik ve en kritik anda hemen takdir etmeniz icap eden bir hakikat var ki, onu unutuyorsunuz: Araplar, Kureyşten gayri siyaset ve hükümet kabul etmezler!

Ve ilerleyip Hz. Ömer'le Hz. Ebû Ubeyde'yi öne sürdü ve aralarına girdi:

— Ey Allah Resûlünün sahabîleri! Size, bu iki zattan birini seçmenizi teklif ederim!

O anda en büyük şecaat ve celâdet çağlayanı Hz. Ömer (r.a.) parladı ve avaz avaz bağırdı:

— İçinde Ebû Bekir gibi bir insan bulunan topluluğun başına geçmekten hayâ ederim!

Herkes donup kaldı. Hz. Ömer'in bir âbide ihtişamiyle ortaya attığı ulvî gerçeğe yeni bir şey ilâve etmeyi kimse düşünmüyor.

Hz. Ömer (r.a.) Ebû Bekir (r.a.) e döndü:

— Yâ Ebâ Bekir, dedi uzat elini sana bîat ediyorum!

Ve Hz. Sıddîk-ı Ekber'in elini birden aldığı gibi yüksek sesle bîat etti:

— Allah Resûlünün Halifesi ve Mü'minlerin Emîri sıfatiyle Ebû Bekir'e biat ettim!

Ve yol açıldı:

Hz. Ömer (r.a.) in bu kadar celâdetle açtığı ulvî yola birbiri arkasından, Hz. Osman, Ebû Ubeyde, Abdurrahman bin Avf girdiler ve Ebû Bekir'e (r.a.) biat ettiler. Peşinden bütün topluluk biat etti. Ve artık İslâm gemisi hakikî bir kaptana sahip olmuş oldu.

Halife seçiminde Hz. Osman (r.a.) Hz. Ömer'i destekledi ve onun ileri attığı fikirleri hararetle savundu ve hemen Hz. Ebû Bekir (r.a.) e biat etti. Böylece büyük bir tehlike önlenmiş oluyordu.

Cihan Sıddîk-ı Allah Resûlünden teslim aldığı emaneti hakkıyle muhafaza etti. Peygamberler Peygamberinin donattığı orduyu yine onun göstermiş olduğu istikâmette harekete geçirdi.

Bütün bu işlerde Hz. Osman (r.a.) Sıddîk-ı Ekber'e yardımcı oldu. Hz. Ömer (r.a.) den sonra, Hz. Ebû Bekir (r.a.) zamanında sahabîler meclisinde bulundu. Halifenin Vezirliğini de deruhte etti. Her hususta yardımcı oldu. İslâm devletinin sâadet ve selâmeti için Allah Resûlünün zamanında olduğu gibi Hz. Ebû Bekir'in zamanında da malıyla canıyla mücahede eyledi.

Hattâ bir defasında Medinede büyük bir kıtlık zuhur etmişti. Hz. Osman'a da Şam'dan yüz deve yükü buğday gelmişti. Allah

Resûlünün muazzez sahabîleri Hz. Osman'a buğday geldiğini ve satılık olduğunu haber aldılar. Hemen Cenâb-ı Osman'ın evine gittiler ve kapıyı çaldılar:

— Tak, tak, tak!..

— Kim o?

— Biziz, Peygamber sahabîleri!

Hz. Osman (r.a.) hemen gelenleri kabul etti:

— Buyurunuz, sizi dinliyorum!

— Yâ Osman, dediler; sende Şam'dan gelme buğday varmış satın almaya geldik!

— Kaç para veriyorsunuz?

— Her mennesine yedi dirhem vereceğiz!

— Satamam, çünkü sizden daha fazla veren var!

— Nasıl olur? Biz aç iken başkasına daha fazla veriyor diye bizi mahrum etmek...

— Ben öyle istiyorum! Herkes kârını aramaz mı?

Sahabîler pek üzüldüler. Doğruca Hz. Ebû Bekir (r.a.) in huzuruna vardılar.

— Ey Allah Resûlünün Halifesi, dediler. Osman'ın bize yaptığı işe bak!

— Ne yaptı ki?

— Kendisine bugün yüz deve yükü buğday geldi. Parasiyle istedik bize sizden daha çok veren var diyerek satmadılar. Allah Resûlünün sahabîlerine böyle bir işi nasıl reva görüyor?

Cihanın en ince ve en hisli insanı gün kadar aydınlık yüzünü sahabîlere çevirip şöyle dedi:

— Siz Osman hakkında kötü düşünmeyiniz! O Allah Resûlünün Cennette refikidir. Ve damadı olmak şerefini kazanmıştır. Her halde siz onun sözlerini yanlış anlamış olacaksınız. Haydi hep beraber gidelim. İşin aslını şimdi öğreniriz.

Sıddîk-ı Ekber (r.a.) önlerinde bir sürü sahabî Hz. Osman'a gittiler. Cihanda en büyük Sıddîkiyet ve Teslimiyet örneği Hz. Ebû Bekir (r.a.) Hz. Osman (r.a.) ın kapısına varıp seslendi:

— Yâ Osman! Bizi kabul ediyor musun?

— Buyurun, ey Allah Resûlünün Halifesi!

— Yâ Osman! Peygamber sahabîleri senin sözüne üzülmüşler!

— Ben ne söylemişim ki?..

— Benim malıma sizden daha çok veren var demişsin!

— Evet dediğim doğrudur! Onlardan daha fazla veren var!

— Kim imiş O?

— Allah! Çünkü Rabbim bire yedi yüz veriyor. Bunlar bire yedi veriyorlar. Biz bu buğdayı bire yedi yüz verene verdik!..

Ve hemen yüz deve yükü buğdayı bütün Medine halkına dağıttı. Yüz deveyi de kurban etti...

Millette saadet uçuşları. Ebû Bekir (r.a.) bu işe çok sevindi Hz. Osman (r.a.) ı alnından öptü:

— Yâ Osman, dedi; halkın senin sözündeki inceliği anlayamadıklarını daha önceden sezmiştim; bugün, büyük bir iş yaptın... Allah seni en güzel şekilde mükâfatlandırsın!

❀❀❀

Hidayete ermiş ümmetin en ulu rahmeti Hz. Ebû Bekir (r.a.), o gece Kâinatın Efendisini rüyada gördü. Allahın, Sevgilisi güzel elbiseler giymiş, mukaddes başına sarık sarmış elinde bir demet gül ile tebessüm ediyordu. Hz. Ebû Bekir (r.a.):

— Ey Allahın Resûlü, dedi; nereden geliyorsunuz?

Ebedî Hayat Müjdecisi Cenâb-ı Ahmet (s.a.v.) cevap verdiler:

— Osman Bin Affan'ın ziyaretinden geliyorum. Çok iyi sadaka verdi. Allahü Teâlâ da ona dört yüz kırk yük misk ve anber ihsan etti.

Sıddîk-ı Ekber (r.a.) bu İlâhî müjdeyi cömertlik denizi Hz. Osman (r.a.) a ulaştırdı.

Hidâyet gülistanının hakikat goncası Hz. Osman (r.a.) başına konan bu gökler dolusu devlet karşısında öyle bir saadet duydu ki, can ve gönülden coşup taştı.

❀❀❀

İkinci Halife Seçimindeki Rolü

İçinde feza dolusu rikkat ve hassasiyet yatan Hz. Ebû Bekir (r.a.), Allah Resûlünün dünya çerçevesinden çekilişiyle doğması muhtemel buhran devresini karşılayıcı ilk devlet reisi olduğuna göre, mevkiinin nazikliği ve çilesinin büyüklüğü bilinen bir gerçektir.

Hz. Ebû Bekir (r.a.) iki yıl içinde İslâmı sonsuz düzlüğe çıkardı. Bütün ayaklanmaları bastırdı, yalancı Peygamberleri temizledi, Kur'ân-ı Kerîmi Mushaf hâline getirdi. Bütün bu ulvî işlerde Hz. Osman (r.a.) Sıddîk-ı Ekber'i destekledi. Her işde ve her hususta Allah Resûlünün en sadık dostunu samimiyetle savundu.

Peygamber bağlılığının gâye haddini getirmiş olan **"Sıddîkı Ekber"** lâkaplı Hz. Ebû Bekir (r.a.), Hicretin 13 üncü yılında hasta düştü.

Hidâyete ermiş ümmetin en ulu rahmeti Hz. Ebû Bekir (r.a.) yatağa düşünce, imamet vazifesini hak ve adalet güneşi Hz. Ömer (r.a.) e verdi. Kâinatın Efendisinin kendisi hakkında verdikleri emir aynı.. Bu bir işaret. Demek ki Hz Ömer Halife adayı.

Hz. Mustafa'nın en sâdık dostu ve en yakın sevdâlısı Hz. Ebû Bekir (r.a.), sahabî ululârını bir bir yatağının başına çağırmaya başladı:

— Ömer hakkında ne düşünürsün; Yâ Avf oğlu Abdurrahman?

— Benden, iyi bilmediğin bir şeyi sormuyorsun!

— Olsun; sen yine bildiklerini söyle!

— Ömer, kendi hakkındaki zannından daha yüksektir!. Bu defa Hz. Osmanı (r.a.) çağırttı. Hz. Osman (r.a.) hemen geldi:

— Buyur, ey Allah Resûlünün Halifesi, beni çağırtmışsınız!

— Evet, yâ Osman, sizi çağırttım!

— Emrinizi bekliyorum!

— Yâ Osman! Ömer'i nasıl tanırsınız?

— Sen hepimizden daha doğru bilirsin!

— Sen yine bildiğini söyle!

— Ömer'in içi, dışından iyidir. İçimizde ona eş kimse yoktur.

Sıddîk-ı Ekber (r.a.) derin bir nefes aldı.

Mekkeli ve Medineli sahabîlerden niceleri Ebû Bekir (r.a.) in önünden geçti. Hepsi de halifeliğe Cenâb-ı Ömer'i lâyık gördü.

Yalnız Hz. Talha bu görüşte değildi... Halifenin huzuruna kendi kendine geldi ve çıkışır gibi söz etti:

— Yâ Ebâ Bekir!.. Allah sana, Ömer'i niçin seçtin derse ne cevap verirsin? Onun, hepimize gösterdiği sertliği görmüyor musun?

Cihan Sıddîk'ının, bu sözlere ilk karşılığı:

— Beni oturtunuz!

oldu.

Yatağında upuzun yatan Hz. Ebû Bekir (r.a.) i doğrultup oturttular.

Halifeler Halifesi, elâ gözlerini Hz. Talha'ya dikti ve tane tane konuştu:

— Siz, Allahın ismini anarak beni ürkütmek mi istiyorsunuz? Müslümanlara, işlerinde zerrece zulmetmiş olan, hüsrana uğrasın! Ben Ömer'i seçtikten sonra

Rabbime kavuşunca diyeceğim ki: Allahım; kullarının işlerini, aralarında en hayırlısına bıraktım! Sen de git, yâ Talha, benim bu cevabı mı senin gibi düşünen kim var bildir!..

VASİYETNAME

Sıddîk-ı Ekber (r.a.), Hz. Osman (r.a.) a "Yaz!" dedi ve ona vasiyetini yazdırmaya başladı:

— Rahman ve Rahîm olan Allahın adıyla... Ebû Kuhâfenin oğlu Abdullah'ın, âhiret yolunda vasiyeti. Son ânın bittiği, son ânın arkasından ilk ânın başladığı noktadaki vasiyeti. Küfürdekinin îmâna, kötülüktekinin iyiliğe geldiği ve yalancının doğru söylemeğe başladığı andaki ahd ve vasiyetidir.

Vasiyete Hz. Ömer (r.a.) in ismi yazılmadan, harcadığı kudret yüzünden bayılıveren Hz. Ebû Bekir (r.a.), ayılınca, Hz. Osman (r.a.) ın, ismi kendi kendisine ilâve etmiş olduğunu görmüş ve sevinç içinde sesini yükseltmişti:

— Demek ki, muradım Ömer olduğu halde ismini yazdıramadan ruhumu teslim edecek olursam bir karışıklık kopmasından korktun da kendin yazdın! Allah senden razı olsun!.

Hz. Osman (r.a.) daki îmân asaletini görüyor musunuz? O Peygamber dostlarının dini İslâmın selâmetinden başka bir düşünceleri var mı? Bütün mallarını bu ulvî gâye uğrunda sebil eden bu büyük insanlara dil uzatmak küstahlığında bulunanlar kâinatın en karanlık adamlarıdır...

❀❀❀

Vasiyetname devam ediyor:

— Şu: Hattaboğlu Ömer'i kendime halef seçiyorum. Ona itaat ediniz! Bununla, Allaha ve Resûlüne, dini-

me, nefsime ve size, doğruluk ve iyilik murat ettim... O, adaleti yerine getirirse ne alâ!.. Kendisinden beklediğim, umduğum da bu... Başka bir yol takip ederse kişi işlediğini kazanır. Benim bütün gâyem hayır!.. Gaibi bilemem. Zulmedenler nelere uğrayacaklarını görürler... Allahın rahmeti üzerinize olsun!..

İşte, son deminde Hz Ebû Bekir (r.a.) in, Hz. Osman (r.a.) a yazdırdığı ahitname...

Bir mislini ne tarihin bildiği, ne de insan oğlunun hayâl edebildiği bu saffet, ulviyet ve hakikat ruhunu kaybetmemeye çalışmalıyız.. Yoksa cihan günlerinin sonu ateş şimşekleri gibi yakıcı olacaktır.

İslâmın altınla doldurduğu kalblerdeki saffet ve hakikata bakınız!

Cenâb-ı Osman (r.a.) kendisinden önceki her iki halifeyi de bütün gücüyle destekledi. İslâmın muzaffer olması için malını canını sebil etti. Ve bu cihan sarayında cömertlik sultânı olarak şanlı bir iz bırakıp ebediyetin gerçekler sabahına erişti.

Hz. ÖMER'İN DEVRİ

Allahın Sevgilisi ve Kâbe Kavseyn tahtının Sultanı Cenâb-ı Mustafa (s.a.v.) in:

— Her Peygamberin, ümmeti içinde bir dostu vardır. Benim de dostum İbni Affan'dır!..

Buyurduğu büyük insan... Hz. Osman (r.a.), Sıddîk-ı Ekber'in ebediyetlere göçüşleriyle onun yerine geçen Hz. Ömer (r.a.) i bütün gücüyle destekledi. Hak ve adalet güneşine ilk biat edenlerden biri oldu.

Kâinatın Efendisinin fâni âlemin ufkundan çekildikleri andaki akıl yakıcı büyük dehşet geçmiş, her şey yoluna girmiş ve İslâm sonsuz düzlüğe çıkmıştır.

Bu çığırda Hak ve adalet güneşi Cenâb-ı Ömer'in, hikmet ve derinliğine idrakte biricik mizanı, veziri ve dostu Cenâb-ı Osman (r.a.) dır...

HALİFE SEÇİLİYOR

Cennet ehlinin kandili Cenâb-ı Ömer (r.a.) in aldığı yaralardan iyi olmayacağı, saatler ilerledikçe ölüme biraz daha yaklaştığı anlaşılınca sahabî ulular yerine birisini seçmesini kendisinden rica ettiler. Ruhumuza ötelerin perdesi açılırken vücudumuzu kül eden sarsıntılar içinde Cenâb-ı Faruk'a soruyorlar:

— Ey Allah Resûlünün halifesi! Oğlunun halifeliğe getirilmesine ne dersin?

Cenâb-ı Ömer (r.a.) in îmân aynası berrak yüzünde nokta nokta elmas ve dudaklarında şu kelimeler:

— Bir haneden bir kurban yetişir!

Başucuna çömelmişler, yine soruyorlar:

— Öyleyse namzetlerin kimlerdir?

Hz. Ömer (r.a.) in kül rengi dudaklarından şu isimler dökülüyor:

— Ali, Osman, Talha, Zübeyr, Sa'd İbni Ebi Vakkas ve Abdurrahman ibni Avf toplansınlar, bir meşveret meclisi kursunlar ve kendi içlerinden birini halife seçsinler. Allahın Resûlü bu altı kişiden hoşnut olarak vefat etmişti.

Oğlu Abdullah'ı da sadece rey vermek, fakat halife seçilmemek şartıyla bu şûraya dahil etti.

Cenâb-ı Ömer (r.a.) in Allah Resûlüne cennetlik olduklarına şehadet edilen altı kişilik hey'ete havale ettiği halife tâyini işi kolay olmadı...

Hz. Faruk'un emri şuydu:

— Halife seçimini Allah Resûlünün Cennetle müjdelediği altı zata havale ediyorum. Onlar araların-

da görüşecek. Kimi seçerlerse onu kabul ediniz! Ali, Osman, Saad, Abdurrahman ve Zübeyr, İslâmın reisleri ve efendileridir. Vefatımdan sonra üç gün meşveret etsinler ve dördüncü gün halife mutlaka tâyin edilsin. Bu arada Müslümanlara namazı Suheyb-i Rumî kıldırsın. Talha da bu dâvada rey ortağımızdır. Şu anda uzaklarda bulunduğu için üç gün içinde gelirse reye katılsın. Şayet gelmezse siz kararınızı veriniz! Halifeliğin Osman ve Ali'den birinde karar kılacağını umuyorum. Osman seçilirse ne iyi; yumuşak ve mülayimdir. Ali seçilirse latifeye istidadı olmasına rağmen hak yolundan şaşmaz. Eğer Saad halife olursa ehildir.

Halifeler halifesi yine sözlerine devam ettiler:

— Başkası halife olursa Saad'dan yardım dilesin. Ben Saad'ı Kûfe'den, Zaaf veya hıyanet gösterdiği için azletmedim. Abdurrahman, ne güzel rey ve tedbir sahibidir. Ona itaat ediniz ve sözünü dinleyiniz!

Sonra Medineli Sahabîlerin ulusu Ebû Talha Hazretlerine şöyle dedi:

— Ey Ebû Talha! Allah çok defa Müslümanları sizinle aziz etmiştir. Şimdi de Müslümanlara hizmetini esirgeme! Medinelilerden elli kişi al ve Mekke büyükleri Halifeyi seçinceye kadar hangi evde bulunacaklarsa o evin kapısını tut! Hiç kimseyi içeri bırakma. Bir karışıklık zuhur etmesin!..

Bu defa Mikdad bin-i Esved'e hitap etti:

— Beni kabrime koyup üstümü örtünüz, sonra meşveret hey'etini toplayınız ve içlerinden biri halife seçilinceye kadar bir yere ayrılmayınız!.

Suheyb-i Rumîye şu vasiyeti yaptı:

— Sen de Müslümanlara üç gün namaz kıldır ve meşveret hey'etini kolla! Eğer beşi ittifak edip de biri

muhalif kalırsa, muhalif kalanın başını uçur! Eğer üçünün verdiği karardan öbür üç razı olmazsa, Abdullah'ı hâkem tâyin et! Buna da razı olmazlarsa Avf oğlu Abdurrahman hangi tarafda ise o tarafa bağlanınız!..

❀❀❀

İmânın billûrlaşmış nurdan âbidesi, Hak ve adalet güneşi Cenâb-ı Osman (r.a.) her fâni gibi ebediyyete yolcu oluyor. Ecel kılıcı ömür ipini kesti. Dünya kapısı kapanıp, ebediyet kapısı açıldı.

Hz. Ömer (r.a.), toprakta, Âlemlerin Nûrunun yanında mevkiini bulduktan sonra, emir alanlar, şûrayı topladı. Ebû Talha da Ensardan elli kişi alarak kapıyı tuttu.

Müslümanların endişeleri büyüktü. Hz. Ömer (r.a.) gibi bir adalet güneşi sönmüştü. Şimdi onun yerini kim doldurabilirdi. İslâm gemisini kâinat denizinde ebedî kurtuluş rıhtımına doğru götürecek bir kaptan lâzımdı.

❀❀❀

Şûra toplandı:

O sırada Amr İbn-i As ile Mugiyre gelip meşveret evinin kapısında durmaya başladılar.

Saad Bin Ebî Vakkas (r.a.) endişelendi ve bunlara şiddetle bağırdı:

— Kapının önünde ne bekliyorsunuz? Müslümanlara biz de şûraya iştirak ettik, demek için mi? Haydi gidin!

Valiler direndiler, gitmek istemediler. Bu hâl, halk arasında hayli dedikodu çalkantıları doğurdu. Vaziyeti tehlikeli gören Ebû Talha ihtarcılara hitap etti:

— Siz içeriye girin, meşveret etmeye bakın!.. Buraya memur benim! Ben onları savarım. Ömer'in ruhunu kabzeden Allaha yemin olsun ki, üç günden fazla bekleyecek değilim... Bu müddet

içinde işi neticelendirmenizi istiyorum!. Yoksa beni bir daha bulamazsınız!

Ve kapıyı üzerlerine kapadı.

Muazzez sahabî Hz. Abdurrahman Bin Avf (r.a.), bir nutuk verdi. Meclis üyelerini birliğe çağırdı. Birbirlerine zıt davranışlardan sakınmalarını istedi. Zamanın nazikliğini, fitnenin başlar üzerinde kanat çırptığını, münafıkların fırsat gözlediklerini, İslâm düşmanlarının tilki uykusunda olduğunu hatırlattı.

Hazret-i Osman ve Zübeyr bin Avvam söz aldılar. Abdurrahman Bin Avf'ı samimiyetle desteklediklerini söylediler. Saad İbni Ebi Vakkas da aynı fikirde olduğunu, işin bir an evvel bitirilmesini, Müslümanların saadetine gölge düşürülmemesini istedi. Ayrıca Talha'nın adına da konuştuğunu bildirerek sözüne devam etti:

— Ey Abdurrahman! İş sendedir. Hemen bu işe el at ve halisane çalış!

En son ilim ve Hikmet kutbu Cenâb-ı Ali (k.v.) söz aldı:

— O yüceler yücesi Allah'a hamd olsun ki, bizden Muhammed (s.a.v.) i Nebî ve bize Resûl gönderdi. İmdi, biz, beyt-i nübüvvetiz. Hikmet mâdeniyiz. Arz halkına emniyetçiyiz. İhtiyacı olan herkese selâmetiz. Herkesin iyiliği için çalışanız. Bizim bir hakkımız vardır, verilirse alırız. Men'olunursa arzullahi vâsiâh, deyip develerin sırtlarına bineriz. Eğer Allah Resûlü (bize bir ahd eylemiş olsaydı onun ahdini yerine getirirdik ve bize — bu hususta— **bir söz söylemiş olsaydı onun üzerine ölünceye kadar mücadele ederdik. Hakkın dâvetine ve yakınlara iyiliğe benden evvel koşacak kimse yoktur. Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh = Çare ve kuvvet ancak Allah'ladır. Sözümü dinleyiniz, nutkumu belleyiniz. Şu meclisten sonra bu iş için korkulur ki, kılıçlar meydana çıkıp ahidlere hiyânet olunduğunu görürsünüz.**

Tâ ki, siz bir cemâat olursunuz. Bazıları dahi sapıkların öncüleri, cehalet ehlinin fırkası olur. Bana göre hava hoş!

Gerçekten de Cenâb-ı Ali (k.v.) nin görüşü yerindeydi. Ertesi gün cereyan eden hâdiseler bunu gösterdi. Müslümanlar ikiye ayrıldılar. Hâşim oğulları Cenâb-ı Ali'yi, Ümeyye oğulları da Cenâb-ı Osman'ı desteklemeye başladılar. İslâm için bu ilk tehlike işaretiydi.

Kureyş dışındaki Arap kolları da işe el atmıştı. Onlar da Cenâb-ı Ali'ye karşı cephe almıştı. Hz. Ali (r.a.) halife olursa bu yüksek makam Haşimoğullarının eline geçecek, bir daha başka oymaktan kimse bu makama gelemiyecekti. Bu düşüncelerle hareket etmeye başladılar. Artık birçok Arap oymağı Hz. Ali'ye karşı idiler.

Fitne yangını İslâm bacasını sarmadan akıl ve mantık itfaiyeleriyle bu alevin üstüne îmân suyu sıkmak gerekiyordu. Yâ Cenâb-ı Ali'yi veya Cenâb-ı Osman'ı en kısa zamanda hilafet makamına oturtmak gerekiyordu.

Hz. Ali (k.v.) bilgi güneşiydi. Allahın Sevgilisi:

— Ben hikmetin eviyim, Ali de onun kapısıdır!

Buyurmuştu. İlim ve hikmet sahibi bir zattı. Yine Kâinatın Efendisi bir gün ona:

— Ey iki gözümün ışığı! İkimiz bir nurdan yaratıldık!

Demişti. Cenâb-ı Ali (k.v.), din yolunda kendisine uyulacak bir erdi. Vicdan sahifeleri hakikat elmaslariyle doluydu, Hz. Mustafa'nın şerefli elinden ölümsüzlük iksiri içen bahtiyarların ilkindendi. Fakat o din sultanı hiçbir zaman halifeliği bir saltanat yeri saymamıştı. O makamın ne çetin bir hizmet yeri olduğunu biliyordu. Dağların bile taşıyamayacağı bu ağır yükü insanın fazilet omuzları kaldıracaktı. Bu hakikati en ince noktasına kadar akıl ve îmân süzgecinden geçirmek gerekiyordu. Cenâb-ı Ali

(k.v.) de böyle yapmıştı. Onun Halifeliğe en lâyık bir kimse olduğu aşikârdı. Fakat o gönül arzusuyla bu işe talib değildi. Onu bu işe zorlayan kendisinin de söylediği gibi, İslâmı tehdit eden fitne tehlikesi idi.

❀❀❀

Hz. Osman (r.a.) ise; hilim, hayâ, edep, ahlâk ve yumuşaklık âbidesiydi. Allah Resûlünün iki kadri yüce kızını almak, âlemde ancak ona nasip olmuştu. Malını mülkünü Allah ve Resûlünün yolunda yağma etmişti. Vefa hazinesi, cömertlik denizi bir sultandı. O dahi Hz. Ali (r.a.) gibi halifelik makamını dünyalık saltanat ve hevesler için isteyecek, ihtiraslı bir kişi olamazdı. Onların dünya ile ne alıp verecekleri olabilirdi ki. Onlar Din-i mübîn-i İslâm için can feda edenlerdi. Tek gâyeleri Allahın mukaddes dinini bütün dünyalara hâkim kılmaktı. Eğer öyle olmasaydı malını, mülkünü, evini, ocağını bırakıp sırf dini için Habeşistana doğru gider miydi? Hz. Osman (r.a.) rikkat ve merhamet mâdeniydi. Gönül kapısı herkese açıktı. Akrabasına çok düşkündü. Ümeyye oğulları yakasını bırakmadılar. Onlara karşı gelemedi... Halifeliği boyunca da yakınlarının kötü davranışları yüzünden büyük sıkıntılar çekti.

Halife seçimi uzadıkça Müslümanlar için tehlike büyüyordu. Bu amansız yangını bir an evvel söndürmek gerekiyordu... Şûra bu büyük tehlikeyi çabuk sezdi. Koca dinin ve koca devletin başsız kalması İslâmın âtisi bakımından endişe vericiydi.

Bu sebeple Meclis hemen harekete geçti. Müslümanları tesbih dizili bir ip gibi imameye bağlamak gerekiyordu.

Muazzez sahabî Abdurrahman bin Avf (r.a.) halife adaylarına hitap etti:

— Ey Allah Resûlünün kendilerinden hoşnut olduğu kimseler! Hanginiz halifeliği ehline vermek üzere halifeliği kabullenecek, sonra da kendi kendini hal'edecek, yerine lâyık olan kimseyi seçecek?..

Hz. Abdurrahman Bin Avf'ın bu teklifini kabul eden halife olmaktan vaz geçecek ve adaylıktan çekilecekti. Halifeyi de tek başına seçmek yetkisine sahip olacaktı.

— Öyleyse ben, şimdiden halife olmaktan vaz geçiyorum. Halife olacak şahsı ben seçeceğim!

Adaylar hepsi de:

— Teklifini kabul ediyoruz, dediler.

Yine Hz. Ali (r.a.) sükût ediyordu. Abdurrahman bin Avf (r.a.):

— Yâ Ali, dedi, sen ne dersin?

Allahın Aslanı ve Evliyalar sultanı Hz. Ali (r.a.) cevap verdi:

— Haktan ayrılmayacağına, Milletin ve İslâmın selâmetini düşüneceğine, beni temin et, ben de bu teklifini kabul edeyim!

— Benim seçeceğim kişiye karşı olana benimle birlik olacağına teminat veriniz. Ben de yakınlarımı tercih etmeyeceğime, müslümanların saadet ve selâmetine çalışacak kişiyi seçeceğime sizi temin edeyim!

Bu karşılıklı konuşmalarla Hz. Ali ile Abdurrahman bin Avf (r.a.) birbirlerini anlamış ve anlaşmış oldular.

Bunun üzerine Abdurrahman bin Avf (r.a.) Hz. Ali (r.a.) ye sokuldu:

— Yâ Ali, dedi, sen Allah Resûlünün en yakınısın. Müslüman olanların ilklerindensin. Alimsin, fazılsın, güzel işler, güzel eserler yaptın, İslâm dinîne büyük hizmetlerin vardır. Halifeliğe ben lâyıkım diyorsun. Bunların hepsi bence de doğrudur. Fakat sen burada bulunmasan, senden başka birini halife seçmek mecburiyeti olsa, bu adaylar arasında hangisini bu yüksek makama uygun görürsün?

— Osman'ı lâyık görürüm!

— Peki, öyleyse, onunla da görüşeyim!

Sonra Hz. Osman (r.a.) a yöneldi:

— Yâ Osman, dedi, Ben Abdi Menafoğullarındanım, Allah Resûlünün damadıyım, amcası oğullarındanım. İlk Müslüman olanlardanım. Halife ben olmalıyım diyorsun. Lâkin senden başkasının halife olması bir mecburiyet olsaydı, bu adaylardan hangisini bu makama lâyık görürdün?

Hz, Osman (r.a.) hemen cevap verdi:

— Elbette Ali'yi lâyık görürdüm.

Bu duruma göre artık aday sayısı ikiye inmişti. Bu iki İslâm büyüğünden birisini bu makama getirmek lâzımdı. İkisi de Allah Resûlünün damadıydı, ikisi de İslâmın mukaddes çilesini çekmiş kimselerdi. İkisi de İslâm'a çok hizmet etmişlerdi. Birisi hayâ, edep, ahlâk, yumuşaklık âbidesiydi. Birisi, ilim, hikmet, şecaat sultanıydı.

Artık Hz. Abdurrahman bin Avf, bunların birisini seçmek zorundaydı. Hak ve adalet güneşi Cenâb-ı Ömer (r.a.) de son anlarında halifeliğin Hz. Osman veya Hz. Ali'de kalacağını ima etmişti.

Allah Resûlünün muazzez sahabîsi Abdurrahman Bin Avf şimdi ne yapsındı. Üzerine aldığı bu çetin vazifeyi hakkı ile yerine getirmek istiyordu. Bunun için Müslümanların kanaatlerini yoklamak maksadiyle dışarı çıktı. Medine'yi dolaştı. Allah Resûlünün muazzez sahabîleri ile, ordu kumandanlariyle ve Medine'nin ileri gelenleri ile ayrı ayrı görüştü.

Cenâb-ı Faruk'un tavsiyesi gereğince dördüncü gün halifenin seçilmesi lâzımdı. İslâm devleti uzun zaman başsız kalamazdı. Dördüncü günün gecesiydi, Hz. Zübeyr'i ve Hz. Saad Bin Vakkas'ı yanına çağırdı. İlk defa Zübeyr'in düşüncesini sordu:

— Yâ Zübeyr! Bu makama kimi lâyık görüyorsun?

Hz. Zübeyr'in cevabı:

— Hz. Ali, oldu.

Saad bin Ebi Vakkas Abdurrahman bin Avf'e dedi ki:

— Yâ Abdurrahman! Kendini seçecek isen seç pek âlâ, yok ikisinden birini seçecek isen Ali'yi daha uygun bulurum!

— Yâ Saad! Ben seçimi yapabilmek için kendimi halife seçtim, sonra da azlettim. Bu sebeple benim seçilmem mevzu bahis değildir. Böyle dahi olmasa halifeliği kabul edemem. Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer (r.a.) den sonra her kim olursa olsun, onların yerini dolduramayacaktır!..

Bunu müteakip Hz. Abdurrahman Bin Avf Cenâb-ı Ali ile uzun uzadıya gizli bir görüşme yaptı. Sonra da Hz. Osman ile gizli görüştü. Her ikisi ile de ne konuştuğu meydana çıkmadı.

Dördüncü günün şafak vakti oldu. Peygamber Mescidinden Ezan sesi gelmeye başladı. Bütün sahabîler sabah namazı kılmak için Mescidi Nebîye geldiler. Mescidin içinde bin vecd ile sabah namazı kılındı. Bütün gözler Şûra üyelerindeydi. Halife adayları, Ensar ve Muhacirin büyükleri, sahabî ulları, ordu kumandanları, kabile başkanları, Medine'deki Valiler Mescidde hazır bulunuyordu.

Muazzez sahabî Hz. Abdurrahman (r.a.), Allah Resûlünün sahabîleriyle yeniden görüştü. Hepsinin düşünce ve fikirlerini sordu. Yine sahabî ulularından Hz. Ammar İbn-i Yâsîr (r.a.) de oradaydı. Söz istedi, kendisine söz hakkı verilince dedi ki:

— Yâ Abdurrahman! Eğer Müslümanların ihtilâf etmemelerini istiyorsan Ali'ye biat eyle, hilâfet makamına onu getir!..

Mikdad İbn-i Esved (r.a.) de aynı sözleri söyledi.

Öte taraftan Hz. Osman (r.a.) ın süt kardeşi olan Abdullah İbn-i Sa'd İbn-i Ebi Şerh de Hz. Osman'ın halife olmasını istediler.

— Eğer Kureyş'in ihtilâf etmemesini istersen Osman'a biat et!

Hz. Abdurrahman bin Avf işin alevlendiğini anlayınca haykırdı:

— Durunuz, susunuz! Başınıza bir iş çıkarmayınız! Düşündüm, taşındım, lâzım gelenlerle görüştüm, müşavere ettim, artık bu işi sona erdireceğim!.

Sonra Hz. Ali'ye hitap etti:

— Yâ Ali! Yanıma gel!

— Peki, geliyorum!

— Yâ Ali! Allahın kitabı ve Allah Resûlünün sünneti ve ondan sonraki iki halîfenin sîreti ile amel edeceğine Allah ile ahd ü mîsak et!

— Umarım ki, ilim ve takatim yettiği kadar Allahın kitabı ve Allah Resûlünün sünneti ve iki halîfenin sîreti üzere amel ederim!

— Allahın kitabı ve Resûlünün sünneti ile amel edeceğine söz verir misin?

— Gücüm yettiği kadar!

— Abdurrahman Bin Avf (r.a.) sözlerini iki defa tekrarladı. Hz. Ali (r.a.) her defasında aynı cevabı verdi.

Fakat Hz. Ali (k.v.) nin bu cevapları Abdurrahman bin Avf hazretlerini tatmin etmedi. O, Hz. Ali'nin her şartı kabul etmesini istiyordu. Öyle olmayınca da Hz. Osman (r.a.) ı yanına çağırdı:

— Yâ Osman! Yanıma gel!

— Peki, geliyorum!

— Sen, Allahın kitabı, Allah Resûlünün Sünneti ve ondan sonraki iki halifenin sîreti ile amel edeceğine söz veriyor musun?

— Evet, Allahın kitabı, Allah Resûlünün sünneti ve iki halifenin sîreti üzerine amel edeceğime söz veriyorum!

Hz. Osman (r.a.) ın bu cevabı Abdurrahman bin Avf Hazretlerini tatmin etmişti. Başını kaldırdı. Elini Hz. Osman (r.a.) ın elinin üzerine koydu ve yüksek sesle tane tane konuştu:

— Ey Rabbim şahid ol! Boynumdaki emaneti Osman'ın boynuna koydum!

Arkasından hemen bîat etti.

Peygamber Mescidinde bulunan muazzez sahabîler sıraya dizildiler ve Hz. Osman (r.a.) a bîat ettiler. Artık yol açılmıştı, bütün mü'minler bu yola dizildiler ve sırayla bîat ettiler...

Meşveret meclisi azasından Hz. Talha (r.a.), bîat işi bittikten sonra gelmişti.

Haber verdiler:

— Osman hilâfet makamına getirildi!

— Bütün Kureyş bîat etti mi?

— Evet...

Hz. Talha (r.a.), Hz. Osman'ın yanına gitti.

Cenâb-ı Osman ona:

— Yâ Talha, dedi; sen hürsün, istersen bîat et, istemezsen emaneti iade ederim!

— Sana herkes bîat etti mi?

— Evet...

— Öyleyse ben de bîat ediyorum! Müslümanların ittifak ettiği bir şeye muhalefet edemem!

— Allah razı olsun!

— Âmin!..

❀❀❀

Hilim, hayâ, edep, ahlâk ve yumuşaklık âbidesi Hz. Osman (r.a.) ittifakla İslâm devletinin başına en büyük koruyucu olarak getirildi...

Sonsuzluk Nebî'sinin bir mucizesi daha pırıltılar saçıyordu. Mukaddes hayatlarındayken bir gün Cenâb-ı Osman (r.a.) a demişlerdi ki:

— Ey Osman; Olur ki, Allah, sana bir gömlek —hilâfet— giydirecektir. Eğer insanlar onu çıkarmayı senden isterlerse çıkarma (hilâfetten ayrılma).. Bunu üç defa tekrarladılar...

İbn-i Ömer (r.a.) rivâyetine göre de Allahın Resûlü şöyle buyurmuşlardır:

— Ey Osman! Allah sana bir gömlek —hilâfet— giydirmeyi takdir etti ki, insanlar onu terk etmeyi senden isteyeceklerdir. Sen onu terk etme. Allaha yemin ederim ki, eğer onu terk edersen, deve iğnenin deliğinden geçmedikçe, Cenneti göremezsin!

Âlemlerin Nûrunun dediği aynen çıkacaktır. Zaman gelecek insanlar Cenâb-ı Osman (r.a.) dan hilâfet gömleğini çıkartmasını isteyeceklerdir ve onu şehid edeceklerdir... Enes Bin Mâlik (r.a.) den:

— Allah Resûlü ile bir evde idik. Kapı kapalı idi. Birisi gelip kapıyı çaldı. Peygamberi Âlişan Efendimiz buyurdular:

— Ey Enes, bak kimdir?

Hemen dışarı koştum. Gelen zat Hz. Ebû Bekir (r.a.) di...

— Ey Allahın Resûlü Ebû Bekir geldi!

— Ona kapıyı aç ve kendisini Cennetle müjdele ve benden sonra halife olacağını bildir!

Ebû Bekir (r.a.) Hazretlerine Peygamber fermanını bildirdim:

— Müjde yâ Ebâ Bekir! Allah Resûlü sizi Cennetle tebşir ediyorlar!

Hz. Ebû Bekir (r.a.) içeri girdi ve Allah Resûlüyle sohbete başladı.

Kapımız yine çalındı. Kâinatın Efendisi emrettiler:

— Ey Enes bak kimdir?

— Ömer'dir, Ey Allahın Resûlü!

— Kapıyı aç, Cennet ile müjdele ve Ebû Bekir'den sonra halife olacağını bildir!

Hz. Ömer (r.a.) de geldiler, müjdelerini verdim. Daha sonra kapı yine çalındı. Âlemin Fahri buyurdular:

— Ey Enes bak kimdir?

— Osman bin Affan'dır, ey Allahın Resûlü!

— Kapıyı aç, Cennet ile müjdele! Ömer'den sonra halife olacağını söyle ve onu âsîler şehid edeceği zaman sabr etsin!

Kapıyı açtım. Hz. Osman (r.a.) a Allah Resûlünün sözlerini söyledim.

Tabiînin büyüklerinden Ebû Vâil'den mervidir. Demiş ki:

— Abdurrahman İbni Avf'dan sordum: **"Yâ Abdurrahman! Niçin Hz. Ali'ye bîat etmedin de, Hz. Osman'ı tercih ettin?"**

Ondan şu cevabî aldım:

— Benim niyetim onu seçmekti. Üç defa Allahın Kitabı, Allah Resûlünün sünneti ve iki halifenin yolundan gideceğine söz verir misin, dedim. Bilgim ve gücüm yettikçe, dedi. Bu sözler de beni tatmin etmediği için Hz. Osman'a aynı soruyu sordum. Osman kayıtsız şartsız kabul etti. Ben de ona bîat eyledim!..

❀❀❀

Hz. Abdürrahman Bin Avf (r.a.)

Mevzuumuza biraz ara verip kısaca muazzez sahabî Hz. Abdurrahman Bin Avf (r.a.) den bahsetmek istiyorum. Halife seçiminde en büyük yükü bu mübarek insan faziletli omuzlarında taşımıştı.

İsmi Abdurrahman, künyesi Ebû Muhammed, babası Avf, annesi Şifa'dır. Hz. Abdurrahman (r.a.) ın asıl adı Abdi Amr idi. Allah Resûlünün elinden ölümsüzlük iksiri içip İslâm olduktan sonra Âlemlerin Nûru onun ismini değiştirdi ve adını Abdurrahman koydu.

Sonsuzluk Nebîsi Rabbin risâletini tebliğ etmeye başladığı zaman Hz. Ebû Bekir (r.a.) in delaletiyle ebedî kurtuluşa erdi... Ve ondan sonra mukaddes dine büyük hizmetler yaptı. Bütün ömrü boyunca Kâinatın Efendisiyle beraber bulundu. Nice küfür ejderinin ciğerini deldi. Tevhîd sancağının kâinatın burcunda nazlı nazlı dalgalanması için cenklerde yararlık gösterdi...

Muazzez insan Hz. Abdurrahman (r.a.) mukaddes İslâmı kabul ettikten sonra o da diğer İman kahramanları gibi mukaddes çileyi çekti. Küfür şebekesi onun da vicdanını perçinlemek istiyordu. Fakat büyük insan bu amansız cefalara katlandı, imanlı sinesini büyük bir celâdetle küfre karşı kale yaptı. Onun gönül ufkunda dalgalanan imân bayrağını müşrikler indiremediler. Ve nihayet yerini, yurdunu bırakarak Habeşistana gitti. Daha sonra Allah Resûlünün Medine'ye hicret ettiğini öğrendi ve o da Nûr şehrine gelip Peygamberler Peygamberiyle buluştu...

İmânın billûrlaşmış nûrdan âbidesi Hz. Abdurrahman (r.a.) Nûr şehrine gelince Kâinatın Efendisi onu Medineli sahabîlerden Saad Bin er Rebi ile kardeş yaptı.

Bu Medineli imân kahramanı Hz. Saad o kadar yüksek kalbli ve o derece faziletli bir insandı ki bütün mal ve emlâkini Hz. Abdurrahman ile paylaştı. Hattâ o kadar gönülden bu işi yapıyordu ki, bir gün iki zevcesinden birini boşayarak Hz. Abdurrahman'a vermek istemişti. Fakat gönlü billûrlardan daha duru olan Hz. Abdurrahman buna mâni oldu:

— Aziz kardeşim, dedi; Allah sana ve çoluk çocuğuna bereket ihsan etsin. Sen bana çarşının yolunu göster, ben orada biraz alış veriş ile meşgul olayım!..

Sonra çarşıya çıktı, biraz öte beri aldı, bir kaç gün alış veriş yaptı ve bir miktar kazanç temin etti.. Ve geçimini bu yoldan devam ettirmeye başladı..

Allahın Sevgilisi bir gün Hz. Abdurrahman'ı kokulanmış olarak gördüler:

— Ne var, Abdurrahman? dediler.

— Ey Allahın Resûlü! Ensardan bir kadın ile evlendim!

— Ona ne takdim ettin?

— Bir miktar altın verdim!

— Yâ Abdurrahman, bir Velime yap ve bir koyun kes!

— Peki, ey Allahın Resûlü!..

Cenkler Boyunca

Hicretin ikinci senesinden itibaren İslâm kılıcı imân kınından çıkarılmış ve küfür ormanı ot biçer gibi biçilmişti. İslâmın ölümsüz zaferi Bedir'de Hz. Abdurrahman (r.a.) de bulundu. Bu büyük savaşta şecaatle kılıç salladı. Nice imansızın başını gövdesinden ayırdı. Bizzat kendisi şu menkıbeyi nakletmiştir:

— Bedir cenginde ordu safında duruyordum. Bir aralık sağıma ve soluma baktım. Ensardan iki delikanlı gördüm. Bunlar ateş parçası birer genç idiler. Bunlardan biri bana sokulup beni eliyle dürttü:

— Ey amca, dedi; Ebû Cehil'i tanır mısın?

— Evet, tanırım! Ondan ne istiyorsun, â delikanlı?

— Onun Allah Resûlüne kötü sözler söylediğini duydum. Nefsimi kudret elinde tutan Zâtı Kibriyaya yemin olsun ki, onu tepelemeden geri dönmeyeceğim!

Sonra öteki genç bana yaklaştı, beni eliyle dürttü:

— Ey amca, dedi; Ebû Cehil'i tanıyor musun?

— Evet, tanıyorum!

Bu sırada Ebû Cehil'i gördüm. Adamlarının arasında dolaşıyordu. Hemen gençlere seslendim:

— Ey aziz gençler! İşte aradığınız adam!

Gençler yıldırım gibi o tarafa hücum ettiler ve birer arslan gibi küfür kuduzunun üzerine atıldılar, kılıçlarıyla vura vura öldürdüler.

Sonra koşa koşa Allah Resûlünün huzuruna geldiler:

— Ey Allahın Resûlü, dediler, Ebû Cehil'in canını cehenneme gönderdik!

— Onu hanginiz öldürdünüz?

İkisi birden haykırdı:

— Ben, ben!

— Kâinatın Efendisi sordu:

— Kılıçlarınızı sildiniz mi?

— Hayır, yâ Resûlallah!

— Öyleyse kılıçlarınızı muayene edeyim!

Âlemin Fahri gençlerin kılıçlarını muayene etti ve:

— Hakikaten siz ikiniz onu öldürmüşsünüz, dedi.

Çocuklar saadetten uçuyorlardı...

❀❀❀

Muazzez sahabî Hz. Abdurrahman (r.a.) Uhud cengine de iştirak etti. Harp sahnesinde görülmemiş şecaatle kılıç salladı. Yirmibir yara aldı ve bu yaraların biri yüzünden ayağı sakat oldu...

❀❀❀

Hicretin 6. Senesinde Allahın Resûlü onu Devme Cengine başbuğ olarak gönderdi. Amamesini kendi eliyle sardı, sancağı ona teslim etti:

— Yâ Abdurrahman, dedi; Allahın ismiyle Allah yolunda yürü! Allahın emri dâiresinde hareket et. Devmetülcendel'deki Kelb kabilesini Allahın dinine davet eyle. Davete icabet ederlerse onların reisinin kızını kendine nikâhla!

Allah nasip etti, o da Peygamberler Peygamberinin emri üzere hareket etti ve oraya vardı. Mukaddes İslâmı tebliğe

başladı. O kadar güzel, o kadar ince, o kadar yumuşak bir üslûp takip etti ki, bütün halk İslâmiyete can attı... Reisleri de kızını Hz. Abdurrahman'a verdi...

İmânın billûrlaşmış nurdan âbidesi Hz. Abdurrahman (r.a.), Cihan Peygamberinin saadet günlerinde üç defa malının yarısını sadaka etti. Bir gazâda 500 at, başka bir gazâda da 500 deve vererek imân ordusunu donattı.

Bir gün, buğday, un vesair zahire yüklü 700 develik bir Kervanı Nûr Şehri Medine'ye girince, Mü'minler Annesi Hz. Âişe (r.a.) şu hadîs-i rivâyet etti:

— Abdurrahman Cennete girecektir!

Hz. Abdurrahman hemen Mü'minlerin Annesine koştu:

— Ey Mü'minlerin Annesi, dedi; ben bu develeri, yükleriyle beraber Allah yolunda vereceğime seni şahit tutarım!

Bir gün de otuz köle azad etti.

❀❀❀

Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer (r.a.) devirlerinde de her iki halifenin en yakın dostuydu. Bütün gücüyle Allah Resûlünün halifelerini destekledi. Hz. Osman (r.a.) ın Halife olmasında da büyük emeği geçti.

YÜCE BİR AHLÂKA SAHİPTİ

İç gözlerine İlâhî nurun sürmesi çekilmişti, vicdan sahifeleri hakikat elmaslariyle doluydu. Kalbi Allah korkusuyla titrerdi. Takvası en ileri derecedeydi. Bir gün ona bir yerde yemek ikram etmişlerdi. Kendisi oruçlu idi.

— Uhud günü, benden çok hayırlı olan Mus'ab bin Umeyr şehid düştü. Onu bir kumaş parçasıyla kefenledik. Başını örttüğümüz zaman ayakları çıplak kalıyor, ayaklarını örtsek başı açılıyordu. Sonra o müthiş

günde Hz. Hamza (r.a.) da şehid oldu. O da benden hayırlı idi. Sonra cihan bize açıldı, dünya yüzümüze güldü, türlü türlü nimetlere nail olduk. Korkarım ki, bizim hayır ve hasenat devrimiz geçmiş olsun!

Bu sözlerinden sonra gözlerinden billûr billûr yaşlar akmıştı. Hz. Abdurrahman (r.a.) o kadar müteessir olmuştu ki önündeki iftarını unutmuştu...

Takvanın bu derecesi...

Var mı hiç onlar gibi,

Yüce ahlâk sahibi?

❀❀❀

Ölümü

Hicretin 31. yılında ve Cenâb-ı Osman (r.a.) ın halifeliği zamanında 75 yaşında iken mev'ut eceliyle yatağında ölüp ebediyetin gerçekler sabahına ermiştir.

Ölümünden sonra da, Bedir'e katılan sahabîlerden hayatta kalanlara dörder yüz altın verilmesini vasiyet etti. Bu vasiyetin yerine getirilmesi 40 bin altın tuttu...

Gönlü elmas renkli incilerle dolu büyük sahabî ebediyet âlemine göçtüğü vakit, hayattakiler, onun serveti hakkında fikir beyân ettiler. Kâ'b Hazretleri şöyle dedi:

— Şaşılacak şey, Abdurrahman helâlinden kazandı, helâlinden harcadı ve helâlinden bıraktı. Bunda ne var?

Bu sözü duyan takvanın destanlık kahramanı Hz. Ebû Zer (r.a.) evinden dışarı fırladı ve Kâ'b'e gitmek için yola revan oldu. Yolda bir devenin alt çenesini buldu, eline aldı. Bunu Kâ'b'e haber verdiler:

— Ey Kâ'b! Ebû Zer elindeki kemikle seni arıyor, başının çaresine bak...

Kâ'b kaçarak, yardım dilemek üzere Hazret-i Osman (r.a.) ın evine sığındı ve meseleyi kendisine anlattı... Arkasından Hazret-i Ebû Zer'de hayâ ve edep incisi Hazret-i Osman'ın kapısına gelip kapıyı çaldı:

— Müsaade var mı?

— Buyur, yâ Ebâ Zer!..

Ebû Zer Hazretleri öfkeyle içeri daldı. Kâ'b, hemen Hazret-i Osman'ın arkasına sindi.

Ebû Zer Hazretlerinin imân aynası berrak yüzünde celâl şimşeği. Haykırdı:

— Ey adam! Sen Abdurrahman'ın servetinden, Abdurrahman'a bir zarar gelmediğini sanıyorsun. Halbuki bir gün Allahın Resûlü ile Uhud'a doğru gezintiye çıkmıştım. İnsanlığın Efendisi ve Allahın Sevgilisi:

— Yâ Ebâ Zer!

Diye bana seslendi. Ben de:

— Anam babam sana feda olsun, buyur ey Allahın Resûlü, dedim. Resûl-i Ekrem şöyle devam etti:

— Serveti çok olanlar, kıyamet günü Cennet'e az girecek olanlardır. Ancak sağına soluna, önüne ardına saçarak hayır yapanlar müstesnadır ki, bunlar da az kimselerdir. Yâ Ebâ Zer! Şu Uhud dağı büyüklüğünde altınım olsa da tamamen Allah rızâsı için dağıtsam, yine de bir veya iki kırat ağırlığında borcum için kendime altın ayırmaktan memnun olmam.

(Ebû Zer diyor ki: Ben dedim ki; iki kırat değil iki kantar.) Varlığın sebebi olan Peygamber dediler ki:

— Hayır, koca dağdan ancak iki kırat ayırırdım, öbürünü dağıtırdım. Yâ Ebâ Zer, sen çoğu, ben ise azı murâd ediyorum.[10]

Takva'nın destanlık kahramanı Hazret-i Ebû Zer (r.a.) sözlerine şöyle devam etti:

— Bizzat Allahın Resûlü böyle buyururlarken, sen, Abdurrahman'ın bıraktığı servetten "Ona ne var!" diyorsun. Sen ve senin gibiler aldanıyorsunuz...

Hazret-i Ebû Zer oradan ayrılıncaya kadar Kâ'b korku içinde idi...

10 Buhari ve Müslim

❀❀❀

Şanlı sahabî Abdurrahmân b. Avf'ın Yemen'den bir kervanı gelmişti. Nûr şehri Medine'nin halkı öyle bir haykırışla haykırdı ki yer yerinden sarsıldı.. Mü'minler Annesi Hazret-i Âişe (r.a.) bu çığlıkları duydu ve sordu:

— Bu nedir?

Cevap verdiler:

— Abdurrahmân b. Avf'ın ticaret kervanı geldi...

— Allahın Resûlü doğru söyledi.

İsmet ve iffet sadefi Hazret-i Âişe'nin bu sözünü duyan Abdurrahmân b. Avf (r.a.) hemen ona koştu:

— Ey Mü'minlerin Annesi, dedi; Allahın Resûlü ne buyurdu?

Hazret-i Âişe şu cevabı verdi:

— Cenneti gördüm. Muhacir ve Müslüman fakirlerinin koşa koşa Cennet'e girdiklerini gördüm. Zenginlerden kimseyi görmedim. Yalnız Abdurrahmân b. Avf'ın emekleye emekleye onlarla Cennet'e girdiğini gördüm.[11]

Bunu duyan Hz. Abdurrahmân, kafileyi eşya ve develeri ve hattâ oradaki köleleri ile birlikte âzâd etti. Bütün kervanı Allah rızâsı için dağıttı ve "İnşâallah, bunlarla koşarak Cennet'e girerim," dedi.

Abdurrahmân b. Avf (r.a.), Cennetle müjdelenen saadet kadrosundandır. Bütün ömrünce Allah Resûlüyle beraber bulunmuş ve cenk meydanlarında kılıcı ile nice kâfirin ciğerini delmiştir... Sahabîlerin en büyüklerinden olup takva ve verâda eşsizdi. Bütün servetini Allah yolunda sebil edenlerdendi...

Bir gün İnsanlığın Efendisi ona hitaben dediler ki:

— Sen yok musun, ümmetimin zenginlerinden Cennet'e ilk girecek olan sensin. Sen de nerede ise emekleye emekleye gireceksin.

11 Ahmed b. Hanbel

Ey dünya güzeline gönül veren insanlar! Bu temeli çürük dünyada yurd edinmeye kalkmak acâip bir işdir. Çünkü bunun vefası yoktur. Kim ki Allah'ı unutup bu dünyaya gönül verirse ensesine binlerce kâinat sopası inecektir. Ve o âhirette de en büyük ziyana uğrayanlardan olacaktır...

Hakkı bırakıp nefse uyanlara çok yazık.
Bu dünyadan neş'e - zevk duyanlara çok yazık!
Ey ölümün tutsağı, ey ebedin yolcusu;
Can gözünü aç da bak, işte önünde pusu!..

RİVÂYET ETTİĞİ HADİSLER

Hz. Abdurrahmân bin Avf (r.a.) 65 hadîs rivâyet etmiştir. Evet, tam bundan 1400 sene evvel, İslâm Peygamberinin mikrop ve karantina prensiplerini bildiren meşhur hadîsi, Hz. Abdurrahmân bin Avf yoliyledir:

— Siz bir yerde veba vukuunu haber alırsanız oraya girmeyin. Veba siz bir yerde iken vuku bulursa ondan kaçmak için oradan çıkmayın!

Yine onun rivâyetiyle, Allah Resûlü buyurmuşlardır ki:

— Bir kadın beş vakit namazını kılar, ramazanını tutar, iffetini korur ve zevcine itaat ederse ona, cennete istediğin kapıdan gir, denir!

❁❁❁

Kâinatın Efendisi onun hakkında buyuruyor:

— Abdurrahman Bin Avf, gökte de yerde de emindir!

Hadîs:

— Abdurrahman Bin Avf, ikramla Cennete girer!..

Şanı yüce Rabbimiz, bizi o muazzez sahabînin şefâatına nail etsin!..

Düşün ey insanoğlu! Onlar kimdir biz kimiz?
Hani öyle iman, aşk, hani öyle sevgimiz?

Hz. Osman (r.a.)ın Hitabı

Hilim, hayâ, edep, ahlâk, yumuşaklık ve cömertlik âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.), şûra tarafından Halife seçilince bir vakar ve temkin heykeli, ağır adımlarla minbere çıktı! Ve bir yıldızdan bir yıldıza mahyalaştırılacak kadar güzel içli, derin, edalı, inandırıcı ve birleştirici hitabesini verdi:[12]

— Allah'a hamd ve senadan sonra, imdi ben, bana verilen vazifeyi kabul etmiş bulunuyorum! Ben şari' değil, tabiim. Muhakkak biliniz ki, ben Allahın kitabını ve Allah Resûlünün Sünnetine ittiba ettikten sonra sizin benim üzerimde üç hakkınız daha vardır:

— Sizin üzerinde birleşmiş bulunduğunuz benden öncekilerin Sünnetine üzerinde henüz bir karara varılmayan hususlarda da hayır erbabının sünnetine, yoluna girmek ve haksız olarak hiç birinize dokunmam, gerekli olan şeylerin haricinde sizden elimi çekmem, sizin benim üzerimde bulunan hakkınızdır!

Ey insanlar! Biliniz ki, dünya yeşildir, sevimlidir. İnsanlara hoş gelir ve çok kimseler dünyaya meyletmiştir... Siz dünyaya meyletmeyiniz, ona güvenmeyiniz. Çünkü dünya itimada şayan değildir. Ve biliniz ki o, kendisini terk etmeyenin peşini bırakmaz.

12 Hâşiye: Hz. Osman (r.a.) çok utangaç olduğu için ilk hutbesini verememiş, sâdece "Elhamdülillah" deyip minberden aşağı inmiştir. Bu hutbe daha sonraları irad ettiği hutbeleridir.

Allah size dünyayı verdi ki onunla âhireti arayıp kazanasınız. Yoksa size vermedi ki tamamen ona meyledip dalasınız. Dünya fânidir, âhiret bakidir. Fanî, sizi kendine çekip bakiden alıkoymasın ki fâniyi bakiye tercih etmiş olmayasınız! Çünkü dünyanın sonu yoktur. — Dünya sarayının temeli çürüktür— **Dönüş ancak Allah'adır. Aziz ve Celîl olan Allahtan korkunuz. Çünkü Ondan korkmak, azab ve şiddetinden kalkandır. Ve O'na yükselmeye vesiledir. Hâlinizi değiştirmekten hazer ediniz. Cemâatinize devam ediniz. Parça parça olmayınız. Allahın size olan nimetini hatırlayınız ki, siz birbirinize düşman idiniz; Allah kalblerinizi uyuşturdu da O'nun nimetiyle kardeşler oldunuz!"**

❀❀❀

Bir devlet reisi lisaniyle böyle bir söz kimin ağzından çıkabilir? İşte İslâm mektebinde, Hz. Mustafa'nın elinde böyle yüce insanlar yetişiyordu. Her kelimesi bir âbide ihtişamındaki, sadeliği içinde heybetli bu sözlerden sonra Cenâb-ı Osman (r.a.) vazifeye fiilen başladı. Ve ilk vakitte mihraba geçip ellerini kaldırdı:

Artık Cenâb-ı Osman (r.a.) Allah Resûlünün halîfesi ve Müslümanların imamıdır.

Bütün sahabî ona ittiba etti ve arkasında el bağladı...

❀❀❀

Bir gün Cenâb-ı Osman (r.a.) şöyle buyurdu:

— Men terekeddünya Ehabbehallahü Teâlâ = Dünyayı terk eden kimseyi Allah sever. Günahları terkedeni melekler sever. Müslüman kardeşinden kötü arzusunu kesen kimseyi Müslümanlar sever!

Yine onun sözlerinden:

— İbâdetin tatlılığını dört şeyde buldum:

1. **Allahın farzlarını edâ etmekte.**
2. **Allahın haram kıldığı şeylerden kaçınmakta,**
3. **Allahtan sevap dileyerek iyilikle emretmekte,**
4. **Allahın gazâbından korkarak kötülüklerden men etmekte...**

❁❁❁

Sözü:

— Beş şey müttekîlerin alâmetidir:

1. **Dîni islah edenlerle bir arada oturması;**
2. **Tenâsül uzvuna ve diline hâkim olması;**
3. **Dünyâdan kendisine büyük bir şey eriştiğinde, onu zarar-ziyan ve yaramazlık olarak görmesi; dinden ona az bir şey eriştiğinde, onu ganimet bilmesi;**
4. **Haram karışır korkusiyle karnını helâlden** (tıka basa) **doldurmaması;**
5. **Bir de insanların hep kurtulduğunu, yalnız kendisinin mahvolduğunu görmesi...**

❁❁❁

Sözü:

— Gerçekten, Mü'min kimse altı çeşit korku içindedir:

1. **İmânın Allahü Teâlâ tarafından alınması korkusu,**
2. **Kendisini kıyamet günü rüsvay edecek şeylerin, Hafaza Melekleri tarafından yazılması korkusu,**
3. **Amelinin Şeytan tarafından boşa çıkartılması korkusu,**
4. **Gaflet hâlinde, Melekü'I-Mevt** (—Azrail—) **tarafından, ansızın yakalanması korkusu,**

5. **Dünya ile mağrur olup, âhiretten gafil kalması korkusu,**
6. **Ehli ve ayâliyle fazla ilgilenip Allahü Teâlânın zikriyle meşgul olmaması korkusu...**

❀❀❀

Hz. Osman (r.a.) gönül tarlalarına irfan incileri yağdırdı. İslâm topluluğunu Allah Resûlünün güneşler yanan nurlu izinde yürüttü. Zafer topunu kâinat meydanında patlattı, bir an bile durmadan İslâm ırmağını gürül gürül çağlattı.

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) hilâfet makamına gelince büyük fetihlere girişti. Mukaddes İslâm sancağını Kâinatın burcunda nazlı nazlı dalgalandırdı. Muhteşem büyük Cenâb-ı Ömer (r.a.) den devraldığı bu kudsî emaneti tam bir muvaffakiyetle muhafaza etti. Ve İslâmın cihad ruhunu billûr billûr çağlattı. Hak ve Adalet Güneşi Hz. Ömer (r.a.) in zamanında İslâm devletinin sınırları doğuda Türkistan, batıda Mısır'ın batısı, kuzeyde Kafkas dağlarına dayanmıştı. Büyük Sasanî İmparatorluğu cihan haritasından silinmişti. Bizans topraklarının en kıymetli ve en önemli yerleri İslâm devletinin eline geçmişti. İslâm orduları bir nefes olsun dinlenmeden cenk meydanlarında at koşturuyordu. Bütün insanlığa hidayet yolları açılmış, insanlık dudağına îmân şurubu sunulmuştu.

Hak ve adaletin billûrlaşmış nurdan âbidesi Hz. Ömer (r.a.) ebediyyet ülkelerine geçişlerinde İslâm devleti dünyanın en büyük, en kudretli, en haşmetli ve en güçlü devletlerinden birisi, hattâ birincisi idi. Allahın mukaddes dînine sarılan muazzez sahabîler bir an olsun cihaddan vazgeçmemişlerdir. Beyinleri küfür kezzabiyle kavrulmuş olan beşere Kur'ânın altun oluğundan ebedî hayat iksiri sunuyorlardı. İnsanlığı dalâletten hidâyete, vahşetten medeniyete, küfürden îmâna davet ediyorlardı. İnsanlık tarihinde görülmemiş bir adaletle hükmeden

Allah Resûlünün büyük halîfesi Hz. Ömer (r.a.) bütün kâinatı İslâm kıskacı içine alıvermişti.

İşte kendisinden Meleklerin bile hayâ ettiği, Cennet Şimşeği Hz. Osman (r.a.) böylesine büyük, böylesine güçlü, böylesine haşmetli bir devletin başına geçmişti. O da tıpkı Cenâb-ı Faruk gibi İslâm devletini yüceltmeye koyuldu. Artık îmân kılıcı kınından sıyrılmış küfür ormanını ot gibi biçmeğe başlamıştı.

Fetihler Zinciri

AFRİKANIN FETHİ

Hak ve adâlet güneşi Hazret-i Ömer (r.a.) in ebediyyet ülkelerine teşrif ettiklerinde İslâm devletinin batı sınırı Mısır'ın batısı idi. Libya, Tunus, Cezayir, Fas Bizans toprağı olduğu için, buralar Bizans valileri tarafından idare ediliyordu.

Cenâb-ı Osman (r.a.) İslâm devletinin başına geçince fetihlere devam etti. 25. Hicret senesinde Kuzey Afrika'nın fethi için hazırlık yaptı. Abdullah Bin Sad Bin Serh, Cenâb-ı Osman'a dedi ki:

— Ey Mü'minlerin Emîri! Mısır'a yeni birlikler gönder!

Cenâb-ı Osman (r.a.), bu teklifi yerinde buldu. Ve hemen 10 bin kişilik bir ordu hazırladı. Bu orduya Peygamber torunları Hz. Hasan, Hz. Hüseyin, Abdullah bin Abbas, Abdullah bin Ömer ve Amr Bin As kumanda ediyordu. Ordu Peygamber beldesinden yürüyüşe geçti. Bir nurdan ırmak gibi şevkle çağlıyordu. Allah yolunda cihad etmenin sevinci bütün gönüllere dolmuştu. Abdullah b. Sad Bin Şerh kumandasındaki ordu, Berkayâ Akabe bin Nâfi kumandasındaki İslâm birlikleri de, burada, Abdullah B. Sad Serh'in ordusuna katıldı. İleri yürüyüş devam ediyordu. İslâm orduları tekbir sesleriyle gökleri delerek gidiyordu. Nihayet Afrika'nın en kuvvetli kalesi olan Trablus önlerine vardılar. Bizans ordusu ile karşı karşıya geldiler.

Bizans ordusu madde pehlivanlarından meydana gelmiş 120 bin kişilik bir koca ordu idi. İmân ordusu sayıca çok azdı. Fakat îmân gücü her şeyin üstünde olduğu için bir şeyden yılmıyordu.

İslâm mücahidleri savaş meydanına doğru at sürdüler. Cenk başladı. Cenk sahnesi bir ana baba günü olmuştu. Kılıç şakırtılarından, Allah Allah nidâlarından gökler inliyordu. Fakat 120 bin kişilik dağ gibi bir küfür ordusu vardı. Bu küfür dağını eritmek için kuvvetli bir îmân ateşine ihtiyaç duyuluyordu. Ne yazık ki, îmân ordusu sayıca ve kuvvetçe diğer ordunun yarısı bile olamıyordu. Müslümanlar şiddetle hücum ediyorlardı. Bizans ordusu inatla karşı duruyordu. Çetin bir cenk oluyordu. İslâm ordusu bir türlü kaleyi fethedemiyordu.

Allah Resûlünün şanlı halifesi Hz. Osman (r.a.) uzun zaman ordudan haber alamadı. Bu orduya ne olmuştu, niçin zafer müjdesini kendisine göndermiyorlardı? Masum Efendinin içi içine sığmıyor, ırmak ırmak çağlayıp taşıyordu.

Yeni bir ordu kurmaya karar verdi. Her tarafa haberler uçurdu. Allah yolunda cihad etmek için Müslümanları teşvik etti. Abdullah Bin Zübeyr'i bu yeni ordunun başbuğluğuna getirdi:

— Ey kumandan, dedi, haydi göreyim seni Allah yolunda can fedâ etmenin zamanıdır. Bana zafer müjdesini en yakın zamanda gönder!

Kumandanın cevabı:

— Peki, ey Mü'minlerin Emîri;

Oldu.

❀❀❀

Ordu Nûr Şehri Medine'den hareket etti. Dağlar, çöller, dereler aşıldı ve Trablus önlerine varıldı. İslâm ordusu yardımcı kuvvetlerin geldiğini görünce yeniden şahlandı.

Yardımcı kuvvetlerin kumandanı Abdullah Bin Zübeyr (r.a.), gelir gelmez, ayağının tozu ile savaşa katıldı. Ortalığı birbirine kattı. Bizans ordusunda hayret, dehşet!

İslâm ordusunun kumandanı görünürlerde yoktu. Başkumandan nerede olabilirdi? Böyle bir zamanda orduyu başsız bırakmak ne demekti? Abdullah Bin Zübeyr öfkeyle haykırdı.

— Ey Müslümanlar! Kumandanınız nerede?

— Kumandan saklandı!

— Nasıl olur?

— Bizans Kumandanı, İslâm kumandanının başını getirene 100 bin altın vereceğini, kızı ile evlendireceğini savaş meydanında ilân etti. Bundan ötürü kumandanımız saklandı.

— Allah, Allah! Böyle şey olur mu?

Abdullah Bin Zübeyr, hemen işe el attı. Başkumandan Abdullah Bin Sad'i aradı, onu gizlendiği yerde buldu ve haykırdı:

— Ey Kumandan bu ne hâl? Sen de her kim Bizans kumandanının başını getirirse, 100 bin altın vereceğim. Kızını da onunla evlendireceğini ve onu Afrika valisi yapacağım diye niçin ilân yapmadın? Şimdi hiç vakit kaybetme ve böyle bir ilân yap!

Başkumandan Abdullah Bin Zübeyr'e:

— **Haklı konuştun,** dedi.

Aynen onun dediği gibi ilân yaptı. Bu defa korku ve saklanma sırası Bizans kumandanına gelmişti.

Cenk bütün şiddetiyle devam ediyordu. Her iki ordu yoruluncaya kadar dövüşüyor, akşam olunca karargâhına çekiliyor, sabahleyin tekrar kılıca yapışıyordu. Artık kılıçlar havada pırıltılı kavisler çizerek bir çoğunu cansız yere seriyordu. Bu böyle ne kadar devam edecekti? Mutlaka bir çare bulunmalıydı.

Bir gün Abdullah Bin Zübeyr îmân ordusunun en seçkin süvarilerinden bir birliği savaşa sokmadı:

— Ey kahraman erler, dedi, siz çadırlarda istirahat ediniz!

Her iki ordu da âdet olduğu veçhile sabah olur olmaz cenk sahnesine süzüldüler. Abdullah Bin Zübeyr düşman askerlerinin yorgun ve bitkin olduğu zamanı kolluyordu. Nihayet beklediği an geldi. Düşman askerinin ayakta duracak gücü bile kalmamıştı.

Hemen çadırlarda istirahatte olan süvari birliğini yıldırım hızı ile cenk sahnesine sürdü. Süvariler kartopu alınlı, geyik bacaklı atlarla bir anda savaş meydanını kuşatıverdiler. Arslanlar gibi dövüşüyorlardı. Bizans ordusu hayret ve dehşet içinde korku dolu gözlerle aptal aptal bakınıyordu. Bahadırlar bahadırı Abdullah Bin Zübeyr (r.a.) bir ara Bizans kumandanını gördü. İçi sevinçle kabardı. Bir arslan gibi üzerine hamle yaptı. Bir feryad ortalığı inletti:

— Öldüm!

Abdullah Bin Zübeyr (r.a.), küfür heykelini bir vuruşta biçmişti. Kızını da esir aldı. İslâm ordusu yeni bir güç kazandı, tekbir sesleri gökleri deliyordu. Bizans ordusu perişan olmuştu. Cenk meydanı bir kan havuzunu andırıyordu. Allahın birliğine ve O'nun dinine inanmayan nasipsizler şimdi ebedî azap diyarını boylamışlardı.

Zafer yine İslâmındı. İmân her yerde izzet, küfür her yerde zilletti.

İmân ordusu artık seller gibi köpürüp taşmıştı. Bundan sonra önüne ciddi bir engel çıkmıyordu. İmân kılıcı elmas elmas pırıltılar saçarak safları delip geçiyordu. Merakeş'e kadar bütün Kuzey Afrika İslâm devletinin sınırları içine girdi. Tevhîd meş'âlesi oraları da aydınlattı, ezan sesleri Afrika ufuklarında ilâhî yankılar yapıyordu. Nûra hasret kalmış nice insan İslâm'a can atıyordu. İslâmın bizzat şifa olan şanlı kılıcı küfür kanserini kökünden kazıyordu.

Zafer müjdesi Allah Resûlünün halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.) a ulaştırıldı. Gönül kaynağının nur denizi Hz. Osman (r.a.) gözlerinde iplik iplik yaşlar olduğu halde Cenâb-ı Hakka şükrediyordu.

Bu cenkte İmân ordusunun eline pek çok ganimet geçti. İslâm mücahidleri gayretlerinin karşılığını daha dünyada iken gördüler. Yayalara biner, atlılara da üçer biner altın dağıtıldı.

İslâm ordusu zafer sevinci ile köpürüp taştı. Mücahidlerin can gözleri açıldı, Allah yolunda cenk etmek için yine hazırlığa başladılar ve kartopu alınlı atlarının başını endülüs istikâmetine döndürdüler. İspanya'ya akınlar başlamış oldu.

Ganimetten beşte bir hisse ayrıldı. Hz. Abdullah Bin Zübeyr bu hisseyi nur şehri Medine'ye götürdü. Allah Resûlünün Halifesi Cenâb-ı Osman'a (r.a.) takdim etti. Peygamber beldesinde ganimetin dağıtılması güç oldu. Açık artırma ile satışa çıkarıldı. Mervan B. Hakem toptan satın aldı. Fakat parayı ödeyemedi. Cenâb-ı Osman (r.a.) paranın bir kısmını Mervan'a bağışladı.

❀❀❀

Endülüs'e Akınlar

Hilim, hayâ, edep, ahlâk ve yumuşaklık âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) orduya **"Hazırol!"** emrini verdi. Kuzey Afrikanın fethi tamamlanmış artık sıra İspanya'ya gelmiştir. Hz. Osman (r.a.) ordu kumandanına gönderdiği nâmeye:

"Kostantiniye (İstanbul) Endülüs tarafından fetholunur!"

Cümlesini koymuştu. Zira îmân ordusu İstanbul'un fethine büyük önem veriyordu. Bütün müslümanların gönlü bu fetih hasretiyle yanıyordu. Sonsuzluk Nebîsinin tebşir ettiği bu fetih elbette Müslümanlar tarafından gerçekleşecekti. Resûller Serverinin müjdesine ermek ne büyük bir devletti.

Allahın Sevgilisi Nebîlik nuruyla bilip buyurmuştu:

"Letüftehannel Kostantiniyyetü vele ni'mel emîrü Emîrühâ ve nî'mel ceyşü zâlikel ceyş"

"Kostantiniyye (İstanbul) muhakkak fetholunacaktır. Onun kumandanı ne güzel bir emir; ve o asker ne güzel askerdir."

Ve yine Allahın Resûlü ferman ettiler:

"Allah, Rum Kostantiniyyesini **(yâni İstanbul'u)** Mü'minlere tesbih ve tekbirlerle açmadıkça kıyamet kopmaz."

Burada: **"Kıyamet kopmaz"** tabiri; hadisenin muhakkak vaki olacağını bildiren bir kuvvet ifadesidir.

Asırlar ve devirler geçecek Allah Resûlünün dediği aynen çıkacak ve İstanbul'u Müslümanlar fethedecekti. Nitekim ulu Hakan Muhammed Han, İstanbul'u, Edirne'den, yani batıdan hareket ederek kuşattı ve İstanbul batıdan gelen Müslümanlar tarafından fethedildi.

Koca Fatih, şanlı ordusuyla Bizans'ı yere serdi ve Ezan sesleriyle gökleri inletti.

❁❁❁

Hz. Osman (r.a.) ın emriyle harekete geçen îmân ordusu küçük birlikler hâlinde İspanya'ya geçti. Akınlar başladı, İslâm kılıcı yine îmân kınından çıkarıldı ve küfrün bağrına dayandı.

İman ordusunun baş kumandanı Mısır'a döndü.

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) Abdullah B. Nafi' B. Kays'i Afrika valiliğine tâyin etti.

Mü'minler Emîri Hz. Osman (r.a.) ganimetten Abdullah B. Saat B. Sarh'a büyük ihsanlarda bulundu. Peygamber Halifesinin bu hareketi dedikodulara yol açtı. Bu sebeple verdiklerini geri aldı. Bu hâdise dahi ileride doğacak fitne ve fesadın tohumlarından birisi oldu.

Din erlerinin ulusu Cenâb-ı Osman (r.a.) hilim ve ahlâk tecellisinden meydana gelmiş yüce bir sultandı. Gönlü İlâhi ürperiş içinde yüce Mevlâsını anardı. Peygamber sevgisiyle bahtiyar olmuş erlerdendi. Daima eli altındakilere ihsan ediciydi.

❁❁❁

Kıbrıs'ın Fethi

Kıbrıs, coğrafi durumu itibarı ile çok önemli bir ada idi. Böyle bir adanın düşman elinde bulunması İslâmın âtisi bakımından mahzurluydu. Bu ada en kısa zamanda İslâm nuruyla aydınlanmalıydı. Tevhid sancağı orada da nazlı nazlı dalgalanmalıydı. Nûra hasret kalan insanlar İslâmın gönüllere şifa sunan pınarından yudum yudum içmeliydi. Bunun için de Müslümanların büyük fedakârlık göstermesi gerekiyordu.

Şam Valisi Hz. Muaviye Mü'minler Emîri Cenâb-ı Osman (r.a.) a başvurdu:

— Ey Mü'minlerin Emîri, dedi, donanma yaptırmak, İslâm dinini denizler aşırı ülkelere götürmek ve Kıbrıs'ı fethetmek istiyorum, ne dersin?

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü derhal müsaade verdi.

Hz. Muaviye donanmayı hazırladı. Halkı Allah yolunda cihad etmek için gönüllü olarak bu sefere katılmaya davet etti:

— Ey Müslümanlar, dedi, Allah için can feda edecek olan varsa bize katılsın. Biz, Allahın inayetiyle Kıbrıs üzerine yürüyeceğiz!

Müslümanlar yeni bir azim ile ileri atıldılar. Bu sefere gönüllü olarak yüzlerce insan katıldı. Hatta gönüllüler içinde Allah Resûlünün muazzez sahabîlerinin büyüklerinden Hz. Ebû Zer, Hz. Ebû Derda ve Übade İbni's-Samiti'l-Ensarî (r.a.) bile bu gönüllüler arasındaydı.

Hz. Muaviye, ordunun başbuğluğunu Abdullah İbn-i Kays'a verdi. Ordu coşkun bir îmân hamlesi ile denizler ülkesine hareket etti. Mısır Valisi Abdullah İbni Sa'd da Mısır'dan hareket ederek gemilerle Kıbrıs'a vardı, iki İslâm donanması burada birleştiler ve Kıbrıs'a yöneldiler.

Kıbrıs seferine Ubade İbni Samit'in eşi ve Sonsuzluk Nebîsinin halazedesi Ümmü Haram da eşi ile birlikte katıldı. Vaktiyle Allahın Sevgilisi bu hâdiseyi Nûr şehri Medine'de haber vermiş; Mûcizelerinden birini daha göstermişti. Şöyle olmuştu:

Bir gün, varlığın nuru Cenâb-ı Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimiz Ümmü Haram'ın evini şereflendiriyorlar ve orada birazcık uyuyorlar sonra gülerek uyanıyorlar.

Ümmü Haram hemen soruyor;

— Anam babam sana feda olsun ey Allahın Resûlü, niçin gülüyorsunuz?

— Rüyamda ümmetimden bir topluluğun gemilerle denize açıldığını gördüm; onun için sevincimden güldüm!

— Peki ey Allahın Resûlü! Dua et de ben onların arasında olayım!

— Sen de onların arasındasın!

Ümmü Haram sevincinden uçuyor.

Kâinatın Efendisi tekrar uyudular. Yine gülerek uyandılar. Ümmü Haram yine sordu:

— Ey Allahın Resûlü niçin gülüyorsunuz?

Peygamberler Peygamberi aynı cevabı veriyorlar.

Ümmü Haram ricasını tekrarlıyor:

— Ey Allahın Resûlü! Duâ et, Allah beni de onlardan etsin!

— Evet, sen de onlardansın ve ilklerdensin!

Hz. Ümmü Haram başına konan bu gökler dolusu devlet karşısında sevincinden rüya rüya uçuyor.

Aradan seneler geçiyor ve Allah Resûlünün mucizesi gerçekleşiyor. Şimdi îmân ordusu Kıbrıs adasında. İmân kadını Ümmü Haram da kocası ile Kıbrıs'a çıktı ve orada ebediyyet âlemine göçtü.

KIBRISA İLK ÇIKAN ŞEHİD

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) ın müsaadesiyle Hz. Muaviye'nin hazırladığı İslâm donanması denizleri kaynata kaynata Kıbrıs istikâmetinde ilerliyor.

Hicretin yirmi sekizinci yılı.

Kıbrıs istikâmetinde Suriye kıyılarından yola çıkan İslâm gemileri. Kâinat çapında bir hareketin öncüleri.

Sülün gibi bir teknede, kumların üzerinden esen ilâhî bir nefhayla denizleri kaynatmaya çıkmış, büyük hamlenin büyük eşsiz örneği.

Vicdan sahifeleri hakikat elmaslariyle dolmuş Peygamber Sahabîsi Ebû Talha - Ensarî - (r.a.).

Allah yolunda döğüşkenliği ve kahramanlığı ile tanınmış. Ok atma san'atında da tek ve eşsiz.

İkinci Akabe bîatinde nur dairesine giren bahtiyarlardan.

Bedir'de başlıyarak büyük cenklerde bulundu ve binlerce imansızın ciğerini okuyla delip ebedî azap diyarına gönderdi.

Mukaddes İslâmın müthiş, imtihanı. Müthiş bir gün, müthiş bir an. Uhud gazâsında, Sonsuzluk Nebîsine vücudunu siper etti. Düşman okları yağmur gibi yağarken îmânlı göğsünü oklara hedef yaptı. Allahın Sevgilisi düşmandan yağan okların nerelere düştüğünü görmek için, mukaddes başlarını uzatıp bakmak istedikçe:

— Ey Allahın Resûlü! Anam babam sana fedâ olsun. Başını uzatma ki, düşman oku sana zarar vermesin. (Eğer, sana bir zarar gelecek olursa bütün insanlık helâk olur.)

Diyor; ve varlığın yüzü suyu hürmetine var olduğu o muazzez ve mukaddes başı kendi başı ile kalkanlıyordu, o başın yerine kendi başını fedâ ediyordu.

Sesi gayet gür ve heybetli.

Resûller Serveri buyurdular:

— Asker içinde Ebû Talha'nın sesi yüz kişiden hayırlıdır.

Huneyn gazasında tek başına yirmi kâfiri tepeledi. Kılıcı yıldırımdan bir gülle gibi küfrün beyninde patladı. Nice îmânsızı azap diyarına gönderdi.

Allahın Sevgilisi, topyekûn zaman ve mekânın ve bütün mahlûkatın Peygamberi Cenâb-ı Muhammed Mustafa (s.a.v.) dünyaya vedâ ettikleri zaman, varlık Nûrunun mukaddes vücudunu öpecek kabri Ebû Talhâ (r.a.) kazdı; ve kazmanın ucuyla deştiği simsiyah toprak içinde, âlemleri haleleyen Nûrun madde ölçüsüne göre bir tabutluk çukurunu hazırladı.

Böyle bir şerefe de malik.

❀❀❀

En büyük sıddîkıyet ve Teslimiyet örneği Hz. Ebû Bekir (r.a.) hak ve adalet güneşi Hz. Ömer (r.a.) devirlerinin bütün fetih hareketlerinde bulundu ve her biri destan çapında kahramanlıklar gösterdi. Allah yolunda son nefesini verinceye kadar mücahede etti.

İslâm ile şereflenişindeki vesile de eşsiz.

Sevdiği ve izdivacına talip olduğu kadın, îmân ile nurlanmış bir mü'mine.

Kadına talip oldu. Ondan şu cevabı aldı:

— Benim de sende gözüm var. Senin gibi bir bahadır redolunmaz. Fakat sen kâfirsin! Bu yüzden evlenmemiz kabil değil. İslâmın nuru ile nurlanmadıkça hiçbir değerin yoktur. Seni Müslüman olarak istiyorum ve bundan başka senden hiçbir şey istemiyorum!..

Bu ulvî hitap, ezelî Müslümanın bir anda ruhunu fethetti. Ebû Talha'nın ruhuna bir ateş düştü ve haykırdı:

— Eşhedü enlâ ilâhe illâllah ve Eşhedü enne Muhammeden Abdühû ve Resûlühû!..

Ve bundan sonra evleniyorlar. Saadet ve mutluluk içinde nice yıllar bir arada geçiyor.

Nihayet Hz. Ebû Talha (r.a.) ihtiyarlıyor.

Çevresinde ulvî kadından yetişmiş çocukları, torunları; evinin baş köşesinde oturuyor.

Bir gün gözüne Kur'ândan bir âyet ilişti. Kahramanlık damarlarını birdenbire şahlandıran, köpürten bir mukaddes âyet.

Cenk ve gazâ âyeti

Hemen yerinden bir ok gibi fırlayıp ileri atıldı ve ortalığı çınlattı:

— Rabbim beni gençliğimde de, ihtiyarlığımda da kâfirlerle çarpışmaya dâvet ediyor. Çabuk, hazırlayın, silâhlandırın beni, cenge gideceğim!

Hayret, dehşet, ibret!

Oğulları, torunları saygı ve ihtiramla karşılık verdiler:

-— Aziz babamız! Sen Kâinatın Efendisiyle birlikte, irtihallerine kadar cihad ettin. Peşinden Hz. Ebû Bekir (r.a.) ve Hz. Ömer (r.a.) zamanının bütün seferlerine katıldın. Cenk sahnelerinde celâdetle kılıç salladın. Artık sıra bizde. Allah yolunda döğüşmek bize düşer. Sen ihtiyarsın. Yerinde otur ve ibâdetinle meşgul ol. Senin yerine ve hemen biz gidelim!..

İmânın billûrlaşmış nurdan âbidesi, kanının her zerresinde bir volkan kaynayan, her gençten daha genç, ebedî îmân genci ihtiyar sahabî ortalığı çınlattı:

— Olmaz, olmaz!.. Ben gideceğim!.. Âyet, onu okuyana hitap eder.

Ve muazzez sahabî gidiyor. O günlerde Kıbrıs üzerine sevk edilen İslâm kıt'alarına katılıyor. Ruhunda İlâhî bir ürperiş, gönlü köpük köpük Allah için cenk etmeye gidiyor.

Fakat deniz üzerindeki seferin ilk günlerinde ecel onu yakalayıveriyor. Allah Resûlünün muazzez sahabîsi uykusuz, deniz ortasında, daha Kıbrıs adasının karaltısı görünmeden dudaklarında şehadet kelimesi, ölüp de ölmeyenlerin diyarına ebedî hayata geçiyor.

Yedi gün gemide kalan mübarek naaş. Yüzünde ebediyyet nişanı, dudaklarında İlâhî gülüşler. Ne kokma, ne çürüme, ne en küçük bir eziklik ve değişme.

Muazzez sahabî Ebû Talha —Ensârî— (r.a.), Kıbrıs'a naaşiyle çıkan ilk şehid.

Rabbinin rızası için yollara düşmüş asker,
Kanatları üstünde taşır onu Melekler!..

❀❀❀

Cenk Başlıyor

İslâm donanması Kıbrıs sularına girdi. Tekbir sesleriyle gökleri inlete inlete adaya yanaştı. İmân ordusunun kahraman erleri bir hamlede karaya ayak bastılar. Ordunun başbuğu Abdullah Bin Kays Bin Haris ansızın vefat etti. O da tıpkı Hz. Talha gibi ebedî hayata geçti.

Ordunun kumandasını bir başka mücahid üzerine aldı.

İslâm kılıcı küfrün bağrına dayandı. Müthiş bir cenk başladı. İslâm ordusu küfür ormanını ot biçer gibi biçti. İlk olarak Selümis Kostantiniye yerle bir edildi. Kıbrıslılar bu îmân hamlesine dayanamadılar. Barış istediler. Kıbrıs halkı ile Müslümanlar arasında barış yapıldı. Şartlar şöyleydi:

1. Kıbrıslıların Bizansa verdikleri yedi bin altını Müslümanlara vermeleri,
2. Deniz savaşlarında gereken bilgiyi müslümanlara öğretmeleri,
3. Buna karşılık müslümanların Kıbrıs'ı himayesi altına alması ve düşmandan korunması.

Böylece anlaşma yapıldı. Kıbrıs halkı bir zaman bu anlaşmaya sadık kaldı. Lâkin, aradan zaman geçip İslâm kılıcının ense köklerinden uzaklaştığını görüverince sözlerinde durmadılar. Gizli gizli Bizans'a yardıma başladılar. Müslümanlara düşmanca ve hâince plânlar hazırladılar. Halbuki îmân ordusu her gittiği

yere hak, adalet, insaf, merhamet ve medeniyyet götürüyordu. Bütün insanlığın saadeti için çırpınıyordu. Tek gâyesi insanların Allaha kulluk etmeleriydi. Fakat vicdanları ziftli kâfirler bu inceliği anlayamıyorlardı. Bunun için fırsat buldu mu hemen müslümanları arkadan hançerlemek istiyorlardı.

Hz. Muaviye (r.a.) Kıbrıs'ı yeniden fethe karar verdi. Fetih hazırlığı başladı.

❀❀❀

DENİZ SAVAŞI

İmân ordusunun Kıbrıs'ı fethettiğini gören Bizans İmparatoru 500 teknelik büyük bir donanma hazırladı. Gözükara kâfir, îmân ordusunun hamlesini durduracak ve Kıbrısta kendi üstünlüğünü muhafaza edecekti. 500 teknelik bir donanmayla Akdenize açıldı. Suriye sahillerini abluka altına aldı. Kıbrıslılar bunu görünce Müslümanlarla yaptıkları anlaşmayı bozdular. Bizans tarafına geçtiler. Artık yeni bir savaş kaçınılmaz olmuştu.

Hz. Muaviye Mü'minler Emîri Cenâb-ı Osman (r.a.) dan yeni sefer için izin istedi. İmânın billûrlaşmış nurdan âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) Mısır Valisi Abdullah B. Sa'd B. Sarh'a emir verdi:

— Kıbrıs savaşına donanmanla sen de katıl ve Muaviye ile birlik ol!

Mısır Valisi harekete geçti. Hz. Muaviye'nin donanması ile birleşti. Donanma kumandanlığına Mısır Valisi tayin edildi.

Şimdi Akdenizin engin suları yeni bir savaşa sahne oluyordu. İslâm donanması ile Bizans donanması çetin bir deniz savaşına tutuştular. Gemiler birbirlerine borda ederek kılıç ve hançerlerle kıyasıya savaştılar. İmân kınından sıyrılan İslâm kılıçları ölüm kusuyordu; Havada pırıltılı kavisler çizen İslâm kılıçları küfrün beyninde amansız yaralar açıyordu. İmân ordusunun dilinde tekbir sesleri gökleri inletiyordu. İslâm mücahidleri coşmuş "Allah Allah!" nidalarıyla kılıç sallıyordu. Denizin

üstü Bizans cesetleriyle dolmuştu. Amansız bir cenk oluyordu. Bizanslılar bozguna uğradılar. Müslümanların hücumlarına dayanamadılar. 500 teknelik muazzam Bizans donanması paramparça oldu. İmparator canını kurtarmak için Sicilya'ya kaçtı. Sicilya'lılar onun zulmünden usanmışlardı. Bu fırsatı değerlendirdiler ve küfrün kölesinin başını bedeninden ayırıp ebedî azap diyarına gönderdiler. Bizans Akdenizden çekildi. Kıbrıs yeniden fethedildi. Rodos müslümanların eline geçti. İslâm donanması Akdenizde hâkimiyet kurdu. İmân ordusu Allahın kendilerine lütfettiği bu zaferler karşısında ırmak ırmak çağladı. Zafer müjdesi Hz. Osman (r.a.) a ulaşınca Masum Efendi secde-i şükrana kapandı ve göz yaşları pınar pınar aktı.

Bu savaşla İslâm donanması o kadar haşmete bürünmüştü ki İslâm bayrağını taşıyan gemiler tâ İstanbul önlerine kadar denizleri yara yara gittiler. Bütün dünya İmân ordusunun önünde eğiliyordu. İmân ordusu coşkun bir hamle ile daima ileri atılıyordu.

İslâmın nur serpen ordusunun tek gâyesi vardı. Allahın dinini bütün cihana yaymak. Bütün Ufuklarda "Allahû Ekber!" sesini çağlatmak... Evet, bunca gayretler bunun içindi. Bunca canlar bu kudsî dâva için sebil ediliyordu. Tâ Nûr şehri Medine'den kalkıp İstanbul'a kadar gelen îmân ordusu bunun için gelmişti.

Ellerde nazlı sancak, dillerde kudsî Tekbir,
Allah büyük, Allah bir... Allah büyük, Allah bir!..

❀❀❀

İran Yeniden Fethediliyor

İnsanlığın vicdan sahifeleri hakikat elmaslariyle dolmadıkça insanlık huzur ve saadet bulamayacaktır. İnsana, insanlığı öğreten, ahdi, vefayı, iyiyi, hayrı, güzel ahlâkı bildiren ancak İslâmdır.

Vicdan sahifeleri küfür kirleriyle lekedâr olmuş İran Hükümdarı Yezdicerd, hak ve adalet güneşi Cenab-ı Ömer (r.a.) in ebediyyet âlemine göçtüğünü öğrenince sevincinden deliye döndü. Küfür sırtlanı tekrar saltanatına kavuşmak sevdasına düştü. İrandan Müslümanları çıkarmak istedi. İran, Ermenistan, Azerbeycan, Horasan halkı zekât vermek istemediler. Yer yer mukaddes İslâmdan dönmeler, ayaklanmalar başladı. İslâm'ın azamet nurunu söndürmek isteyen Yezdicerd bu fırsatı kaçırmak istemedi. Yeniden ordular donattı. İslâm'a karşı ayaklanmalar onun işine geliyordu ve bu ayaklanmaları o kışkırtıyordu.

Haber, Allah Resûlünün muazzez halifesi Cenâb-ı Osman'a (r.a.) ulaşınca din erlerinin ulusu hemen Basra Valisi Hz. Ebû Musa El-Eş'ari'yi İranda başlayan ayaklanmayı bastırmaya memur etti. Fakat Basralılar, Valilerinden şikâyetçi olduklarını mü'minler emirine bildirdiler. Bunun üzerine Cenâb-ı Osman (r.a.) Ebû Musa El-Eş'arî'yi azletti. Onun yerine Abdullah B. Amir'i Basra Valiliğine getirdi. Aynı zamanda İrandaki ayaklanmayı bastıracak ordunun başbuğluğunu da ona verdi.

Umman ve Bahreyn'de bulunan ordunun kumandanlarına şu emri verdi:

— Ey kumandanlar! Emrinizdeki birliklerle beraber Basra Valisi Abdullah b. Amirin kumandasına giriniz hep birden İran üzerine yürüyünüz!.

Kumandanlar Mü'minler Emirinin dediği gibi hareket ettiler. İslâm ordusu yeniden birleşti ve kartopu alınlı atlarının başını İran istikametine doğru çevirdi. Artık yeni bir cenk başlayacaktı. İslâmdan dönenler ve isyan edenler cezalarını çekeceklerdi. İmân ordusu nurdan bir ırmak gibi İran üzerine aktı. İranlılar apışıp kaldılar. Ve îmân ordusunun önünde duramadan perişan oldular. Müslümanlar yeni bir zafer daha kazanmışlardı.

İslâm ordusunun îmân kılıcını ense köklerinde gören İran'ın eşraf ve hanedanları İsdahor kalesinde toplandılar. Son bir defa daha îmân ordusunun karşısına geçip talihlerini denemek için cenk hazırlığına başladılar. İslâm ordusu nurdan bir ırmak gibi İran üzerine aktı ve bu meşhur kalenin önünde göl halini aldı. İki ordu arasında çetin bir savaş başladı. Cenk sahnesine süzülen îmân arslanları küfür devlerini bir vuruşta yere seriyordu. Günlerce süren savaşlar netice vermedi. Nihayet îmân ordusu mancınıklar kullanarak kaleyi yerle bir etti. İran'ın ileri gelenleri hep kılıçtan geçirildi. İsdahor kalesinde yenilen İranlılar daha içerlere doğru kaçtılar.

Yezdicerd, İsdahor mağlubiyetinden sonra yeni bir ordu hazırlamak için Kirman'a çekildi. Fakat orada da tutunamadı. Zira İslâm mücahidleri peşini bırakmıyordu.

İmân ordusunun başbuğu Abdullah b. Amir, Mecaşi' b. Mes'ud'u huzuruna çağırdı ve ona şöyle dedi:

— Seni Yezdicerd'i takibe memur ettim; onun peşini takip et ve nerede bulursan boynunu vur!

— Peki, aziz kumandanım!

Mecaşi' b. Mes'ud Yezdicerd'in peşine düştü. Onu tâ İran içlerine kadar kovaladı. Kâfir adam selâmeti kaçmakta bulduğundan Mecaşi' onu yakalayamadı. Bu sırada kış bastırmıştı. Emrindeki askerlerin bir çoğu soğuktan öldüler. Kendisi de bin güçlükle Basra'ya döndü.

İşte bunun içindir ki, takipten kurtulan Yezdicerd yeniden ordu kurmaya çalıştı. Merv'e gitti. Meydanlarda nutuklar attı. Türkistan'ı dolaştı. Halkı Müslümanlara karşı isyana teşvik etti. Halk ona önem vermedi. Türkleri zorla kendi tarafına çekmek istedi. Türkler ona karşı geldiler. Türklerle Yezdicerd'in askerleri arasında çetin bir cenk başladı. Ordusu büsbütün dağıldı. Etrafında bulunan askeri kendisini terk etti. Eski hükümdar şimdi tek başına kalmıştı. Bir değirmene sığındı. Birkaç gün değirmencinin misafiri oldu.

Değirmenci bu uğursuz misafirinden kurtulmak için Yezdicerd'i öldürdü. Nasipsizler nasipsizi ebedî azap diyarını boyladı. Böylece Sasani hanedanı dünya sahnesinden silinmiş oldu.

ERMENİSTAN AYAKLANIYOR

Hak ve adalet Güneşi Hz. Ömer (r.a.) in şehiden vefat ettiğini öğrenen Ermenistan halkı, Bizans'ın da yardımına güvenerek ayaklandı. İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) Hâbîb İbn-i Mesleme'yi Ermenistan ayaklanmasını bastırmaya memur etti.

Mü'minler Emîrinin emriyle Habîb İbn-i Mesleme ordusu ile harekete geçti. Bizans hâkimiyetindeki Erzurum'u kuşattı. Muhasara pek kısa sürdü. Şehir İslâm ordusuna teslim oldu.

Bizans büyük bir ordu ile Erzurum'u geri almak için yürüyüşe geçti. Yine kanlı bir savaş başlayacak, yine nice küfür delisi cehennemi boylayacaktı. Nitekim Habîb İbni Mesleme ku-

mandasındaki İslâm ordusu ile Bizans ordusu Fırat nehrinin kenarında karşı karşıya geldiler. Amansız bir cenk başladı. Bizans ordusu perişan oldu. Müslümanlar yeni bir zafer daha kazandılar...

Bizans ordusunu perişan eden Habib ibni Mesleme bu defa askerine Van gölü istikâmetini gösterdi. Kartopu alınlı geyik bacaklı arap atları şaha kalktı... Ordu bir şahin gibi süzülerek belirtilen noktaya geldi. Ahlad ve çevresindeki Prenslikler itaata mecbur oldu. İman ordusu Erciş ve dolaylarını yeniden fethetti. İran Ermenilerinin merkezini kuşattı. Bütün şehir kısa zamanda İslâm ordusuna boyun eğdi ve teslim oldu. İmân ordusu bir an olsun durmadan hamlelerine devam etti ve Tiflis üzerine yürüdü. Tiflisliler îmân ordusunun başbuğuna müracaatta bulundu:

— Ey kumandan! Bizi bağışlayınız. Size istediğiniz cizyeyi verelim ve bir barış anlaşması yapalım!

Kumandan onların bu teklifini kabul ederek barış anlaşmasını yazıp altını imzaladı...

❀❀❀

Allah Resûlünün en sâdık dostu ve Mü'minlerin ulusu Hz. Osman (r.a.) her tarafa ordular ve birlikler gönderdi. Halifenin emriyle Selman b. Rebia da Ermenistan üzerine yürüdü. Yıldırımdan bir gülle gibi Arran kalesine tosladı. Kaleyi fethetti. İslâm mücahidleri taşkın seller gibi küfür bendlerini yıkarak ilerliyordu. Barz'a şehrine hücum ettiler, ve orayı da İslâm kumandasına aldılar.

Ermenistan Hz. Osman (r.a.) ın hilâfeti müddetince Müslümanların elinde kaldı. Ne yazık ki daha sonra çıkan iç karışıklıklar sebebiyle İslâm ordusu orayı terke mecbur oldu.

AYAKLANMALAR DEVAM EDİYOR

Müslümanlık, insanlığın sinesini îmân incileriyle doldurmuşken, evet böyleyken, insanlık, yine dalâlet bataklığına düştü. İslâm'ı tam olarak anlayamamış kimseler Cenâb-ı Ömer (r.a.) in vefatını fırsat bildiler. Azerbeycan halkı da bu talihsizlerdendi. Zekât vermeyiz diye isyan ettiler... Cenâb-ı Osman (r.a.) Azerbeycan ayaklanmasını bastırmak için Velid b. Ukbe'yi vazifelendirdi.

Velid b. Ukbe kumandasında îmân ordusu Kûfe'den Azerbeycan üzerine yürüdü. İslâm mücahidleri "Allah Allah" sesleriyle gökleri deliyordu. İmân kılıcı yine kınından sıyrılmış küfür ormanını biçiyordu. Cenk sahnesine süzülen îmân arslanları, Allahın mukaddes dinini korumak için canla başla savaşıyorlardı. Çetin ve amansız bir savaş oldu ve zafer yine îmân ordusunundu. Azerbeycan yeniden fethedildi. Azerbeycan halkı Müslümanlara senede 800 bin dirhem haraç vermeği kabul etti. Ve bu sebeple barış yapıldı. İmân ordusunun başbuğu Velid b. Ukbe Azerbeycan'da kaldı. Selman b. Rebia kumandasındaki nur serpen ordu Ermenistan ayaklanmasını doğudan bastırmak üzere Ermenistan'a gitti...

İslâmın nur serpen ordusu her gittiği yere hak, adalet, fazilet, ilim, irfan, medeniyet ve güzel ahlâk götürüyordu. İnsanlığın ahlâk fezasında kopan amansız fırtınayı dindirecek ancak İslâm'dı.

Zira:

İmandan mahrumiyet, sıcak yarada kezzap,
Sonu gelmez nedamet ve haşmetli bir azap!

❀❀❀

HORASAN'IN FETHİ

Horasan İran'ın doğusunda bir beldedir. Ceyhun nehrinin güneyinden Hindi - Kuş'un kuzeyine kadar uzanan memleketlerin eski adıdır. Bugün bu beldeler İran, Afganistan ve Rus hâkimiyeti altında bulunuyor. Horasan Sasanîler idaresinde iken dört vali tarafından yönetiliyordu. O vakitler Horasan'da Herat, Nişabur, Belh gibi 14 büyük şehir vardı. İslâmın nur serpen ordusu Hak ve adalet Güneşi Cenâb-ı Ömer (r.a.) devrinde orayı fethetmişti. Kalelerin burcuna Kelime-i Tevhid sancağı dikilmişti. Nûra hasret kalan insanlığa iman tası ile Kur'ân âb-ı hayatı sunulmuştu. Ne hazin bir tecellîdir ki Cenâb-ı Ömer (r.a.) in ebediyyetlere intikali üzerine mukaddes dinin çerçevesinden dışarı çıktılar. İran'ın eski hükümdarı Yezdicerd'in kışkırtması ile hidâyet yolunu bırakıp dalâlet bataklığına can attılar. Zekât vermek istemediler ve bu sebeple ayaklandılar.

Allah Resûlünün muazzez halifesi Cenâb-ı Osman (r.a.) hemen tedbir aldı, Abdullah b. Amir'e Horasan ayaklanmasını bastırma vazifesini verdi. Diğer taraftan da Said b. El-As'e Abdullah b. Amir'in ordusu ile birleşmesini ve ona yardımcı olmasını emretti.

Said b. El-As, emrindeki ordu ile Horasan eyaletinin Toharistan ve Cürcan vilâyetleri üzerine yürüdü. İslâm'a baş kaldıran asilere haddini bildirdi. Ayaklanmayı çabuk bastırdı.

Abdullah b. Amir kumandasındaki ordu da Nişabur'da konakladı. Oradan Horasan içinde bir başka yöne hareket etti. Artık küfür kanseri kökünden kazınacaktı. İslâmın şanlı kılıcı küfür ormanını ot biçer gibi biçti. Çok şiddetli savaşlar oldu.

Horasan ayaklanmasını bastırmak üzere harekete geçen îmân ordusunun bir koluna da Abdurrahman b. Rebia kumanda ediyordu. Abdurrahman b. Rebia kumandasındaki nur serpen ordu, Horasan ayaklanmasını bastırdıktan sonra, bir an için

durmadı, ileri harekete geçti. Derbend'i aştı. Türkistan içlerine doğru sel gibi aktı. Türkler bu istilaya karşı koydular. Yine amansız bir cenk başlamıştı. İman ordusunun başbuğu bu şiddetli savaş esnasında şehid olup ebediyyetlerin altın sabahına erdi. İslâm ordusu ikiye bölündü. Bir kolu Cürcan üzerine yürüdü. Said b. El-As kumandasındaki orduya katıldı. Bir kolu da Abdurrahman b. Rebia'nın kardeşi Selman b. Rebia'nın kumandasına girdi. Böylece Gürcistan ve Ermenistandaki ayaklanmalar bastırılmış oluyordu. Artık hiç kimse mukaddes İslâm idaresine karşı gelecek gücü kendisinde bulamıyordu.

Hayâl peşinde koşan nice hükümdarlar İslâm'ın azamet kılıcı ile dize geldi. Bizanslılar bile Müslümanları Filistin, Suriye ve Mısır'dan çıkarma sevdasına düşmüşlerdi. İmparatorun koskoca donanması deniz köpüğü gibi sönünce kara üzerinden Suriye'ye saldırdı. Şam Valisi Hz. Muaviye (r.a.) nin ordusu ile Ermenistan'ın fethini tamamlayan Selman b. Rebia'nın ordusu Fırat nehri üzerinde Bizans orduları kılıçlariyle küfrün beynine şimşek gibi indiler. Bizans ordusunda hayret, dehşet, ibret... Saha bir kan havuzu hâlini aldı. Cenk sahnesinde kılıçlar pırıltılı kavisler çiziyordu. Bizans askerinin "Öldüm" feryadı gökleri tutuyordu... Evet, îmân ordusu küfür ordusunu kılıçtan geçirmiş ve zaferlerine yeni bir zafer daha katmıştı.

İmân ordusunun başbuğu ordusuna Asya istikametini gösterdi. Şanlı ordu küçük Asya'yı baştan başa işgal etti. Şimdi cihanın dört bucağında Ezan-ı Muhammedî okunuyordu. İslâmın azamet nuru cihan sarayını pırıltılara boğmuştu. Kâfirler ne kadar istemese de Allahın nuru sönmeyecekti.

İslâm donanması İstanbul surları önünde gözükürken îmân ordusu Boğazlar çevresinde karargâh kurmaya başlamıştı.

Aradan asırlar ve devirler geçecek fakat bu aşk, bu îmân, ,bu heyecan sönmeyecektir.

Müslüman Türk Milletinin büyük hükümdarı Hz. Fâtih Sultan Muhammed Han Bizans'ın karşısında şöyle haykıracaktır:

"İmtisal-i câhidûfillah oluptur niyyetim.
Din-i İslâm'ın mücerred gayretidir gayretim.
Fazl-ı Hakk-ı Himmet-i cünd-ü Ricalullah ile
Ehl-İ küfrü ser-tesar kahreylemektir niyyetim.
Enbiyâ vü evliyaya istinadım var benim,
Lütf-i Hak'dandır hemen ümid-i feth ü nusretim.
Nefs ü mal' ile n'ola kılsam cihanda içtihad...
Hamd-ü lillâh var gazâya sad hazâran rağbetim.
Ey Muhammed mûcizât-ı Ahmed-i Muhtar ile
Umarım galip ola a'da-yı dine devletim..."

❀❀❀

Cenab-ı Osman (r.a.)ın Devlet İdaresi

Hayâ, edep, hilim, ahlâk ve yumuşaklık âbidesi Cenâb-ı Osman İslâm devletinin başına geçtiği zaman mamur ve müreffeh bir devlet bulmuştu. Hak ve adaletin billûrlaşmış nurdan âbidesi Hz. Ömer (r.a.), İslâm'ı cam gibi bir düzlüğe çıkarmıştı. Reisler reisi Hz. Ömer (r.a.) in zamanında Arap Yarımadasından başka İran, Horasan, Azerbeycan, Ermenistan, Irak, Suriye, Filistin, Mısır İslâm devletinin sınırları içine girmişti. Bütün bu memleketlerde İslâm bayrağı dalgalanıyordu. Allahü Ekber sesi gökleri deliyordu. Bütün insanlık İslâmın nur deryasına can atıyordu. Hidâyet gülistanının hakikat goncası Hz. Osman (r.a.) zamanında Kuzey Afrika ve Kıbrıs'ın fethi ile İslâm devleti Orta Asya'dan Atlas Okyanusuna kadar uzanmıştı. Mukaddes İslâm bir çığ gibi cihanı hâkimiyeti altına almıştı. Bu ülkelerin her biri bir devlete yetecek kadar genişti.

Bu uçsuz bucaksız ülkeler Cenâb-ı Osman (r.a.) devrinde Basra, Kûfe, Şam ve Mısır gibi merkezlerden idare ediliyordu. Bu merkezlerdeki bulunan idareciler İslâm devletinin birinci sınıf idarecileri sayılmışlar, devletin idaresinde önemli isler yapmışlar, İslâm devletinin başarıya ulaşmasında önemli rol oynamışlardır.

Hak ve adalet Güneşi Cenâb-ı Ömer (r.a.) in devrinde Basra Valisi muazzez sahabîlerden Ebû Musa El-Eş'ari (r.a.), Kûfe valisi

Muğire b. Şu'be, Şam valisi Hz. Muaviye, Mısır valisi Amr ibni As idi.

Cenâb-ı Osman (r.a.) halife seçilince Kûfe valisi Muğire b. Şube'yi azletti. Basra, Mısır ve Şam valilerini yerinde bıraktı. Kûfe valiliğine halife adaylarından ve sahabî ulularından, hayatında iken Allah Resûlü tarafından Cennetle müjdelenen Saad ibni Ebî Vakkas (r.a.) ı tâyin etti.

İDARE MERKEZLERİ

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) devrinde İran ve Horasan Basra'dan idare ediliyordu. Buralardaki kumandan ve Valiler Basra'daki validen emir alıyorlardı. Basra valisi halifenin vekili sayılıyordu.

Basra, muhteşem büyük Cenâb-ı Ömer (r.a.) zamanında 14. Hicret yılında Utbe İbn-i Gazvan tarafından İslâm ordusu için karargâh olarak kurulmuştu. Şehrin adı kurulduğu yerin tabiatinden alınmıştır. Basra: Yumuşak kefeki taş mânâsına gelir.

Basra valisi, sonsuzluk Nebîsinin ulu sahabîsi Ebû Musa El-Eş'ari oraya ilk defa kerpiçten bir cami yaptırdı. Daha sonra tuğladan Cami ve binalar inşa edildi. Bugün bu camilerin harabeleri eski Basra'dadır.

Ne hikmetse Basra halkı her fırsatta devlete karşı ayaklanmada öncülük etmiştir. Bu sebeple İslâm tarihinin birçok önemli olayları bu çevrede geçmiştir. Din erlerinin ulusu Hz. Osman (r.a.) Basra Valisi Ebû Musa El-Eş'âri'yi yerinde tuttu. Hak ve adalet güneşi Hz. Ömer (r.a.) in ebediyetlere göçüşünden faydalanarak ayaklanan Azerbeycan ve Ermenistan'da devlet otoritesini yeniden kurmak vazifesi Ebû Musa El-Eş'ari Hazretlerine verildi.

Basra valisi hemen işe el attı. Sefere çıkmak için hazırlıklara girişti. Ordu ağırlığını kırk katıra yükledi. Fakat Basralılar bu fırsatı kaçırmadılar. Hemen Halife'ye baş vurdular.

— Ey Mü'minler Emîri! Ebû Musa İsraf yolunu seçmiştir. Ordu ağırlığını kırk katıra yüklemiştir. Bu israfın önüne geçiniz.

Mü'minler Emiri Hz. Osman (r.a.) bu şikâyet üzerine Ebû Musa'yı Basra valiliğinden azletti. Yerine dayısının oğlu Abdullah İbni Amir'i getirdi.

Abdullah İbni Amir 24 yaşında bir gençti. Ondan daha yaşlı, daha tecrübeli, efkârın sevgi ve hürmetini kazanmış nice sahabîler dururken böyle bir gencin Basra valiliği gibi önemli bir yere tâyini halk tarafından iyi karşılanmadı.

KÛFE MERKEZİ

Kûfe; Güney Irak'ta Bâbil harabelerinin güneyinde Fırat'ın batısındadır.

Cenâb-ı Ömer (r.a.) zamanında Irak ve İran'a hâkim olmak maksadıyla burada, bir ordu karargâhı kurulmuştu. Birbirine yakın bu iki karargâh sayesinde İslâm devletinin merkezi olan Nûr şehri Medine'nin emniyeti sağlanmıştı.

Kûfe, Kâinatın Efendisinin muazzez Sahabîlerinden Saad İbni Ebi Vakkas (r.a.) tarafından 17. Hicret yılında karargâh olarak kuruldu. Kûfe valisi orduların baş kumandanı ve halifenin vekili idi...

Kûfe her yönüyle önemli bir merkezdi. Arap kabileleri ve İran'ın çeşitli iş ve hizmet sahipleri buraya yerleştiler. Şehrin nüfusu pek kısa bir zamanda arttı. Bütün iş sahipleri buraya hücum etmişlerdi. Şehir ilk anlarında çadır ve kerpiç binalardan meydana gelmişti. Daha sonra tuğla binalar yapıldı. Şehir iyice büyüdü.

Kûfe, bilginler yatağı oldu. Nice nice ilim adamları yetişti. İslâm çöllere âb-ı hayat olmuştu. İslâmın her girdiği yerde saadet gülleri açılıyordu. İnsanlık bahçesi hakikat goncalariyla dolmuştu. İslâm mücahidleri kâinatın dört köşesine Tevhid sanca-

ğını dikmişlerdi. Artık bütün ufuklarda Ezan sesleri çağlıyordu. Ezansız bir ülke, mâbedsiz bir şehir, imansız bir nesil kalmamalıydı. İşte hep bu ulvî gâye için mücahede edilmişti.

Şunu da ciğerimize hançer saplanarak söyleyelim ki, Kûfe halkının özelliği vefasızlıktı. Kûfeliler o kadar vefasız ve kararsız idiler ki, Allah Resûlünün şanlı halifesi Hz. Ömer (r.a.) son altı ay içinde üç defa vali değiştirmek zorunda kaldı. Kûfe halkının bu vefasızlığı İslâm âlemine büyük ve unutulmaz zararlar verdi. İç savaşların bir çoğu Kûfe çevresinde geçti.

Din erlerinin ulusu, Allah Resûlünün dostu Cenâb-ı Osman (r.a.) a karşı ayaklanmalara Kûfeliler öncülük ettiler...

Daha önce de bildirdiğimiz gibi Cenâb-ı Osman (r.a.), Mü'minler topluluğunun başına geçince Kûfe valisi Muğire b. Şube'yi azl etti. Yerine Kûfe'nin kurucusu muazzez sahabî Saad İbni Ebi Vakkas (r.a.) ı tâyin etti.

Sonsuzluk Nebîsinin ulu sahabîlerinden Abdullah İbn-i Mes'ûd (r.a.) Kûfe'nin, mal memuru idi. Vali Saad İbn-i Ebi Vakkas (r.a.) hazineden ödünç para almıştı. Paranın ödeme günü geldi. Vali borcunu ödeyemedi. Abdullah İbni Mes'ûd'a dedi ki:

— Ya Abdullah! Borcumu şu anda ödeyemiyorum. Bana biraz mehil ver!

Abdullah'ın cevabı:

— Veremem!

Oldu. Hatta Valiyi borcunu ödemesi için sıkıştırdı. Aralarında bu yüzden anlaşmazlık çıktı. Kûfe halkı ikiye bölündü. Bir kısmı Vali'yi, bir kısmı da Abdullah İbn-i Mes'ud (r.a.) u destekledi. İşte Müslümanlar arasındaki ilk anlaşmazlık budur. Bu hâl belki de ileride fitneye sebep olabilecek bir durumdu.

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) bu durumu öğrenince çok üzüldü. Vali Saad Bin Ebi Vakkas (r.a.) ı valilikten aldı. Onun yerine ana bir kardeşi Ukbe bin Ebin Muid'in oğlu Velid'i tayin etti.

Kûfe'nin yeni Valisi, Velid tanınmış bir kimse değildi. Halk onu yeni görüyordu. Halbuki eski vali Allah Resûlünün ulu sahabîlerindendi. Hayatında iken Cennet ile müjdelenmiş bir bahtiyardı. Hz. Ömer (r.a.) tarafından halife adayı gösterilmişti. Böyle bir zâtın yerine tanınmamış birinin tâyini umumî efkârda iyi karşılanmadı. Bu dahi Mü'minler Emîri Cenâb-ı Osman (r.a.) ın aleyhinde olmuştu.

Velid b. Ukbe Kûfe'ye memuriyetinin başına geldi. Vazifeyi eski Validen devraldı. Eski Vali Saad İbn-i Vakkas (r.a.) Velid'e hitab etti:

— Sen bizden sonra akıllı mı oldun? Yoksa biz senden sonra ahmak mı olduk?

Velid cevap verdi:

— Bunların hiç birisi değil! Bu öyle bir mülktür ki, biri akşam yer biri sabah!

Saad Bin Ebi Vakkas (r.a.) gök gibi gürledi:

— Görüyorum ki siz memuriyetleri mülk etmişsiniz!

Yeni vali Velid bir zaman Kûfe halkı ile iyi geçindi. Valinin çevresinde çıkarcılar halka halka oldu. Şu bir gerçektir ki, maddiyata dayanan dostlukların ömrü kısa olur. Kûfe ileri gelenleriyle Vali Velid b. Ukbe'nin arası çabuk açıldı. Eski dostlar şimdi düşman olmuştu.

Kûfe halkı Muazzez sahabî Abdullah İbn-i Mes'ud (r.a.) a baş vurdular:

Kâinatın Efendisinin ulu sahabîsi şu cevabı verdi:

— Biz gizli ayıpları açıklamayız!

Vali Kûfe halkının kendisini Abdullah İbn-i Mes'ud (r.a.) gibi büyük bir maneviyat sultanına şikâyet ettiklerini öğrenince küplere bindi. Halka karşı çok sert davranmaya başladı. Artık Kûfe'de saadet ve huzurun kokusu bile kalmamıştı.

Kûfe'den bir hey'et nur şehri Medine'ye gitti Allah Resûlünün Halifesi Cenâb-ı Osman (r.a.) ın huzuruna çıktılar:

— Ey Mü'minlerin Emîri, dediler; Valimizden şikâyetçiyiz!

Hayâ ve edep incisi Hz. Osman (r.a.), hey'eti geri gönderdi. Valiyi yerinde tuttu. Kûfeliler kırgın ve üzgün geri döndüler.

Valiler aynı zamanda imamet vazifesini de görürlerdi. Bir gün Vali Velid b. Ukbe şehrin en büyük camiinde sabah namazı kıldıracaktı. Allahın mukaddes evine sarhoş olarak geldi. Sabah namazını iki yerine dört rek'at olarak kıldırdı ve her sarhoşun korkunç vaziyetine düştü.

Halk büsbütün öfkelendi. Yeni bir hey'et Peygamber beldesi Medine'ye hareket etti.

Peygamber halifesi Hz. Osman (r.a.) a eski şikâyetlerini tekrarladılar. Sabah namazındaki olayı, valinin söylediklerini, sarhoş sarhoş imamlık ettiğini bir bir saydılar.

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) derhal Valiyi Medine'ye çağırdı. İlim ve Hikmet kutbu Hz. Ali (k.v.) nin de bulunduğu bir mecliste şikâyetleri tekrar dinledi. Kûfeliler Velid'in yüzüne karşı yaptıklarını birer birer, sayıp döktüler.

Velid dondu!

Mü'minler Emiri Cenâb-ı Osman (r.a.) Velid'i Kûfe valiliğinden azletti. Şarap içtiği için şer'î ceza ile cezalandırdı.

İmânın billûrlaşmış nurdan âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.), bu defa da Kûfe Valiliğine yine Emevîlerden Said B. El-As'ı tâyin etti. Said B. El-As Kûfe'ye geldi. Halkı topladı onlara şöyle dedi:

— Ey Kûfe halkı! Halifenin emrine itaat ediniz. İhtiras ve nefsaniliğin canavar ağzına gem vurunuz! İslâm ocağına fitne kıvılcımı atmayınız!..

Peygamber Halifesi Cenâb-ı Osman (r.a.) Kûfe Valisi Said b. El-As'ı Basra valisi Abdullah b. Amir ile birleşmesini ve Horasan

üzerine büyük bir ordu ile yüklenmesini emretti. Vali büyük bir ordu hazırladı. Basra Valisi ile birlikte Horasan'ın fethi için sefere çıktı. Horasan isyancılarının beynine îmân yumruğunu indirip orayı yine İslâm hâkimiyetine aldı.

Kûfe'nin ileri gelenlerinin dilleri yine devlet aleyhinde dönüp duruyordu. Vali durumu halifeye bildirdi:

— Ey Mü'minlerin Emîri! Kûfe ileri gelenleri devlet aleyhinde konuşuyorlar, ne yapmamı emredersiniz?

Cenâb-ı Osman (r.a.) şu emri verdi:

— Devlet aleyhinde bulunanları Şam'a sürgün et!

Vali Halifenin emrini yerine getirdi. İleri gelenlerin birçoğu Şam'a gönderildi. Fakat dedikodunun arkası bir türlü kesilmedi. Kûfe için için kaynıyordu.

Cenâb-ı Osman (r.a.) Vali Said b. El-As'ı Medine'ye çağırdı. Kumandanların birçoğu seferden dönmemişlerdi. Sahabîlerin niceleri gazâ meydanlarındaydı. Mukaddes İslâm'a baş kaldıran dalâlet ve hıyanet şebekesini temizlemekle meşguldü.

Kûfe eşrafından Yezid b. Kays bu fırsatı ganimet bildi. Peygamber halifesini hal'etmek için harekete geçti. Zehirli münafık Abdullah b. Sebenin adamlariyle anlaştı. Humus'a ve başka şehirlere mektuplar yazdı. Taraflarını yanına topladı. Artık fitne başlar üzerinde kanat çırpmaya başlamıştı.

Yezid b. Kays'ın arkadaşlarından biri Cuma günü Mescidin kapısına geldi. Şuursuzca haykırdı:

— Ey Kûfeliler! Halifeye ve onun valisine itaat etmeyiniz!

Ve bir gülgüledir ortalığı sardı. Halk, meydan meydan toplandı ve narayı bastı:

— Halifeye itaat etmeyiz!

Kûfenin îmân ve irfan sahibi ileri gelenleri ise ona karşı çıktılar. Halkı halifeye itâata çağırdılar. Öğütler verdiler. Vali vekili halkı tekrar mescide topladı. Ne yazık ki, bu çırpınışlar hep

boşaydı. Artık olan olmuş, hırçın bir fitne selivahdet bendlerini yıkmıştı. Fitne yangını İslâm sarayının kapısına dayanmış bulunuyordu. Bu yangını ancak îmân suyu söndürebilirdi.

İsyancılar başlarında Yezid b. Kays olduğu halde şehir dışına çıktılar. Medine'den dönmekte olan Vali'yi şehre koymamaya karar vermişlerdi. Vali Said b. El-As Medine'den Kûfe'ye dönmekteydi. İsyancılar Valinin yolunu kestiler. Vali şaşırıp kaldı. Kılıçlar sıyrılmış, süngüler bilenmiş, mızraklar havaya kalkmıştı. Valinin yüzüne karşı haykırdılar:

— Geri dön! Seni şehrimize sokmayacağız!

Bu akıl almaz durum karşısında vali Medine'ye dönmekten başka çıkar yol bulamadı. Durum ciddi ve tehlikeliydi. Islâmın âtisi bakımından yürekler acısı bir manzaraydı bu.

Vali Nûr Şehri Medine'ye döndü. Durumu Peygamberler Peygamberinin kutlu Halifesine anlattı:

— Ey Mü'minlerin Emîri! Kûfeliler beni şehirlerine sokmadılar, işi iyice alevlendirmişler. Geri dönmekten başka çare bulamadım!

Cenâb-ı Osman (r.a.) ın inciler dolu gönlü mahzun oldu.

Kûfeliler Said b. El-As'ı Medine'ye döndürdükten sonra yine Halife'ye baş vurdular:

— Bize vali olarak Ebû Musa El-Eş'arî'yi tâyin et!

Ve mescitte toplandılar. Muazzez sahabî Hz. Ebû Musa El-Eş'ârî'ye dediler ki:

— Bize namazı sen kıldır!

Ulu sahabî şöyle dedi:

— Siz Allah Resûlünün Halîfesi Hz. Osman (r.a.) a itaat etmedikçe size imamlık etmem!

Söz verdiler:

— Mü'minler Emîrine itaat edeceğiz!

— Peki, öyleyse ben de namazınızı kıldıracağım!

Ve İmam olup namazı kıldırdı.

— Hayâ, edep, hilim ve yumuşaklık âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) düşündü. Said b. El-As'ı tekrar Kûfe'ye göndermek iç savaşı körüklemek olacaktı. Fitne büsbütün ayaklanacak ve İslâm devleti esas gâyesini bırakıp bunlarla uğraşmak mecburiyetinde kalacaktı. İster istemez Kûfe'lilerin isteklerine uydu. Büyük sahabî Ebû Musa El-Eş'ârî Hazretlerini vali olarak tayin etti. Seneler senesi fitne kıvılcımlariyle gönüllere üşüşen fesat mikrobu artık sönecekti. Kûfe artık sükûnete erecekti.

Nitekim çok geçmeden tatlı ve huzurlu günler geldi. Herkes işi ve gücü ile uğraşmaya başladı.

Cenâb-ı Osman (r.a.) ın 12 senelik hilâfetinin 6 senesi çok güzel geçmişti. Çünkü Allah Resûlünün sahabîleri o zaman hayattaydı. Artık muazzez sahabîlerden birçoğu ebediyet âlemine göçmeye başlamıştı. İslâm devletinin sınırları genişlemişti. Elbette ki sahabîlerle onlardan sonra gelenler bir olamazdı. Sırf bu yüzdendir ki eski saâdetli günler yavaş yavaş rüya olmaya başlamıştı.

❀❀❀

Cenab-ı Osman (r.a.)ın İslâmî İlimlere Hizmeti

Hayâ, edep, hilim ve yumuşaklık âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) hilkaten doğru, dürüst, halim, afif ve diyânetperver bir insandı. Misilsiz bir merhamet, engin bir şefkati vardı. Vicdan sahifesi hakikat elmaslariyle dolmuştu. Cahiliyet devrinde bile içki kullanmamış iffet ve namusu ile tanınmıştı.

İç gözlerine İlâhî nurun sürmesi çekilmişti. İnciler dolu olan yüce kalbi Allah korkusu ile titriyordu. Gece sabahlara kadar kıyamda durur Kur'ân-ı Kerîm'i her gece hatmederdi. Bütün insanoğluna Allah Müjdesini getiren Peygamberler Peygamberi Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.) in yanında yüksek bir mevkii hâizdi. Allahın Sevgilisine son derece bağlı bir sultandı. Peygamber sevgisiyle bahtiyar olmuş bir din büyüğüydü... Âlemin Fahri, Cenâb-ı Osman (r.a.) a bütün gönül kapılarını açmıştı. Onu son derece seviyordu.

Masum Efendi Hz. Osman (r.a.), o kadar zühd ve takvâ sahibiydi ki, bir defasında bir gencin kulağını çekmişti. Genç, Allah Resûlünün halifesine dedi ki:

— Ey Mü'minler Emîri! Herkes birbirinden hakkını alacağı o müthiş günü düşününüz!

Hz. Osman (r.a.) bu söz üzerine çok mahzun oldu. Gence dedi ki:

— A iki gözümün ışığı! Sen de benim kulağımı çekde ödeşelim!

Genç, Hz. Osman (r.a.) ın mübarek kulağını tutup çekti. Cenâb-ı Osman (r.a.):

— Biraz daha çek yiğidim, dedi.

— Çekemem, ey Mü'minlerin Emîri!

— Niçin?

— Çünkü siz kıyametin şiddetini düşündünüz de benim gibi bir gence mübarek kulağınızı çektirdiniz. O günün şiddetinden ben korkmaz mıyım?

Ulviyetin bu derecesi... İşte İslâmın altınla doldurduğu kalblerdeki saffet ve ulviyet...

❁❁❁

İmânın billûrlaşmış nurdan âbidesi ve çifte nur sahibi Cenâb-ı Osman (r.a.), Kâinatın Efendisinin vahiy kâtiplerindendi. Allahın Sevgilisi ile nice mes'ût anlar yaşamıştı. İyi bir hatipti. Söz söylemeye başladı mı buraların ve ötelerin en ince hikmetleri üzerinde konuşurdu. Gönül tarlalarına hakikat incileri yağdırırdı. Güzel nesir yazardı. Gece ve gündüzünü Allahın kelâmını okuyarak geçiriyordu. Çok hadis rivâyet etmemiştir. Peygamberler Peygamberinin 146 hadisini rivâyet etmiştir. Şu mübarek hâdis-i şerifi Cenâb-ı Osman (r.a.) rivâyet ediyorlar:

— "Sizin en hayırlınız, Kur'ân'ı öğrenen ve onu öğretendir!"

Yine Cenâb-ı Osman (r.a.) demiştir ki:

— Resûl-i Ekrem (s.a.v.) in benim gibi abdest aldığını gördüm. Abdestten sonra şöyle buyurdu:

— "Bir kimse böyle abdest alırsa, geçmiş günahları bağışlanır. Onun namazı ve mescide gidişi fazla kazançlı olur!"

Din erlerinin ulusu, hayâ ve edep mâdeni Cenâb-ı Osman (r.a.) buyuruyorlar:

Ariflerin alâmeti dörttür;

1. **Kalbi korku ve ümit iledir.**
2. **Dili hamd ve sena iledir.**
3. **Gözleri hayâ ve ağlamak iledir.**
4. **İradesi dünyayı terk etmek ve Allahü Teâlânın rızasını kazanmaktır...**

❀❀❀

Gönlü billûrlardan daha duru olan Peygamber halifesi Cenâb-ı Osman (r.a.) mukaddes İslâm'ın bütün dünyalara hâkim olması için çok çalıştı. İnsanlık âlemine îmân tası ile hidâyet şurupları içirmek emeli ile gece gündüz çırpındı. Küfür kezzabiyle kavrulan beyinler ancak îmân nuru ile şifaya erebilirdi. Kalbler üzerindeki küfür ve inkâr kilitlerini ancak kelime-i Tevhid anahtarı açabilirdi. İşte bunun için valilere ve kumandanlara emirler verdi:

— Gittiğiniz her yerde İslâm dinini yayınız. İnsanlığın hidâyeti için çalışınız! Bilginlere ve bilgiye saygı gösteriniz!

Ayrıca bütün vilâyetlere vaizler, hafızlar gönderdi. İslâmın mukaddes kitabının halka öğretilmesi için sıkı tedbir aldı.

❀❀❀

NÂŞİRUL KURAN

İç gözlerine İlâhî nurun sürmesi çekilen büyük halife Hz. Osman (r.a.) ın Kur'ân'a hizmeti.

Bize Kur'ân-ı Kerîm gibi beyânı, Hz. Muhammed (s.a.v.) gibi Sultânı, İmân gibi ihsanı lütfeden şânı yüce Rabbimize hamd ederiz. Ki O, kalblerin hayatı ve gönüllerin şifası bulunan Kur'ân'a bizi mazhar kıldı. Nûrdan örülmüş mukaddes âyetleriyle cihan günlerini gufran sahifelerine çevirdi. Kâinat sarayının altın tavanına Kur'ân-ı Kerîmi bir Şûle-i Rabbânî olarak taktı...

Evet, Kur'ân-ı Mübîn bir Şûle-i Rabbanidir. Kâinat, deryasında Hak kutbunu gösteren bir İlâhî pusuladır ki, işaretlediği nokta saadet ülkesidir. Kur'ân, insanlık kulağına, erişen en son Hak kelâmdır. Kur'ân bulutlarından vicdan sahifelerine hakikat incileri, irfan elmasları dökülmektedir. Ve onun feyzü bereketleri kıyamete kadar devam edecektir. Kur'ân, kalblere ebedî bir ışık, gönüllere sönmez bir hayattır... Bütün zaman ve mekân boyunca, beşeriyetin önünde ve arkasındaki karanlıkları aydınlatan bir Allah nurudur...

Kâinatın Efendisi de hadîs-i şeriflerinde şöyle buyuruyorlar:

— Kur'ân-ı Kerîm bir zahir nurdur, bir zikri hâkimdir, en doğru bir yoldur.

Onun için bu nûr sönmeyecektir...

Sıddîk-ı Ekber Hz. Ebû Bekir (r.a.) ve Hz. Ömer (r.a.) isimli eserlerimizde daha önce Kur'ân-ı Kerîmin nasıl bir kitap hâline getirilmiş olduğunu yazmıştık. Şimdi yeniden o mevzuya dönmeden kısaca Hz. Osman (r.a.) ın Kur'ân'a yaptığı büyük hizmetleri gözden geçireceğiz...

Biliyorsunuz ki İslâm tarihinde bir altın devir vardır. Asr-ı Saadet dediğimiz bu devir gözleri kamaştıracak kadar parlak, insanı hayrete düşürecek kadar haşmetlidir...

(Hülefâ-i Râşidin) devri dediğimiz bu nurlu devrenin ilk kısımları, husûsile Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer (r.a.) zamanları, mukaddes İslâmın en haşmetli ve en heybetli devridir.

Hülefâ-i Râşidin devri, Sonsuzluk Nebîsinin fâni dünya çerçevesinden ebediyyete geçişlerini müteakip ilk halife Cenâb-ı Sıddîk'ın seçimile başlar... Bütün insan oğluna Allah Müjdesini getiren Cenâb-ı Ahmed (s.a.v.) Efendimizin muazzez torunu ve beşinci halife Hz. Hasan (r.a.) ın istifasına kadar otuz yıl sürmüştür...

Bu ışıklar saçan devrin en büyük hususiyetlerinden biri de hiç şüphe yoktur ki Kur'ân-ı Kerîm'in bir mushaf hâline getirilişi olmuştur.

Allahın mukaddes kelâmı olan Kur'ân-ı Azîmüşşan, Allahın âlemlere "Rahmet" diye gönderdiği Sevgilisi Cenâb-ı Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimize, Cibrîl-i Emin adındaki melek vâsıtasile, taraf-ı İlâhî'den 22 küsur yılda, âyet âyet vahy olunmuştur. (610-632)

Daha önce de belirttiğimiz gibi en büyük Sıddîkıyet ve teslimiyet örneği Hz. Ebû Bekir (r.a.), Kur'ân-ı Kerîm âyetlerinin bir mushaf hâlinde toplama işini, Allah Resûlünün vahiy kâtiplerinden Zeyd İbn-i Sabit (r.a.) Hazretlerine havale etti... Muazzez sahabîlerin fakihlerinden olan Zeyd İbn-i Sabit (r.a.) in başkanlığında bir komisyon kuruldu.

Sonsuzluk Nebîsinin zamanında yazılan bütün âyetler toplattırıldı. Her bir âyet için Allah Resûlünün gözü önünde yazılmış olduğuna şâhidlik yapan iki âdil şâhid dinlendi. Komisyon gece gündüz çalıştı. Sahabîlerin hafızalarına, ezberlerine baş vuruyordu. Hem de âyetlerin Peygamber huzurunda yazılmış olması keyfiyetini esas olarak alıyordu. İşte böylece çalışıldı, bütün âyetler, bir kitap hâlinde toplandı. 114 Sûreden, 30 Cüzden, 600 sahifeden ibaret olan Kur'ân-ı Kerîm Hz. Ebû Bekir (r.a.) in ebediyyete geçişlerinden sonra Hz. Ömer'e, onun ölümünden sonra da kızı ve peygamber zevcesi Hz. Hafsa'ya intikal etti...

Kâinatın Efendisinin sahabîlerinden Huzeyfe b. El-Yeman (r.a.), Ermenistan ve Azerbeycan savaşlarında bulunuyordu. Iraklılar ile Şamlılar Kur'ân-ı Kerîmi ayrı ayrı üslûpta okuyorlardı. Birbirlerine:

— Benim kıraatim, senin kıraatinden iyidir.

Diyorlardı.

Bu hâli gören muazzez Sahabî Huzeyfe b. El-Yeman (r.a.) çok üzüldü. Nûr şehri Medine'ye döndüğü zaman doğruca Peygamber halîfesi Hz. Osman (r.a.) ın huzuruna çıktı. Ve gördüklerini tane tane anlattı:

— Ey Mü'minlerin Emîri! Musevilerle Hıristiyanlar kendi mukaddes kitaplarında nasıl uyuşmazlığa düştülerse Müslümanların da aynı uyuşmazlığa düşmelerinden önce onları kurtarmaya çalışalım!

Ak nurlar sahibi Cenâb-ı Osman (r.a.) Huzeyfe b. El-Yeman'ın endişesini yerinde buldu:

— Peki bu işe el atalım, dedi...

Derhal Mü'minler annesi Hz. Hafsa (r.a.) ya haber gönderdi:

— Senin yedinde olan Kur'ân-ı bize gönder, mushafları kopya edip tekrar geri verelim!

Hz. Hafsa (r.a.), Peygamber halîfesinin isteğine uyarak Cihan Sıddîkı Hz. Ebû Bekir (r.a.) zamanında bir kitap hâline getirilen Kur'ân-ı Kerîmi Cenâb-ı Osmana (r.a.) teslim etti...

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) başta ilim ve hikmet kutbu Cenâb-ı Ali (k.v.) olmak üzere Peygamber sahabîlerinin ulularını topladı:

— Ey Allah Resûlünün sevdikleri, dedi, Kur'ân-ı Kerîmi ilk nüshasından kopya edip İslâm merkezlerine birer adet göndermek istiyorum. Ne dersiniz?

Cevap verdiler:

— İsabet buyurdunuz, ey Allah Resûlünün halifesi!..

❀❀❀

Hayâ, edep, hilim ve yumuşaklık mâdeni Hz. Osman (R. A.) hemen bir komisyon kurdu. Komisyonda şu sahabîler vardı:

Zeyd İbn-i Sabit (r.a.)

Abdullah İbn-i Zübeyr (r.a.)

Said b. El-As (r.a.)

Abdurrahman Bin El-Haris Bin Hişam (r.a.)

Masum Efendi Hz. Osman (r.a.) bu hey'etin başkanlığına Zeyd-ibn-i Sâbit (r.a.) i tâyin etti. Ve onlara şöyle dedi;

— Zeyd İbn-i Sâbit ile aranızda anlaşmazlık olursa ona Kureyş lisanı —şivesi— **ile yazınız! Zira Kur'ân-ı Kerîm Kureyş lisanında** —şivesinde— **nâzil oldu...**

Bu dört kişilik ilim ve irfan hey'eti çalışmaya koyuldu. Daha sonra Müminler Emîri Cenâb-ı Osman (r.a.) heyete Enes İbn-ı Mâlik (r.a.), Abdullah İbn-i Abbas (r.a.) ve Ebû İbn-i Kâ'b'ı tâyin etti. Uzun ve çetin çalışmaların sonunda Kur'ân-ı Kerîm'i ilk nüshasından kopya ederek çoğalttılar.

Cenâb-ı Ahmed (s.a.v.) Efendimizin kutlu sahabîleri altı tane mushaf yazdı. Osman (r.a.) bu altı mushaftan bir tanesini kendisi için ayırdı. Kendisi için ayırdığı mushafın adına **"İmam"** denir. Şehadet şerbetini içtiği gün mukaddes kanı bu mushafın üzerine aktı. Kalan beş Mushafın birini Medine, birini Şam, birini Basra, birini Kûfe, birini de Mekke Müslümanlarına gönderdi.

❀❀❀

Bu mukaddes mushaflar demir sandıklar içinde, askerlerin muhafazasında ve Cenâb-ı Osman (r.a.) ın mührü ile mühürlenmiş olarak yerlerine teslim edildi. Bu mushaftan başka mushafları toplatıp imha ettirdi.

Hülâsa: Mukaddes kitabımız olan Kur'ân-ı Kerîm, Allahın Sevgilisi, topyekûn zaman ve mekânın ve bütün mahlûkatın Peygamberinin asrı saadetinde yazıldı. İlk halife Cenâb-ı Sıddîk (r.a.) zamanında toplandı. Üçüncü halife Hz. Osman (r.a.) ın halifeliğinde de nüshaları çoğaltılarak bütün cihana yayıldı.

Kur'ân-ı Kerîm âyetlerini ilk toplayan bir mushaf hâline getiren rikkat ve merhamet mâdeni Hz. Ebû Bekir (r.a.) olduğu için, Cenâb-ı Osman (r.a.), **"Câmiül Kur'ân"** değildir. Belki nüshaları çoğaltarak İslâm dünyasına yayılmasına vâsıta olduğu için, masum Efendi Hz. Osman (r.a.) a **"Naşirül Kur'ân"** denilmesi daha uygun olur.

İşte ondört asırdan beri insanlık fezasını aydınlatan Kur'ân-ı Kerîm budur. Ve bundan sonra da kıyamete kadar insanlığa ışık tutacaktır.

Şânı pek yüce olan Allahımız buyuruyor:

"Ey insanlar! Rabbınızdan size bir öğüt, gönüllerinizde olanlar (küfür, şirk ve günahlar) **için bir şifâ ve mü'minler için bir hidâyet ve bir rahmet gelmiştir."**[13]

Şifâsızlıklarla kanayan ruhlara İlâhî hikmet eczanesinden kat'î deva vâad eden ilâçları veren Kur'ân-ı Kerîmdir. Kur'ân kumandasına giren talihli insanlar ebedî zaferlere ereceklerdir. Cihan onlara bir Cennet manzarası arzedecekti. İçinde Kur'ân okunan evler, birer Cennet bahçesidir. Hafızalarında Kur'ân bulunmayan insanlar, bir enkaz altında, kalmış felâket zedelere benzerler. Gün gelir, ölüm zelzelesi, onları karanlık akıbetlerine yuvarlar... Kur'ân-ı Kerîme karşı gösterilen ihmal günahların en büyüğüdür. Kur'ân düşmanlığı ne çetin bir hainliktir ki; Allahın kudret eli bu hakikat öksüzlerini kahr-u perişan etmiştir.

Kur'ânın İlâhî akışlarındaki saâdet sesini can kulağiyle duyabilenlere ne mutlu!

Sıyrıl artık gafletin kabuklarından yolcum.
Nûr akmada Kuranın oluklarından yolcum!..

❀❀❀

13 Yunus, âyet: 57.

Kur'ân-ı Kerîme Göz Nûru Döken Sahabîler

Hz. ZEYD İBN-İ SABİT (r.a.)

Kur'ân-ı Kerîm'in günümüze kadar hiç bir değişikliğe uğramadan gelmesine sebep olan ve onu bu hâle getiren muazzez sahabîlerin şefâatlerini dileyerek bu büyük işe emeği geçenleri kısaca tanıtmak istiyoruz.

Zeyd İbn-i Sâbit'in künyesi Ebû Sâîd'dir. Nûr Şehri Medine'de Neccâr oğullarından olup, Ensârdandır. Allahın Sevgilisi Cenâb-ı Ahmed (s.a.v.) Efendimiz Medine'ye geldiklerinde, Zeyd 11 yaşında bir çocuktu. Kâinatın Efendisinin yanında yetişti. Allah Resûlünden hiç ayrılmazdı. Mukaddes kitabımız yüce Kur'ân-ı ezberledi. Peygamberler Peygamberine Vahiy kâtipliği yaptı. Aynı zamanda da sır kâtibi idi. Ebedî Hayat Müjdecisinin emirleri üzerine Süryânî ve İbranî dillerini öğrendi. Âlemin Fahrinin mektuplarını o yazardı. Bir gün Varlığın Sebebi Olan Peygamber kendisine şöyle demişti:

— Ben etrafa mektuplar yazdırıyorum. Yahudilerin fazla veya eksik yazmasından endişem var. Onların dillerini öğren!

Muazzez genç hemen cevap vermişti:

— Peki, ey Allahın Resûlü!

Peygamber sevdasıyla bahtiyar olmuş irfan incisi genç kısa zamanda bu dilleri öğrendi ve Allah Resûlünün en sâdık ve en

güvendiği kâtibi oldu. En büyük Sıddîkiyet ve Teslimiyet örneği Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer (r.a.) devirlerinde de aynı vazifeyi gördü.

Var oluşun hikmeti, ölümsüzlük rehberi, gerçek hayatın kurucusu, yıkılmaz çatının mimarı Cenâb-ı Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimiz kendisini çok severdi. Tebük savaşında Neccaroğulları bayrağını ona verdi. O îmân ve aşk kahramanı da bu bayrağı şerefle, zaferle dalgalandırdı. Tekbir sesleriyle gökleri inletti.

Hayâ, edep, hilim ve yumuşaklık âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) devrinde Beytül-mâlın idaresine baktı. Cihan Cıddîk-ı Hz. Ebû Bekir (r.a.) zamanında Kur'ân-ı Kerîm Mushaf hâlinde cem edilirken, Hz. Osman (r.a.) devrinde nüshaları çoğaltılıp etrafa dağıtılırken büyük Sahabî Hz. Zeyd (r.a.) bu heyetin yine başkanı idi. Kur'ân-ı Kerîm cem edilirken Sıddık-ı Ekber O'na şöyle demişti:

"İnneke recülün şâbbün â'kılün lâ nettehimüke vekad küntü tektübül vahye... = Sen akıllı, kültürlü, bir gençsin, sana itimadımız tam. Resûl-i Ekrem'e vahiy yazardın, bu işi yap."

Gönlü îmân pırıltıları ile dopdolu olan yüce sahabî o zaman şöyle karşılık vermişti:

"Vallahi, bana bir dağı yerinden nakletmeyi yükleseldi bu emrettikleri Kur'ân-ı Kerîm'i cem etme işinden daha ağır gelmezdi."

O bakış ve görüş sahibi yüce insan vazifesinin ağırlığını, işin güçlüğünü ne güzel belirtiyorlar.

Muazzez Sahabî Hz. Zeyd (r.a.) ve arkadaşları bu mukaddes işe dikkatle başladılar ve bu şerefli vazifeyi güzelce başardılar.

Daha evvelce de belirttiğimiz gibi Hz. Osman (r.a.) nüshaları çoğaltmak isteyince bu iş için bir heyet kurmuştu ve bu heyetin başına yine Hz. Zeyd'i tâyin etmişti.

Abdullah İbn-i Zübeyr, Saîd İbn-i Âs ve Abdurrahman İbn-i Haris bu heyete dâhildiler.

Allahın mukaddes kitabını Saîd dikte ediyor, Hz. Zeyd yazıyordu. Heyetin üçü Kureyş'ten, birisi yâni Hz. Zeyd Ensâr'dandı.

Yukarıda da izah ettiğimiz gibi Hz. Zeyd İbn-i Sabit (r.a.) Kur'ân-ı Kerîm'e hizmet edenlerin başında geliyor.

İmânın nurdan billûrlaşmış âbidesi ve Peygamber'in Sır kâtibi Hz. Zeyd (R.A,), Hak ve adalet güneşi Hz. Ömer (r.a.) ve Hz. Osman (r.a.) devirlerinde birçok meseleler hakkında hüküm ve fetva vermiştir. Vicdan sâhifesi hakikat elmaslariyle dolu olan Hz. Zeyd (r.a.) ferâiz ilmini çok iyi biliyordu. Kaza, fetva, kırâet ve ferâiz hususunda ümmetin en ulularından biriydi. Süleyman İbn-i Yesar diyor ki:

"Hazreti Ömer ve Hz. Osman bu konularda hiç kimseyi Zeyd'den ileri tutmazlardı."

Yine Sonsuzluk Nebîsinin ulu sahabîlerinden İbn-i Abbas (r.a.) da:

— "Zeyd İbni Sâbit ilimde râsih olanlardandır."

Demiştir.

Kur'ân gülistanının Hakikat bülbülü Hz. Zeyd (r.a.), Allahın Sevgilisinden 92 Hadîs-i Şerif rivâyet ediyor. Kendisi fıkıhta re'y sâhibidir. Muhteşem büyük, Hak ve adalet güneşi Cenâb-ı Ömer (r.a.), Abdullah İbn-i Mes'ud (r.a.), çok defa Zeyd ile aynı görüşü benimsemişlerdir.

İrfan incileriyle Müslümanlığın sinesini süsleyen Hz. Zeyd (r.a.), Kur'âna hizmet ederek bütün Ümmet-i Muhammed'in hayranlığını üzerinde toplamıştır. Peygamber elinden ölümsüzlük iksiri içen bu büyük insan Hicretin 45. yılında ebediyyet âlemine göçtü. Can-ı gönülden âşık olduğu Sevgilisine, Allahın Resûlüne kavuştu.

Şânı pek yüce olan Rabbimiz bizi şefaatine nail etsin... Âmin!..

Hz. Abdullah İbni Abbas (r.a.)

Muazzez sahabî Hz. Abdullah (r.a.), Kâinatın Efendisinin amcası Abbas'ın oğludur. Hicreti Nebeviyeden bir kaç sene evvel Kâinatın îmân beşiği olan Mekke'de doğdu. Hâşimoğulları o zaman Şabne'de ablukada idiler. Kureyş müşrikleri, onlara boykot ilân etmişler, onlarla her türlü münâsebeti kesmişlerdi. Zâlim ve gafil adamlar, Allahın nurunu söndürmek istiyorlardı. Müslümanlara akla hayâle gelmez ezâ ve cefâ ediyorlardı. İşte böyle sıkıntılı günlerde Abdullah dünyaya geldi. Babası onu alıp Sonsuzluk Nebîsine getirdi. Allahın Resûlü ona duâ etmişti.

Kâinatın en bahtiyar çocuğu diyebileceğimiz Abdullah, Müslümanların arasında büyüdü. Kulağına kelime-i Tevhîd nağmeleri terennüm edildi. Allah Resûlünün hâne-i saadetlerinde yetişti, İslâmın nuru ile terbiye oldu. Vicdan sahifeleri eşsiz incilerle bezendi. Şuur gözlerine hikmet sürmeleri çekildi. İmanın nur dudakları ile Kur'ân okudu. Allahın Sevgilisinin akrabasından olması dolayısiyle O'nunla dâima temas hâlinde idi. Küçük bir çocukken Peygamberler Peygamberinin duasını almıştı. Âlemin Fahri Mukaddes elleriyle onun başını sıvazlıyarak saçlarını tel tel okşamış ve şöyle duâ etmişti:

"Allahım, bu çocuğu dinde bilgi sahibi yap. O'na Kur'ânın tefsirini öğret!"

İmânın billûrlaşmış nurdan âbidesi Hz. Abdullah (r.a.) son derece zeki, aklı selim sahibi, metin seciyeli ince ve yüksek dü-

şünceli bir insandı. Küçük çocukken, Allah Resûlünün kutlu hanesine gidip gelirdi. Kâinatın Efendisini abdest alırken görünce hemen atılır:

— Müsâade ediniz ey Allahın Resûlü, suyunuzu ben dökeyim, derdi.

Allahın Resûlü Cennet sabahlarını andırır şekilde tebessüm buyurur ona müsaade ederdi.

Hz. Abdullah (r.a.), Sonsuzluk Nebîsinin abdest suyunu dökerdi. Ebedî Hayat Müjdecisi Cenâb-ı Ahmed (s.a.v.) Efendimiz, bundan çok memnun kalırdı. Abdest alması bitince O'nu mukaddes kucağına alırdı. Varlık Nûru O yavrunun başını okşar, saçlarını tel tel tarar ve O'na hayır duâ ederdi.

Muazzez sahabî Hz. Abdullah (r.a.), çocukluk hâtıralarından birini şöyle anlatıyor:

— Çocuktum. Çocuklarla beraber oynuyordum. Arada bir etrafa bakındım. Allah Resûlünün arkamdan geldiğini gördüm. İçimden Resûl-i Ekrem anlaşılan benim peşimden geliyor, dedim. Bir kapı arkasına saklanmak üzere koştum. Fakat Allahın Resûlü bana yetişerek ensemden tuttu. Beni yakaladıktan sonra:

— Yâ Abdullah, dedi, git bana Muâviye'yi çağır!

— Peki, Ey Allahın Resûlü!

Çünkü Muâviye kâtipleri idi. Hemen koştum, Muâviye'yi buldum:

— Koş, Allahın Resûlü seni çağırıyor, bir işleri olacak, dedim...

❀❀❀

Fokur fokur aşk ve îmân kaynayan bu genç Nûr Şehri Medine'ye hicret ettikten sonra Kur'ân-ı Kerîm'i ezberledi. Hadîs-i Şeriflerle meşgul olmaya başladı. Hadîs rivâyetinde çok geniş bilgi sahibi oldu. Hz. Abdullah (r.a.), bilhassa Kur'ân-ı Kerîm'in tefsir ve te'vilinde büyük kudret sahibi idi. Âyeti

Kerîmenin niçin ve nerede indiğini çok iyi biliyordu. Ondan dolayı o nur devrinin bütün büyükleri O'na hürmet ederdi. Hz. Abdullah İbn-i Mes'ûd gibi bir Kur'ân bülbülü O'nun hakkında şöyle demişti:

— Abdullah İbn-i Abbas Kur'ân-ı Kerîm'in tercümanıdır!

Hz. Abdullah İbn-i Ömer (r.a.) de şöyle der:

— İbn-i Abbas, Ümmet-i Muhammed'in, Hazret-i Peygamber'e nazil olanı en iyi bilenidir!

Yine Tabiînden Ata da diyor ki:

— Ben İbn-i Abbas'ın meclisi kadar zengin ve engin bir meclis görmedim. Fıkıh bilenler orada, Kur'ân bilenler orada, edebiyatçılar orada bulunurdu. Bunların hepsinin başında İbn-i Abbas gelirdi.

❀❀❀

İrfan denizine gark olmuş büyük âlim ve muazzez sahabî İbn-i Abbas (r.a.), Hak ve adalet güneşi Hz. Ömer (R A.) in ilim meclislerine iştirak ederdi. Bütün sahabîler ilminden istifade ederlerdi

Din erlerinin ulusu, en sâdık Peygamber dostu, Hak ve adaletin billûrlaşmış nurdan âbidesi Hz. Ömer (r.a.) in Hz. İbn-i Abbas (r.a.) a itimadı o kadar ileri idi ki O'nu Bedir Sahabîleri ile bir tutar ve onların meclislerinde hazır bulundururdu. Vicdan sahifeleri hakikat incileriyle bezenmiş olan İbn-i Abbas (r.a.) ın kendisi bu vaziyeti naklederek diyor ki:

— Allah Resûlünün halifesi Hz. Ömer, beni Bedir sahabîlerinin meclisine kabul ederdi. Anlaşılan bundan onların bazıları müteessir olmuş ve demişler ki:

— Yâ Ömer! Bizim onun kadar oğullarımız vardır!

Muhteşem büyük şu cevabı vermiş:

— Yahu, bu adam sizin zannettiğiniz gibi değil!..

Bir gün, Allah Resûlünün şanlı halifesi onları davet ederek beni de onlarla beraber kabul etti. Onun beni, o gün onlara göstermek için davet ettiği besbelli idi.

Hz. Ömer (r.a.) gün kadar aydınlık yüzünü onlara dönüp sordu:

— Kur'ân-ı Kerîm'in Nasr Sûresi hakkında ne dersiniz?

— Cenâb-ı Hak, nusrete nail olduğumuz zaman hamd ve istiğfarı emir buyuruyor!

— Siz ne dersiniz?

— .....

Cenâb-ı Ömer'in bu sualine cevap verememişlerdi.

Mü'minler Emîri Hz. Ömer (r.a.), bu defa bana sordu:

— Ey İbn-i Abbas! Sen de bu fikirde misin?

— Hayır, ey Mü'minlerin Emîri!

— O halde ne diyorsun?

— Şu Sûre-i Şerîfe Allahın Sevgilisi Cenâb-ı Ahmed (s.a.v.) in ecelinden bahsediyor. Âlemlerin Rabbı Resûl-i Ekreme ecelinin yaklaştığını bildirerek ona:

— "Allahın nusreti eriştiği ve fetih müyesser olduğu zaman, ki bu senin ecelinin yaklaştığına işarettir. Sen Allah'ı tenzih, tesbih ederek O'na hamd et, O'ndan mağfiret niyaz et. Cenâb-ı Hak tevbeleri kabul edicidir."

Buyuruyor.

Hz. Ömer (r.a.) tatlı tatlı gülümsedi:

— Evet, dediğin doğrudur. Ben de bu senin dediğinden fazlasını bilmiyorum!

Dedi.

Kâinatın efendisinin mukaddes elinden ölümsüzlük iksiri içen İbn-i Abbas (r.a.), dâima ilimle, öğrenmekle, öğretmekle aziz ömrünü bitirdi. Cenâb-ı Ali (k.v.) nin devrinde kısa bir müddet Basra Valiliğinde bulundu.

İbni Abbas'ın Varlık Nûruna Hizmeti

Kâinatın Efendisinin temiz ve pâk zevcesi Hz. Meymune (r.a.), İbn-i Abbas (r.a.) ın teyzesi idi. Onun için Hz. İbn-i Abbas her zaman onu ziyaret ederdi. Onun saâdetli hanesinde kalır geceyi Allah Resûlüyle birlikte geçirirdi. Allahın Sevgilisiyle birlikte namaz kılardı. Peygamberler Peygamberinin mukaddes duasına nâil olurdu.

Aşk ve vecd adamı Hz. İbn-i Abbas (r.a.), Resûller Serverini cân-ı gönülden seviyordu. Onun sevgisiyle gönül ocağını tutuşturmuştu. Ona son derece hürmet ediyordu. Bir keresinde Mü'minler Annesi Hz. Meymune'nin saâdetli hanesinde bulundukları sırada namazda Allah Resûlüne iktida ettiği zaman Peygamberler Peygamberinin solunda durmayı edebe daha uygun görmüştü. Fakat Resûller Serverî namazlarını bozarak onu sağ tarafına almışlar ve ona dua etmişlerdi.

İlim sultanı İbn-i Abbas (r.a.), Allah Resûlünün pâk Zevcelerine de son derece hürmet ederdi. O muazzez annelerin hepsini taziz ve tebcil ederek hizmetlerine koşardı. Müminler Annesi Hz. Meymune (r.a.) ebediyyet âlemine geçtikleri zaman İbn-i Abbas (r.a.) onun cenazesine iştirak etmiş, onu ebedî istiratgâhı olan kabrine götürmüştü...

Bir gün Hz. Aişe (r.a.) Validemizin kölesi İbni Abbas'a:

— Mü'minlerin Annesi Hz. Aişe (r.a.) son demlerini yaşıyor, demişti.

İbn-i Abbas (r.a.) hemen koştu. Hz. Aişe (r.a.) nin hâne-i saadetine vardı. Ve:

— Mü'minler Annesi müsâde ederler mi? Ziyaretlerine geldim, dedi.

İffet ve ismet sadefi Hz. Aişe (r.a.) vâlidemiz derhal:

— Buyur yâ Abdullah, kapımız her zaman size açık, dedi.

Muazzez sahabî Hz. İbn-i Abbas (r.a.) daima Hz. Aişe (r.a.) nin menakıb ve fezailini yâdederdi.

İslâm mektebinde yetişen bu büyük insan Hicretin 68. yılında 71 yaşında iken Tâif'te ebediyyet âlemine göçtü. Allah ondan razı olsun.

❀❀❀

Hz. Abbullah İbn-i Mes'ud (r.a.)

Hüviyeti:

Adı Abdullah, Künyesi; Ebû Abdurrahman, babasının adı Mes'ud'dur. Annesinin adı Ümmü Abid'dir. Kâinatın îmân beşiği olan Mekke'de doğdu. Sonsuzluk Nebîsine îmân eden bahtiyarların ilklerindendir.

Sonsuz Nûra erişi şöyle olmuştur:

Bir gün Allahın Sevgilisi en sâdık dostu ve en şiddetli Hak âşığı Hz. Ebû Bekir (r.a.) ile sohbet ediyordu. Abdullah oradan geçiyordu. Allah Resûlünün mukaddes sözlerini duydu. O'nu can kulağı ile dinledi. Allah Resûlünün söylediği sözler ruhuna bir ateş gibi düştü. Hemen Cihan Peygamberine baş vurdu:

— Ey Allahın Resûlü! Söylediklerini bana öğretir misin?

— Elbette öğretirim!

— Ver mübarek elini de îmân edeyim!

— Al!

Allahın âleme **"Rahmet"** olarak gönderdiği yüce Resûlü mukaddes elini İbn-i Mes'ud'a uzattı. O da bu nur dağıtan mukaddes eli hürmetle tutup haykırdı:

— Şehâdet ederim ki Allahdan başka hiçbir İlâh yok ve Sen de O'nun Resûlüsün!

Hz. Abdullah (r.a.) böylece en büyük saadete erişmiş ve sonsuzluk yoluna adım atmış oldu.

Abdullah İbn-i Mes'ud îmân nuru ile pırıldadığı zaman henüz İslâm büyük hamleye girişmemişti. Sahabîlerin sayısı da pek azdı. Allahın Resûlü ve O'nun muazzez sahabîleri açıktan açığa ibâdet edemiyorlardı. Çünkü küfrün ve dalaletin karanlık adamları îmân ehline en şiddetli cezayı veriyorlardı.

Büyük aşk ve vecd adamı Hz. Abdullah İbn-i Mes'ud (r.a.), bir gün Kâbe'de Kur'ân okumak istedi. İçinde fokur fokur kaynayan bir îmân vardı. Müşriklerin yüzüne karşı Allahın mukaddes kelâmını okumak istiyordu. Bu fikrini sahabî arkadaşlarına söyledi. Onlardan şu cevabı aldı:

— Yâ Abdullah! Ne yapıyorsun? Mekke'de seni himaye edecek kimse yok. Müşrikler seni en şiddetli ceza ile cezalandırırlar. Bu fikrinden vaz geç!

Hz. Abdullah İbn-i Mes'ud (r.a.), cıvıl cıvıl kaynayan bir îmân heybetiyle haykırdı:

— Beni de onların şerrinden Allah korur!

Kalktı doğruca Kâbe'ye gitti.

Müşrikler mankafalı putların karşısına dizilmişler bir meseleyi kendi aralarında görüşüyorlardı.

İmânın billûrlaşmış nurdan âbidesi Hz. Abdullah İbn-i Mes'ud (r.a.) Kâbe'ye girdi. Bir köşeye oturup o içli, o yanık sesiyle Kur'ân okumaya başladı...

Hz. Abdullah'ın yanık sesi Kâbe'den nağme nağme yükseldi.

Müşriklerde hayret, dehşet, ibret!..

Donup kaldılar. Bu cesur adam kimdi? Nasıl bu işe cüret edebilmişti?

Hemen koştular. O Kur'ân bülbülünün etrafını sardılar. Baktılar ki Kur'ân okuyan İbn-i Mes'ud...

Küfür sırtlanları canavar pençelerini bu îmân arslanının yakasına taktılar. Onu sürüye sürüye kızgın kumların üstüne götürüp yatırdılar. Ve karanlık ağızlarını açıp homurdandılar:

— İslâmiyetten çık, atalarının dinine gir de canını kurtar. Yoksa seni işkence ede ede öldüreceğiz!

İbn-i Mes'ud'un îmân dudaklarında Cennet tebessümleri:

— Allah bir ve ortaksız, Hz. Muhammed (a.s.) da O'nun Resûlü!..

Bu îmân metaneti karşısında şaşırıp kalan müşrikler onu bıraktılar.

Fakat büyük aşk ve vecd çağlayanı İbn-i Mes'ud (r.a.), Kureyş'in bu hâinane hareketleri yüzünden hastalandı. Yatağa düşmesine rağmen içinde fokurdayan îmân ateşi gittikçe büyüdü. Yine fırsat bulur bulmaz Kureyş'in karşısına geçip Allahın kelâmını tane tane okudu.

Hz. İbn-i Mes'ud'un îmânındaki bu büyük coşkunluk bütün Kureyş Müşriklerini gazâp küpü hâline getirdi. Her önüne gelen kâfir ona ezâ etmek için kanlı ellerini gırtlağına geçiriyordu.

Bundan dolayı muazzez sahabî hicrete mecbur kaldı. Habeşistana gitmek üzere çöllere düştü. Daha sonra Nûr Şehri Medine'ye giderek Hz. Muaz İbn-i Cebel'e misafir oldu.

❁❁❁

Bütün insanoğluna Allah Müjdesini getiren Cenâb-ı Ahmed (s.a.v.) Efendimiz Medine'ye yerleşince Hz. Abdullah (r.a.) da orada yerleşti.

❁❁❁

Kur'ân-ı Kerîm'in yanık ve içli bülbülü Hz. Abdullah İbn-i Mes'ud (r.a.) bütün meşhur gazâlara iştirak etti. Hepsinde de görülmemiş kahramanlıklar gösterdi. Nice kâfirin ciğerini delerek azap diyarına gönderdi. Bütün hayatı boyunca Sonsuzluk Nebîsi ile beraber bulundu.

Peygamber Sevgisiyle bahtiyar olmuş muazzez sahabî Hz. İbn-i Mes'ud (r.a.) Allahın Resûlünün en sâdık dostlarından-

dı. Kendisi Âlemlerin Efendisine hizmetle iftihar ederdi. Bazen Resûller Serverinin misvakını taşır ve O'na takdim eder, bazen O'nun asasını getirir ve husûsî hizmetlerini ifa eylerdi.

Kendisi Peygamberler Peygamberinin nezdinde o kadar ileri derecede Sevgili idi ki, O'nun meclisine müsaadesiz girerdi. Allahın Sevgilisiyle tatlı tatlı sohbet ederdi. O'nun emirlerini dinler ve bütün arzularını yerine getirirdi.

Allah Resûlünün kutlu sahabîlerinden Hz. Ebû Musa El-Eş'arî (r.a.) diyor ki:

— Medine'de Kâinatın Efendisinin nezdinde en çok gördüğüm zevattan biri İbn-i Mes'ud idi. Onu Âlemin Fahrinin nezdinde o kadar çok görmüşümdür ki onu Resûl-i Ekremin ailesi erkânından sanmıştım.

Evet, büyük aşk ve vecd adamı İbn-i Mes'ud'un her ânı Allah Resûlüyle beraber geçiyordu.

İslâmın kutlu kitabı Kur'ân-ı Kerîm'dir. Kendisi vahyi İlâhîyi, Vahyi İlâhînin menbâı olan Cihan Peygamberinden öğrenmişti. Bu itibarla kendisi Kur'ân-ı Kerîm'i en iyi bilen, en mükemmel ve en güzel ezberleyendi. Her sahabî onun bu hususiaki irfanına hayrandı. Onun gönül evi Kur'ân incileriyle dolmuştu. Akıl çırası Kur'ân kibritiyle tutuşturulmuştu. Böylece gönül ufkunda İlâhî nurun pırıltıları yıldız yıldız uçuşuyordu.

Âlemin Rahmeti, Cihanın en büyük Ziyneti, Peygamberler ulusu buyurmuşlardır ki:

— Kur'ân-ı dört kişiden öğreniniz. İbn-i Ümm-ü Abdin oğlundan (yâni İbn-i Mes'ud'dan), **Muaz Bin Cebel, Übey Bin Kâab ve Ebû Huzeyfenin Mevlâsı Selim'den.**

Allahın Sevgilisi, İbn-i Mes'ud'u başta zikretmişlerdi. Zira İbn-i Mes'ud (r.a.) nur Asrında Kur'ân-ı Kerîmin tamamını ezberleyen en bahtiyar sahabî idi...

Yine Nûr Asrında bir gün Abdullah İbn-i Mes'ud (r.a.) Peygamber Mescidinde yanık ve içli sesiyle Kur'ân-ı Kerîm

okuyorlardı. Tam o anda Allahın Âlemlere en büyük Kurtarıcı olarak gönderdiği Yüce Peygamberimiz Efendimiz (s.a.v.), en büyük Sıddîkiyet ve Teslimiyet örneği Hz. Ebû Bekir (r.a.) hak ve adalet güneşi Hz. Ömer (r.a.) ile birlikte mescidi şereflendirdiler. Her taraf İlâhî nurun pırıltılariyle doluydu. İbn-i Mes'ud'un Kur'ân okuyuşu gönülleri mest ediyordu Âlemin Fahri onu zevk ile dinledi. Mukaddes dudaklarında gökleri ışıldatacak bir tebessüm belirdi ve buyurdu:

— Ne dilersen dile, nâil olursun!

❁❁❁

Bizzat Hz. Abdullah İbn-i Mes'ûd (r.a.) bu hâdiseyi şöyle anlatıyor:

— Allahın Resûlü, Ebû Bekir ile Ömer arasında mescide gelmişlerdi. Ben namaz kılıyor ve Sûre-i Nisa'yı okuyordum. Namazda duâ ettim. Duâ etmekte olduğumu gören Kâinatın Efendisi:

— Ne dilersen dile, nail olursun!

Demişler ve bunu iki defa tekrar etmişler, sonra "**Kur-ân-ı nâzil olduğu bütün revnakıyla okumak isteyenler İbni Ümm-ü Abdin** (—Yâni İbn-i Mes'ud'un—) **kıraati ile okusun"** buyurmuşlardı.

Ertesi sabah en büyük rikkat ve merhamet mâdeni Hz. Ebû Bekir (r.a.) bunu İbn-i Mes'ud'a müjdelemek için koşmuş, onu bulup sormuştu:

— Yâ Abdullah! Dün Mescidde duâ ederken ne diledin?

— Niçin soruyorsun, Yâ Ebâ Bekir?

— Sana bir müjdem var!

— Şunu dilemiştim. Yâ Rabbi! Dilerim senden sarsılmaz ve geri dönmez bir îmân, bitmek tükenmez bir nimet, Hz. Muhammed'e Cennette refik olmak.

— Müjde, müjde! Allahın Resûlü **"Ne dilersen dile, nâil olursun"** buyurdular.

Peygamber sevdasıyla gönül çırasını yakmış olan muazzez sahabî Hz. İbn-i Mes'ud (r.a.), başına konan bu gökler dolusu devlet karşısında sevincinden pınar pınar çağladı.

❀❀❀

İrfan denizine gark olmuş ilim sultânı Hz. İbn-i Mes'ûd (r.a.) Kûfe'de bütün tilmizlerine Kur'ân-ı Kerîm, Hadis ve fıkıh tedris etmiştir. Onun derslerine devam eden talebe sayılamayacak kadar çoktur. Ondan irfan incileri alan ve ders okuyanlar arasında büyük şöhret kazananlar vardı. Alkame, Esved, Mesruk, Ubeyde, Haris, Kadı Şüreyh ve Ebû Vâil bunlar arasındadır.

Her biri bir allâme olan bu üstâdlar içinde bilhassa Alkame, Hz. İbn-i Mes'ud'u daima hatırlatan sima olmuştur... Muazzez sahabî yetiştirdiği bu ilim ve irfan ordusu ile mukaddes Dine bu yönden de unutulmaz hizmetler etmiştir.

YÜCE AHLÂK

Hz. İbn-i Mes'ûd (r.a.) Sonsuzluk Nebîsinin Sünnetine uygun bir hayat yaşamıştı. Ve Allah Resûlünün ulvî ahlâkına sahipti. Çünkü Kâinatın Efendisinin mukaddes elinden ölümsüzlük iksiri içmişti. Kur'ân havzında îmân nuru ile yıkanmıştı. Gönül dudakları hakikat nurları yudumlamıştı... Gönül dudakları Kur'ân nuru ile nurlandığı için gece sabahlara kadar içli içli Kur'ân okur ve bütün âşık gönülleri dağlardı. Ebû Akreb diyor ki:

— Ramazan ayında bir gün Hz. İbn-i Mes'ud'a gittim. Evinin üstünde oturuyor ve sesi duyulmuyordu. Diyordu ki: "Sadakallah ve Belleğa Resûlüllah!"

Hemen kendisine sordum:

— Ey Abdullah! Niçin böyle söylüyorsun?

Tatlı tatlı gülümsedi ve dedi ki:

— Allahın Resûlünden duymuştum. Peygamberi Âlişan Efendimiz buyurmuştu ki: **"Kadir gecesi Ramazan ayının son yedi gününün ortalarındadır. O gecenin sabahında güneş berrak doğar."** Şimdi güneşe baktım, onun dediği gibi gördüm.

İbn-i Mes'ud (r.a.) her an Allahın zikriyle, Allahın fikriyle, Allahın şükrüyle meşgul olurdu.

Hz. İBN-İ MESUD'UN KADILIĞI

20. Hicret senesinde Hz. İbn-i Mes'ûd (r.a.) Kûfe kadılığına tâyin edildi. Kendisi kadılıktan başka Beytülmalin muhafazası ile de meşgul oldu. Halkın dinî terbiyesini de geliştirecekti. Hak ve adalet Güneşi Hz. Ömer (r.a.) Kûfe halkına bir ferman göndererek şöyle demişti:

— Size Ammar bin Yasir'i Emir, İbn-i Mes'ud'u da muallim olmak üzere gönderdim, Beytül'malinize de yine İbn-i Mes'ud'u tâyin ettim. Bunların her ikisi de Kâinatın Efendisinin sevdikleridirler ve ehl-i Bedir'dendirler. Onları dinleyiniz, onlara itaat ediniz. Onlara imtisal ve iktida ediniz. İbn-i Mes'ud'u yanımda tutmayarak sizi kendime tercih ettim!..

Allah Resûlünün muazzez sahabîsi Hz. İbn-i Mes'ud (r.a.) deruhte ettiği vazifeyi son derece liyakat ve ehliyet ile ifa etti.

Hz. ABDULLAH İBN-İ MES'UD'UN HASTALIĞI

Allah Resûlünün en sâdık sevdâlılarından olan muazzez sahabî Hz. Abdullah İbn-i Mes'ud (r.a.) 32. Hicret senesinde hastalandı. 60 yaşına varmıştı. Bütün ömrünü mukaddes İslâmın emrinde geçirmiş, Kur'ân-ı Kerîm'e büyük hizmetler yapmış-

tı. İlmin nur deryasında hakikat gemisiyle yüzmüştü. İlim pınarlarından İslâm ümmetinin gönül kovalarına nur akıtmıştı. Hastalık anlarında bir gece Rüyalarında Gâye —İnsan ve Ufuk— Peygamber Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.) yı görmüştü. Allahın Sevgilisi hayâl üstü bir gülümseyişle tebessüm ediyordu:

— Ey Abdullah, dedi, bizden tarafa ne zaman geleceksin?

O büyük aşk çağlayanı bunu canına minnet bilmiş sevinç içinde cevap vermişti:

— Ey Allahın Resûlü! Anam babam sana fedâ olsun, hemen geliyorum!..

❀❀❀

Peygamber Halîfesi, hayâ ve edep incisi Hz. Osman (r.a.) ile Hz. İbn-i Mes'ud'un arası biraz şeker renk idi. Sebebi ise, İbn-i Mes'ud (r.a.) Allah Resûlü hayatta iken Kur'ân-ı Kerîm'i yazmış ve kendi görüşüne göre bir sıraya koymuştu. İbn-i Mes'ud Hazretlerinin Kur'ânında Sûre-i Bakaradan sonra Sûre-i Nisa, geliyordu. Ondan sonra sûreleri nüzul tarihlerine göre sıraya koyarak bir mushaf yapmıştı...

Mü'minler Emiri Hz. Osman (r.a.), Cihan Sıddîk-ı zamanında bir kitap hâline getirilen ve şimdi kopyası çoğaltılan Kur'ân-ı Kerîm'den başkasını imha ettirmişti. Hz. İbn-i Mes'ud (r.a.) kendi yazdığı Kur'ân-ı imha ettirmek istememişti.

Hayâ ve edep incisi Cenâb-ı Osman (r.a.) İbn-i Mes'ud Hazretlerinin gönlünü almak için son demlerinde ziyaretine gitti. Ondan kendisini affetmesini ve aralarında hiç bir şey kalmamasını istedi. Aralarında şu konuşma geçti:

— Yâ Abdullah! Hastalıktan şikâyet ediyor musun?

— Yalnız hatalarımın ızdırabını duyuyorum!

— Ümidin nasıl, yâ Abdullah?

— Allahın rahmetini istiyorum!

— Kendini bir tabibe gösterdin mi?

— Tabibin kendisi hasta!..

— Bir istediğin var mı?

— Hayır, hiç bir şeye ihtiyacım yok!

— Çoluk çocuğun için bir şey istiyor musun?

— Allahın onları bir kimseye muhtaç etmemesini istiyorum!

Sonsuzluk Nebîsinin iki ulu sahabîsi bu samimi konuşmadan sonra vedâlaştılar.

Büyük İslâm bilgini ve Kur'ân bülbülü Hz. Abdullah İbni Mes'ud (r.a.) ecel şerbetini içti. Bir ömür boyu hizmetinde bulunduğu Allahın Sevgilisine kavuşmak üzere ebediyet yolculuğuna çıktı.

Namazını Mü'minler Emîri Hz. Osman (r.a.) edâ etmiş, Osman Bin Maz'un da onu kabrine indirmişti... İslâm dünyası ve mü'minler bir İlim güneşinin sönmesinden mahzun olmuşlardı.

O aşk ve vecd adamı, coşkun îmân kahramanı Hz. İbni Mes'ud (r.a.) bütün Müslümanlar tarafından hayır ile yâd edilmektedir. O, Rabbısına ve Sevgili Resûlüne kavuştu... Ebediyetin altın sabahına erdi.. Kabri nûr oldu.. Allah ondan razı olsun. Bizi şefâatına nail kılsın.

❀❀❀

Cuma Namazı

Kâinatın Efendisi Cenâb-ı Ahmed'in nur devrinden tutun da Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer ve Hz. Osman (r.a.) devrine kadar cuma günü Mü'minler Mescide toplanmadan evvel Ezan okunmazdı. Hatip Minbere hutbe okumaya çıktıktan sonra ve hutbeye başlamadan önce Ezan okunuyordu.

Allah Resûlünün ve onun iki halifesinin devri böyle geçmişti. Cenâb-ı Osman (r.a.), Âlemin Fahrinin mukaddes mescidini yenileştirdi. Mü'minler gün geçtikçe çoğaldı. Artık bütün kâinat Ezan sesleriyle çağlıyordu. Ve nura hasret kalan insanlar İslâmın deryasına can atıyorlardı. Cuma namazının vaktinin geldiğini mü'minlere duyurmak lâzımdı. Bu şiddetle duyulan bir ihtiyaçtı. İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.), Cuma namazının vaktinin geldiğini halka duyurmak, halkı Mescide toplamak için mescidin dışında ezan okunmasını müezzine emretti. Müezzin Cuma'dan önce mescid dışında ezan okudu.

Hayâ, edep, ahlâk ve yumuşaklık âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) Peygamber mescidine geldi. Hutbe okumak için minbere çıktı. Yine müezzine eskisi gibi ezan okumasını emretti: Müezzin halifenin emri gereğince Ezan okudu.

Sahabîlerden bazıları, Cuma vaktinin geldiğini ilân eden birinci Ezan'ın bid'at olduğunu söylediler. Buna karşı sahabî ululuları bid'at olduğunu kabul etmekle beraber bid'ati hasene

olduğu için Cenâb-ı Osman (r.a.) ın emrine itaat ettiler. Ve böylece Cumadan önce Ezan okumak bir güzel âdet olarak İslâm âlemine yayıldı. Ve o günden bugüne kadar yüz binlerce minarede **"Allahü Ekber"** sesi çağlamaktadır.

Burada bir âciznâmemi okuyucularıma sunmak isterim

EZAN-I MUHAMMED'İ

Âfâkı inletiyor, İlâhî, ismin, nâmın,
Bu Ezanlar-ki elbet temelidir İslâmın!
Nice yüzbin minareden revân olur göklere,
Kalb-î zemin titreşir, vahdetin iner yere...
Cihan başka cihandır, yerde gökte her varlık,
Rabbı tesbih ederler huzur içinde artık!..
Olur bütün gönüller gündüzler gibi aydın,
Başlar dillerde Tevhid, başlar kalblerde yâdın!..
Diner cümle âşıkın bütün feryadı, âhı,
Seyre dalar gözleri, görür Cemâlullahı...
Kalbler Allah'a döner, öyle sevinç başlar ki:
Mest olur bütün canlar kendinden geçer sanki.
Nûr yağar gök kubbeden o anda kucak kucak,
"Allah" der bütün zerre, ne varsa büyük, ufak!,.
"Allahü Ekber" sesi duyulur her ağızdan,
Nûruyla nazar kılar âleme ulu Yezdan...
İşte Arş'ı titreten Ezân-ı Muhammed bu,
Nasıl coşmasın gönül, cihan-ı Muhammed bu!..

❀❀❀

Cenabı Osman'ın Hacca Gidişi

Allah Resûlünün büyük ve kutlu halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.), halife oluşunun altıncı yılında hacca gitti. Kâinatın îmân beşiği olan Mekke'de Allah evini ziyaret etti. Doğup büyüdüğü bu mübarek beldeden dini ve îmânı uğruna ayrılmıştı... Fakat şimdi bu beldeler İslâmın nuru ile aydınlanmış, müşrikler ebedî azap diyarını boylamıştı... Şimdi Mekke ufuklarında Ezan-ı Muhammedî çağlıyordu. Kâinat bacasında îmân alevleri yükseliyordu... Ne devlet, ne saadet ki, bir zamanlar sırf îmânı için kovulduğu bu yere şimdi halife olarak geliyordu. Allahın lütuf ve ihsan denizi dalgalanmış, Müslümanlara büyük zaferler nasip etmişti.

İmânın billûrlaşmış nurdan âbidesi Hz. Osman (r.a.) hac sırasında Mekke'de 4 rekâtlık farz namazları yine 4 rekât kıldı. Seferi olanların 4 rekâtlı farz namazları 2 rekât kılmaları lâzımdı. Hac esnasında Kâinatın Efendisi iki rekât kılmıştı. Onun en büyük dostları Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer (r.a.) iki rekât kılmıştı. Peki Hz. Osman niçin böyle yapmıyordu? Mü'minler Emîri Cenâb-ı Osman (r.a.) ın düşmanları, onun bu hareketini kınadılar. Arkasından dedikodu ettiler. O güzel gönüllü masum Efendiyi Allahın emrine, Peygamberinin Sünnetine aykırı davranmakla suçladılar.

Muazzez sahabîlerin ulları ve ilim sahipleri toplandılar. Hz. Osman (r.a.) ın huzuruna vardılar ve ona hitap ettiler:

— Ey Allah Resûlünün halîfesi! Allahın Resûlü, Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer (r.a.) hiç bir zaman yolculukta farzları 4 rekât kılmadılar. Siz niçin 4 rekât kıldınız?

Yine sahabî ulularından ve şûra üyelerinden Hz. Abdurrahman Bin Avf (r.a.) de şöyle dedi:

— Yâ Osman! Biz seni Allah Resûlünün Sünnetinden ve Ebû Bekir (r.a.) ve Ömer (r.a.) in gidişinden ayrılmamak şartı ile halife seçtik. Halbuki sen verdiğin sözü tutmadın!..

Masum efendi Hz. Osman (r.a.) tebessüm etti. Onlara hiç bilmedikleri bir şeyi hatırlattı:

— Allah Resûlünün, Hz. Ebû Bekir'in ve Hz. Ömer'in Mekke'de ev ve çiftliği yoktu. Halbuki benim burada evim vardır ve ben yerliyim, misafir değilim. Onun için farzları 4 rekât kıldım. Sözümden de dönmüş değilim!

Hepsi de, Allah Resûlünün halifesine hak verdiler. Gerçekten de Hz. Osman (r.a.) hakikati söylemişti. Allahın emrini, Peygamberin sünnetini yerine getirmişti... Kendisinden önceki halîfelerin yolunda gittiğini ve gideceğini ispat etmişti.

Ne hazin bir tecellîdir ki İslâmın gizli düşmanları bu işi karıştırdılar. Fitne ateşini münafık ağızlar üfürmeye başladı... Ve Mü'minler Emîrinin günahına girdiler. Ve Yahudî, İslâm kumaşına küfür makasını takıp orasından burasından kesip parçalamaya başladı.

❀❀❀

Varlık Nûrunun Yüzüğü

Yaradılış sebebi, Allahın sevgilisi, topyekûn zaman ve mekânın ve bütün mahlûkatın Peygamberi Cenâb-ı Ahmed (s.a.v.) e yabancı hükümdarlardan gelen mektuplarda hükümdarların mührü bulunuyordu. Buna karşılık gönderilen mektuplarda da Resûl-i Ekremin mührü olması gerekiyordu. Kâinatın Efendisi bir yüzük yaptırdı. Yüzüğün üzerine **"Muhammed Allahın Resûlü"** diye yazdırdı. Ve mektuplarını bu yüzükle mühürlemeye başladı.

Allah Resûlünün ilâhî visale erişlerinden sonra bu yüzüğü cihanda en büyük ve en sâdık Peygamber dostu Hz. Ebû Bekir (r.a.) ve Hz. Ömer (r.a.) de aynı şekilde kullandılar. Hz. Ömer (r.a.) ebediyet âlemine göçeceği zaman bu mukaddes yüzüğü Hz Sâfiye'ye gönderdi. Hz. Osman (r.a.) halifeliğe seçilince Hz. Safiye de bu yüzüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) a verdi. Hayâ ve edep incisi Cenâb-ı Osman (r.a.) da bu yüzüğü aynı şekilde ve vazifede kullandı.

Allahın Sevgilisi Cenâb-ı Mustafa (s.a.v.) ara sıra Kûba'ya gider, Eris kuyusunun başında otururdu. Nübüvvet nuruyla cihanı nurlandıran yüce Nebî mukaddes hayatının hâtıralarını bu kuyu başında sahabîlerine anlatırdı.

Allah Resûlünün aşkı ile gönül ocağını alev alev yakan Cenâb-ı Osman (r.a.) ın bu kuyu başında çok tatlı hâtıraları vardı. Âlemin Fahri ile çok defa burada bulunmuştu... Hz. Osman

(r.a.) bu ebediyet hatıralarını anmak, birazcık olsun gönlündeki hicranı gidermek için, zaman zaman Kûba'ya gider, Eris kuyusunun başında otururdu. O ebediyyet nurundan neler, ne tatlı hâtıralar vardı bu kuyu başında.

29. Hicret yılında, kaybı kâinata bedel, fakat maddede hiç bir kayıp hissini vermeyen, hazin üstü hazin bir iş oldu.

Hayâ ve edep incisi Cenâb-ı Osman (r.a.), Kâinatın Efendisinin mührü şeklindeki yüzüğünü Eris kuyusuna düşürdü ve bu mübarek yüzük her türlü didinmeye rağmen bulunamadı. Allah Resûlünün şanlı halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.) iplik iplik göz yaşları döktü. Artık Hz. Osman (r.a.) ın ıstırabını hayâl edebilmek lâzım. Istırap ki, hem ne ıstırap!.

Masum Efendi Hz. Osman (r.a.), acı ve ıstırapla kıvrandı. Emir verdi:

— **Kuyunun suyunu boşaltınız!**

Kuyunun suyu boşaltıldı. Bütün aramalara rağmen mübarek yüzük bulunamadı. Bu hâdisedeki manevî delâlet kimbilir neydi?

Gönlü kan ağlayan halife başka bir yüzük yaptırdı. Yüzüğe aynı yazı **"Muhammed Allah Resûlü"** yazıldı... Ne acı, ne acı ki bu hâdise münafıklar tarafından büyütüldü. Zehirli adamlar Medine'nin havasına fitne ve fesat mikrobu üfürdüler...

❀❀❀

Hz. Ebû Zer'in İstedikleri

Evvelâ kendisini tanıtalım: Hz. Ebû Zer (r.a.), züht ve takvanın şiddetiyle tanınmış çok meşhur bir sahabî ve Allah Resûlünün mecnunu...

Hidâyete ermeden evvel künyesi Ebû Nemle. Hidâyete erdikten sonra da, Allah Resûlünün yakıştırmalariyle Ebû Zer.

Büyük îmân ve takva kahramanı Hz. Ebû Zer (r.a.) ilk büyük dörtlerden sonra beşinci olarak îmâna geldi.

Bununla her zaman iftihar ederdi:

— Ben İslâm'ın beşincisiyim!..

Hz. Ebû Zer bir hak arayıcısı idi. Allah Resûlünün Nebîliklerinden evvel kendi kendisine doğru yolu aramaya başlamış bir yol gösterici ve bir kılavuz bulmak için yollara düşmüştü... Taştan, leşten medet ummak insan olana yakışmazdı. Mukaddes İslâmın şafağı Medine ufuklarından sökmeye başlayınca hemen asasını eline aldı, sırtına su kırbasını çekti ve yollara düştü.

Ne gökte fıkırdayan güneş, ne kızgın taçların sivri dişi,

Ne ölüm kusan vadiler onu yolundan döndüremezdi.

Bu insan hakkı arıyordu. Allah'a giden yolu bulacaktı. Allahın ince yollarında îmân adımları atıyordu.

Doğru Kâbe'ye gitti. Sonsuzluk Nebîsini aradıysa da tanımadığı için bulamadı. Başka kimseye sormaya da cesaret edemedi. Akşam

üstü bir köşeye büzülüp kalakaldı. O sırada sokaktan geçmekte olan İlim ve Hikmet kutbu Hz. Ali (k.v.) kendisini gördü ve bir garip olduğunu anlayarak evine misafir etti. Fakat birbirlerine açılamadılar. Ebû Zer ertesi gün yine Kâbe'de Allahın Resûlünü bekliyor. Tanımadığı ve bilmediği için de kimseye bir şey söyleyemiyor. Yine akşam oluyor. Ebû Zer yine aynı noktada beklerken yine Cenâb-ı Ali (k.v.) nin geldiğine şahit oluyor. Ve tekrar onun misafiri olarak evine gidiyor.

Bu defa Kevser Sâkisi Cenâb-ı Ali (k.v.) dayanamayıp sordu:

— Nereden ve niçin geliyorsun?

— Gıfar kabilesindenim. Uzaklardan geliyorum. Allah Resûlünün haberini duydum. Ondan nur devşirmeye ve eteklerine yapışmaya geldim!..

Hz. Ali'nin sevinci sonsuz:

— Peki, dedi, seni ona götüreyim!

— Allah razı olsun!..

Ebû Zer, Kâinatın Efendisinin nur bağışlayan huzuruna çıkarılınca şöyle hitap etti:

— Selâm sana olsun, ey Allahın Resûlü!..

İslâm'da bu türlü ilk selâm veren Ebû Zer (r.a.) dir.

Vecd ve heyecan mâdeni, aşk ve îmân kahramanı büyük sahabî... Efendisi olduğu kabileyi İslâma davet etmek için gönderilmişken ilk iş olarak Kâbe'ye koştu müşriklerin yüzlerine karşı haykırdı:

— Allahtan başka İlâh yok; Ve Muhammedi Onun Resûlü!..

Müşriklerde hayret, dehşet, ibret!..

Birdenbire kâfirler sırtlan gibi onun üzerine çullandılar ve bayıltıncaya kadar dövdüler. Eğer Abbas yetişip Ebû Zer'in Gıfar oymağına, bu oymağın da Şam ticaret yoluna hâkim olduğunu söylemeseydi, onu öldüreceklerdi.

Büyük aşk ve vecd mâdeni Hz. Ebû Zer (r.a.) aynı hareketi iki kere daha tekrarladı. Ve yine Abbas'ın müdahalesiyle ölümden kurtuldu... Sonra kâbîlesinin yanına gitti... Orayı da İslâm nuru ile aydınlattı. Hicretin altıncı yılına kadar orada kaldı. Bu yüzden, Bedir, Uhut, Hendek gazâlarında bulunamadı. Fakat diğer gazâlarda hep Allah Resûlüyle beraber.

❀❀❀

Tebük Seferinde Hz. Ebû Zer (r.a.) in devesi, gayet zayıf olduğu için yolda kakılıp kaldı. Bu yüzden nur serpen cihad ordusunun önünden değil de arkasından gitmek mecburiyetinde kaldı. İman ordusunun önünden gidemeyişine üzülen Hz. Ebû Zer (r.a.), darılıp sitem ettiği devesinin üzerinden eşyasını aldı, kendisi yüklendi. Daha fazla geri kalmamak için eşyası sırtında, yaya olarak cihad ordusunun arkasına düştü...

Kâinatın Efendisinin istirahat verdiği bir sırada sahabîlerden bazıları dediler ki:

— Ey Allahın Resûlü! Yaya yalnız bir adam geliyor!

Allahın Resûlü:

— Ebû Zer olaydı, dedi.

Gerçekten de gelen Ebû Zer'di.

Âlemlerin Efendisi buyurdular ki:

— Allah Ebû Zer'e acısın ki, O, yalnız yaşar ve yalnız ölür ve yalnız haşr olunur!..

Allahın Sevgilisine biy'atinde, kendisine ne kadar acı söz söylerlerse söylesinler, lisanını muhafaza edeceğine, dilini doğruda kullanacağına ve asla yalan söylemeyeceğine söz vermişti.

Ömür boyunca bu ahdına sâdık kaldı.

Bu bakımdan Peygamberler Peygamberi buyurdular:

— Dünya'ya Ebû Zer'den daha doğru kimse gelmedi.

Bu aşk ve vecd ummanı, Hz. Sıddîk'ın vefatından sonra Şam'a göçtü ve orada Cenâb-ı Osman (r.a.) ın halifeliği zamanına kadar kaldı.

O kadar züht, o kadar takva sahibiydi ki bir günlük nafakadan ziyade mal biriktirmezdi. Sade kendisi böyle yapmakla, kalmaz, halkı da aynı tarzda harekete davet ederdi. Bu hâli bazı zenginler nazarında o kadar rahatsız edici oldu ki, nihayet onu başka bir yere göndermesi için Şam Valisine şikâyet ettiler.

Şam Valisi Hz. Muaviye Ebû Zer (r.a.) in bu hâlini tecrübe etmek için bir oyun düşündü:

Züht ve takvanın destanlık kahramanı Hz. Ebû Zer (r.a.) e bir kese içinde bin altın gönderdi.

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Ebû Zer (r.a.) Şam valisinden gelen altınları aldı. Kimbilir nasıl bir niyetle kulübesinin bir köşesine koydu. Fakat uyku nerde? Sanki torbadan, müthiş uğultular yükseliyor, sarı ışıklarını kendisine dikmiş bin tane yılan gözü ona bakıyordu. Sanki torbanın içinde yüzlerce akrep kaynıyordu... Hemen yatağından fırladı, torbayı kaptığı gibi karanlık gecenin kalbine saplandı ve önüne gelen sokağa daldı; kapı kapı dolaşarak bir tanesi bile kalmamacasına altınları fakirlere dağıttı ve kulübesine gelip yatağa uzandı.

Ertesi gün, güneş ufuklardan göz kırpmaya başlar başlamaz Valinin adamı Ebû Zer Hazretlerinin kapısında:

— Tık, tık, tıkkk!..

Hz. Ebû Zer içeriden seslendi:

— Kim o?

— Valinin adamıyım!

— Buyur, ne istiyorsun?

— Yâ Eba Zer, büyük bir yanlışlık oldu! Dün sana getirdiğim altınlar meğer başkasına gidecekmiş... Yanlışlıkla size getirmiştim... Aman onları bana iade et, ve beni efendimin şerrinden kurtar!..

Ebû Zer Hazretleri tatlılık ve yumuşaklık içinde mırıldandı:

— Ayol, sen ne diyorsun? Ben onların hepsini birden sadaka ettim; kendime bir dirhem bile ayırmadım. Mademki böyle imiş; bana üç gün mühlet verin de bu altınları tedarik edeyim... Sende yanlışlığının cezasından kurtul!..

Vücudunun her zerresinden ihlâs ve îmân tüten büyük sahabînin kavliyle fiili arasında hiç bir ayrılık olmadığı anlaşıldı ama, yine de Şam zenginlerinin devamlı baskıları üzerine, Hz. Ebû Zer nur şehrî Medine'ye gönderildi.

❁❁❁

Takvanın destanlık kahramanı Hz. Ebû Zer, Peygamber beldesine geldi. Fakat daha gelir gelmez, sinesine yüzlerce mızrağın saplandığını hissetti... Çünkü Medine bir başka âlem oluvermişti... Allahın Sevgilisinin ebediyet âlemine intikal edişlerinden sonra, iki büyük halife zamanında hiç bir noktası kararmayan mukaddes emanet, şimdi solmaya, elmas elmas pırıldayan saadet günleri perdelenmeye başlamıştı... Medine'nin süslü püslü hâle geldiğini ve yüksek binalarla donatılmış bulunduğunu gören Ebû Zer Hazretleri bundan çok üzüntü duydu... Hayâ ve edep mâdeni üçüncü Halife neden yumuşak davranıyordu.

Bir gün Halifenin karşısına dikilip bazı ellerde yığılmaya yüz tutucu servetler hakkında şöyle dedi:

— Ey Mü'minlerin Emîri! Niçin zenginlerden alıp fakirlere dağıtmıyorsun?

Evvelâ Hazret-i Ebû Zer, her ferdi kendi mizaç ve vecdinde görmek istiyordu. Halbuki buna imkân yoktu. Bu inceliği hemen kavrayan Hz. Osman (r.a.) öyle bir cevap tavrı takındı ki, bu tavır nokta nokta ışıldayan bir esası dile getirdi.

Evvelâ:

— Ben Âlemin Fahrinden görmediğimi yapmam!

Sonra:

— Halkı züht ve takvaya zorla sürmek imkânsızdır. Ve İslâm'da kazanç ve mülkiyet esastır. Dileyen senin yaptığın gibi dilediğini verir; hattâ bir pulu bile kalmaz. Fakat istemeyene de zorla yaptıramam. Ben ancak adaletle itidalle Allahın emirlerini uygularım! Benim boynuma borç olan, onların arasında Allahın emriyle hükmedip kendilerini sadece iyiye ve doğruya teşvik etmekten ibarettir.

Bu söz gerçeğin tâ kendisi... Fakat Ebû Zer Hazretleri daldığı vecd deryasında o kadar merhamete bürünmüştür ki, iki gözü iki çeşme halindedir... Ve elinde avucunda ne varsa hepsini yağma etmektedir... Ve herkesi de kendisi gibi görmek istemektedir ve Halifenin bu sözlerine karşı ilk tepkisi şudur:

— Yâ Osman! Zenginler bol sadaka ile kardeşlerine ihsan etmez, akrabalarını gözetmezse biz onlardan razı olmayız!..

— Yâ Ebâ Zer! Biz ancak Müslümanları zekât vermeye zorlayabiliriz. Zekât farz, sadaka zevaid ibadettir. Zevaid için müslüman zorlanmaz.

Hz. Osman'ın bu sözleri birer elmas damlasıydı.

Muazzez sahabî Hz. Ebû Zer (r.a.), Medine Müslümanlarının kendisi gibi yaşamak istemediklerini, Peygamber zamanındaki mutlu ve sade yaşayıştan çok uzakta kaldıklarını gördü. Artık nur şehri Medine'de yaşamak ona en büyük bir işkence olmuştu. Bu vaziyette Medine'de de kalamayacağını anlayan Hz. Ebû Zer (r.a.) Halifeye yalvardı:

— Ey Mü'minlerin Emîri! Benim buradan da uzaklaşmama izin ver. Allahın Resûlü bana Medine'de dağ boyu binalar yükseldiği zaman orasını terketmemi emretmişlerdi. Bırak da, Âlemin Fahrînin emrini yerine getirerek uzaklaşayım!

Cenâb-ı Osman (r.a.) ne yapsındı. Mecburen Hz. Ebû Zer'e izin verdi. Hem de bir sürü deve ile iki köle ve bol miktarda erzak hediye ederek kendisini civardaki köylerden birine gönderdi. Hz. Muaviye de Şam'dan ailesini gönderdi.

İmân ve heyecan çağlayanı Hz. Ebû Zer (r.a.), Medine yakınındaki Rabaza köyüne gitti. Orada etrafına nur saçtı. Halka hadis öğretti. Dinî hükümleri açıkladı, Allah Resûlünden devşirdiği nurla saadet içinde yaşadı... Kimse onu rahatsız etmedi.

Allah Resûlünün masum halîfesi Hz. Osman (r.a.) ın düşmanları bu defa da:

— Halîfe, Ebû Zer gibi bir sahabîyi sürgün etti!

Diyerek ortalığı velveleye verdiler. Bundan Cenâb-ı Osman (r.a.) ın ne suçu olabilir ki? Hz. Ebû Zer (r.a.), kendi isteği ile bir kenara çekildi. Ve halîfe ona büyük ihsanlarda bulundu... Hz. Ebû Zer (r.a.) ifrat derecedeki züht ve takvası yüzünden istemiyerek de olsa Cenâb-ı Osman (r.a.) a güçlük çıkarıyordu.

PEYGAMBERE BAĞLILIK

İlâhî cezbenin şevkiyle mest olan Hz. Ebû Zer (r.a.) ikâmet için gittiği köye varınca köyde namaz vakti geldiğinden ezan okudu. Daha evvel Cenâb-ı Osman (r.a.) o köye Mücaşi' isminde bir köleyi halka namaz kıldırmak için göndermişti. Köle, Hz. Ebû Zer (r.a.) i görünce ona hürmetlerin en güzelini gösterdi. Ve namaz için kamet edildiğinde:

— Efendim geç de namazı sen kıldır, biz sana uyalım, dedi.

İmânın billûrlaşmış nurdan âbidesi Hz. Ebû Zer (r.a.) en taşkın bir cezbe haliyle şöyle dedi:

— Sen geç. Zira Allah Resûlünden duydum. O bana: "Eğer senin üzerine burnu kesik bir köle bile me'mur olsa sözünü dinle ve ona itaat eyle" diye buyurmuştu. Sen kölesin burnun kesik de değil.

Hz. Ebû Zer (r.a.), halifeye ve onun me'murlarına bu derece bağlı olmasına rağmen züht ve takva hususunda şiddetli davrandığı için nur şehri Medine'de duramamıştı...

Ebû Zer (R.A,) Hazretleri o köye bir mescid yaptırdı ve bütün îmân ehline Kur'ân'ın altın oluğundan ebediyet iksirleri içirdi ve o köyde ebediyyetin kucağına gitti...

❀❀❀

Hadiselere Toplu Bir Bakış

Hazret-i Osman (r.a.) on bir sene, on bir ay, on dört gün halifelik makamında kaldı. Bunun altı senesi emniyet, saadet, huzur ve sükûn içinde geçti. Aynen Cenâb-ı Ömer (r.a.) in devri gibi herkes hayatından memnun idi.

Memleket idaresi sağlam temeller üzerine kurulmuştu. Artık bütün ülke servet içinde yüzüyordu.

Sonsuzluk Nebîsi servet ve refahın bir gün geleceğini, o gün rekabet ve nefretlerin de başlayacağını bildirmişti... Aynen dediği gibi oldu. Müslümanlar servet içinde yüzüyorlardı. Rahat ve refahlı bir hayat başlamıştı.

İslâm devletinin sınırları genişledi. İran ve Bizans'ın yaşayışı Müslümanlara te'sir etmişti. Bilhassa Suriye'nin fethinden sonra Bizans ve Romanın sefih hayatı Şam'da görülmeğe başladı. Müslümanlar da saraylarda, lüks binalarda oturuyorlar, çok çeşitli yemekler yiyorlar, iyi kumaşlardan elbiseler giyiyorlardı.

Bu büyük değişikliği gören Allah Resûlünün muazzez sahabîleri üzülüyorlardı. Onlar Varlığın Sebebi Peygamberle tatlı ve sade bir hayat yaşamışlardı. Başlarında kanaat tacı vardı. Dünya güzeline gönül vermemişler, Allah ve Resûlünün aşkı ile gıdalanmışlardı. Şimdi ise dünya değişmiş, insanlar servet sahibi olmuştu... Servetin çoğalması, dünya nimetlerinin oluk oluk akması nur asrının sade hayatını gölgeliyordu.

Kâinatın Efendisinin mukaddes elinden ölümsüzlük iksiri içen, onun ile ilâhî pırıltılar içinde yaşayan, ondan feyz alan îmân kahramanları büyük aşk ve vecd sultanları olan muazzez sahabîler artık ihtiyarlamışlar, her biri bir köşeye çekilmiş, devlet idaresinden ve idare mekanizmasından uzaklaşmışlardı. Tabiî ki onların yerine gelen yeni nesil sahabî değildi. Ve sahabînin yerini dolduramazdı. Çünkü Nübüvvet Nûrunu mukaddes alnında taşıyan Ebedî Resûlü görmemişlerdi. Onun vahyü ilham kürsüsünden irad buyurduğu mübarek sözlerini duymamışlardı. Elbette sahabîler gibi coşkun bir îmân heyecanı duyamazlardı. Allah Resûlünün birer hidâyet yıldızı olan sahabîlerinin çoğu ebediyet âlemine göçmüştü. Kimisi de çok ihtiyarladığından inzivaya çekilmişti. Allah zikriyle, Allah fikriyle, Allah şükrüyle son uykularını bekliyorlardı. İşte Cenâb-ı Osman (r.a.) ın devrinin son seneleri bu yeni müslümanlarla geçiyordu. Artık eski saâdetli günler yavaş yavaş yok olmağa başlamıştı. Bir taraftan da fitne kıvılcımı cihan bacasından alev saçarak çıkıyordu. İslamın en çetin düşmanı ve kâinatın en bedbaht milleti yahudiler her zaman her yerde olduğu gibi İslâm devletini ve îmân birliğini yıkmak istiyorlardı. Âlemin Fahrinin saâdetli devrinde bile bu işe kaç defa teşebbüs etmişlerdi. Fakat îmân kılıcı ense köklerine değince hemen sinmişler ve uysallık göstermişlerdi... Hâin yahudinin bir prensibi vardır. Bütün asırlar boyunca bu prensibini değiştirmemiştir. Kaleyi içten kendi sahiplerine yıktırmak... Ve İslâm sarayının temellerine fitne ve fesat dinamitleri yerleştirmek...

Gönüller aydınlatan din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) ın hilâfetinin ikinci yarısında yukarıda belirttiğimiz sebeplerden dolayı huzursuzluk baş gösterdi. Yahudiler bu fırsattan faydanlamaya, prensiplerini uygulamaya başladılar. Allahın Resûlünün en sevdiği ve en sadık dostu Cenâb-ı Osman (r.a.) ın ve devlet büyüklerinin aleyhinde akla hayâle sığmayan yalan ve iftiralar yaymaya başladılar. Yalan ki hem ne yalan!..

Zehirli münâfık ve hâin yahudi Abdullah Bin Sebe fırsatı yakalayınca durur mu... Hemen zehrini İslâm dünyasının berrak havasına üfürdü. Bu öyle amansız bir zehir idi ki, nice masumu komaya soktu. Bu hâin din düşmanı Lema'dan nur Şehri Medine'ye geldi. Mü'minler Emirinin Saadetli huzuruna çıktı:

— Ey Mü'minlerin Emîri, dedi; ben Müslüman olacağım! Bana dini İslâm tâlim et!

— Allah mübarek etsin, ne güzel!..

Böylece Hz. Osman (r.a.) ın huzurunda güya Müslüman oldu. Kendisi okumuş, çok bilgili ve zehir gibi zekâlı idi. Bilgisi ile soyunun şeytanî zekâsını birleştirdi. Basraya gitti. Mukaddes İslâmı temelinden sarsmak için yahudice bir plânla işe koyuldu. Saf ve temiz yürekli müslümanları etrafına topladı ve zehrini bir yılan gibi kustu:

— İsâ (AS), tekrar dünyaya gelecek Yâ Muhammed (AS) niçin gelmesin? Ali onun vasîsidir Osman, bigayri hakkın hilâfeti aldı!

Bu sözleriyle berrak ve duru beyinleri, taze ve körpe imanları bulandırıyordu. Diğer yahudiler de onu destekliyorlardı. Bu zehirli kara adam o kadar ileri gitti ki nihayet Vali onu Basra'dan sürgün etti.

Mukaddes İslâmın gizli düşmanı Kûfeye gitti. Aynı zehiri orada da kustu. Kûfeden de Şam'a sürgün edildi.

Fakat bu öyle amansız bir fitne kıvılcımıydı ki, her gittiği yerde küfür yangınları çıkarıyor, dalâlet tohumları ekiyor Müslümanları şaşkına çeviriyordu.

Abdullah Bin Sebe, Şam'da bir zaman kendi halinde yaşadı. Zühd ve takva sahibi bir Müslüman gibi gözüktü. Fakat bu, ne güne kadar devam edebilirdi. Nihayet taşıdığı yahudi kanı şeytanca zekâsı ile birleşti ve yeni dolaplar çevirmeye başladı.

Allah Resûlünün muazzez sahabîlerinden Hz. Ebû Zer (r.a.) ile tanıştı. Hz. Ebû Zer (r.a.), daha evvelce de bahsettiğimiz gibi

İlâhî cezbenin aşkiyle yanıyordu... Gerçek, temiz, iyi ve sade bir müslümandı züht ve takvânın destanlık sultanıydı. Abdullah bin Sebe Hz. Ebû Zer (r.a.) in saflığından faydalanma yollarını aradı ve bunu başardı. Bir gün yine Hz. Ebû Zer'e gitti ve ona şöyle hitap etti:

— Yâ Ebâ Zer! Muaviye'ye taaccüp etmez misin? Allahın malı diyor. Evet, her şey Allahındır. Ancak Müslümanların malı demesi lâzımdır. Evvelce diyordu. Şimdi Muaviye Müslümanların malı sözünü ortadan kaldırarak Beytül-malı da kaldırmak, kendisine mal etmek, devlet hazinesine sahip olmak istiyor. Bunu görmüyor, anlamıyor musun?

Gönlü billûrlardan daha duru saf ve temiz Müslüman, büyük ve ulu sahabî Hz. Ebû Zer (r.a.), Abdullah Bin Sebenin bu sözlerine çabucak kandı. Hemen Şam Valisi Hz. Muaviye'nin yanına gitti ve öfkeyle haykırdı:

— Yâ Muaviye! Müslümanların mallarına -Hazîneye- Allahın malı demekten maksadın nedir?.

Hz. Muaviye (r.a.) cevap verdi:

— Yâ Ebâ Zer! Mal Allahın malı, biz de Allahın kulları değil miyiz?

Muazzez sahabî Hz. Ebû Zer (r.a.) Hz. Muaviye'nin bu cevabını yeter ve tatmin edici bulmadı. Şeytan yahudi bu büyük sahabîyi iyice şüphelendirmişti. Hz. Muaviye'ye sert davrandı. Vali bu durumda sözlerinin Hz. Ebû Zer'i tatmin etmediğini anlayınca dedi ki:

— Sen tatlı canını üzme! Bundan sonra Müslümanların malı derim!

Zehirli adam Abdullah İbni Sebe sadece Ebû Zer (r.a.) Hazretlerini kandırmakla kalmadı. Bu hidâyete ermiş ümmetin hâkimi olan ve Şam'ın fukahâsından ve Sonsuzluk Nebîsinin Sahabîsi Hz. Ebû Derda (r.a.) ya gitti. Ebû Zer (r.a.) Hazretlerine

söylediklerini ona da söyledi. O büyük insan bu zehirli adamın gerçek niyetini, çıkarmak istediği fitne ve fesadı sezdi. Onu huzurundan kovdu:

— Defol ey lanete uğrayasıca!

Ebû Derda (r.a.) Hazretlerini kışkırtamıyacağını anlayan kuduz münafık bu defa da büyük bilgin ve muazzez sahabî Hz. Ubade İbnis Samit il-Ensârî'ye gitti. Hz. Ebû Zer'e söylediklerini tekrarladı. Hz. Ubade İbni Samit (r.a.) kuduz münafığı yakaladığı gibi doğruca vali Hz. Muaviye'ye götürdü:

— Yâ Muaviye, dedi, Ebû Zer'i kışkırtan işte budur!

— Öyleyse onu bu şehirde yaşatmayacağım!

— İsabet etmiş olursunuz.

Hz. Muaviye Abdullah Bin Sebe'yi Şam'dan Mısır'a sürgün etti. İslâm için ne büyük talihsizlik ki, Abdullah Bin Sebe koparmak istediği fitne ve fesat için en iyi zemini Mısır'da bulmuştu... Artık fitne kazanı Mısır ocağında kaynayacak ve Muhammed (s.a.v.) ümmetine unutulmaz acılar çektirecektir...

Evet, fitne başlar üzerinde kanat çırpmaya başlamıştı. Zehirli adamın canavar ağzı açılmış etrafa zehir saçıyordu. Bir zaman saçtığı fesadın yankılarını dinledi. Daha da cesaretlendi. Açıktan açığa müslüman halkı ayaklanmaya çağırdı. Mısır'ı şehir şehir, köy köy, kasaba kasaba dolaştı. Halkın içine girdi. Her gittiği yerde şu zehri kustu:

— Osman halifeliği haksız yere aldı.. Peygamberin vârisi meydandadır. Siz ilk önce âmirlerinizi lanetleyiniz! Onlara itaatsizlikle işe başlayınız!..

Bu kuduz münafık böylece tam isyan beyannamesini yaymaya başlamıştı. Kendi adamlarına da şöyle diyordu:

— Kendinizi Kur'ân hükümlerine ve emirlerine itaat ediyor gösteriniz ki halk size inansın ve katılsın!

İslâm devletini içinden yıkmak için büyük bir gayret gösteriyordu. Hicaz, Basra, Kûfe ve Şam'daki soydaşlarını yardıma çağırdı. İslâm Ülkesinin her tarafında kurulmuş yahudi fesat ağı bütün gücü ile harekete geçti. Artık münafık tezgâhlarında fesat ipliği ile isyan kumaşları dokunuyordu. Allahın lanetine uğramış yahudi milleti sinsice İslâm devletinin temeline dinamit yerleştiriyordu... Abdullah bin Sebe ve beş yahudi arkadaşı, henüz yeni İslâm olmuş, imânın hakîkatına erememiş saf ve temiz, genç ve tecrübesiz insanlara bu çirkin düşüncelerini aşılıyordu... Saf ve berrak gençleri birbirlerine düşman ederek, isyanlar çıkarmaya koyuldular...

❀❀❀

Yahudi musluklarından çirkef sular akıtan Abdullah Bin Sebe ve beş arkadaşı İslâm dinini içinden yıkacak entrikalara baş vururlarken, saf ve temiz müslümanlar onların bu hiyânetini ve kötü niyetlerini sezememiş, içlerindeki ihtiras ve menfaat ateşi ile kıvranan şeytan yahudilerle birlik olmuşlardı. Peygamberler Peygamberinin masum halifesi Cenâb-ı Osman (r.a.) aleyhine harekete geçmişlerdi. Ne hazin bir tecellidir ki bunların arasında en büyük Sıddıkıyet ve teslimiyet örneği, cihanın en büyük insanı ve en sâdık Peygamber dostu, rikkat ve merhamet mâdeni Hz. Ebû Bekir (r.a.) Efendimizin oğlu Muhammed de vardı.

Zehirli münafık ve arkadaşı İslâm ülkesini öylesine karıştırmışlardı ki Kûfeliler, Basralılar ve Mısırlılar hacca gitmek bahanesi ile nur şehri Medine'ye gittiler. Masum Efendi Cenâb-ı Osman (r.a.) ı zorlayarak hilâfet makamından indirmek istediler. Kûfe, Basra ve Mısır'dan gelenler Cenâb-ı Osman (r.a.) ı istememekte birleştikleri halde yerine gelecek zatta ise birleşemiyorlardı. Kimisi diyordu:

— Zübeyr olsun!

Kimisi diyordu:

— Talha olsun!

Mısırlılar da diyordu:

— Ali olsun!..

Yılan başlı sırtlan yürekli zehirli münafık Abdullah Bin Sebe'nin keyfine diyecek yoktu. Çünkü istediği olmuş, müslümanlar birbirlerine düşmüşlerdi. Kaleyi kendi bekçilerine yıktırmak kolaylaşmıştı.

Münafık Abdullah Bin Sebe ne kadar didinse de İslâm dinini yok edemezdi. Çünkü bu din Allah nuruydu. Kâfirler istemeseler de bu nûr parlayacaktı... Hiçbir zâlimin gücü bu nuru söndürmeğe yetmeyecekti... Bu bakımdan münafık adam tam başarıya ulaşamadı. Ortaya koyduğu fesatçı fikirlerle Şiiliğin kurucusu oldu. Yine de İslâm dünyasında yüz binlerce insanın kanının dökülmesine, nice nice ocakların sönmesine sebep oldu... Hâlâ bu acı ve ıstırabı mü'minler tâ gönülden duymaktadır. Bir hiç uğruna dökülen bunca kanlar, sönen bunca ocaklar yürekleri dağlamaz mı?

Merhum Akif'in diliyle seslenelim:

"Ne gurbettir çöken İslâma, İslâmın diyarında?"

❀❀❀

Hz. Osman (r.a.) ı İstemeyenlerin Hakikate Uymayan Sözleri

Hayâ, edep, hilim, ahlâk ve yumuşaklık incisi, Cenab-ı Osman (r.a.) ın düşmanları o, muazzez efendinin aleyhinde, hiç de gerçeklere uymayan bir takım iddialarda bulunmuşlardır. Bu asılsız iftira ve iddiaların sebeblerini kısaca açıklamak yerinde olacaktır.

Allah Resûlünün sevgisiyle bahtiyar olmuş şanlı halife Hz. Osman (r.a.) İslâm devletinin başına geçince uzun zaman halkı saadet içinde yaşattı. Mukaddes İslâmın sınırlarını genişletti. İslâmın nur serpen ordusunu cihanın dört bucağına gönderip insanları Allahın birliğine davet etti. İslâma baş kaldıran küfür ve dalâlet ehlini îmân kılıcı ile ot biçer gibi biçtirdi... Küfür kanserini kökünden kazımak için tâ İstanbul'a kadar ordular gönderdi.

Cenâb-ı Osman (r.a.) Sahabî ulularından Ebû Musa El-Eş'arî (r.a.), Amr İbn-i As, Muğire Bin Şu'be Ammar Bin Yâsir, Saad Bin Ebi Vakkas, Abdullah Bin Mes'ud gibi büyük zatları zamanla azletti. Yerlerine daha ehliyetli kimseleri değil de gençleri tâyin etti. Bu gençler aynı zamanda onun da yakını idiler. Tecrübesiz oldukları için elbette sahabî ulularının gösterdiği başarıyı gösteremezlerdi.

Bilhassa şunu belirtmek vicdanî bir borçtur. Bir devlet reisinin emrindeki memurları tâyin, azil ve değiştirmesi en tabii hakkıdır. Devlet reisleri bu haklarını bir takım sebeplere ve işlerin

icaplarına göre kullanırlar... Bu bütün insanlık tarihinde böyledir. Hak ve adalet güneşi Hz. Ömer (r.a.) Hâlid Bin Velid (r.a.) gibi dâhi bir kumandanı ve İran fâtihi Saad Bin Ebi Vakkas'ı azlettiği gibi Cenâb-ı Ali (k.v.) de Kuzey Afrika, Ermenistan ve Kıbrıs'ı fetheden, kumandanları azletmiştir. Sonsuzluk Nebîsinin bu iki büyük halîfesi elbette haklı idiler. Çünkü devlet gemisinin kaptanı onlardır. Bu geminin kurtuluş rıhtımına varabilmesi için ne yapılması lazımsa yapmışlardır.

Masum Efendi, cömertlik sultanı, hayâ ve edep incisi Hz. Osman (r.a.) ı devlet reisi olarak kınamak, kötü niyetler isnad etmek, elbette büyük bir vicdansızlık olur. O ki, Kâinatın Efendisinin en sevgilisi, hayâsı, edebi, güzel ahlâkı ile örnek olmuş bir insandı. Ve İslâmın çile devrinde mukaddes çileyi çeken, sırf dini îmânı için Habeşistan gibi diyarlara giden, malını mülkünü Allah ve Resûlü uğrunda harcayandı...

O gönüller aydınlatan din büyüğü niçin bir kimseye zulmetsin? Onun devlet reisi olarak yaptığı tâyin ve aziller elbette bir sebebe dayanıyordu.

❀❀❀

Amr İbni As, İskenderiye ayaklanmasında hatalı davrandığından dolayı azledilmişti. Saad Bin Ebi Vakkas (r.a.) Basra'da hazineden ödünç para almıştı, borcunu gününde ödeyemedi ve İbn-i Mes'ud ile aralarında ufak bir kırgınlık oldu. Ve bu yüzden azledildi.

Basra Valisi Hz. Ebû Musa El Eşarî (r.a.) nin aleyhinde dedikodular çıktı, huzur ve sükûn ihlâl oldu. Bu sebepten dolayı vazifesine son verildi.

Muğire Bin Şu'be (r.a.) nin rüşvet aldığı iddia edildi. Bu söylenti tâ Hz. Ömer (r.a.) in son günlerinde ortaya çıkmıştı. Yapılan incelemede bunun iftira olduğu anlaşılmış idi. Fakat Cenâb-ı Ömer (r.a.) Muğire bin Şu'benin azlini vasiyet etmişti. Hazret-i Osman (r.a.) da bu tavsiye gereğince onu azletti.

Abdullah İbni Mes'ud (r.a.) hakkında da dedikodular yapılmıştı. Onun azline de bu dedikodular sebep oldu.

Yukarıda da görüldüğü gibi Peygamber halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.) bu azilleri sebepsiz ve iddia edildiği gibi kendi yakınlarını iş başına getirmek maksadiyle yapmamıştı.

Kaldı ki bunların yerlerine tâyin edilenler de ehliyetsiz kimseler değillerdi. Hatta büyük başarılar bile göstermişlerdi. Ancak bunların evvelkiler gibi sahabî ulularından olmadıkları, züht ve takvaya onlar kadar sahip bulunmadıkları bir gerçektir.

Hidâyete ermiş ümmetin en ulu rahmeti Hz. Ebû Bekir (r.a.), hak ve adalet güneşi Hz. Ömer (r.a.) yakınlarını devletin önemli vazifelerine tâyin etmekten şiddetle kaçınmışlardı. Halbuki hayâ, edep, ahlâk ve yumuşaklık âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) yakınlarına önemli vazifeler vermişti. Bu onun mizacından ileri geliyordu. Cenâb-ı Osman (r.a.) merhamet mâdeniydi. Halim, selim, yumuşak bir insandı. Yakınlarına çok düşkündü... Bunun için yakınlarının kendisine daha bağlı, görevlerinde daha titiz ve dikkatli olacaklarını, devlet işlerinin pürüzsüz işleyeceğini düşünerek yakınlarını bazı vazifelere tâyin etmişti.

İşte gönlü billûrlardan daha duru olan muhteşem hayâ ve edep âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) ın devlet reisi olarak yaptığı iş buydu. Ona karşı yapılan iftiraların en büyüğü ve en çirkini onun yakınlarına hazineden paralar vermesi, onları üstün hayat seviyesine ulaştırması ve sefahatlerine sebebiyet vermesi.

Bu gerçekten pek çirkin bir iftiradır. Zira Cenâb-ı Osman (r.a.) Müslümanların en zenginlerindendi. Allah ve Resûlü uğrunda malını mülkünü sebil etmişti. Din-i mübin-i İslâmın intişarı için ordular donatmıştı... Daha evvelce de belirttiğimiz gibi nur şehri Medine'de Rume kuyusunu etek dolusu altın vererek bir yahudiden almış ve Müslümanlara hediye etmişti. Tebuk seferine giden Peygamber ordusunu donatmış, binlerce altını islâm mücahidinin silâhlanması için harcamıştı.

Böylesine dine, İslâma, Peygambere bağlı bir insanın, ve böylesine cömert bir sultanın Müslümanların malında gözü olabilir miydi? Milletin malını yakınlarına dağıtabilir miydi? İrfan denizine gark olmuş din büyüğü, imân bayrağı Hz. Osman (r.a.) gibi muazzez bir zâta bu derece ağır ve çirkin bir suç isnadı ihtiras ve nefsaniliğin canavar ağzına yem olmuş zavallıların işidir. O bakış ve görüş sahibi Peygamber halîfesi yakınlarına ihsanlarda bulunmuşdur. Ancak bu ihsanları kendi malından yapmıştır. Âlemin Fahri de ümmetine yakınlarınızı gözetiniz dememiş miydi? Bu mesele hakkında Hz. Osman (r.a.) şöyle der:

— Diyorlar ki: Ben yakınlarımı sever ve onlara ihsanlarda bulunur bir adamın. Bu söz doğrudur. Yakınlarımı severim. Onlara ne versem kendi malımdan veririm. Müslümanların malını kimseye vermem. Allah Resûlünün (Selâm üzerine olsun), Hz. Ebû Bekir (r.a.) ve Hz. Ömer (r.a.) in zamanlarında da büyük hediyeler takdim etmiştim. Şimdi ömrümün sonuna yaklaşmış bir ihtiyarım. Gençliğimde cömert iken şimdi cimri mi olacağım. Yemin ederim ki müslümanların mallarından bir para dahi almış değilim. Bütün masraflarım kendi öz malımdandır.

❀❀❀

Nihayetsiz olan mülkün seyyidi ve Kevser Havuzunun sahibi Cenâb-ı Mustafa'nın:

— Yer yüzünde sığır boynuzları gibi fitneler meydana çıkacaktır. Bu Osman (r.a.), o günü hak üzeredir.

Buyurduğu büyük insan. Ak nurların sâhibi Cenâb-ı Osman (r.a.) gibi muhteşem bir büyüğün, aziz bir efendinin bu sözlerine, hem de yeminle sözlerine kalbinde hardal danesi kadar îmânı olan bir kimsenin inanmamasına imkân ve ihtimal var mı?

Ama ne yazık ki, ihtiras ve nefsaniliğin canavar ağzı açılmış bazı insanların idrâk gözlerini kör etmişti...

Yine o masum efendiye şu iftiralar yapılmıştır:

İftiracıların iddiaları:

1. Afrikadan Medine'ye gelen ganimetleri Mervan Bin Hakem'e verdiği,
2. Abdullah Bin Halid'e 300 bin dirhem hazineden ihsan ettiği,
3. Abdullah Bin Sad Bin Sarh'a ganimetten büyük bir hisse ayırdığı,
4. Devlet hazinesindeki mücevherleri kızlarına verdiği,
5. Devlet parasiyle kendisine köşk yaptırdığı,
6. Hz. Abdullah İbn-i Mes'ud'un tahsisatını kestiği.

Bunlar insan vicdanına mızrak mızrak saplanan birer iftira okuydu. Vicdan sahifesi hakikat elmaslariyle dolu olan Peygamber halifesi bunları yapabilir miydi? Elbette, hayır!

Şimdi birer birer gerçekleri vicdan gözlerinin önüne sereceğiz:

1. Mü'minler Emîri Cenâb-ı Osman (r.a.), Afrikadan gelen ganimetleri Mervan Bin Hakeme vermemiştir. Bunun ne kadar büyük bir yalan olduğunu meşhur tarihçi İbn-i Haldun'dan öğrenebiliriz. O diyor ki:

— Abdullah Bin Zübeyr (r.a.) zafer müjdesiyle birlikte ganimetin beşte birini Medine'ye göndermiş. Mervan Bin Hakem de 500 bin dirhem karşılığında satın almıştı. Bazıları Hz. Osman (r.a.) ın bu ganimetleri Mervan'a verdiğini söylüyorsa da bunun aslı yoktur!..

İşte tarihin şahitliği... Bunu kim inkâr edebilir?

❀❀❀

2. Hidâyete ermiş ümmetin en hayâlısı Hz. Osman (r.a.) ın Mısır Valisi Abdullah Bin Sa'd Bin Sarh'a ganimetten büyük bir pay ihsan ettiği meselesine gelince, o da şöyle:

Bu mesele hakkında Taberî diyor ki:

— Hz. Osman (r.a.) Abdullah Bin Saad Bin Sarh'a ganimetten verdiği pay için cemaata karşı şu sözleri söylediği: **"Benim bu ihsanımdan memnun iseniz ne âlâ, değilseniz geri alalım."**

Cemâat cevap verdi:

— Ey Mü'minler Emîri! Bu ihsanından memnun değiliz!

Hz. Osman (r.a.) hemen verdiklerini geri aldı. Bu da tarihin gerçek şahitliği...

❀❀❀

Yine masum efendi Cenâb-ı Osman (r.a.) ın Abdullah Bin Halid'e devlet hazinesinden 300 bin dirhem ihsan ettiği söylentisi de meseleyi tam tersine gösterişten başka bir şey değildir. Meselenin aslı şudur:

Abdullah Bin Halid Mısır'da hazineden bir miktar ödünç para almış, günü gelince de borcunu ödemişti.

Peygamber halifesi Cenâb-ı Osman (r.a.) ın hazinedeki mücevherleri kızlarına verdiği iddiası da, bir delile dayanmadığı gibi çok âdi ve bayağı bir iftiradan başka değer taşımaz... Hz. Osman (r.a.) gibi maneviyat sultanı bir sahabînin milletin malına el uzatması düşünülemez. Onun dünya ile ne alıp vereceği var ki?. Eğer gerçekten dünya malını sevseydi, bütün servetini İslâmiyet uğruna ve Allah yoluna saçar mıydı?. O bakış, ve görüş sahibi, o kadar cömert idi ki icabında her şeyini Allah için fakirlere dağıtıyordu. Böyle bir kimsenin fakir fukaranın hakkını yemesi akıl alacak iş mi? Hasılı o masumdu. Ona karşı yöneltilen iftiralar İslâm düşmanlarının gizli bir oyunuydu. Ne yazık ki bu fitne ağacı İslâm toprağında filizlenmiş ve bir çok masumun kanının dökülmesine sebep olmuştur.

Cenâb-ı Osman (r.a.), hayâ sahibi ve yumuşak bir insandı. Gönlü İlâhî pırıltılarla dopdoluydu. İç gözlerine İlâhî nurun sürmesi çekilmişti. O kadar züht ve takva sahibiydi ki gece

sabahlara kadar namaz kılar, Kur'ân okur, göz yaşlarını akıtırdı... Onun bu hâli bütün Müslümanlarca bilinen bir gerçektir. Dili hep inciler saçıyordu. Müslümanları dâima Allah ve Resûlünün ebedî ve sonsuz yoluna davet ediyordu. İslâm nurunu cihana yaymak için ordular donatıp zaferler kazanmıştı. Kâinatın burcuna Tevhid sancağını dikip "Allahü Ekber!" sesiyle gökleri inletmişti. Kur'ânın Altın oluğundan ölümsüzlük iksiri sunmuştu... İmân havzında yıkanan mü'minler ebediyet ülkelerinin gerçekler sabahına ereceklerdir... Ne mutlu, gönül dudaklariyle hakikat şurubu içebilenlere!..

TOPLANTI

Gönlü eşsiz incilerle dolu Peygamber halifesi Cenâb-ı Osman (r.a.) kendisine, Müslümanlara ve İslâm devletine karşı patlak veren fitne ve fesat ateşine karşı alınması gereken tedbirleri kararlaştırmak için Şam Valisi Hz. Muaviye'yi, Abdullah İbn-i Sa'd ve Saîd İbnil-âs ve Abdullah İbni Âmir ile Amr İbni As'ı nur şehri Medine'ye davet etti. Onlar da halîfenin emri üzerine Medine'ye geldiler. Huzura kabul edildiler.

Hayâ ve edep incisi Cenâb-ı Osman (r.a.) onlara hitap etti:

— Siz benim vezirlerim ve mûtemetlerimsiniz! İnsanların hâlini görüyorsunuz, ne yapıyorlar? Benim memurlarımı azlettirmek ve yerlerine istediklerini getirmek istiyorlar. Bu hususta sizin fikriniz nedir?

Abdullah İbni Âmir şöyle dedi:

— Ey Mü'minlerin Emiri! İnsanları cihad ile meşgul et. Tâ ki, kendi başları kaygusuna ve hayvanları arkasına düşsünler!..

Sâid İbni Âsî söz aldı:

— Ey Mü'minler Emîri, dedi; her milletin reisleri vardır. Size karşı gelenlerin boynunu vurdurunuz ki, insanlar bir fikir üzerinde birleşsinler!

Elbette ki Cenâb-ı Osman (r.a.) böyle bir işe girişmezdi. O, boş yere kan dökülmesini ister miydi... Hattâ kendisini feda edecek, fakat hiç kimsenin kanını döktürmeyecektir.

Sıra Hz. Muaviye'ye gelince o da şunları söyledi:

— Ey Mü'minler Emîri! Valiler vilâyetlerinde asayişi tam sağlayacak tedbirleri alsınlar. Ben, kendi hesabıma Şam'da gereken tedbiri alırım!

❁❁❁

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) valileri vazifelerinin başına gönderdi. Olayları bizzat yerinde incelemek, durumu etraflıca aydınlığa kavuşturmak için Sahabîlerden Muhammed İbni Müslime'yi Kûfe'ye, Üsâme İbni Zeyd'i Basraya, Ammar İbni Yâsir'i Mısır'a Abdullah İbni Ömer'i Şam'a müfettiş olarak gönderdi. Onlardan şu hususları bildirmelerini istedi:

Bütün olayları vicdan süzgecinden geçiriniz? İmân terazisinde Kur'ân kefeleri ile tartınız! Alınması gereken tedbirleri rapor ediniz! İnsanların şikâyetlerini dikkatle inceleyiniz!..

❁❁❁

Nûr Şehri Medine'de Durum

Vilâyetlerden Peygamber beldesi Medine'ye kötü haberler gelmeye başlamıştı. Hemen hemen her tarafta Peygamber halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.) ın hilâfet makamını bırakması isteniyordu. Medinelilerden bazıları bile bu isteğe katılmışlardı. Ne yazık ki senelerdir yapılan propaganda artık meyvelerini vermişti.

— Tık, tık!

— Kim o?

— Bizleriz!

— Ne istiyorsunuz?

— Yâ Ali! Hükümet hususunda sizinle görüşmek istiyoruz!

— Buyurun sizi dinliyorum! Hükümetin yaptığı işleri görüyor musun? Duruma, bir çâre bul, fitne selinin önüne bir bend çek!

— Peki, siz gidiniz. Ben halîfe ile görüşeyim!

Bilgi güneşi Hz. Ali (k.v.), onları başından savdıktan sonra Peygamber halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.) ı ziyarete gitti:

— Yâ Osman, dedi, işler çığrından çıkmak üzere. Hz. Ömer (r.a.), yerine göre şiddet gösterirdi. Siz dahi işi sıkı tutunuz ki akıbetiniz vahim olmasın!..

Masum efendi Hz. Osman (r.a.) dedi ki:

— Yâ Ali! Bilirim ki senin dediğini diyorlar. Lâkin sen benim yerimde olsan ben, seni takbih etmezdim. Biliyorsun ki, Ömer (r.a.) Muğire İbni Şû'beyi vali yaptı. Yâ ben, İbni Âmir'i karabetine binaen vali yaptımsa beni niçin ayıplarsın?

— Yâ Osman! Ömer (r.a.), vali yaptığı adamın icabında kulağını büker ve en şiddetli cezaya çarptırıldı. Sen bunu yapamıyorsun. Akraban hakkında yumuşaklığın var!

— Yâ Ali! Onlar senin de akrabandır!

— Evet, onlar benim de akrabamdır. Lâkin ne yapayım ki, fazilet ve üstünlük başkalarındadır!

— Bilirsin ki Muaviye'yi Ömer Vali yapmıştı!

— Fakat Muaviye, Ömer'den Ömer'in kölesinden ziyade korkardı. Halbuki sen onları ıslâh etmiyorsun!..

Kevser Sâkisi Hz. Ali (k.v.) halifenin yanından ayrıldı. Hz. Osman (r.a.) minbere çıktı şöyle dedi:

— Her şeyin bir âfeti vardır! Sizin âfetiniz de kötülemek ve ayıp aramaktır. Ömer —Allah ondan razı olsun— **sizin başınıza bastı. Sizi eli ile dili ile dövdü. Siz onun emirlerine itaat ettiniz! Hiç bir şeyden şikâyet edemediniz! Ben size yumuşak davrandım. Rıfk ve hilm ile muamele eyledim! Siz benim üzerime yürüdünüz! Benim yakınlarım çoktur. Geliniz dersem gelirler. Beni dilinize almayınız? Valilerinizi kötülemekten vaz geçiniz?**

Mervan Bin Hakem hemen ayağa fırladı söze karışmak istedi. Cenâb-ı Osman (r.a.):

— Sus! Ben sana söz hakkı vermedim, dedi.

Minberden indi. Evine gitti.

❀❀❀

Zehirli adam Abdullah Bin Sebe yine faaliyete geçti. İslâm ülkesini şehir şehir ayaklandırmak için adamlarını seferber etti. Şehirlere mektuplar gönderdi. Münafık tezgâhlarında yalan iplikleriyle isyan kumaşları dokudu.

Hz. Osman (r.a.) bu kötü ve çirkin hâdiseleri duydu. Her tarafa mektuplar gönderdi. Hac mevsiminde bütün valilerin Mekke'de toplanmalarını bildirdi.

Hayâ, edep, hilim, ahlâk ve yumuşaklık âbidesi Hz. Osman (r.a.) ın mektupları valiler tarafından her vilâyette halka okundu. Halk Cenâb-ı Osman (r.a.) ın bu tutumundan çok memnun oldu. Böylece İslâm binasını sarsmakta olan fitne ateşi kısa bir zaman için de olsa söndürülmüş oluyordu...

Nihayet Hac mevsimi geldi. Bütün valiler kâinatın îmân beşiği olan Mekke'de toplandı. İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Hz. Osman (r.a.) onları huzuruna çağırdı:

— Yazık size! dedi, bu şikâyetler nedir? Bu söylentiler nedir? Bunların gerçek olmasından korkuyorum!

Valiler cevap verdiler:

— Ey Mü'minlerin Emîri! Senin müfettişlerin durumu incelediler. Söylentilerin yalan olduğunu size bildirmediler mi?

Varlık Nûrunun halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.):

— Öyle ise ne tedbir düşünüyorsunuz? dedi.

Valiler fikirlerini açıkladılar. İnsanlar hakkında çok yumuşak davrandığını, Hz. Ömer (r.a.) gibi yerine göre şiddetli, yerine göre yumuşak davranmanın daha isabetli olacağını bildirdiler... Bunun üzerine hayâ ve edep incisi Hz. Osman (r.a.) şöyle dedi:

— Fikirlerinizi öğrendim! Her işin girilecek bir kapısı vardır. Kapalı kapı açılacak. Bu ümmet hakkında korkulan şey olacak Hudud-u îlâhiyye dâiresinden çıkmayalım ki, o kapı açıldıkta kimsenin benim aleyhim-

de sened olacak bir sözü olmasın. Fitne değirmeni dönüyor. Osman, onu tahrik etmeden ebediyyet âlemine göçerse ona ne mutlu! Allah biliyor ki Müslümanlar hakkında hayrı aramakta kusur etmedim. Haklarını kendilerine veriniz!..

❀❀❀

Bu toplantıdan sonra mü'minler emîri Hz. Osman (r.a.) Nûr şehri Medine'ye döndü. Allah Resûlünün muazzez sahabîlerinin ulularını Hz. Ali (k.v.), Talha (r.a.) ve Hz. Zübeyr (r.a.) i huzuruna çağırdı. Kâinatın Efendisinin sahabîleri halifenin huzuruna geldiler. Hz. Muaviye de bu toplantıda hazırdı. Onlara şöyle hitap etti:

— Siz Allah Resûlünün (—Selâm üzerine olsun—) **ashabı, insanların en hayırlıları, İslâmın velilerisiniz! Bu makamı sizden başkası isteyemez! Osmanı bu makama siz getirdiniz!.. O şimdi ihtiyarladı. Ömrü az kaldı. Sonunu bekleseniz çok sürmez. Hakkınız olan bu makamı tamah etmeyiniz! Korkarım ki bu işin sonu felâket olur!**

İmam-ı Ali (k.v.) nin îmân aynası berrak yüzünde tırmık tırmık acı... Eşsiz incilerle dolu olan mübârek gönlü bu sözlerden mükedder oldu. Toplantının havası elektriklendi. İç gözlerinde îlâhî nurun sürmesi çekilen Peygamber Halîfesi Hz. Osman söz aldı:

— Durunuz, beni dinleyiniz! Size kendi ahvalimden bahs ederek başlıyorum. Benden evvelkiler, Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer (—Allah ikisinden de razı olsun—) **Allah rızası için nefislerine zulmettiler. Yakınlarına bakmadılar. Allahın Sevgilisi Cenâb-ı Ahmed (s.a.v.) yakınlarına, verirdi. Benim yakınlarımın çoluk çocukları çok, maaşları az olduğundan onlara ihsan ettim. Eğer bunu hatâ kabul ediyorsanız söyleyiniz. Ben sizin emrinizdeyim!**

Cenâb-ı Osman (r.a.) yakınlarına her ne verdi ise birer birer saydı. Eğer isterlerse bu verdiklerini geri alacağını beyân etti.

Onlar dahi halîfenin bu sözlerinden çok hoşnut oldular. Toplantı anlayış ve dostluk havası içinde sona erdi.

❀❀❀

Hz. Muaviye (r.a.) arap dâhilerindendi. Zehir gibi bir zekâsı vardı. Bu sebeple Medine'de esen havayı beğenmedi. Belli ki bir fitne ateşi hilâfet makamını yakacaktı:

— Ey Mü'minlerin Emîri, dedi, benimle beraber Şam'a gidelim!

— Hayır, yâ Muaviye! Allah Resûlünün (s.a.v.) çevresinden ayrılamam!

— Öyle ise seni korumak için buraya asker göndereyim!

O bakış ve görüş sahibi Cenâb-ı Osman (r.a.), bu teklifi kabul etseydi zorla devlet başkanlığında tutulmuş olacak, meşruluğu gidecekti. Bu teklifi reddetti:

— Ben, Allah Resûlünün sahabîlerini ve komşularını tazyik edemem!..

— Ey Mü'minler Emîri! Korkarım ki sana kıyarlar!

— Hasbiyallahu ve ni'mel vekîl = Allah bana kâfidir. O ne güzel vekildir!

Hz. Muaviye kuşkulanmıştı. Durum ciddi idi. Hz. Osman (r.a.) aleyhinde tehlikeli bir kasırga esiyordu... Doğruca Hz. Ali (k.v.), Hz. Talha ve Hz. Zübeyr'i ziyarete gitti:

— Ey İslâmın büyükleri, dedi; durumu düzeltiniz. Osman size emanettir. Elinizden gelen yardımı esirgemeyiniz!

Ve Şam'a döndü.

❀❀❀

Hz. Osman'a Karşı Ayaklanma Başlıyor

Gâye —İnsan ve Ufuk— Peygamber bir defasında şöyle buyurmuştu:

— Benden sonra fitne ve ihtilâf olacaktır.

Soruldu:

— Bize ne emredersiniz, ey Allahın Resûlü?

— Halife, (Osman'a) ve eshabına bağlanın!..

Mısırdan Peygamber beldesi Medine'ye bir heyet geldi. Hayâ ve edep incisi Hz. Osman (r.a.) ın huzuruna çıktılar;

— Ey Mü'minlerin Emiri, dediler, valimizden şikâyetçiyiz. Halka zulm ediyor!

Hidâyete ermiş ümmetin ulu rahmeti Hz. Osman (r.a.):

— Peki, dedi, siz gidiniz. Ben valiye bir nâme göndereyim!

Mısır Valisi Abdullah İbni Sa'd mektubu aldı. Halifenin yüce emrine itaat edeceği yerde şikâyetçileri iyice patakladı. O kadar şiddetlendi ki dayağın tesiriyle adamın biri öldü. İşte bu son damla bardağı taşırmıştı. İsyancılar avaz avaz bağırdılar:

— Halifeye ve onun adamlarına ölüm!

❀❀❀

Nûr şehri Medine'ye doğru bir akın başladı. Artık ihtiras ve nefsaniliğin canavar ağzı açılmıştı. Muhammed (s.a.v.) ümmetinin en ulu rahmetini Cenâb-ı Osman (r.a.) ı hal'etmek için alev

alev yanıyorlardı. Bu gözü dönmüş kan dökücüler Medine'ye üç konak mesafeye kadar geldiler ve karargâh kurdular.

Hz. Osman (r.a.) a karşı isyan bayrağını çekenler Medine'de Halîfenin taraftarlarının asker topladıklarını, çarpışmanın bir an meselesi olduğunu öğrendiler.

Asiler tehlikeyi önlemek haberin doğru olup olmadığını anlamak için ilk defa Medine'ye bir kaç kişi gönderilmesini ileri gelen sahabîlerle görüşme sağlanmasını kararlaştırdılar.

Basra, Kûfe ve Mısır isyancıları ayrı ayrı heyetler seçtiler. Peygamber şehri Medine'ye vardılar. İlim ve Hikmet kutbu Cenâb-ı Ali (k.v.), Hz. Talha (r.a.) ve Hz. Zübeyr (r.a.) ile görüştüler. Ayrıca mü'minlerin annelerini de ziyaret ettiler. Hac maksadı ile Medine'ye geldiklerini, halka zulüm yapan yüksek memurların vazifeden atılmaları için ricada bulunacaklarını söylediler. Arkadaşlarının da Medine'ye girmesine izin verilmesini istediler.

İmânın billûrlaşmış nurdan âbidesi Hz. Ali (k.v.), Hz. Talha ve Hz. Zübeyr (r.a.) bu gülünç sözlere inanmadılar. Onların iç gözlerine İlâhî nurun sürmesi çekilmişti. Vicdan sahifeleri hakikat elmaslariyle doluydu. Bütün ömürlerini mukaddes dinin uğrunda geçirmişlerdi. Allahın Sevgilisiyle cenk sahnelerine süzülüp nice îmân düşmanının ciğerini delmişlerdi. Küfür kanserini kökünden kazımak için az mı çaba harcamışlardı. Şimdi bu isyancılar nasıl oluyor da, Müslüman kanı dökmek istiyorlardı. Elbette onlara bu fırsat verilmeyecekti. Onları nur şehri Medine'ye koymadılar.

Ne hazin bir tecellîdir ki fitne âteşi düştüğü yeri yakıyordu. Fesat mikrobu bir tâun hâlinde gönüllere üşüşmüştü.

İsyancılar, kötü niyetlerinin sezildiğini anladılar. Medine dışındaki karargâhlarına döndüler. Aralarında tekrar müşavere yaptılar. Kötü emellerine ermek için her şeyi deneyeceklerdi. Bu defa da Mısırlılar Hz. Ali (k.v.) ye, Basralılar Hz. Talha

(r.a.) ya ve Kûfeliler de Hz. Zübeyr (r.a.) e başvurarak Hz. Osman (r.a.) ın yerine, kabul ettikleri takdirde, halife seçeceklerini, aralarında bî'at kararı aldıklarını söylemek ve böylece bu muazzez sahabîlerin ihtiraslarını kamçılayarak kötü emellerine kavuşmak istediler. Sırf bu maksatla yeniden heyetler seçtiler. Medine'ye doğru yola çıktılar.

Büyük şecaat ve celâdet çağlayanı Hz. Ali (k.v.) Efendimiz olan bitenlerden kuşkulandı. Bu gözü dönmüş isyancılar herşey yapabilirlerdi. Hemen nur şehri Medine'de asker topladı. Muazzez oğulları ve Peygamberler Peygamberinin en sevdikleri Hz. Hasan ve Hüseyin (r.a.) emir verdi:

— Ey oğullarım! Halifenin emniyeti için sizi vazifelendirdim. Onun muhafızı olacaksınız ve onu her türlü saldırıya karşı koruyacaksınız!

Oğulları:

— **Peki, aziz babamız,** dediler...

İmâm-ı Ali (k.v.) Efendimiz Peygamber beldesi Medine'yi korumak için topladığı askerin başına geçerek karargâh kurdu. Mısırlı isyancıların temsilcileri ziyaretine geldiler:

— Yâ Ali, dediler, eğer kabul edersen sana biy'at edeceğiz. Biz böyle bir karar aldık!

— Susunuz! Buradan gidiniz! Böyle bir teklife nasıl cür'et edebiliyorsunuz? Allah Resûlü lanetlenmiş olduğunuzu bildirmişti. Bunu unutmayınız ve bu sevdadan vaz geçiniz!..

Basra ve Kûfeli isyancılar da Hz. Talha (r.a.) ve Hz. Zübeyr (r.a.) den aynı red cevabını aldılar. Emellerine vasıl olamadan arkadaşlarının yanına döndüler. Karargâhlarını terk ettiler... Atlarının başını geldikleri yöne çevirip dörtnala uzaklaştılar.

Bilgi güneşi Cenâb-ı Ali (k.v.) isyancıların çekilip gittiklerini sandı. Askerleriyle birlikte Peygamber beldesi Medine'ye döndü.

Halbuki bu bir hile idi. İsyancılar gitmemişlerdi. Gidiyor gibi yapmışlar ve birdenbire geriye dönüp Medine üzerine doğru akına geçmişlerdi. Bendini yıkan bir azgın sel gibi deli deli geliyorlardı. Ve ansızın nur şehri Medine'ye girdiler. Adeta şehri basmaya gelen bir düşman ordusu... Hiç bir öğüt dinlemiyorlar, hiç bir teklife yanaşmıyorlar ve sadece deli deli haykırıyorlar:

— İntikam, intikam!.. Silâha sarılan olursa öldüreceğiz. Halka kötülük yapmayacağız. Halifenin hâl'ini istiyoruz!

❀❀❀

Hayâ ve edep incisi Hazret-i Osman (r.a.) isyancılara Amr İbn-i As ile Muğire İbn-i Şu'be'yi nasihatçi gönderdi. Fakat isyancılar hiç bir şey dinlemiyorlardı. Onlar da eli boş döndüler.

Allahın Aslanı ve Evliyalar Sultanı Cenâb-ı Ali (k.v.) muazzez sahabîlerin ulularından birkaç kişi alarak isyancıların yanına gitti:

— Siz geri dönmüşken neden tekrar Medine üzerine yürüdünüz?

Diye sordu.

Cevap verdiler:

— Osman'ın hilâfet makamını terk etmesini istiyoruz!

— Bu sevdadan vaz geçiniz!

— Hayır, sonuna kadar mücadele edeceğiz!

İsyancılar bu isteklerini Cenâb-ı Osman (r.a.) a ulaştırdılar. Mü'minler Emîri cevap vermedi.

Yine eskisi gibi Peygamber Mescidinde imamlık vazifesine devam etti. Onlar daha Hz. Osman (r.a.) ın peşinde namaz kılıyorlardı. Halk ile görüşüp konuşmasına engel olmuyorlardı. Bir Cuma günü Peygamber halîfesi Hz. Osman (r.a.) minbere çıktı. Tane tane konuştu. Buraların ve ötelerin en ince hikmetleri üzerinde duruyordu. Dedi ki:

— Allahdan korkun Allahdan. Allah hakkı için Medineliler bilir ki: Siz, Allah Resûlünün (s.a.v.) sözü üzerine mel'unsunuz! Hatayı sevap ile imha ediniz!

Sahabîlerden Muhammed İbni Mesleme (r.a.) ayağa fırladı:

— Ben, buna şehadet ederim, dedi.

Fakat onu susturdular.

Bu defa Zeyd İbni Sabit (r.a.) ayağa kalktı, onu da susturdular. Ve hemen halkı taşa tuttular. Mescidden dışarı çıkardılar. Atılan taşlardan biri Mü'minler Emîri Cenâb-ı Osman (r.a.) a isabet etti. Yüce halîfe bayıldı. Minberin üzerine yığılıp kaldı. Evine götürüp yatırdılar.

Bu tüyler ürpertici hâdiseyi gören muazzez sahabîler hemen harekete geçtiler. Hz. Ali (r.a.), Sa'd İbni Ebi Vakkas (r.a.), Zeyd İbn-i Sabit ve Hz. Ebû Hureyre (r.a.) bu çılgın ateşi söndürmek için mücadeleye giriştiler.

Peygamberler Peygamberinin kutlu halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.) onları bu vaziyette görünce dedi ki:

— Siz de evlerinize gidiniz!

Böylece çarpışmaları önlemiş oluyordu.

Cenâb-ı Ahmed (s.a.v.) Efendimizin muazzez sahabîleri ve en sevdikleri Hz. Ali (r.a.), Hz. Talha (r.a.) ve Hz. Zübeyr (r.a.), Hz. Osman (r.a.) ı ziyarete ve geçmiş olsun demeğe evine gittiler:

— Yâ Osman, dediler, geçmiş olsun!

— Allah râzı olsun!

— Ne tedbir düşünüyorsunuz?

— Benim için kan dökülmesini istemiyorum!

Mervan İbni Hakem hemen söze karıştı ve Cenâb-ı Ali (r.a.) ye dedi ki:

— Bu işi sen yaptın! Bizi berbat ettin! Muradına erersen bütün dünya aleyhine döner!

İmam-ı Ali (k.v.) nin îmân aynası berrak yüzünde tırmık tırmık acı. Hemen oradan ayrıldı. Hz. Talha ve Hz. Zübeyr (r.a.) de onu takip ettiler:

Kevser Sâkisi Hz Ali (r.a.) fitne ve fesat âteşini söndürmek için elinden gelen bütün gayretleri gösterirken Mervan'ın böyle söylemesi yersizdi. Elbette ki bu ölçüsüz sözler îmam-ı Ali'nin güzel gönlünü kırmıştı. Ve kalbine mızrak mızrak saplanmıştı.

❀❀❀

Peygamber halîfesine karşı isyan bayrağını çeken âsiler direniyorlardı. İlle de Mısır Valisinin azlini istiyorlardı. Muazzez sahabî Hz. Talha (r.a.) tekrar Ebedî Hayat müjdecisinin halîfesini ziyarete gitti:

— Yâ Osman, dedi, Mısır valisini azlet!

Mü'minler Annesi Hz. Aişe (r.a.) de aynı tavsiyede bulundu. Hz. Ali (r.a.) yine Osman (r.a.) ı ziyarete gitti:

— Mısırlılar, senden bir adamın yerine başka bir adam istiyorlar. Ondan kan dâvası dahi etmişlerdir. Sen de bunu onlarla muhakeme ve aleyhinde bir hüküm sadır olunca icra et, dedi.

— Peki, yâ Ali! Dediğinizi yapacağım!

Mü'minler Emîri Hazret-i Osman (r.a.) böyle güzel bir kararara varmışken Mervan onu kararından döndürdü. Mervan, Cenâb-ı Osman (r.a.) ın yumuşaklığından istifade ediyordu. Bu ise halîfenin aleyhine oluyordu.

Bir gün halk Hazret-i Osman (r.a.) ın kapısında birikmişti. Mervan hemen atıldı. Hiç bir sebep yokken halkı tahkir etti. Bu defa halk Cenâb-ı Ali (r.a.) ye baş vurdu:

— Yâ Ali, dediler, bizi Mervan'ın şerrinden koru ve durumu düzelt!

Cenâb-ı Ali (k.v.) sordu:

— Mervan size ne yaptı?

Halk durumu anlattı. Cenâb-ı Ali (k.v.) üzgün üzgün mırıldandı:

— Ne yapayım, evimde kalsam, beni terk ettin. Hukuka riayet etmedin der. Söylesem Mervan tavsiyelerimi bozar, işleri karıştırır!..

Gönlü eşsiz incilerle dolu din büyüğü Cenâb-ı Ali (k.v.) yine Allah Resûlünün halifesi Hz. Osman. (r.a.) ı ziyarete gitti:

— Yâ Osman, dedi, sen akrabana mağlûp oldun!

Hayâ, edep, ahlâk ve yumuşaklık âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) hiç ses çıkarmadı. Hanımı Nâfile ona hitap etti:

— Ey Mü'minlerin Emîri! Mervan'ın halk arasında itibarı yoktur. O seni bu fitneden kurtaramaz! Seni ancak Ali kurtarabilir! Onun dediklerini yap! Gönlünü et!

Nâfile Hatun güzel söylemişti. Bütün işleri karıştıran Mervandı. Halifeyi bu fitne ateşinden ancak Hz. Ali ve sahabî ululları kurtarabilirdi.

❁❁❁

Tam bu günlerde Mısırda bulunan Sıddik-ı Ekber (r.a.) in oğlu Muhammed isyancılarla birlikte Nûr şehri Medine'ye geldi. Yemame cenginde şehid olan muazzez sahabîlerden Huzeyfenin oğlu Muhammed de Mısır'da kaldı. Mısır valisi Medine'deki feci durumu öğrenince birkaç askeri ile birlikte Medine istikametinde yola koyuldu. Muhammed İbn-i Huzeyfe'nin Mısır'da isyan çıkardığını öğrenince hemen geri döndü. Fakat Mısır'a giremedi. Filistin'e gitti.

❁❁❁

Sonsuzluk Nebîsinin kutlu halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.) Peygamber Mescidinde imamlık ediyor, isyancılar arkasında namaz kılıyorlar, hiç bir işine karışmıyorlardı. Bu durum böylece bir ay kadar devam etti.

Diğer vilâyetlerde Mü'minler Emîri Hz. Osman (r.a.) ı isyancılardan kurtarmak için hazırlıklar başladı... Sahabî ululari ortaya atıldılar. Bir ordu hazırlayıp Peygamber Şehri Medine'ye gitmeye ve Hz. Osman (r.a.) ı kurtarmağa karar verdiler.

İsyancılar bu durumu öğrendiler. İşi ciddî tuttular. Cenâb-ı Osman (r.a.) ı istifaya zorlamak için muhasarayı şiddetlendirdiler. Gafiki İbni Harp isyancıların başına geçti. Mü'minler Emîri Hz. Osman (r.a.) ın Peygamber Mescidine çıkıp müslümanlara namaz kıldırmasına izin vermedi. Halkla olan temaslarını da yasakladı. Gönlü billûrlardan daha duru olan yüce Halife mahzun mahzun evinin bir köşesine çekildi. Gafikî mescidde namaz kıldırmak istedi. Medine Müslümanları arkasında namaz kılmadılar. Herkes kendi evine gidip namazını orada edâ etti.

Allah Resûlünün muazzez sahabîleri isyancılara karşı hazırlığa geçtiler. Evlerinde silah bulundurmak için silâh tedarikine koyuldular. Sokağa çıkarken üzerlerine silâh almaya başladılar. Artık mescidde imamlık yapacak kimse kalmamıştı. Mescidi Nebevînin müezzini İmam-ı Ali (k.v.) ye baş vurdu:

— Yâ Ali! Müslümanlara namazı kim kıldıracak?

— Halid İbn-i Zeydi dâvet eyle!

— Peki!

Mescidi Nebevî müezzini Sa'dü'l Karaz, Hz. Halid İbn-i Zeyd'i davet etti. O muazzez sahabî birkaç gün müslümanlara namaz kıldırdı. Peygamber mihmendarı olan bu muazzez sahabî güzel İstanbulumuzda metfun bulunan Ebû Eyyup El-Ensârî Hazretleridir.

❁❁❁

İşler artık kör düğüm olmuştu. İsyancılar nasihat dinlemiyorlardı. Kâinatın Efendisi tarafından methü sena edilmiş yüce bir insanı evine hapsetmek en büyük çılgınlıktı... Ne hazin bir tecellîdir ki bu fitne değirmenini zehirli adam Abdullah İbni

Sebe döndürüyordu. Perdenin arkasındaki o idi. Fakat kimse bu işin farkına varamamıştı.

Masum Efendi Hz. Osman (r.a.) tekrar Hz. Ali (k.v.) yi yanına çağırdı. Hz Ali (r.a.) Medinede bulunan sahabî ulular ile birlikte halifenin yanına gitti. Görüştüler. İsyancıların karargâhına gidip bir çıkar yol aramağa karar verdiler.

Bilgi güneşi Cenâb-ı Ali (r.a.) yine aynı sahabîlerle isyancıların yanına gitti. Onlara nasihat etti. İsteklerinin kabul edileceğini Mısır Valisinin azledilerek mahkemeye sevk edileceğini, onun yerine Hz. Ebû Bekir (r.a.) in oğlu Muhammed'in tâyin olunacağını bildirdi. Yeni Vali ile Mısır'a dönmelerini istedi. İsyancılar bu teklifleri kabul ettiler. Geldikleri yere gitmek üzere nur şehri Medine'den ayrıldılar. Böylece yeni bir ümit ışığı doğmuş oluyordu. Artık fitne ateşi sönmeye yüz tutmuştu.

BİR MEKTUP

Mısırlılar Medine'den üç konak ötede çadır kurmuş dinleniyorlardı. Karşıdan deve üzerinde sür'atle yol alan bir adam gidiyordu. Kimdi bu? Şüphelendiler. Yolcuyu durdurdular ve sordular:

— Kimsin?

— Mü'minler Emîri Hz. Osman (r.a.) ın kölesiyim!

— Nereye gidiyorsun?

— Mısır valisini görmeğe gidiyorum!

— Mısır valisi Muhammed İbni Ebî Bekir burada!

— Ben eski vali Abdullah İbni Sa'd İbni Sarh'ı görmeğe gidiyorum!

Köleyi Hz. Ebû Bekir (r.a.) in oğlu Muhammed'in yanına götürdüler. O da köleyi sual yağmuruna tuttu:

— Kimin nâmına gidiyorsun?

— Halîfenin!

— Ne vazife ile gönderildin?

— Özel bir iş!

— Yanında mektup var mı?

— Hayır!

Kölenin üstünü aradılar. Bir şey bulamadılar. Yanında bir kuru matara vardı. Onu yarınca içinden bir mektup çıktı.

Mektup Mısır'ın eski valisi Abdullah İbni Ebî Sarh'e yazılmıştı. Mü'minler Emîri Hz. Osman (r.a.) ın mührü ile de mühürlenmişti. Mektupta Muhammed İbni Ebî Bekr ve arkadaşlarının geldikleri zaman ellerindeki yazılı emre itaat etmemesi, hepsinin boynunun vurulması ve ikinci emri beklemesi yazılıydı.

Hz. Ebû Bekir (r.a.) in oğlu Muhammed mektubu tekrar yerine koydu. Yanındakilerin mühürleri ile üzerini mühürledi.

Bu mektup isyancıları o kadar öfkelendirdi ki hemen Medine'ye dönmeye karar verdiler. Köleyi önlerine kattıkları gibi doğru Peygamber beldesine geldiler.

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Ali (k.v.) yi, Hz. Talhayı ve IIz. Zübeyr (r.a.) i ziyaret ettiler. Durumu anlattılar. Hz. Ali (r.a.), bu tecelliden dondu kaldı. Diğer sahabîler de söyleyecek söz bulamadılar. Olup biteni öğrenen herkes hayretten dudaklarını ısırıyordu. Bu ne demek oluyordu. Bu dolapları kim çeviriyordu?

İsyancılar yeniden Cenâb-ı Osman (r.a.) ın evini kuşattılar. Olayı yolda öğrenen Basra ve Kûfeli isyancılar da geri döndüler. Mısırlı isyancılarla birleştiler. Durum feci mi feci idi.

❁❁❁

Âlemin Fahrinin muazzez sahabîleri başta Hz. Ali (r.a.) olmak üzere bir yerde toplandılar. Durumu yeniden gözden geçirdiler. Köleyi, mektubu yanlarına aldılar. Peygamber halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.) ı ziyarete gittiler.

Bilgi güneşi ve Allahın yenilmez aslanı Hz. Ali (r.a.) Mü'minler Emiri Cenâb-ı Osman (r.a.) a hitap etti:

— Yâ Osman! Bu köle ve deve senin mi?

Hz. Osman'ın nur dudakları kıpırdadı:

— Evet, yâ Ali, benimdir!

— Bu mektubu sen mi yazdın!

— Hayır! Ben yazmadım. Yazılmasını da emretmedim. Haberim yoktur.

— Mühür senin mi?

— Evet benimdir!

— Öyle ise nasıl oluyor ki, kölen senin deven ile yola çıkar, senin mührün ile mühürlenmiş mektubu götürür de senin haberin olmaz?

— Dedim ya, bu mektubu ben yazmadım. Yazılmasını da emretmedim. Köleyi Mısır'a da ben göndermiş değilim!

Sıddîk-ı Ekber'in oğlu Muhammed atıldı:

— Osman yalan söylemez. Bu Mervan'ın işidir.

Orada bulunanlar mektubun yazısını incelediler. Mektubun gerçekten Mervan'ın işi olduğunu anladılar. Peygamber halifesi Cenâb-ı Osman (r.a.) suçsuzdu.

Bu defa masum Efendi Hz. Osman (r.a.), Hz. Ali (r.a.) ye sordu:

— Yâ Ali! İsyancılar niçin geri geldiler ve ne istiyorlar?.

— Ey mü'minlerin Emîri! Biz bu adamları defetmek için elimizden geleni yaptık. Bunlar bir takım bahaneler bulup geri dönüyorlar. Şimdi de senin iş başından çekilmeni, yahut hal'edilmeni istiyorlar.

— Sebep nedir?

— Onları çağırmak ve bunu kendilerinden sormak daha iyi olur!

— Peki çağıralım!

Kevser Sâkisi Hz. Ali (r.a.) ayağa kalktı, kapıya gitti, birkaç kişiyi çağırdı ve içeri aldı. Bunların başında İbni Adis namında biri vardı.

Hayâ ve edep incisi Cenâb-ı Osman (r.a.) onlara sordu:

— Ne istiyorsunuz? Neden gidip gelip duruyorsunuz; maksadınız nedir?

İbn-i Adis cevap verdi:

— Biz Mısırdan seni öldürmek niyetiyle çıktık. Tâ buraya kadar geldik. Ali ve Muhammed İbni Ebi Bekir bizi bırakmadılar. Mısır valisinin azli ile zulüm ortadan kalkacağına kefil oldular. Biz de dönüp gittik. Fakat yolda senin bir adamını yakaladık, üzerini aradık. Bir mektup bulduk. Mektupta bizim katlimiz emrediliyordu. İntikamımızı almak için geri döndük!

Hayâ, edep, hilim, ahlâk ve yumuşaklık âbidesi Hz. Osman (r.a.) bu sözlerini dinledikten sonra şöyle dedi:

— **Ben sizin katlinizi emreden bir mektup yazmadım!**

— Nasıl olur? Senin haberin olmadan adamların buna nasıl cür'et eder?

— Ben sizin leh ve aleyhinizde bir şey yazmadım. Buna yemin edebilirim!

— O halde sizin adınıza mektuplar yazılıyor da sizin haberiniz olmuyor. Bu da senin aczine delâlet eder. Bu derece acze düşen bir adamı hal'etmek zaruridir. Onun için sen bu işten çekil!

— **Ben Allahın giydirdiği hil'ati çıkaramam. Fakat tevbe ederim!..**

İbn-i Adis cür'etini artırdı:

— Seni görüyoruz! Tevbe ediyor, sonra dönüyorsun! Artık senin hal'in yahut katlin lâzımdır!

Hz. Ali (k.v.) hemen ayağa fırladı. İbn-i Adis ve adamlarını odadan dışarı attı.

Mü'minlerin temiz ve pâk Annesi Hz. Aişe (r.a.) nin rivâyet ettiği bir hadis-i şerifde Kâinatın Efendisi şöyle buyurmuştur:

— Ey Osman! Cenâb-ı Allah sana bir gömlek (hilâfet) giydirecektir. Eğer münafıklar, onu çıkarmayı (-hilâfetten vazgeçmeyi-) senden isterlerse, bana kavuşuncaya kadar onu çıkarma!

İbn-i Ömer (r.a.) in rivâyet ettiği bir hadîs de şöyle:

— Ey Osman (r.a.) Allah sana bir gömlek (-hilâfet-) giydirmeyi takdir etti ki, insanlar onu terk etmeyi senden isteyeceklerdir. Sen onu terk etme, Allaha yemin ederim ki eğer onu terk edersen, deve iğnenin deliğinden geçmedikçe, Cenneti göremezsin!

Yine Hz. Enes (r.a.) in rivâyetiyle varlığın sebebi olan Peygamberler Peygamberi şöyle buyurmuştur:

— Ey Osman! Sen, benden sonra hilâfete getirileceksin. Ve münafıklar da onu terk etmeyi senden isteyeceklerdir. Onu terk etme; O gün oruç tut ve yanımda iftar et!

İşte bütün insanoğluna Allah Müjdesini getiren sonsuzluk Nebîsinin dediği aynen çıkmış, şimdi isyancılar Peygamber halîfesini zorlamaktadırlar. Allahın Resûlü Nübüvvet nuruyla bilip:

— Halifem öldürülecektir. Ve minberim üzerine sıçranacaktır!

Buyurmuştu...

Ve gayb âşina gözlerle görüp demişti ki:

— Cenâb-ı Allahın bir kılıcı vardır ki; Osman İbni Affan hayatta bulundukça, kınında bulunur.

Osman öldürüldüğü zaman bu kılıç sıyrılır da kıyamete kadar kınına konmaz!

❀❀❀

Allahın Sevgilisi ne demişse hepsi zuhur etmiş bulunuyordu. Allah Resûlünün kutlu halîfesini hilâfet makamından indirmek; hattâ öldürmek istiyorlardı... Artık cihan günleri ateş şimşekleri gibi yakıcı olmuştu. Müslümanlar için için göz yaşı döküyorlardı. İsyancılar fesat nefesleriyle ittihad nurlarını söndürmek istiyorlardı.

Şimdi Hayâ ve Edep incisi Hz. Osman (r.a.) ın odasında Hz. Ali (r.a.), Hz. Talha (r.a.) ve Hz. Zübeyr (r.a.) başbaşa vermişlerdi, irfan denizine gark olmuş din büyüğü Hz. Osman (r.a.) dedi ki:

— Ey Allah Resûlünün sevdikleri! Bunların ne dediklerini duydunuz, maksatlarını anladınız, buna karşı ne tedbir düşünürsünüz?

Bilgi Güneşi Hz. Ali (k.v.) cevap verdi:

— Bunların maksatları çok fena, bunları başımızdan defetmek lâzım. Buna bir çâre bulalım. Yoksa bu gözü dönmüş adamlar dediklerini yapmağa kalkarlar ve o zaman iş berbat olur!

Hayâ, edep, hilim, ahlâk ve yumuşaklık âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) kendisini ölüm ile tehtitten çok müteessir olmuştu. Hz. Ali (r.a.) nin sözlerine şu cevabı verdi:

— Bu adamlar beni ne diye öldürecekler? Adam öldürmek için bir sebep ister. Ben dinimden dönmedim. Katli icap edecek hiç bir cinayet işlemedim. Şerefli bir kadının namusuna tasallut etmedim. O halde, bu adamlar beni nasıl öldürebilirler, yahut beni öldürmekten nasıl bahsederler.

Peygamber Halîfesinin bütün bu dedikleri doğru idi. Hz. Ali (r.a.), Hz. Talha ve Hz. Zübeyr (r.a.) bunları tasdik ettiler. Kendisinin katlini icap ettirecek bir suçu yoktu. O masumdu. Müslümanlara ve İslâma büyük hizmetler etmişti. Bütün malını Allah ve Resûlü yolunda harcamıştı. Peygamberler

Peygamberinin en sâdık dostlarındandı. Ve Peygamberin iki kadri yüce kızını almıştı. Sonsuzluk Nebîsi ona "Kardeşim!" demişti. Ve şöyle ferman etmişti:

— Osman Cennette benim refikimdir.

Gönüller aydınlatan bilgi güneşi Cenâb-ı Ali (k.v.) şu fikirleri ileri sürdü:

— Ey Mü'minlerin Emîri! Siz yine kalkınız. Bunlara karşı söz söyleyiniz. Onları tatmin ediniz!

— Peki, yâ Ali! Ben hiç bir zaman bunlarla karşılaşmaktan endişe etmem, fakat görüyorsunuz ki, bu adamlar sözden anlamıyor, bizden söz aldıkları halde sözümü ayak altına almak istiyor ve beni tehdide cür'et ediyorlar. O halde bir kere vaziyeti aramızda görüşelim. Benim aleyhimde söylenecek bir söz, benim idaremden sorulacak bir hesap varsa onu siz söyleyiniz ve siz sorunuz!

— Bizim sizden sorulacak bir sualimiz yoktur. Şimdi maksat bu belâdan kurtulmaktır. Onun için sen kalk onlara nasihat et!

Halife ile aziz arkadaşları ayağa kalktılar, kalkarken Hz. Osman (r.a.) şu sözleri söyledi:

— Ben söz dinler ve benim yüzümden herhangi bir hâdisenin vukuunu, bir tek müslüman kanının dökülmesini istemem.

Hidâyete ermiş ümmetin ulu rahmeti Hz. Osman (r.a.) bu sözlerinden sonra bütün kalabalığa hâkim olan bir noktada durdu ve şu nutku irad etti:

— Ey insanlar! Hepiniz de bilirsiniz ki Ömer'in — Allah ondan razı olsun— **irtihâli üzerine ümmet, Allahtan şunu niyaz etti: Yâ Rabbi! En hayırlımız kimse bizi onun etrafında topla: Acaba o zaman bu niyaz kabul olunmadı mı? Gene o zaman bu iş meşveretle halledilmişti ve**

ben meşveret neticesinde bu ümmetin başına geçmiştim. Acaba siz bunun aksini iddia edebilir misiniz? O halde bu hâller neden ileri geliyor?.. Sizler katlimden dem vuruyorsunuz. Bunu icap ettiren nedir? Hepiniz bilirsiniz ki, bir adamı öldürmek için kuvvetli sebepler lâzımdır. İmandan sonra irtidat etmiş, evlilikten sonra bir kadının namusuna tasallut etmiş, yahut nahak yere bir kimseyi öldürmüş değilim ki, benim katlimden bahse imkân olsun. Siz bana kılıç kaldıracak olursanız, o kılıcı kendi boynunuza çevirmiş olursunuz. Çünkü benden sonra ihtilâftan kurtulamazsınız. Fakat sizin bir gün şikâyetiniz, yahut bizim herhangi bîr kusurumuz varsa biz şikâyetinizi tahkika, kusurumuzu telâfiye hazırız. Biz, bize gösterilecek kusurlarımızdan derhal geri dönmeyi en büyük vazife biliriz. Bizi hak ve hakikata çevirecek insan kim olursa olsun biz onun sözünü dinleriz. Onun için bana ricalinizi gönderiniz, onlarla konuşalım ve sizi hoşnut edelim...[14]

Ak nurlar sâhibi Cenâb-ı Osman (r.a.) ı derin bir sükût içinde dinlediler. Herkes risâlet devrinin ulularından, Peygamberler Peygamberinin en sâdık dostlarından olan bu vakur ve muazzez insanın nutkuna bir şey diyemedi. Kâinatın Efendisinin büyük halîfesi gönül topraklarına gaybî inciler yağdırıyordu. Buraların ve ötelerin en ince hikmetleri üzerinde konuşuyordu. Bu muazzez insan masumdu. Kendisinden Meleklerin bile hayâ ettiği bir mübarek zattı.

Cenâb-ı Osman (r.a.) ın kendisi de heyecanlı, teessürlü söylüyordu. Hayâl âleminin billûr saraylarında Allah Resûlüyle beraber geçirdiği o tatlı günleri şimdi yeniden temaşa ediyordu. Ne idi o günler? Bir nur tufanı bütün cihanı sarıvermişti. Bütün insanlığın kuruyan gönül dudaklarına imân tasları ile hakikat nurları içirilmişti.

14 İbnül Esir, Taberi ve İbni Haldun bu nutku naklediyorlar.

Gönlü billûrlardan daha duru olan din büyüğü Hz. Osman (r.a.) nutkunu bitirdikten sonra geri döndü. Hz. Ali, Hz. Talha, Hz. Zübeyr (r.a.) ona veda ederek ayrıldılar.

Hz. Osman (r.a.) ın bu nutku bütün sahabîleri sevindirmişti. Şimdi hepsi de billûr billûr göz yaşı döküyorlardı.

❀❀❀

Mü'minler Emiri Hz. Osman (r.a.) ın bu güzel nutku müfsidlerin üzerinde hiç bir tesir yapmadı Hz. Osman (r.a.) onların başlarını görüşmeye davet ederken onlar başka şeyle meşgul oluyorlardı.

Zehirli adam Sebe oğlu Medine'nin bir tarafında müfsidlerin reislerini toplamıştı. Hâin yahudi işi bitirmek istiyordu. İsyancıların başlarına dedi ki:

— Biz yarın Osman'ın kapısını zorlayacağız. Maksadımız evin içindekilerin hepsini kapı ile meşgul olmağa sevketmektir. Herkes kapıyı müdafaa ile meşgul iken sizler içeri girebilirsiniz!

İsyancılara daha bir sürü öğütlerde bulundu. Onlar da bu, zehirli adamı can kulağı ile dinlediler ve:

— Anladık, dediklerinizi harfi harfine yapacağız, dediler...

Böylece işi plânlamış oluyorlardı.

❀❀❀

Aynı gece mü'minler Emîri Cenâb-ı Osman (r.a.) ı çok şayanı dikkat biri ziyaret etmişti. Gece yarısına doğru gelen bu misafir Arap dâhilerinden biri olmakla mâruf ve muazzez sahabîlerden Muğire İbni Şu'be (r.a.) idi. Ulu sahabî Hz. Muğire işlerin çıkmaza girdiğini görünce Hz. Osman (r.a.) ın ne düşündüğünü anlamak istemiş, onun için geceleyin kimseye görünmeden Hz. Osman (r.a.) ın evine yakın bir eve gelmiş ve oradan Cenâb-ı Osman (r.a.) a haber göndermiş, ve onun tarafından kabul olunmuştu.

İç gözlerine İlâhî nurun sürmesi çekilen muazzez sahabî Hz. Muğire (r.a.) Peygamber halifesi Cenâb-ı Osmana sordu:

— Ey Mü'minlerin Emîri! Niçin geldiğimi biliyor musun?

— Hayır!

— Sen bu başında dolaşan buhrana ehemmiyet vermiyorsun, fakat bu yaptığın doğru değildir!

— Niçin, ey Muğire?

— Çünkü seninle beraber hükûmetin heybeti, devletin nüfuzu da kırılacak!

— Buna karşı ne düşünüyorsun?..

— Buna karşı üç çâre vardır!

— Birincisini söyle!..

— Ey Mü'minlerin Emîri! Birincisi buradan kalkıp gitmektir. Hiç vakit geçirmeden hareket edelim. Ben seni Mekke'ye götüreyim. Orada haccını ifa eder, sonra dönersin. Bu müfsidler de buradan defolup giderler!

— Ya onlar beni Mekke'ye kadar takip edip o mukaddes beldede mücadeleye girişirlerse?

— O zaman biz de onları kılıçtan geçiririz!..

— Ey Muğire! Demek ki, Mekke'de ve Allahın beytinin civarında Müslüman kanı dökeceğiz... Böyle bir şeye ben müsaade edemem: İkinci çare ne ise onu söyle.

— İkinci çâre, kalkıp Şam'a hareket etmektir. Buna da hemen şimdi hazırım. Seni oraya götürdükten sonra mesele kalmaz!

— Ey Muğire! Bunu geçen sene bana Muaviye de teklif etti. Ben kabul etmedim. Çünkü ben, Allah Resûlünün yanından ayrılmak istemiyorum!

— Ey Mü'minler Emîri! Sen muvakkat bir zaman için gidecek, sonra yerine döneceksin!

— Peygamberimin çevresinden ayrılamam ey Muğire!.. Sen üçüncü çâreyi söyle!..

— Üçüncü çâre, bana bir emirnâme yaz. Bu emirnâme ile Medine'de eli silâh tutanları cihada davet et. Ben sana sabah olmadan bu isyancıları buradan çıkarıp atacak bir kuvvet toplıyayım. Hiç olmazsa bunu kabul et. Ben hemen, Hz. Ali'yi, Talha'yı, Zübeyr'i (r.a.) alır, adamlarımızla, oğullarımızla hemen harekete geçerim. Göreceksin ki müfsidlerin bir çoğu da bize iltihak edecek, senin dâvana hizmet etmeyi cana minnet bilecektir. Ey Mü'minler Emîri! Sen bunu kabul et. Bize iki satır yazı yaz ve gerisini bırak. Biz bu adamlara ne yapacağımızı biliriz!

Vefa hazinesi, hayâ ve edep âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) başını eğdi ve düşündü. Birkaç dakika sonra başını kaldırdı ve tane tane konuştu:

— İslâm tarihinde Müslümanları birbirine kırdıran ilk adam ben mi olacağım, ey Muğire? Vallahi bunu yapamam. Ölürüm de bu senin dediğin ve istediğin satırları yazamam![15]

Muazzez sahabî Hz. Muğire (r.a.) şaşırmıştı. Hayret ve dehşetle dudaklarını ısırıyordu. Cenâb-ı halîfenin bu yüksek feragati, bu hilm ile muameleye kalkışı en sırtlan yürekli katilleri bile rikkate getirecek derecede idi... Fakat şimdi Peygamber halifesinin evini saran müfsidler bunu anlayacak idrakten mahrumdu...

Muazzez sahabî Hz. Muğire (r.a.) o bakış ve görüş sahibi Cenâb-ı Osman (r.a.) ı fikrinden döndürmek için çok çalıştı, fakat muvaffak olamadı. Nihayet o da Cenâb-ı Osman (r.a.) a veda ederek gitti...

O yüce gönüllü, yüce yaradılışlı Peygamber dostu Hz. Osman (r.a.) kendi canını feda ediyor, fakat bir damla Müslüman kanı dökülmesine rıza göstermiyordu... İşte Peygamber elinden ölümsüzlük iksiri içen büyük halîfenin muhteşem hilm ve vefâsı...

❀❀❀

15 İmam Ahmedin Müsnedi, cilt:1, sayfa: 67, ve İbnül Esir cilt: 3, sayfa: 73.

Ertesi sabah erkenden Peygamber Halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.) Hz. Abdullah İbn-i Abbas (r.a.) ı çağırdı. Hz. Abdullah Cenâb-ı Osman (r.a.) ın evine geldi, fakat müfsidler onu içeri bırakmadılar.. Bunun üzerine irfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) evin dışarıya bakan tarafına gitti. Oradan Abdullah İbn-i Abbas'a hitap etti:

— Ey Abdullah! Ben bu sene hacca gidemeyeceğim. Medine halkından hacca gitmek isteyenleri topla ve hacca git. Bu vazifeyi sana veriyorum!

İbn-i Abbas (r.a.) bir aslan gibi kükredi:

— Ey Mü'minlerin Emîri! Ben buradan ayrılmak istemiyorum! Bu müfsidlerle mücadele etmek, onları buradan defetmeğe çalışmak, bence bu sene Hacca gitmekten efdâldir!

Mü'minler Emîri ısrar etti:

— Benim yerime mutlaka sen gideceksin. Bunu senden istiyorum. Bu arzumu yerine getir!

Hz. Abdullah (r.a.) mukavemet edemedi:

— Peki, dedi, hemen hazırlanıp yola çıkacağım.[16]

Hz. İbn-i Abbas (r.a.) dediğini yaptı. Medine halkına Cenâb-ı Osman (r.a.) ın arzusunu bildirdi ve hacca hazırlandı. Onun hacca hazırlandığını haber alan mü'minlerin temiz ve pak annesi Hz. Âişe (r.a.), kardeşi Muhammed'i erkenden arattı ve buldu. İffet ve ismet sadefi Hz. Âişe (r.a.), Muhammed'e sordu:

— Oğlum Muhammed! Neler oluyor?

— Bir şey yok. Hz. Osman ile barışmak üzereyiz!

— Senin Hz. Osman (r.a.) ı sevmediğini biliyorum. Senin bu adamlarla, onun evini kuşatan bu müfsidlerle bir münasebetin var mı?

Hz. Âişe (r.a.) nin kardeşi burada onlarla olan münasebetini gizlemeye çalışarak şöyle dedi:

16 İbnül Esir, cilt: 3, sayfa: 73.

— Hayır! Fakat onlar bizim tavassutumuzu rica ettiler.

— O hâlde bu mesele hayırlısı ile bitecek mi?

— Tabii, başka ne olabilir ki?

— O halde ben de hac kervanına katılıp Allahın beytini ziyarete gidiyorum!

— Sen de benimle beraber gel ki, senin bu işle alâkan olmadığına kani olayım!

— Ben gelemem ablacığım?

— Niçin gelemiyorsun?

— Çünkü Hz. Ali (r.a.) bana bu sırada müsaade etmez!

— Muhammed!

— Buyur abla!

— Ben senin hakkında çok fena şeyler duydum!

— Ne gibi?

— Güya sen de Mısır'dan gelen müfsidlerle berabermişsin. Doğru mu bu?

— Aslı yok ablacığım!

— İnanayım mı?

— İnan ki öyle!

— Peki, bu söylentiler ne?

— Bunların içinde benim Mısır'dan tanıdığım adamlar var. Beni onlarla görüşürken gören oldu ise sana benim onlarla beraber olduğumu söylemişlerdir!

— Ya bu adamların Hz. Osman'ı öldürmek istemeleri?..

— Böyle bir şey kimsenin aklından geçmedi.

— Oğlum! Sen Hz. Osman'ın kim olduğunu bilmezsin. Ben onu çok iyi tanırım. Kendisi Allahın Sevgilisinin öz ve sadık dostu idi. Senin baban Hz. Ebû Bekir'in en aziz arkadaşı idi. Onun İslâmiyet uğrundaki fedakârlıkları saymakla tükenmez. Medine'ye ilk

geldiğimiz zaman susuz kalmıştık. Bir yahudiye ait kuyuyu satın alarak o bizi susuzluktan kurtardı. O, ordular donattı, köleler azat etti, düşmanlarla karşılaştı. Elhasıl canını, malını ve bütün varlığını mukaddes İslâm'a vakfetti...

Peygamberler Peygamberi ona iki kadri yüce kızını verdi. Kırk kızım olsaydı onları birbiri ardınca Osman'a verirdim, dedi. Kendisi Osman'dan bu derece razı ve hoşnut idi. Sakın bu adama bir fenalık edeyim, bana memuriyet vermedi, diye aleyhine döneyim, deme. Çok fena bir yola sapmış olursun...

— Ablacığım! Seni temin ederim ki onun düşmanı değilim!

— Ey Kardeşim! Ben böyle teminat ile iktifa etmem. Bana yemin et!.

— Baş üstüne, ey Mü'minlerin Annesi! Osmana bir fenalık yapacak olur da ben ona mâni olabilirsem Allah namına kasem ederim ki o fenalığa mâni olacağım![17]

— Aferin kardeşciğim!

— Benden emin ol ablacığım!

— Senden eminim, fakat şayet bu yemini yerine getirebileceğine itimadın yoksa, gel, beraber Hacca gidelim!..

— Yeminimi tutacağım ablacığım!..

❀❀❀

Bu karşılıklı konuşmadan sonra iki kardeş vedâlaştılar. Muhammed, Hz. Âişe'nin mübarek ellerini öptü. İffet ve ismet sadefi olan Hz. Âişe (r.a.), onu kucakladı, ona nasihat etti... Mü'minler Emîri Cenâb-ı Osman (r.a.) ın masum bir efendi olduğunu ve Müslümanların ulusu bulunduğunu bildirdi...

17 İbnül Esir, cilt:3, sayfa: 73.

Mü'minler Annesinin kardeşi Muhammed, hemşiresinden ayrılır ayrılmaz doğruca zehirli adama, Sebe oğluna koştu. Onu buldu ve bir köşeye çekti:

— Bana bak, dedi, bugün yapılacak işlerin hepsini tehir et. Geceleyin aynı mevkide tekrar birleşelim. Şimdilik bu kadar.

Hâin yahudi donup kaldı. Bu çocuğa ne olmuştu... İster istemez ses çıkarmadı...

Dirayet ve zarafet timsâli Hz. Âişe (r.a.), kardeşini sarsmış, onu tuttuğu kötü yoldan döndürecek derecede üzerinde tesir etmişti... Gün ilerledikten sonra bilgi güneşi Hz. Ali (k.v.) çıktı. Peygamber Halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.) ın evine doğru geldi. Yüksek bir yere çıktı ve **"Ey nas!"** diye bağırdı. Herkes onun etrafında halka halka oldu...

Hz. Ali (k.v.), îmân aynası berrak yüzünü onlara çevirdi. Siyah ve ateşli gözlerini topluluğun üzerinde gezdirdi ve haykırdı:

— Ey insanlar! Sizin Hz. Osman (r.a.) ı susuz bıraktığınızı haber aldım. Bu sizin yaptığınızı ne mü'minler, ne de kâfirler yapmaz! Sizin Hz. Osman gibi bir din büyüğünü ve Peygamber halîfesini susuz bırakmanız reva değildir. Ona lazım olan gıda ve suyu menetmeyiniz. Mecusîler ve Rumlar bizden esir aldıkları zaman onu yedirip içiriyorlar. Siz mecusîlerden ve Rumlardan daha kötü imişsiniz![18]

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Ali (k.v.) nin bu heybetli sözleri müfsitleri korkuttu. İçlerinden bir çoğu avaz avaz bağırdı:

— Suyu kesmeyelim, suyu kesmeyelim!

Ve o anda bir kargaşalık oldu. Ortalık toz duman içinde kaldı. Suyun kesilmemesine taraftar olanlar ansızın ortadan kayboldular. Bunların yerine şuursuzca bağıran adamlar geldi. Ve ortalığı çınlatıyorlardı:

18 İbnül Esir, cilt:3, sayfa: 72.

— Biz bir damla su vermeyiz! Bizim kanımıza susayanlar susuz kalsınlar!

Cenâb-ı Ali (k.v.), dehşet ve hayretle ürperdi. Bu neyin nesiydi? Başlar üzerinde kanat çırpan bu fitne nasıl türemişti? Tekrar söz söylemek istedi. Fakat Cenâb-ı İmamı dinlemediler. O söze başlar başlamaz:

— Bir damla su vermeyiz!

Naraları yeniden yükseldi. Artık Hz. Ali (k.v.) nin sesi duyulmaz olmuştu.

Gönül ufuklarını ilim ve hikmet güneşiyle aydınlatan Cenâb-ı Ali (k.v.) oradan indi. Mü'minler Emîri Cenâb-ı Osman (r.a.) ın kapısına doğru küt küt yürüdü. Bir kaç kişi hemen önüne dikildi:

— Yâ Ali! Buraya giremezsin.

— Neden?

— Öyle emir aldık!

— Kimden?

— Emîrimiz Gafikî'den!

Büyük şecaat ve celâdet sultanı Hz. Ali (r.a.) hiddetlendi:

— Demek ki biz burada Gafikî gibi adamların hükmü altında yaşıyoruz.

Kâbe Kavseyn tahtının biricik sultanı Cenâb-ı Ahmed (s.a.v.) Efendimizin damadı ve Allahın yenilmez Aslanı Hz. Ali (k.v.) başından sarığını çıkardı ve onu, Peygamber Halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.) ın konağına fırlattı. Maksadı, gelip içeri giremediğini ve hiç bir şey yapamadığını halîfeye anlatmaktı.

Levlâke Levlâk ufkunun nurlandırıcı güneşi Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.) in masum halifesi Cenâb-ı Osman (r.a.) susuz. Muhasara devam ediyor. Kimse bir şey yapmıyor.

Enbiyanın ekmeli, evliyanın emeli, Kevn ü Mekân temeli Cenâb-ı Ahmed (s.a.v.) in muazzez zevcesi Hz. Ümmü Habibe

(r.a.), bu muhterem kadın ve şefkatli anne, hayvanına binmiş, çarşafının altında bir desti su getirmişti. Mü'minler annesi Hz. Ümmü Habibe (r.a.), Cenâb-ı Osman (r.a.) ın kapısı önüne geldi. Onun da yolunu kestiler:

— Ne istiyorsun? dediler.

Büyük îmân kadını ve Mü'minler annesi cevap verdi:

— Hz. Osman (r.a.) ı görmek için geldim. Onun yanında beni alakadar eden ve öksüz ile dullara müteallik olan vasiyetnameler var. Onlara bakacağım!

Müfsitlerden biri karanlık ağzını açıp avaz avaz bağırdı:

— Yalan söylüyor. Çevirin onu!

Diğer bir müfsit, kılıcı ile Peygamber zevcesine hücüm etti. Hayvan ürktü. Kılıcın darbesi Hz. Ümmü Habibe (r.a.) nin bindiği hayvanın dizine isabet etti ve onu kesti. Ümmü Habibe (r.a.), hayvandan düşmek üzere iken onun uğradığı bu insanlık dışı muameleden müteessir olan birkaç kişi koştu, ona yardım etti ve onu alıp götürdü.[19]

Ne beyinleri ürpertici bir manzara ki, Peygamber zevcesine bile kılıç çeken bu isyancılar gûya hak peşindeler... Bu ne müthiş tecellî. Bu ne kara bir gün!..

Hz. Osman (r.a.) bütün bu hâdiselerden haberdar olmuş, işin çıkmaza girdiğini artık anlamıştı. Buna karşı bizzat bir teşebbüste bulunmak istedi. Okumakta olduğu Kur'ânını bıraktı, yavaş yavaş doğruldu ve dimdik durdu. Evinin kalabalığa hâkim olan noktasından müfsitlere karşı şu konuşmayı yaptı:

Ey insanlar! İçinizde bilen varsa Allah için söylesinler, Müslümanlar bu şehre hicret ettikten sonra burada susuz kalmışlardı. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) o zaman: "İçimizden birisi çıksa da şu Rume kuyusunu satın alsa!" **buyurmuşlardı. Ve ferman etmişlerdi:**

19 İbnül Esir, cilt:3, sayfa: 72.

— Kimdir Rume kuyusunu satın alıp Müslümanları sulayan ve her kovasına ondan daha hayırlı ve cennette bir kova alan.[20]

Bol para verip onu satın alan ve millete vakfeden ben değil miyim?.. Şimdi siz ondan, hattâ bir bardak acı sudan olsun beni men'ediyorsunuz.

Dinleyenlerden bir çokları: Evet Öyle yapmıştın! dediler.

Allah Resûlünün masum halîfesi devam etti:

— O halde ne diye beni bu kuyunun suyundan mahrum ediyorsunuz?

Müfsitler donup kaldı.

Hayâ ve edep incisi Hazret-i Osman (r.a.) vakar ve heybetle konuşmasına devam etti:

— Allah ve İslâmiyet hakkı için size soruyorum; darda olan İslâm ordusunu tamamiyle kendi servetimden techiz etmedim mi?

— Evet, öyle ettin!

— Allah ve İslâmiyet adına size yemin veriyorum; mescid-i saadet Müslümanlara dar geldiği vakit, İnsanlığın Efendisi:

— "Cennette daha hayırlısını almak üzere falancanın arsasını kim alıp mescide ilâve eder?" buyurduğu vakit onu satın alıp mescide katan ben değil miyim?[21]

— Evet, sensin?

— Böyle iken, şimdi siz benim mescidde namaz kılmama mâni oluyorsunuz, bu nasıl bir iş?

Peygamber halifesine baş kaldıran âsiler başlarını yere eğip sustular...

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü yine haykırdı:

20 Tirmizi ve Nesei.

21 Tirmizi ve Nesei.

— Allah'a ve İslâmiyet adına yemîn verdirerek soruyorum; Allahın Resûlü, Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer ve benimle Şebir dağında otururken, dağ sallanıp taşı yuvarlandığı zaman Kâinatın Efendisi taşı ayağı ile itip:

—"Ey Şebir dağı dur! Zira senin üzerinde bir Peygamber bir sıddîk ve iki şehidden başka kimse yoktur." buyurmadı mı?

Âsiler bu defa çığlık çığlık öttüler:

— Vallahi doğru söylüyorsun!

— Allahü Ekber!

Hz. Osman'ın tatlı ve yumuşak sesi yine duyuldu:

— Kâbe'nin Rabbi hakkı için şâhid olun ki, ben şehidim!

Kalabalık uğuldadı:

— Evet, bunu da biliyoruz!

— O halde niçin başımda dolaşıyorsunuz? Niçin evimi kuşatıyorsunuz? Niçin Allah Resûlünün bu mübarek şehrine musallat oluyorsunuz? Sizin hareketinize Allah'ı şahit tutuyorum:

Şâhid ol Yâ Rab, şâhid ol Yâ Rab!..

İç gözlerine İlâhî nurun sürmesi çekilen büyük halife, kuvvetli ve coşturucu nutkunu irat ettikten sonra yerinden indi. Odasına girdi. Şanlı halifeyi ihtiyarlık yıpratmamış olsaydı, belki hemen dışarıya fırlar, nutkunun tesirinden istifade eder ve bu fitne âteşini söndürebilirdi. Fakat o muazzez insan nezih bir bünyeye sahipti. Yumuşak ve pamuk gibi bir kalbi vardı. Hilim, hayâ, edep ve ahlâk timsâliydi. Yaşı da sekseniki olmuştu. Bu yaştaki bir adamın bir arslan heybetiyle ortaya atılıp âsileri dağıtıvermesi elbette mümkün değildi. Onun için yüce Halîfe odasına zor yetişmiş ve minderine atılmış, öylece kalakalmıştı.

Dışarıdaki durum ise büsbütün hercü merc idi... Halifenin nutkunun tesirinde kalan asiler birbirlerine girmişlerdi. Bunların bir kısmı silâhlarını atmışlar ve avaz avaz bağırmışlardı:

— Biz bu adama fenalık edemeyiz!

— Hz. Osman'a karşı müsamahakâr davranmalıyız, ona derdimizi anlatıp gitmeliyiz!

Kûfelilerin başında bulunan Eşter de şöyle haykırmıştı:

— Bizim bu adamın aleyhindeki hareketimizde gizli fesat var, bizi aldatmışlar!..[22]

Gerçekten gizli bir el bu dolapları döndürüyordu. Münafık tezgâhlarında fesat ipliği ile isyan kumaşları dokunuyordu. İsyancıların bazıları uyanır gibi olmuşlardı. Halifeye karşı haksızlık ettiklerini idrak etmeye başlamışlardı. Ve nedametle kıvrandıkları bir anda, evet tam bu sırada yine nereden geldiği bilinmeyen yer yer bir takım adamlar türeyivermişti. Ve bu adamlar halka halka olup nâra atmaya başlamışlardı:

— Siz bu kuzu gibi görünen adama aldanmayınız. O bir lâhza sonra kaplan kesilir ve topunuzu kılıçtan geçirir. Kendinizi toplayınız ve itidalinizi muhafaza ediniz, yoksa akıbetiniz vahim olur, hiç biriniz yurduna sağlam dönemez.

Bu sözlere inanmak istemeyenleri ise türlü vaadlerle kandırmak istiyorlardı. Diyorlardı ki:

— Hepimiz de gideceğiz. Fakat bir kaç gün daha sabredelim. Hakkımızı temin edelim, bir umûmî af alalım da öyle gidelim. Yoksa Mısırdaki hükümet canımızı yakar!..

Ne hazîn bir tecellîdir ki, bu telkinat neticesi olarak Halîfenin evini muhasaradan vaz geçmelidir. Müfsitler Cenâb-ı Osman (r.a.) ın kapısının önünden ayrılmadılar.

Vefâ hazinesi, cömertlik denizi, hilim, hayâ, edep ve yumuşaklık âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) yine susuz.

❁❁❁

Nûr şehri Medine'nin bütün ufuklarına kara bulutlar çökmüştü. Peygamber beldesi için için kaynıyordu. Mü'minler üz-

22 İbnül Esir, cilt:3, sayfa: 73.

gündü. Gönüllerden hicran ırmakları akıyordu. Bu hicran gecesinin bir sabahı olmayacak mıydı? Herkes, ama herkes bunu düşünüyordu.

❀❀❀

Hâin yahudi Abdullah İbni Sebe, Hz. Ebû Bekir (r.a.) in küçük oğlu Muhammed ile gizlice buluştu. Bu tecrübesiz delikanlıyı istediği gibi idare ediyordu. Ona samimiyetle kucak açtı:

— Muhammed, dedi, anlaşılan bugünkü yapacaklarımızı tehir ettirmenizin sebebi, hacca gidecek kafilenin hareketini beklemekti. Bu kafile gittikten sonra Medine'ye daha fazla hâkim oluyoruz, öyle mi?

— Hayır! Maksadım o değil!

— Yâ nedir?

— Bir şey yapmadan evvel bir kere daha düşünelim.

— Neyi düşüneceksin?

— Bundan şüphe mi ediyorsun?

— Osman (r.a.) masumdur!

— Hayır! Osman, Hz. İmamın —yâni Hz. Ali— nin öz hakkı olan hilâfeti gasbetmiş değil midir— Hz. İmam hayatta iken bu makamı ondan başkasının alması reva mıdır? Peygamberin asıl vârisi o değil mi?

— Ey Sebe oğlu! Hz. İmam bizden böyle bir şey istedi mi?

— Dinle beni Muhammed! Sen bir noktayı iyice anlamamışsın.

— O nokta hangisidir?

— Hz. İmam hakkın sahibidir. Onun hakkını temin etmek onun vazifesi değildir. Ümmetin vazifesidir.

— Böyle olmakla beraber biz niçin Hz. İmam ile istişare etmiyoruz?

— Hz. İmam, belki zahiren bu hareketi tasvip etmez.

Şeytan yahudi böylece zehirini kusuyordu. Fakat Muhammed'in sorularından sıkılmıştı. Sözünü değiştirmek ihtiyacını duydu:

— Muhammed, dedi, sen dün böyle değildin. Seni kim caydırdı?.

— Ben Hemşirem Hz. Aişe (r.a.) ile görüştüm. Beni Hz. Osman aleyhinde bir harekette bulunmaktan menetti.

— Hemşiren sana ne dedi?

— Bana Hz. Osman'ın faziletlerini saydı. Sahabîlerin en büyüklerinden ve Peygamber Aleyhisselâm'ın en sâdık dostlarından olduğunu söyledi!

Zehirli adam işlerin bozulacağından korktuğu için hemen şöyle dedi:

— Sen ona Hz. Osman'ın gasıp olduğunu söylemedin mi?

— Söylemedim?

— Niçin söylemedin?

— Eğer Hz. Osman gasıp olursa benim babamın da gasıp olması icap etmez mi?

Sebe oğlu hayret ve dehşet içinde kaldı. Fakat bunu ona sezdirmemek için üstün körü cevap verdi:

— Hayır!

— Mesele şu. Senin babanın meziyetleri çoktu.

— Osman'ın da meziyetleri çok!

— Hiç kimse babanın yerini tutamaz. Fakat baban işi Hz. İmama bırakmış olsaydı daha çok isabet etmiş olurdu. Böyle yapmakla hata etmiş sayılmaz!..

— Osman da Şûra tarafından seçildi.

— Sen şimdi bana haber ver, bizden ayrılıyor musun?

— Hayır ayrılmıyorum!

— Aldığımız kararları yarın tatbik edecek misin?

— Edeceğim!

— O halde mesele kalmadı. Haydi kalk, istirahat et ve sabahleyin hazır ol!.

Sebe oğlu artık bu gencin aklını iyice karıştırmıştı. Genç adam onun yanından ayrıldıktan sonra hâin yahudi adamlarını çağırdı. Muhammed'le olan konuşmasını anlattı, sonra ilâve etti:

— Bu çocuğun Hz. Aîşe ile bir kere görüşmesi onu bizim içimizden çıkarmağa kâfi geldi. Osman'ın bugünkü nutku az kaldı bizi değiştiriyordu. Acele edelim, yoksa hüsrana uğrarız.

❁❁❁

Genç adam, Sebe oğlundan ayrıldıktan sonra bilgi güneşi Hz. Ali (r.a.) nin yanına gitti. İmam-ı Ali'nin yanında başka kimseler de vardı. Hep Hz. Osman (r.a.) ın durumunu görüşüyorlardı. Hz. Ali (r.a.) yanında bulunanlara nasihat ediyor, fitne ve fesadın fenalıklarını anlatıyordu. Sıddîk-ı Ekber (r.a.) in genç oğlu Hz. Ali (k.v.) nin îmân aynası berrak yüzüne baktı. Sebe oğlunun söylediklerinden bir iz aradı. Fakat öyle bir şey bulamadı. Hz. Ali (k.v.) nin mübarek yüzünde ihlas nurları parlıyordu. O mübarek yüzde bir ilâhî ışık yanıyordu. Oturanlardan biri Cenâb-ı Ali (k.v.) ye sordu:

— Yâ Ali! Peygamberden sonra ümmetinin başına geçmeye en çok lâyık olan zat siz değil misiniz?

İmânın billûrlaşmış, nurdan âbidesi Cenâb-ı Ali (k.v.) tereddüt etmeden cevap verdi:

— Size bu ümmetin Peygamberinden sonra efdalının kim olduğunu haber vereyim mi?

— Ver!

— Evvelâ Hz. Ebû Bekir, sonra Hz. Ömer, sonra Hz. Osman (r.a.). Ben ancak Osman'dan sonra kendimde bir hak görürüm![23]

23 İmam Ahmed İbni Hanbelin Müsnedi, cilt:1, sayfa: 115-142

Hz. Ali (k.v.) nin bu sözleri Sıddîk-ı Ekber'in oğlunun gözlerini dört açtı. Dehşet ve hayretle ürperdi. Demek ki Sebe oğlunun bütün söyledikleri saçma idi.

İlim ve Hikmet kutbu Cenâb-ı Ali (k.v.) nin yanındaki adamlar dağıldılar. O zaman Sıddîk-ı Ekber'in oğlu Hz. Ali (k.v.) ye sokuldu:

— Yâ İmam, dedi, size bir şey soracağım!

— Sor bakalım!

— Benim babam sizin hakkınızı gaspetti mi?

— Bu nasıl lâftır â çocuğum. Demin söylediklerimi duymadın mı? Senin baban kadar hak sâhibi kimse yoktu.

— Peki, Allah Resûlünün asıl vârisi siz değil misiniz?

— Oğlum! Peygamberin vârisi yoktur. Peygamberlik kimseden kimseye intikal etmez!.

— Demek ki senin Allah Resûlü'nün vârisi olduğuna dair söylenen sözlerin aslı yok.

— Kat'iyen aslı yoktur. Bu sözleri çıkaranları âh bir bilsem.

Genç adam kendini zor tuttu. Çünkü bu sözleri çıkaranı biliyordu. Sebe oğlu bu sözleriyle ümmetin arasına fitne ve fesat mikrobu yayıyordu. Nice insan bilmiyerek bu hâin yahudinin pençesine düşmüş ve kendi devletine baş kaldırmıştı. İşte bu delikanlı da bunlardan biriydi. Nihayet bu genç, Hz. Ali'nin, Hz. Osman (r.a.) hakkında ne düşündüğünü anlamak için ona sordu:

— Yâ İmam! Hz. Osman aleyhinde çalışmak, onu öldürmeye teşebbüs etmek sizce haram mıdır?

İmam-ı Ali (k.v.) öfkeyle cevap verdi:

— Aklını mı oynattın oğlum? Dünyada adam öldürmekten daha şen'i bir şey var mı? Bir insanı haksız yere öldürmek bütün insanların kanını dökmekten farksızdır. Bunu bilmiyormuş gibi ne diye soruyorsun? Senin sinirlerin bozulmuş olacak. Kalk git, biraz istirahat et!..

Genç adam kalkıp giti. Eğer o anda ilim ve Hikmet Kutbu Cenâb-ı Ali (k.v.), onu biraz zorlasaydı, almış oldukları kararı öğrenebilecekti. Fakat meseleyi bilmeyen Cenâb-ı Ali (k.v.), böyle bir şeyi hatırından bile geçirmemişti.

❀❀❀

Ertesi sabah isyancılar hamlelerini yenilediler. Şeytan zekâlı yahudi o gece uyumamıştı. İsyancıların çadırlarını bir bir gezdi. Uydurma şayialarla onların sönen şevkini alevlendirmeğe çalıştı. Ve onları yeniden harekete geçirdi...

Sabahleyin Mü'minler Emîri Cenab-ı Osman (r.a.) ın evinin önünde büyük bir kalabalık toplandı. Hilim, hayâ, edep, ahlâk ve yumuşaklık âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) adamlarına emir verdi:

— Kapıyı sımsıkı kapayınız. Hiç kimsenin içeriye girmesine müsaade etmeyiniz!

Buna karşılık içerdekiler dediler ki:

— Yâ Emîr'el-Müminin! Kapıyı zorlarlar ve silâh kullanarak içeri girmek isterlerse ne yapacağız?

— Siz onlara mukavemet etmeyiniz! Silâh kullanmayınız. İçeri girerlerse onları ben karşılarım!..

❀❀❀

Müfsitlerin bu hareketi Medine halkı tarafından çabucak duyuldu. Bilgi güneşi Hz. Ali (k.v.), muazzez sahabî Hz. Talha (r.a.) ve yine sahabî ulularından Hz. Zübeyf (r.a.) oğullarını Cenâb-ı Halîfeyi korumak üzere vazifelendirdiler. Çünkü müfsitler Hz. Osman (r.a.) ı katletmek kararını vermişlerdi.

İnsanlığı nesil nesil nurlandırmaya memur Peygamber torunu Hz Hasan (r.a.) silâhını alarak hareket ediyorken babasına dedi ki:

— Aziz babam! Sana bir sözde bulunacağım. Bilmem kabul eder misin?

— Söyle oğlum!

— Sen Medine'den çık, başka bir yere git. İstersen Mekke'ye hareket et!

— Niçin?

— Çünkü bu işin fenaya varacağını anlıyorum. Sen burada bulunuyorken vahim bir hâdise vuku bulursa sen bu hâdisenin mes'uliyetinden kurtulamazsın. Herkes seni muaheze eder.

— Beni ne diye muaheze ederler oğlum?

— Sen Medine'de bulunduğun halde Hz. Osman'a tecavüz edildi. Hz. Osman hakaret gördü, yahut Osman (r.a.) öldürüldü; derler. Senin Hz. Osman (r.a.) ın makamında gözün var zannederler. Ona yardım etmediğini söylerler. Onun için sen, ya kılıcını çek ve bizimle beraber gel, yahut bu şehirden bir müddet için de olsa uzakta kal!

— Aziz oğlum! Benim Hz. Osman için ne kadar çalıştığımı, onu kurtarmak için neler yaptığımı görmedin mi?

— Gördüm babacığım!

— Gördünse daha ne diye böyle düşünüyorsun?

Fakat sen benim sözümü dinle, bu işten yakanı sıyır![24]

— Düşüneyim iki gözüm!..

Allah Resûlü'nün kokladığı solmaz çiçek Hz. Hasan (r.a.), kardeşi Hz. Hüseyin (r.a.) i alarak hareket etti. Bunlar yolda Hz. Talha'nın oğlu Muhammed'e, Zübeyr (r.a.) in oğlu Abdullah'a tesadüf ettiler ve birlikte Hz. Osman (r.a.) ın konağına gittiler.

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) ın evi müfsitler tarafından sıkı bir kordon altına alınmıştı. Hz. Hasan (r.a.) ve arkadaşları müfsitleri yara yara Halifenin kapısına varıp dikildiler. Hiç kimseyi Cenâb-ı Osman (r.a.) ın evine bırakmıyorlardı. Bunlar kılıçlarını çekmiş bir arslan heybetiyle duruyorlardı.

24 Nehcü'l-Belâğa şerhi - İbnül Esir-

Bu sırada hacdan dönen Muğire İbni Ahnes Peygamber Halîfesini korumak için Medine'ye geldi. İsyancılarla çarpıştı. Ve şehid oldu. Muazzez sahabîlerin ulularından Hz. Ebû Hüreyre (r.a.), Abdullah İbni Selâm (r.a.) isyancıların yanlarına gittiler. Nasihat ettiler. Ve dediler ki:

— Ey kavim! İçinizde Cenâb-ı Hakkın kılıcını sıyırmayınız. Eğer sıyırırsanız sonra kınına koyamazsınız. Yazık size ki sultanınız kamçı ile duruyor. Eğer onu katı ederseniz sultan kılıçla yerinde durur. Yazık size! Medine'yi koruyan Meleklerdir. Eğer onu katl ederseniz Melekler Medine'yi terk ederler. Her ne zaman bir Peygamber katl edildi ise yetmiş bin, halife katl olunursa otuz beş bin adam katl oluna gelmiştir.

Müfsitler ortalığı çın çın öttürdü:

— Behey Yahûdizâde! Bize nasihat edecek sen mi kaldın?

Muhasarayı daha da şiddetlendirdiler. Cenâb-ı Halifenin evine ok yağdırmaya başladılar. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin (r.a.) evin önünde Emevîlerin gençleri de evin damında nöbet bekliyorlardı. Cenâb-ı Osman (r.a.) bu gürültüler üzerine kapısında nöbet tutan Peygamber torunlarına seslendi:

— A iki gözümün nurları, canım evlâtlarım! Hepiniz yerinize gidiniz, beni müdafaa için uğraşmayınız!

Peygamber incisi Hz. Hasan (r.a.), dışarıdan beri cevap verdi:

— Ey Mü'minler Emîri! Biz bu adamlara mukavemet edeceğiz!

— Hayır, bunu istemiyorum. Tek damla Müslüman kanı akmasın!.

— Fakat bu gözü dönmüş adamların niyeti kötü.

Gönlü billûrlardan daha duru olan yüce Halîfe, Hz. Hasan (r.a.) ile arkadaşlarını müdafaadan vazgeçiremeyeceğini anlayınca, kapının açılmasını emretti. Kapı açıldı. Cenâb-ı Osman (r.a.), kapının önünde cephe teşkil eden Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin (r.a.) e:

— Ey Allah Resûlünün Sevgilileri, dedi, ben sizin bu hareketinizi hoş görmüyorum. Beni müdafaaya lüzum yoktur. Hepinize izin veriyorum, hemen gidiniz!.

Hz. Hasan (r.a.) cevap verdi:

— Ey Mü'minlerin Emîri! Böyle bir zamanda sizi nasıl bırakıp gideriz? Biz bu işi kendi arzu ve ihtiyarımızla yapıyoruz. Sizi bu müfsitlerin elinde nasıl bırakalım?

— Mademki gitmek istemiyorsunuz. O halde içeri giriniz!

— Müsaade edin de burada duralım!

— Size Allah için and veriyorum. İçeri giriniz!

Kendisini müdafaaya gelen gençleri müdafaadan meneden vakur ve heybetli halifenin sözlerini müfsitler hayret ve dehşetle dinliyorlardı.[25]

Cenâb-ı Osman (r.a.) her zaman olduğu gibi hilim, şefkat, rikkat ve merhametinden dolayı şiddet yoluna gitmedi. Büyük ve eşsiz bir tevekkülle hâdiselerin akışını bekledi. Kendisini bu müfsitlerden kurtarmak için müracaat eden edene.

Abdullah İbni Zübeyr ile şanlı Sahabî Hz. Ebû Hüreyre'nin:

— İzin ver ey Allah Resûlünün halifesi, bunları askerle kıralım!

Teklifini, Cenâb-ı Osman (r.a.), hışımla reddediyordu:

— Tek damla Müslüman kanı akıtamam!

❀❀❀

Vefa hazinesi, cömertlik denizi, hayâ ve edep incisi Cenâb-ı Osman (r.a.), kendi dairesine çekildi. Dışarıda olup biten hâdisat ile alâkadar olmayarak İbâdet ve Kur'ân tilâvetiyle meşgul oluyordu. Cenâb-ı Halife oruçlu idi. Hiç durmadan Kur'ân-ı Kerîm

25 İbnül Esir, cilt:3, sayfa: 73.

okuyordu. Gönül dudakları zikrullah musluklarından ebediyyet iksiri içiyordu. Yanında hanımı Naile hâtûn vardı. Onun da gönlünden kan ırmakları akıyordu. Efendisinin derdiyle iplik iplik göz yaşı döküyordu.

Bu sırada müfsitler halifenin evine ok yağdırmaya başlamışlardı. Atılan oklardan biri Peygamber Çiçeği Hz. Hasan (r.a.) ile Hz. Talha'nın oğlu Muhammed'i yaraladı. İmam-ı Ali (k.v.) nin azadlısı Kanber'in de başı yarıldı. Mervan da yaralı düştü. Böylece müfsitler kan dökmeye başlamış oluyorlardı.

Cihan Sıddîk-ı Hz. Ebû Bekir (r.a.) in oğlu Muhammed, Peygamber torunu Cenâb-ı Hasan (r.a.) ın üzerinde kan görünce irkildi ve haykırdı:

— Aman! Benî Hâşîm, bu hâli görürlerse topyekûn üzerimize hücum ederler ve bu kalabalığı dağıtırlar. İşimiz bozulur, maksat hasıl olmaz. Gelin bir kestirme yol bulalım!..

Bu defa işi çabuk bitirmek istiyorlardı. Hemen harekete geçtiler ve Hz. Osman (r.a.) ın evine bitişik evin duvarını delip içeri süzüldüler.

❁❁❁

Hz. Osman (r.a.)ın Rüyası

Vefâ hazinesi, cömertlik denizi, hilim, hayâ, edep, ahlâk ve yumuşaklık âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) 82 yaşına gelmişti. 35. Hicret senesinin Zilhicce ayının onsekizinde, hayatının son Cuma gecesinde bir rüya gördü. Bütün insan oğluna Allah müjdesini getiren yüce Peygamber ve onun hemen yanıbaşında Hz. Ebû Bekr (r.a.) ve Hz. Ömer (r.a.) Üçü birarada.

Allahın âlemlere **"Rahmet"** diye gönderdiği Sevgilisi Cenâb-ı Osman (r.a.) a hitap ediyor:

— Yâ Osman; Seni muhasara edip buraya mı kapattılar?

— Evet, ey Allahın Resûlü!

— Seni susuz mu bıraktılar?

— Evet, ey Allahın Resûlü!

Kâinatın Efendisi bir kova dolusu su uzatıyor. Hz. Osman (r.a.) yanmış gönül dudaklariyle suyu yudumluyor. Allahın Resûlü tekrar buyuruyorlar:

— Yâ Osman! Dilersen yarın iftarı bizim yanımızda yaparsın, istersen yardımına gelip seni kurtarsınlar!

Cenâb-ı Osman (r.a.) sevinç içinde cevap veriyor:

— Mertebeyi şehadetle iftarı nezdinde yapmak istiyorum, ey Allahın Resûlü!

❀❀❀

Gönüller aydınlatan din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) oruçludur.

Kur'ân okumakta.

Ani bir gürültü.

Âsiler eve doluyor.

Peygamberler Peygamberinin şanlı halîfesinin odasına ilk giren, cihanda en büyük Sıddîkıyet ve teslimiyet örneği Hz. Ebû Bekir (r.a.) in küçük oğlu Muhammed. Müthiş tecellî. Cihanın, Peygamberlerden sonra en büyük, en iyi adamının oğlu. İstediği memuriyeti halîfeden alamadığı için ona düşman.

İrfan denizine gark olmuş din büyüğü Cenâb-ı Osman (r.a.) rahlesine eğilmiş Kur'ân okuyor. Genç adam Cenâb-ı Osman (r.a.) ın üzerine atılıyor; onun süt beyaz sakalından kavrayıp haykırıyor;

— Şimdi seni Muaviye, İbni Ebî Şerh ve İbni Âmir kurtaramaz!

Allahın Sevgilisi, topyekûn zaman ve mekânın ve bütün mahlûkatın Peygamberi, Hazret-i Osman'ın halife olacağını ve hal'i isteneceğini ve mazlum olarak Kur'ân okurken katl edileceğini haber vermişti, işte şimdi aynen zuhur ediyordu.

Cenâb-ı Osman (r.a.) ın mübarek yüzünde kahredici ve öldürücü bir tebessüm:

— Ey evlâdım, diyor; baban, senin bu hâlini görse ne kadar mahzun ve mükedder olurdu!

Hz. Ebû Bekir (r.a.) in oğlu Muhammed'in başı öne düşüyor. Utancından Halîfenin yüzüne bile bakamıyor ve oradan hemen uzaklaşıyor.

❀❀❀

Allah Resûlünün en sadık dostu ve muazzez sahabî Hz. Osman (r.a.) ın odasına, âsîlerden, üstüste giren girene...

Hâinin biri, Halifenin başına bir demir indirdi. Sevdan hâini kılıcını Cenâb-ı Osman (r.a.) a doğru salladı. Halifenin sâdık hanımı Naile Hatun koşa koşa kocasının imdadına geldi ve kolunu kocasına, siper etti. Naile hatunun parmakları doğrandı. Amr bin Umuk, Cenâb-ı Osman (r.a.) ın imân dolu göğsüne kılıcını sapladı. Hançerler peşpeşe mübarek insanın vücuduna girip çıktı.

Hayâ ve edep incisi Hz. Osman (r.a.), bembeyaz gömleği kandan kıpkırmızı, yerde.

Kan damlaları, açık duran Kur'ân-ı Kerîm'in üstüne tam şu mukaddes âyete damlıyor:

— "Allah sana kâfidir!"

Naile Hatunun feryadı gökleri tutuyor. Acıdan evin içinde kıvranıyor. Acı ki, hem nasıl acı.

Hayâ ve edep incisi Cenâb-ı Osman (r.a.) şehid. Ölüp de ölmeyenlerin diyarına göçüyor. Sevgili ile bayram etmeye gidiyor.

❁❁❁

Naile Hatunun feryadını ilk duyan Cenâb-ı Osman (r.a.) ın kölelerinden biri oldu. Ve içeriye yıldırımdan bir gülle gibi düştü. Kılıcı havada ışıklı kavisler çizdi ve hainlerden Sevdan'ı cansız yere serdi. Başka bir köle de Amr Bin Umuk'un başını uçurdu.

Cenâb-ı Osman (r.a.) ın kapısında nöbet bekleyenler içerden gelen müthiş gürültüyle irkildiler. Hemen içeri koştular. Feci ve yürekler dağlayan manzarayla karşılaştılar. Halifeler Halifesinin üzerine kapanıp hıçkıra hıçkıra ağladılar.

Osman için insan ağlar, cin ağlar,

Kur'ân ağlar, îmân ağlar, din ağlar!..

❁❁❁

Peygamberler Peygamberinin en sâdık dostu ve Halîfesi Cenab-ı Osman (r.a.) ikindiye doğru şehid edilmişti. Bu tüyler

ürpertici hâdise bütün ümmeti can evinden vurmuştu. Şimdi gönüllerden kan ırmakları akıyordu. Hiç bir kimse bu büyük facianın vukuuna ihtimal vermiyordu. Sonsuzluk Nebîsinin muazzez sahabîleri yıldırımla vurulmuşa dönmüşlerdi. Bu tüyler ürpertici cinayeti işleyen şakiler bile hayretle parmaklarını ısırıyorlardı. Hayret, dehşet ve ibret! Ve müthiş bir tecellî!..

❀❀❀

Mukaddes İslâmın hâin düşmanları muvaffak olmuşlardı. Fitne kılıcı ile îmân bağlarını kesmişlerdi. İttihad nurlarını söndürmek istemişlerdi. Ne yürekler dağlayıcı bir fitneydi bu Allahın âlemlere "Rahmet!" diye gönderdiği Sevgilisi Cenâb-ı Ahmed (s.a.v.) in nur şehri kana boyanmıştı.

Var oluşun hikmeti, ölümsüzlük rehberi gerçek hayatın kurucusu, yıkılmaz çatının mimarı Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimiz buyurmuşlardı ki:

— (Rüyada) **Cennete girdim. Bir de ne göreyim, altından, inciden ve yakuttan bir sarayın yanındayım.**

— Bu kimindir? diye sordum.

— Senden sonra, haksız yere öldürülen halife Osman İbni Affan'ındır. dediler.

Yine Kâinatın Fahri buyuruyorlar:

— Osman öldüğü gün gök melekleri ona istiğfar edecektir.

Gerçek şudur ki, masum Efendi Cenâb-ı Osman (r.a.) için yer ve gök ehli şebnem damlası gibi yaşlar dökmüşlerdir.

Bu tüyler ürpertici facianın vukuu esnasında ilim ve Hikmet Kutbu Cenâb-ı Ali (k.v.), Peygamber Mescidinde idi. Cenâb-ı Ali (k.v.) Mescidden çıkarak Peygamber Halifesi Cenâb-ı Osman (r.a.) ın evine doğru gidiyorken hâdiseden haberdar oldu. İmân aynası berrak yüzünde sonsuz acının unutulmaz izleri belirdi. Gözleri ve gönlü kan ağladığı halde şöyle dedi:

— Yâ Rabbi! Bu cinayetten teberri ederim!

Hak ve adâlet güneşi Cenâb-ı Osman (r.a.) ın eniştesi Said Bin Zeyd de:

— Üzerimize Uhud dağı yıkılsa yeridir.

Diyerek feryadı bastı. Herkes ama herkes döğünüyordu.

Sanki, gökler bütün öfkesiyle yıldırımlar yağdırıyordu.

❀❀❀

Hasılı Cenâb-ı Osman (r.a.) ın şehid edilmesi bütün sahabîleri sonsuz acılara gark etmişti. Şehadet haberi çabucak yayıldı. Hz. Ali (k.v.), Hz. Talha (r.a.), Hz, Zübeyr (r.a.) ve Sa'd İbni Ebî Vakkas (r.a.), hemen halîfenin evine koştular. Ne hazin bir tecellî ki, artık olan olmuş, yapılacak bir şey kalmamıştı.

Cenâb-ı Ali (k.v.) çok müteessir olmuştu. Hz. Osman (r.a.) ın muhafazasına memur ettiği gençlere karşı şöyle haykırdı:

— Siz yaşarken onun şehit düşmesine nasıl imkân bıraktınız?

❀❀❀

Cenâb-ı Osman (r.a.) gönül dudakları ile şehadet şerbeti içip ebediyyetin gerçekler sabahına erince Peygamber Mescidinin üzerine cinnîler geldi. Üç gün üç gece ağlayıp, feryâd ettiler. Herkes bunların feryadını duydu.

Allah Resûlünün halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.) ın büyüklüğüne bakınız ki, onun için göz yaşı dökmeyen bir canlı yok.

Daha evvelce de belirttiğimiz gibi Peygamberler Peygamberinin büyük ve masum Halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.) Peygamberin iki kadri yüce kızını almıştı. Âlemde hiç bir kimse bu şerefe nail olmamıştır. Hz. Osman (r.a.) hilim, hayâ, edep, ahlâk ve yumuşaklık âbidesiydi. Gönül evi eşsiz incilerle doluydu. Vicdan sahifeleri hakikat elmaslariyle bezenmişti. Sonsuzluk Nebîsinin mukaddes elinden ölümsüzlük iksiri iç-

miş, Kur'ân havzında îmân nuru ile yıkanmıştı. Orta boylu, güzel yüzlü, büyük sakallı ve esmer renkliydi. Onun hayâ ve edebinden Melekler bile utanıyordu. Alim ve fâzıl, âbid ve sâlihdi. İhsan ve cömertlik sultanıydı. Bütün malını Allah ve Resûlünün uğrunda sebil etmişti. İslâmın nur serpen ordularını donatıp rızâ-i İlâhîye nail olmuştu. Bütün insan oğluna Allah Müjdesini getiren Peygamberler Peygamberi ona **"Cennet Şimşeği"** demişti. Cennet diyarını aydınlatan böyle bir sultandı O. Beş şeyi yapardı. Beş şeyi yapan, bu beş şeyden men olunmaz. **Her kim hayâ ederse, ondan da hayâ ederler. Başkasına rahmet edene, başkaları da rahmet eder. Malını Cennete karşılık veren, Cennete kavuşur. Başkalarını avfeden, başkalarının affına kavuşur. Allahü Teâlâyı tanıyan, bilip korkan, ona kavuşur, işleri yolunda gider**. İşte bu beş şeyi Cenâb-ı Osman (r.a.) yapardı.

O kadar zühd ve takva sahibiydi ki, geceleri vitr namazında Kur'ân-ı Kerîmi hatmetmek âdetiydi. O, ak nurlar sahibi bir güneşdi ki, bütün gönüllere eşsiz inciler yağdırıyordu. Gönül dudakları mânâ denizinden katreler sunuyordu. Ve şöyle haykırıyordu:

— Dostum! Musibet istediği kadar büyük olsun!
Dinç ve sağlam insanda devamlı değildir.
Bir gün sana da gelse ona mağlup olma;
Ayağın kayar da belâya düşersen sızlanma!
Belâya uğramış nice insan vardır ki,
Sadece sabır yoliyle onu defetmiştir.
Nice zaman olur ki, denizin dalgaları gibi;
En korkunç şiddetleri coşturur, ayaklandırır.
Ben onlara, deniz duruluncaya kadar sabırla karşı koydum.
Benim nefsim belâya sabırda serkeşti;

Sabrımı görünce o da baş kesti ve uydu.

Ben ona derim ki; sen keremli ve soylu,

Ölüm şarabını dik! Zira dünyâ bu âna kadar bizdendi;

Artık bundan böyle bizden değildir!..

❀❀❀

Şu kâinat dediğimiz varlık sadefinin en hayâlı ve edeplisi oydu. Bîat zamanı, elim, Sonsuzluk Nûrunun mukaddes eliyle bir sayıldı, dedi. O andan itibaren Peygamberin eline hürmeten eli, bir daha edep yerine değmedi. Onun gönlü bilgiden meydana gelmiş coşkun bir denizdi. Bedeni, hilimden yapılma oturaklı bir dağdı. İsyancılar evini sarıp onu susuz bıraktıkları zaman savaşmak için köleleri, birden silaha el attılar. Onlara dedi ki:

— Silâhını elinden atan her kulu, bugün azadedeceğim, kutlayacağım!

Bütün âlemde sevgilisi Kur'ân'dı. Kur'ân havzında yıkanıyordu. Nihayet o âşıklar ışığı, varlığını Kur'âna verdi. Gönül dudakları Kur'ân okuya okuya şehadet şerbetini içti. Faruk, (Allah ondan razı olsun) Cennetin ışığıydı... Ama. Sevgilisinin yolunda mum gibi başından geçen, Cenâb-ı Osman (r.a.) di. İhlâsla gönülden bir âh etti. O anda ömür nefesi, görülmemiş bir buhurdan kesildi. O pek güzeldi. Pek hoştu. Sedef, sanki onun gülümseyen dudaklarıydı. Dişleri de sedefin içindeki eşsiz inciler.

Hidâyet de, ilim de, hüner de, san'at da en fazla onun zamanında âleme yayıldı. İmân da onun zamanında dal budak saldı. Hükmüyle Kur'ân da onun zamanında bütün dünyayı tuttu. O, Kur'ân aşkıyla öyle bir yanıp tutulmuştu ki, gözleri yağmur gibi kanlı yaşlar döküyordu. Gönül dudakları kevser ırmağının arı duru suyunu tatmıştı. O din büyüğü, öyle bir güzeldi ki, övmeye imkân yoktu. Şimdi ben aczimden ne diyeceğimi şaşırdım. O gönüller aydınlatan din büyüğüne kucaklar dolusu selâmlar sunuyorum!..

❀❀❀

Halik Azîmin Muhterem Peygamberi Cenâb-ı Mustafa (s.a.v.) in şanlı halîfesi Hz. Osman (r.a.)ın menakıbı pek çoktur. Bunlardan birisini Buharî, İbni Ömer (r.a.) den, şöyle naklediyor;

Cenâb-ı Osman (r.a.) ın son anlarında vuku bulan fitne zamanında Mısır isyancılarından biri Hz. Ömer (r.a.) in oğluna geldi ve dedi ki:

— Sen bilir misin? Osman Uhud günü firar etmişti.

— Evet!

— Sen bilir misin ki Osman Bedir'de kayboldu.. Bedir gazâsında da hazır olmadı!..

— Evet, Bedir'de de yoktu!..

— Sen bilir misin ki Hz. Osman Bîatürridvanda yoktu.

— Evet, Bîatürridvanda da bulunmadı!.

Mısırlı, bir fetih kazanmış kumandan edasıyle kalkıp gidiyordu. Hemen İbni Ömer (r.a.) atıldı ve adamı durdurdu:

— Gel buraya; dedi. Ben sana bunların sebeplerini bir bir sayayım da hakikati öğren; Uhud da firariyi ben şehadet ederim ki Allahü Teâlâ af ve mağfiret etti. Çünkü bozgunlukta, dağılan asker arasında Osman'ın bulunması herkesten ayrı bir kabahat değildi. Amma Bedir'de bulunmayışı Hz. Osman'ın taht-ı nikâhında Allah Resûlünün kadri yüce kızı Hz. Rukiyye (r.a.) hasta idi. Bu sebeple Peygamber kızını hasta hasta bırakıp cenk meydanına gelemedi. Binaenaleyh Allah Resûlü —Selâm üzerine olsun— Hz. Osman'a:

— Yâ Osman, dedi, senin için Bedir'de hazır olan bir kimsenin ecri ve ganimetlerden gazi selimi vardır. Yâni senin hastaya bakmak üzere ordudan ayrılmaklığın hakkında bir cürüm olmadığı gibi; özrü şer'iye binaen Medine'de kalmaklığın dünyevî ganimetlere ve uhrevî sevap ecrine mani değildir.

Şu halde Cenâb-ı Osman (r.a.) ın Bedir cenginde bulunmayışı Peygamberler Peygamberinin emrine müstenittir. Amma Bîatürridvana gelince: Mekke havalisinde Hz. Osman (r.a.) dan daha kıymetli ve muhterem bir kimse olsa idi, Hz. Osman'ın yerine Allahın Resûlü onu gönderirdi. Ve lâkin o zamanda Mekke'de Müşrikler indinde Müslümanlar için iş görmesi gereken bir kimse varsa' o da Hz. Osman'dı. Binaenaleyh Kâinatın Efendisi elçilik vazifesi ile Hz. Osman (r.a.) ı Mekke'ye gönderdikten sonra Hudeybîye'de Bîatürridvan vukua geldi. Sonsuzluk Nebîsi Cenâb-ı Ahmed (s.a.v.) Efendimiz mukaddes sağ elini Osman (R.A,) ın eline vekâleten sol elinin üzerine koyup buyurdu:

— Şu Osman'ın bîatıdır!

Âlemde bu şeref hiç kimseye erememiştir.

İbn-i Ömer (r.a.), Peygamber halîfesi Cenâb-ı Osman (r.a.) ı şu beyan olunan üç şeyle itham etmek isteyen Mısırlıyı susturdu. Ve Hz. Osman (r.a.) hakkında itham zannettiği şeylerin cümlesi Cenâb-ı Osman (r.a.) ın menakıb-ı celilesinden olduğunu beyan ile Mısırlının iddiasını reddetti.

İMAM-I A'ZAM'IN CEVABI:

İslâm dünyasını ilim güneşi imam-ı A'zam Hazretlerinin devrinde Kûfede adamın biri Cenâb-ı Osman (r.a.) ı sevmiyor ve o din büyüğüne dil uzatarak yahudi diyordu. Durumu ilim sultanı Cenâb-ı İmam'a haber verdiler. Ebû Hanife adamı buldu ve ona şöyle dedi:

— Ben senin kızını birine istemeye geldim!

— Söyle yâ İmam! Kimin için istiyorsun?

— Zengin, şerefli bir adam, Hâfız-ı Kur'ân, cömert, geceleri ibâdetle meşgul!

— Yeter, yeter! Bu saydığın meziyetler kâfi!

— Yalnız bir kusuru var.

— Neymiş o, yâ İmam?

— Yahudi diyorlar!

— Fesübhânallah, benim kızımı bir yahudiye vermemi nasıl istersin? Asla veremem!..

İmam-ı Azam Ebû Hanife bu defa tam öldürücü ve susturucu darbeyi indirdi:

— A aklı kıt adam, dedi, sen veremezsin de Hz. Peygamber bir yahudiye iki kızını nasıl verir?

Adam hayret ve dehşetle ürperdi. Yaptığı büyük hatayı anlayarak hemen özür diledi.

A aziz dostlar! Daha ben ne diyeyim? Güneşin güzelliği apaçıktır ama kör olan gözler onu göremez...

CENABI OSMAN (r.a.) IN FAZİLETİ

Bütün âlemleri yoktan var eden, varlığından bizleri haberdar eden, kullarından mü'minlerin kalb gözlerini açan, marifetin nuru ile onları rızâ-i bârisine eriştiren şanı yüce Rabbimiz Peygamberlere verdiği faziletlerden Cenâb-ı Osman (r.a.) a da vermiştir.

Birincisi: Şehid olmaktır. Rabbi Rahîmimiz Nebîlerden Zekeriyya ve Yahya (a.s.) a vermiştir.

İkincisi; Zühd ve hicrettir, Hak Teâlâ Hazretleri İsa (a.s.) a vermiştir.

Üçüncüsü: Mükâleme, Allahü Teâlâ ile konuşma üstünlüğüdür. Şanı yüce Rabbimiz bunu Mûsâ (a.s.) a vermiştir.

Dördüncüsü: Hüsn-i cemâldir. Cenâb-ı Mevlâ güzelliği Yusuf (a.s.) a vermiştir.

Beşincisi: Cömertliktir. Allahımız, İbrahim (a.s.) a vermiştir.

Altıncısı: İhtiyarlıktır. Allahımız, ihtiyarlığı Nuh (a.s.) a vermiştir.

Yedincisi: Hayâ etmek üstünlüğüdür. Allahımız, Hayâyı. Hz. Adem (a.s.) ve Sonsuzluk Nebîsi Hz. Muhammed Mustafa'ya vermiştir.

Cenâb-ı Hak lütuf ve keremiyle bu yedi üstünlüğü Hz. Osman (r.a.) da toplamıştır.

Aziz ve Celîl olan Allahımız ihtiyarlık elbisesini Nuh (a.s.) a giydirmiştir. Böylece Peygamberlerin Piri olmuştur. Bunun gibi yaşlılık elbisesini Hz. Osman (r.a.) a da giydirmiştir. Hazret-i Osman da zamanında ümmet-i Muhammed'in pîri olmuştur.

❀❀❀

HİÇ SOLMAYAN YAPRAK

Kâinatın cömertlik ağacı Cenâb-ı Osman (r.a.) dı. Evinin kapısı herkese açıktı. İhsan ve lütûf etmede eşsizdi. Mahrum gönülleri alır, düşkünlerin elinden tutardı...

Bir gün kâinatın îmân beşiği olan Mekke'de, Taîf'de bulunan bir bağı methediyorlardı. O bağda yılın her mevsiminde taze meyvalar yetişiyormuş. Onunla övünenler oldu. Buna karşılık mü'minler dediler ki:

— Nûr şehri Medine'de Hz. Osman (r.a.) ın bir evi vardır ki, yılın her gününde o evde fakirlere gariplere yemekler verilir. İşte terû taze kalan hayırlı meyve budur!

Allah için yapar idin her işi,
Selâm sana ey güzellik güneşi!

❀❀❀

Cenab-ı Osman (r.a.) Ebediyetin Kucağına Veriliyor

Gönülleri aydınlatan din büyüğü, nurlar saçan ışık, emsalsiz güzel Hz. Osman (r.a.) gönül dudaklariyle şehadet şerbetini içmişti. Onun şehid edilmesi hidâyete ermiş ümmeti sonsuz acılara gark etmişti. Herkes evine kapanmış inci taneleri gibi göz yaşı döküyordu. İsyancılar iki gün Peygamber beldesine hâkim olmuşlardı. Hiç kimse evinden dışarı çıkmadı. Büyük şehidin mübarek cesedi 3 gün olduğu yerde yapa yalnız kaldı. Şecaat, ulviyet ve hikmet mâdeni Cenâb-ı Ali (k.v.) cenazenin defni için ortaya atıldı. İsyancılar muazzez şehidin cenazesini taşlamak istediler. Cenâb-ı Ali (k.v.) bunları dağıttı.

Masum halîfe ölümüne sebep olan yarayı aldıktan sonra konuşamamış, yememiş, içmemiş olduğundan kanlı elbiseleri ile yıkanmadan toprağa vermek lâzımdı. Herhangi bir taşkınlığa sebebiyet vermemek için Cenaze namazı 17 kişinin katılması ile kıldırıldı. Bakî mezarlığının bitişiğinde duvarla çevrili bir yere gömüldü.

Cenâb-ı Osman (r.a.) sevgilisiyle bayram etmeye gitti. Fânî âlemin veda yokuşundan ebedî âlemin gerçekler sabahına erdi... Onun mübarek kanı Kur'ân-ı Kerîm'in üzerine döküldü. Bu kan hiçbir zaman kurumadı. İhtiras ve nefsaniliğin canavar ağzına hiçbir kimse gem vuramadı. Fitne kıvılcımı nice billûr âbideleri yakıp kül etti. Hâin yahudî müslümanları birbirine düşürerek muradına erdi.

Saffet ve hakikat yatağı kalblere ilk fesat mikroplarının üşüştüğü ve şeytanların zıpladığı o dehşetli günde, Kûfe valisi muazzez sahabî Ebû Musa El Eş'âri (r.a.), mescitte etrafını çeviren halka şöyle hitap etti:

— Resûller Resûlü, bizi daima fesattan kaçındırırdı. Bugünse, fesat başımızın üstünde kanat çırpıyor. Bize yakışan, fesada karışmamak, ondan bucak bucak kaçmaktır. Böyle zamanlarda, uyuyanlar uyanıklardan, oturanlar ayaktakilerden, ayaktakiler atlarına binenlerden, atlarına binenler atlarını mahmuzlayanlardan daha hayırlıdır. Kılıçlar kına ve mızraklar bir tarafa!.. Mazlum olanları himaye edin ve fesat dininceye kadar böyle kalın!..

Eğer bu muazzez sahabînin sözleri, aziz miraslar içinde aziz bir miras gibi muhafaza edilebilseydi, İslâm dünyası bugün hiçbir şeyden mahrum olmayacaktı. Nûr asrının ahengi bütün ihtişamı ile devam edip gidecekti. İnsanlık, İslâm'a can atmaktan başka bir çare bulamayacaktı.

❀❀❀

İbretli Bir Hâdise

Hayâ ve edep incisi Cenâb-ı Osman (r.a.) ın duası bir zâlimi ne hâle getirdi? Dünya ibretlerle doludur, fakat ibret almayı bilenler pek azdır.

Tâbiinden bir zat gördüklerini şöyle anlatıyor: Medine'de sokak kenarında bir top et gibi yuvarlanıp giden birini gördüm. Elleri, ayakları kesilmişti. Sanki bir topak et gibi sürünüp gidiyordu: Durmadan da ağzından şu kelimeler dökülüyordu:

— Cehennem.! Cehennem!

Yanına yaklaştım. O hâlâ kendi âlemindeydi. Ve aynı kelimeleri söyleyip duruyordu:

— Cehennem! Cehennem!

Dedim ki:

— Hayrola ey Allahın kulu, Cehennemle ne alış verişin var?

Birden durdu. Gözlerini bana dikti, beni iyice bir süzdükten sonra derin bir âh çekti. Belli ki büyük bir derdi vardı. Ama bu dert neydi? Ben merak içinde beklerken o yine mırıldandı:

— Ah bilsen hâlimi?

Yoluna devam etmek istiyordu. Fakat ben büsbütün meraklanmıştım. İşin aslını öğrenmek için sordum:

— Haline ne olmuş?

— Ah başıma gelenler!..

— Başına ne geldi?

— Görmüyor musun hâlimi?

— Evet, görüyorum!.. Bu da Allahın takdiridir, kaza ve belâdan kimse kurtulamaz. Hâline şükret ki sevabını alasın...

— Yanılıyorsun â dostum!

— Neden?

— Benim ızdırabım elimin ayağımın kesilip böyle meflûç oluşundan değildir.

— Öyleyse neden âh ediyorsun?

— Bana daha şimdiden cehennem hayatını yaşatan bu işin evveliyatıdır. İşin başlangıcını bir bilseydin başımı taştan taşa çalmam gerektiğine sen de kani olurdun.

— Pek meraklandım. Seni bu derece üzen şey nedir, bana anlatmaz mısın? Bu nasıl bir iştir ki, durmadan âh ve enîn ediyorsun?

— Dinle öyleyse!.. Ben Allah Resûlünün Halîfesi Hz. Osman'ı hal'etmek üzere evine girenlerin içindeydim. İçeriye girdiğimde kılıcımı çekip, o masum efendinin üzerine yürüdüm. Bu sırada zevcesi Naile bana karşı geldi ve göğsümden iterek beni çevirmek istedi. Ben ise canavara dönmüştüm. Ona öyle bir tokat attım ki, o yere düşerken Hz. Osman da hüzünle bana bakıyordu.

Bir tokatta zevcesini yere düşürdüğümü görünce ellerini Allahın hacet kapısına açtı ve ağzından şu cümle dökülüverdi:

— Ey zâlim! Yüce Allah senin ellerini koparsın, ayaklarını kırsın, gözlerini de kör eylesin. Cehennemde nedamet ateşiyle yanasın..

Ben o anda bu duanın vermesi gereken dehşeti takdir edemedim.

Dehşet ki, hem ne dehşet!..

Allah Resûlünün Halîfesi, Mü'minlerin en ulusu, hayâ ve edep incisi Hz. Osman (r.a.) şehid edildi. Kanlı gömleği de alı-

narak gösterildi. Canavar pençesi ellerim keşke o işe girmeden evvel kırılsaydı da başıma bu belâ gelmeseydi. Cehenneme odun olmayaydım, âh ne olurdu.

Hz. Osman masum olarak şehit edildi. Aradan çok geçmedi ki, hakkın kudret eli ensemizden bizi yakaladı. Belâlar, felâketler birbirini takip etti... Üstümüze tufan tufan belâlar yağdı. Ve ben evvelâ Hz. Osman'ın zevcesine tokat atan ellerimi gördüğünüz gibi kaybettim. Onu takip eden günlerde de bir yeni felâket daha geldi, ayaklarımın da gördüğünüz şekilde kesilmesine razı olmak zorunda kaldım. Şimdi ise hayat gözlerimin kuvveti kaybolmaktadır. Mazlum ve masum halifenin ettiği duaların hepsi çıktı, sadece Cehennem kaldı, işte şimdi korkusunu çektiğim cehennem de gözlerimin önündedir. Cehennem! Cehennem! Cehennem! demekten kastım geriye sadece cehennemin kaldığını ifade etmektir.

Hayâ ve edep incisi Cenâb-ı Osman (r.a.)ı şehid edenler kısa zaman sonra müthiş belâlara uğradılar. Cihan sarayını kana bulayan zâlimler büyük hesap gününde kimbilir neler çekeceklerdir.

Ey zâlim! nasıl da kıydın cana sen,
El kaldırdın öyle bir insana sen.
Yazık aldın o mazlumun âhını,
Ağla, inle artık yana yana sen!..

Cenab-ı Osman (r.a.) ın Hikmetli Sözleri

Allahın biricik sevgilisi ve insanlığın kurtarıcısı Cenâb-ı Mustafa (s.a.v.) nin dört büyük halîfesi, her biri ayrı meziyetlerin ayrı ayrı mâliki olarak, sırayla, rikkat, adalet, hikmet ve nezaket cevherinin sahibidirler. Cihan günleri onlardan daha faziletli birini görmüş değildir. Güneş, onlardan daha üstün bir başın üstünde ne doğup, ne de batmıştır.

Şimdi hilim, hayâ, edep, ahlâk ve yumuşaklık incisi Hz. Osman (r.a.) ın dilinden dökülen gaybî incileri sizlere sunuyorum.

Allah ondan razı olsun ki, o din büyüğü şöyle buyurdular;

— **"Duvarın altında ikisine ait bir hazine vardı; babaları da sâlih bir kimse idi."** Mealindeki âyet hakkındaki görüşü.

— Hazine, altından bir sahifedir; üzerinde yedi satır yazı vardır.

Birinci satırda**: "Ölümü bilip de gülen kimseye şaşarım."**

İkinci satırda: **"Dünyanın fâni olduğunu bilip de ona rağbet eden kimseye şaşarım!"**

Üçüncü satırda: **"Her şeyin kader ile döndüğünü bilip de elden çıkan şeye üzülen kimseye şaşarım!"**

Dördüncü satırda: **"Bir hesaba tâbi tutulacağını bildiği halde mal toplayan kimseye şaşarım!"**

Beşinci satırda: **"Cehennem ateşini bilip de günah işleyen kimseye şaşarım!"**

Altıncı satırca: **"Allah'ı yakînen bilip de O'ndan başkasını anan kimseye şaşarım!"**

Yedinci satırda: **"Cennet'i yakînen bilip de dünyada istirahat uman kimseye ve bir de şeytanı düşman bildiği hâlde ona itaat eden kimseye şaşarım!.."**

❀❀❀

Sözü:

— Ariflerin alâmeti sekiz şeydir:

Kalbi korku ile beraberdir. Dili hamd ve sena ile beraberdir. İki gözü hayâ ve ağlamakla beraberdir. İrâdesi terk ve rızâ ile beraberdir. Yâni dünyayı terkederek Mevlasını arzular. (-Dünyanın gayri meşru ni'metlerine iltifat etmez-).

❀❀❀

Sözü:

— Beş vakit namazı vakitlerinde muhafaza ederek devam üzere bulunan kimseye Allah, dokuz kerametle ikram buyurur.

Allah (c.c.), onu sever. Bedeni sıhhatli olur. Melekler onu munafaza eder. Evine bereket iner. Yüzü sâlihlerin simasına döner Allah onun kalbini yumuşatır.

Parlayan şimşek gibi Sırat'ı geçer. Allah onu ateşten kurtarır. Üzerinde hiçbir korku bulunmayan ve mahzun olmayanların komşuluğuna eriştirir.

❀❀❀

Sözü:

— En fazla zâyi olan eşya on'dur:

1 — Kendisinden bir şey sorulmayan âlim.

2 — Amel edilmeyen ilim.

3 — Kabul edilmeyen doğru görüş!..

4 — Kullanılmayan silâh.

5 — İçinde namaz kılınmayan mescit.

6 — Okunmayan mushaf (—Kur'ân-ı Kerîm—)...

7 — Harcanmayan mal.

8 — Binilmeyen at.

9 — Dünyayı arzulayan kimsenin içindeki ilm-i zühd.

10 — İçinde, seferine azık hazırlanmayan uzun ömür.

❀❀❀

Sözü:

— Cehalet öyle bir binektir ki üzerine binen zelil olur. arkadaşlık yapan yolunu kaybeder.

Sözü:

— Dünyaya Allahın değer verdiği nisbette değer veriniz.

Sözü:

— Dünya gurur üzerine dürülüp kurulmuştur. "Dünya hayatı sizleri mağrur kılmasın, şeytan Allahın hilmi ile sizleri aldatmasın."

Sözü:

— Huzuruna varacağınız Mevlâdan korkunuz. Fitneye koşmayınız. Cemâatten ayrılmayınız.

— Allahtan kendim ve sizin için hidâyet, tâat ile amel niyaz ederim. Tâ ki Mevlâ razı olsun!..

Sözü:

— Ölüme kudretinizin yettiği en hayırlı amellerle hazırlanınız!

Sözü:

Mevlâ ile ticaret yapınız kazanırsınız.

— Hoşlanılmayan halleri görmezden gelip, müsamahakâr davranırsan hürmet ve saygı görürsün.

— Taam üzerine ellerin yığılması berekettir.

— Tevazu, büyüklük delilidir.

Sözü:

— Olgunluğun meyvesi selâmettir!

Sözü:

Selâmet elbisesi eskimez.

— İhsanına özür dilemeyi ekle.

Sözü:

— Akıllının cehli cahilin aklından daha şereflidir.

Sözü:

— Cömertlik, akıllı insanı zemden koruyan bir bekçidir.

Sözü:

— Cömertlik var olanı sarfetmektir.

Sözü:

— Hikmet, konuşma ânında, şecaat gazâp anında bilinir.

Sözü:

— Hikmeti kişinin sermayesi sükût, kazancı hilim ve selâmettir!

Sözü:

— Mürüvveti taşımak ağırdır!

Sözü:

— Dünyadan bana üç şey sevdirildi: Bol selâm vermek, yemek yedirmek, İnsanlar uykuda iken gece namaz kılmak!..

Sözü:

— Kıskanç kişi, senin sevinçli zamanında hüzünlenîr!..

Sözü:

— İnsanların en hayırlısı, Allah tarafından masum kılınan ve Allahın kitabına sarılandır!

Sözü:

— Alçak kimsenin en güzel ahlâkı, şerrine sahip olmasıdır!..

Sözü:

İçki, sevinç lâmbası ve şerlerin anahtarıdır.

Sözü:

— İçki, günahların hazinesidir!.

Sözü:

— Dünya, ibretlerle dolu, gözyaşları ile yüklüdür!

Sözü:

— Sultanların kudreti ve zaferi adalettedir!

— Gazâbına sahip olmaya devam et, akıbetin hayırlı olur!

Sözü:

— Her hâl üzere şüphe ve töhmete yaklaşma. Çünkü dinin selâmet bulsa bile kötü sözden kurtulamazsın!..

Sözü:

— Kişinin aklını beğenmesi ahmaklığa delildir?..

Sözü:

— Sultanların tadına bakmak dudakları yakar!

Sözü:

— Sultanı zikretmek ateştir.

Sözü:

— İşlerde merhamet, kokular içinde misk gibidir. Şayet merhamet yaratılmış bir mahlûk olsaydı, insanlar ondan güzelini görmezdi.

Sözü:

— Riya ihlâsın köprüsüdür.

Sözü:

— İlmin zekâtı öğretilmesidir. Bedenin zekâtı hastalıklardır.

Sözü:

— Sür'atle intikam alınması, büyüklerin âdetinden değildir...

— Sinelerin genişliği, kabirlerin genişliğinden daha faziletlidir.

Sözü:

— Mesud insan, dününden ibret alan, şâkî insan baş kası için toplayandır.

Sözü:

— Şükür, ni'metlerden daha çoktur. Çünkü, şükür, bakî, ni'metler fânidir.

Sözü:

— Ni'mete şükretmek, artışının kefaretidir.

— İşlerin şehadetî, kişilerin şehadetinden daha adaletlidir.

Sözü:

— İki şey, ebediyyen kesilmez: Musibetler ve ihtiyaçlar!

Sözü:

— Şükür zenginliğin süsüdür!..

Sözü:

— Hakkın sureti gözlerde siyah, kalblerde beyazdır.

Sözü:

— İyilerle dost ol; kötülerden emin olursun!

Sözü:

— Sabır ağlayıp sızlamaktan ehvendir.

— Sultanla dost olan aslan üzerine binen insan gibidir; insanlar ondan korkar ama, o binmiş olduğu aslandan daha fazla korkar

Sözü:

— Sulh hükümlerin efendisidir.

— Her insanın dostu aklı, düşmanı da ahmaklığıdır.

❁❁❁

— Nasihat veren insanın darbesi, içinde düşmanlık gizleyen insanın selâmından hayırlıdır.

❁❁❁

— Maişet darlığı, sû-i niyet ve çok emel beslemekten doğar...

❁❁❁

— Zayıf kişi Cennetin rehberidir!..

— Dile itâat nedamet, sultana itaat selâmettir...

❁❁❁

— Mükâfatın büyüklüğü belânın büyüklüğü nisbetindedir.

❁❁❁

— Akıl kalbde bir nurdur ki, bununla hak ve batıl bilinir!

— Akıl en kuvvetli esas, takva en faziletli libastır... Sözü:

— İlim her fazilete vasıtadır.

— îlim en faziletli halef, ilimle amel etmek en mükemmel şereftir.

— Kulluk, amel etmek suretiyle ahkâmı muhafaza, ahitlere vefa, mevcuda rızâ, mevcud olmayana sabırdır!..

Sözü:

— Gurbette garip kişi Allah —Azze ve Celle— yolunda mücahid gibidir,

Sözü:

— Dışın fasid olması hezimet, için fasid olması felâkettir!

Sözü:

— Sözün fiilden fazla olması alçaklıktır...

Sözü:

— Yalancının kalbi, dilinden daha yalancıdır.

Sözü:

— Kabir âhiretin ilk, dünyanın son menzilidir. Kime zorlaştırılırsa ötesi daha zor, kime kolaylaştırılırsa Ötesi daha kolaydır.

Sözü:

— Çok konuşmak dili kaydırıp şaşırtır, dostları usandırır.

Sözü:

— Dostlara kavuşmak hüzünleri dağıtır.

Sözü:

— Edep döküntüleri altın döküntülerinden daha hayırlıdır.

Sözü:

— Müslümanların mallarında gözü olmayanı, müslümanlar sever.

Sözü:

— Mizahın başlangıcı ferahlık, sonu kederdir

Sözü:

— Adaletli sultan, şiddetli bol yağmurdan daha hayırlıdır.

Sözü:

— Şeytanın düşmanlığından, gençlerin şehvetinden Allaha sığınırız.

Sözü:

— Gözü haramdan korumak, ne güzel şehvet perdesîdir

Sözü:

— Dünya gayreti kalbte o bir zulmet, âhiret gayreti ise gönülde bir nurdur.

Sözü:

— Allah'ı unutmayınız. Sonra size rahmet nazariyle bakmaz!..

Sözü:

— Veda günü, ölüm sekerâtı gününden daha şiddetlidir.

❁❁❁

Hilim, hayâ, edep, ahlâk ve yumuşaklık âbidesi Cenâb-ı Osman (r.a.) ın gönül dudaklarından dökülen hakikat incilerini idrâkinize sunduk. O, öyle gönül aydınlatan bir erdi ki, iki cihanın da saadet tacını elde etmişti.

Allahın Resûlüne gönül verdi ve Kâbe mumu gibi etrafına ışık saçtı. Onun mukaddes cemâline hayran oldu da iki âlemin

de saadet baharını elde etti. O nur saçan ışık, Resûller Serverinin en sâdık dostu ve en yanık sevdalısıydı. "Hiç bir âşık yoktur ki maşukuna bağlı olmasın. Çünkü maşukun kadrini âşıktan başkası bilmez."

❀❀❀

Ey gönlü güzel Sevgili!

Senin kapının kölesiyim. Ne olur. Hz. Mustafanın aşkına, O Nûrun şerefine benim elimden tut!..

Ey iyi huylu, güzel ahlâklı, coşkun gönüllü efendim!

Günahkâr ellerim kapının tokmağında... O müthiş günde bana şefaatçi ol. Elimi sen tut ki, hiç kimse beni yere atmasın.

Ey Cihan Peygamberinin yanık sevdâlısı! O sevda hürmetine ümmeti Muhammed'in imdadına yetiş.

Ey ay yüzlü yüce halîfe!

Can ve gönülden aşkına tutuldum. Gönlüm, bu neş'eden mum gibi parlamaktadır. Sen himmet eyle de gönlümün bu ışığı sönmesin!..

— Ey hayâ ve edep incisi olan yüce halîfe; Allah senden razı olsun!..

— SON —

BU KİTABI HAZIRLARKEN BAŞVURDUĞUM BAZI ESERLER

1. Kur'ân-ı Hakîm ve Meali Kerîm, H. Basri Çantay.
2. Sahih-i Buhari, Terc .M. Vehbi.
3. Kısas-ı Enbiyâ, A. Cevdet Paşa.
4. Riyazüssalihin, Terc. O. Hüsnü Erdem ve Kıvamüddîn Burslan.
5. Peygamberin Dilinden Dört Halife ve Ashabı.
6. Mevahibü'l-Ledünniye, İmam-ı Kastalânî.
7. Asr-ı Saadet.
8. Dört Büyük Halife,
9. İbnül Esîr.
10. Müslim.
11. Kenzül İrfan, M. Esad Erbili

HAYÂ VE EDEP İNCİSİ

HZ. OSMAN

MUSTAFA NECATİ BURSALI

Evet kocaman bir kitap için belki iki söz yazmak mümkündür amma, Hazret-i Osman'ı (Radıyallahu Anh) bir söze veya bir kitaba sığıştırmak zannedildiği kadar mümkün değildir.

Mümkün değildir deyip bırakmak üstün insanların hayatına perde çeki onları kimseye göstermemek mânasına geleceğinden, Muhterem M. Necati Bursalı hocamı bu çalışmalarından dolayı takdir eder ve bu kitabın bana olduğu kadar herkese faydalı olacağını belirtmek isterim.

Kimlerin hayatı okunmuyor ki?

Bir gün kitapçı vitrinlerini dolaşınız. "Bu adamların hayatını ne diye yazmışlar?" diyeceksiniz. Sonra düşüneceksiniz:

"Yazıldı diyelim, neden ve niçin okuyorlar?"

Bu soruların cevabını bulsak bile, anlıyamıyacağız, biraz daha kafamızı zorlarsak: "Kötünün reklâmını yapan kötüler bunlar!" demekten kendimizi alamıyacağız...

Böylelerini kendileriyle baş başa bırakıp; biz, İslâmiyeti anlamış ve yaşamış olanlardan Hazret-i Osman (Radıyallahu Anh)'ın hayatını okuyup, üstün insan, iyi bir Müslüman olmasının sırlarını bulmaya, bulmuş isek, onları daha iyi anlamaya çalışalım.

Uzun lafın kısası: Peygamber Efendimiz, cahiliyet devri insanlarını ele aldı, onları en iyi, en ilmi ve en medenî duruma getirdi. Bugünün Müslümanları aynı şeyi yapmakla vazifeli değil mi?

Peygamber güneşinden bir yıldız: Hazret-i Osman!.. İster güneşe koş, geceyi gündüz yap; istersen bu kutup yıldızına bak, istikametini tayin et!...

Hekimoğlu İsmail

ISBN 978-975-7161-22-5

9 789757 161226

₺12

THG 857788 CDB

THG 085

Çelik YAYINEVİ